

Kallelse till Socialnämnden

Ordinarie ledamöter kallas till sammanträde med Socialnämnden, Torsdag den 20 april 2023, kl 09:00. Näset, Lindesbergs kommunhus

Ledamot som är förhindrad att delta, bör själv kalla sin personlige ersättare.

OBS! Tänk på våra allergiker och använd inte starkt doftande sprayer, parfymer eller rakvatten!

Jari Mehtäläinen

Jessica Brogren

Ordförande**Sekreterare****Ledamöter****Ersättare**

Jari Mehtäläinen, ordförande (SD)

Fredrik Rosenbecker (SD)

Monika Klockars (M), v ordförande

Jan Hansson (M)

Roseel Siewersdotter (SD)

Alessandro Lindskog (SD)

Bertil Jansson (M)

Niclas Nielsen (M)

Margareta Andergard (KD)

Egon Svensson (M)

Johan Montelius (L)

Lennart Holm (LPO)

Elin Axelsson (S)

Ulf Ljunggren (S)

Bo Stenberg (S)

Ulla Lundqvist (S)

Stina Sundling (S)

Libaan Mohamoud (S)

Tuula Marjeta (C)

Maria Norling (C)

Marie Lindh (V)

Ingalill Lennartdotter (MP)

Föredragningslista

Nr.	Ärende	Dnr
	Val av justerare	
	Beslutsärenden	
1.	Umgängesbegränsning - sekretessärende	
2.	Månadsuppföljning mars 2023 för socialnämnden	SN 2023/12
3.	Revidering, Mål och budget 2023-2025 med Verksamhetsplan 2023	SN 2022/67
4.	Riktlinje för handläggning av försörjningsstöd	SN 2023/38
5.	Samarbete mellan Lindesbergs kommun och Arbetsförmedlingen (samarbete Arbetsförmedlingen, social- och tillväxtförvaltningen)	SN 2023/3
6.	Sommarkollo - läger - för seniorer 70 + år 2023	SN 2022/113
7.	Svar - Tillsyn av förutsättningar att ge god och säker vård till personer som bor på särskilt boende för äldre (SÄBO) IVO dnr 3.5.1-35496/2022	SN 2022/27
8.	Riktlinjer Boendestöd	SN 2021/56
8.	Delegationsärenden	
9.	Meddelanden	

Denna punkt på agendan är sekretessbelagd

2023-04-12

SN 2023/12

Kommunstyrelseförvaltningen
Linn Tallberg
0581-811 20
linn.tallberg@lindesberg.se

Socialnämnden

Uppföljning och analys 2023 för socialnämnden Mars

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Att godkänna månadsuppföljning per sista mars och överlämna den Till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Månadsuppföljningen beskriver det ekonomiska läget per sista mars 2023 samt ger en prognos per helår. Socialförvaltningens avvikelse per sista mars uppgår till -8,7 Mnr och prognos för helåret är -34,4 Mnr (-5,8%).

De största avvikelserna finns inom Vård och omsorg samt funktionsstöd avseende personalkostnader, då vård tyngden fortsätter att öka. Det är överlag en hög efterfrågan av verksamheternas insatser kopplat till enskildas behov.

Madde Gustavsson
Förvaltningschef

Linn Tallberg
Handläggare

För kännedom:

Förvaltningschef
Ekonom

Bilagor:

Månadsuppföljning Mars
Powerpoint

Månadsuppföljning

Mars 2023

Socialnämnd

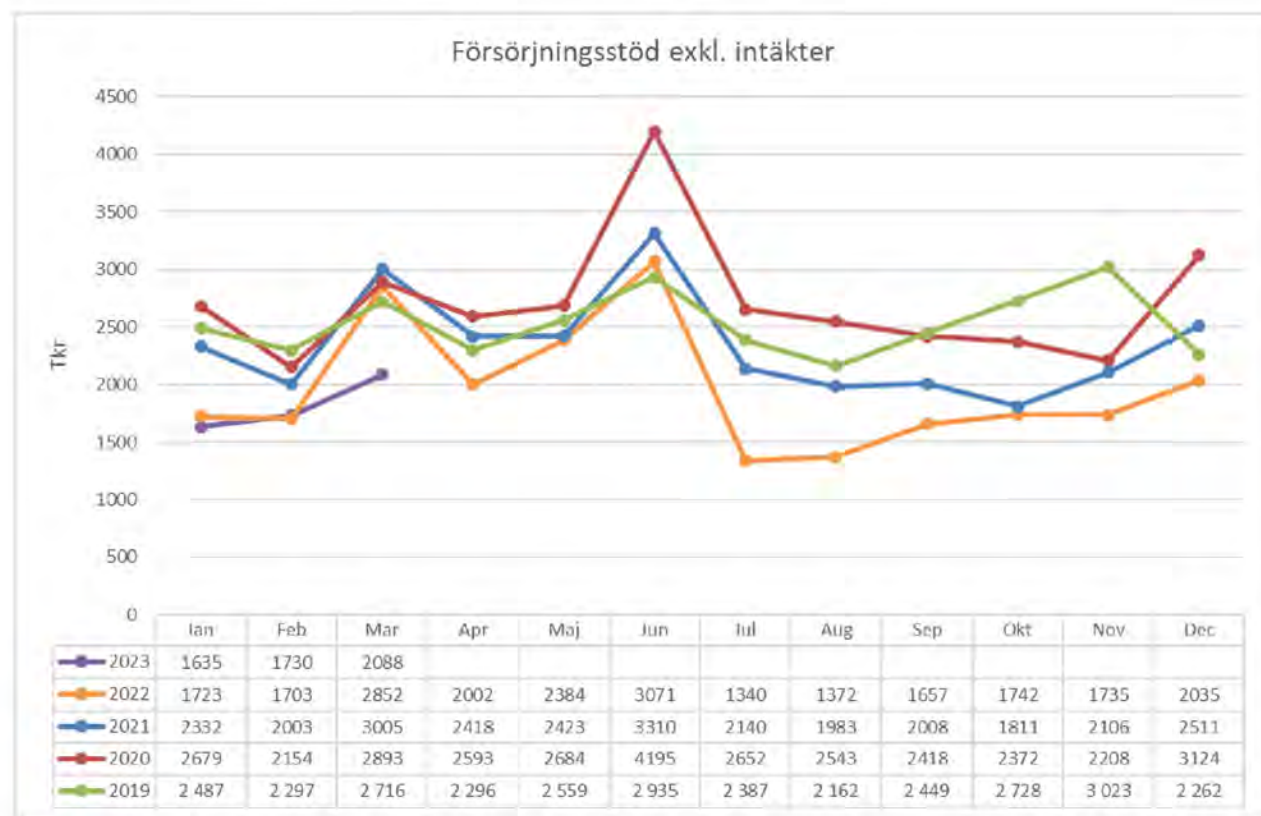
Innehållsförteckning

1 Verksamhetsuppföljning	3
1.1 Ekonomiskt bistånd	3
2 Ekonomisk uppföljning i Mnkr	4
2.1 Socialnämnd.....	4

1 Verksamhetsuppföljning

1.1 Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd. Avvikelse 1,8 Mnkr, prognos 0,0 Mnkr. Riksnormen har ökat med 8,6% vilket påverkar en kostnadsökning 2023. Dessutom har elkostnaderna och hyreskostnaderna ökat. Ekonomiska biståndet har ett budgetöverskott med 1,8 Mnkr per sista mars 2023, jämfört med samma period föregående år var det 3,2 Mnkr.

2 Ekonomisk uppföljning i Mnkr

2.1 Socialnämnd

Socialförvaltninge n	Nettokostna d	Budge t jan- mars	Budgetavvikels e jan-mars	Progno s helår	Budge t helår	Budgetavvikels e helår
Administration	7,8	6,8	-1,1	27,9	27,1	-0,8
Funktionsstöd	40,4	35,7	-4,7	162,6	148,1	-14,5
Individ- och familj	24,5	25,8	1,4	104,8	102,4	-2,4
Vård och omsorg	81,1	74,2	-6,7	335,2	310,5	-24,7
Minskade timvik stb 2023	0	2,4	2,4	1,5	9,5	8,0
Totalt	153,8	144,9	-8,7	632,0	597,6	-34,4

Socialförvaltningens budgetavvikelse per sista mars är -8,7 Mnkr och prognos -34,4 Mnkr (-5,8%).

Statsbidrag. Vård och Omsorg har 9,5 Mnkr att använda 2023 (statsbidrag minskade timvikarier). 1,5 Mnkr av dessa kommer att användas för inköp av sängar och madrasser, resterande ger ett positivt resultat på Vård och Omsorg. Prognosen före budgetutökningen för hela socialförvaltningen är -42,4 Mnkr.

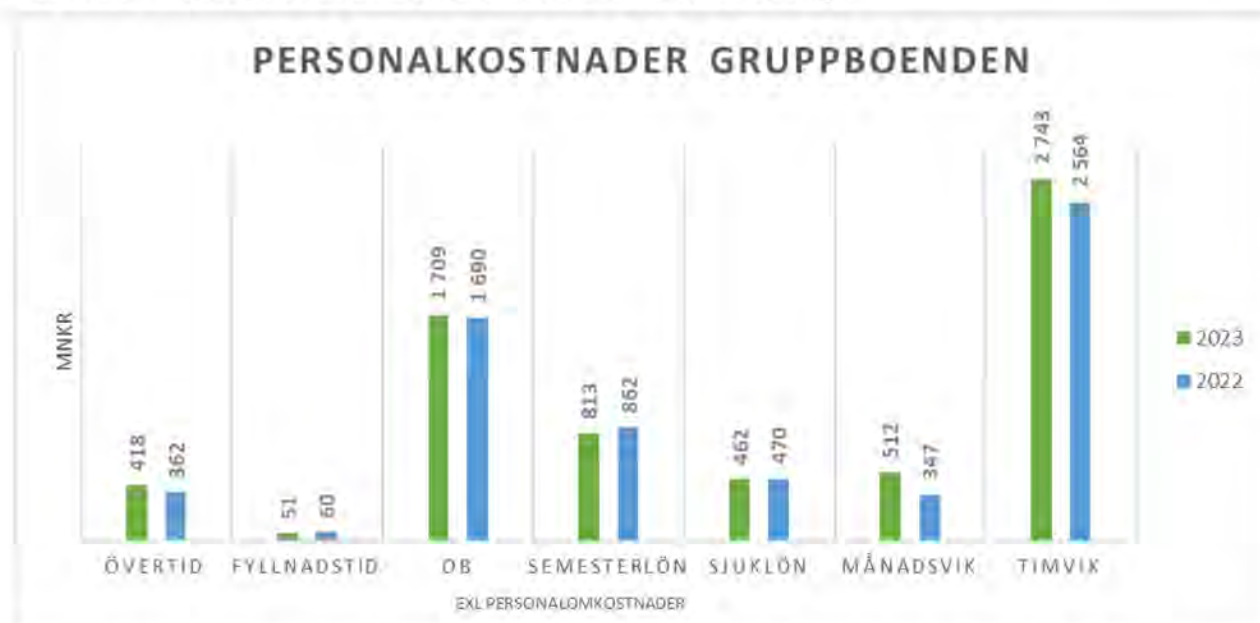
PO-pålägget har ökat med 4,38% vilket påverka det totala utfallet negativt med ca -16 Mnkr, då ökningen inte är finansierad i budgeten.

Sjukfrånvaro %	
Jan-Mars 2022	10,23%
Jan-Mars 2023	8,58%

Funktionsstöd. Avvikelse -4,7, Mnkr, prognos -14,5 Mnkr.

Administrationen. Avvikelse -0,3 Mnkr, prognos -0,2 Mnkr. En enhetschefstjänst är vakant fram till och med hösten och den ersätts med två administratörer varav en delvis blir utöver budget.

Gruppbostad. Avvikelse -2 Mnkr, prognos -7,0 Mnkr. Det är flera boenden som har personal utöver budget kopplat till enskildas behov, samt att sjukfrånvaron varit fortsatt hög, därmed har också overtiden och vikariekostnaderna varit fortsatt höga.

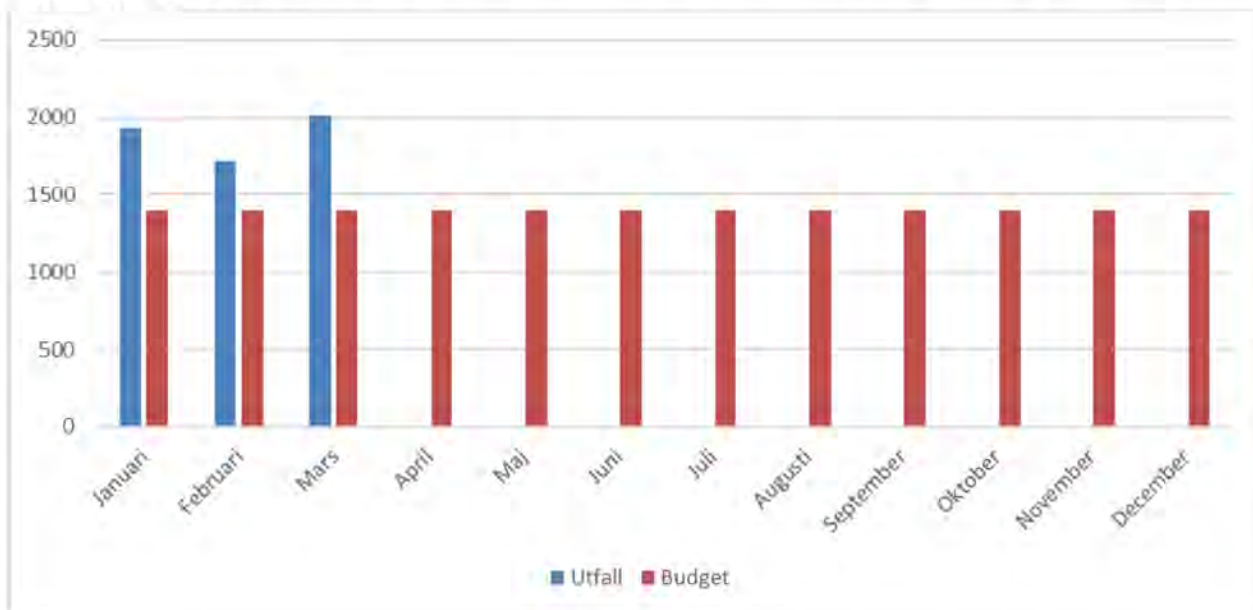

Personlig assistans. Avvikelse -0,3 Mnkr, prognos -1,5 Mnkr. Avvikelsen beror på högre kostnader för köpt assistans. Ett mindre assistansärende, Sjukfrånvaron har minskat, vilket också medför att behovet av vikarier varit lägre (föregående års utfall -2,1Mnkr).

Externa placeringar vuxna. Avvikelse -1,7 Mnkr, prognos -5,3 Mnkr. Det är från början av året fyra placeringar utöver budget samt en placering med ökade kostnader per dygn. Dessa väntas fortgå tills vidare.

Individ och familj. Avvikelse 1,4 Mnkr, prognos -2,4 Mnkr.

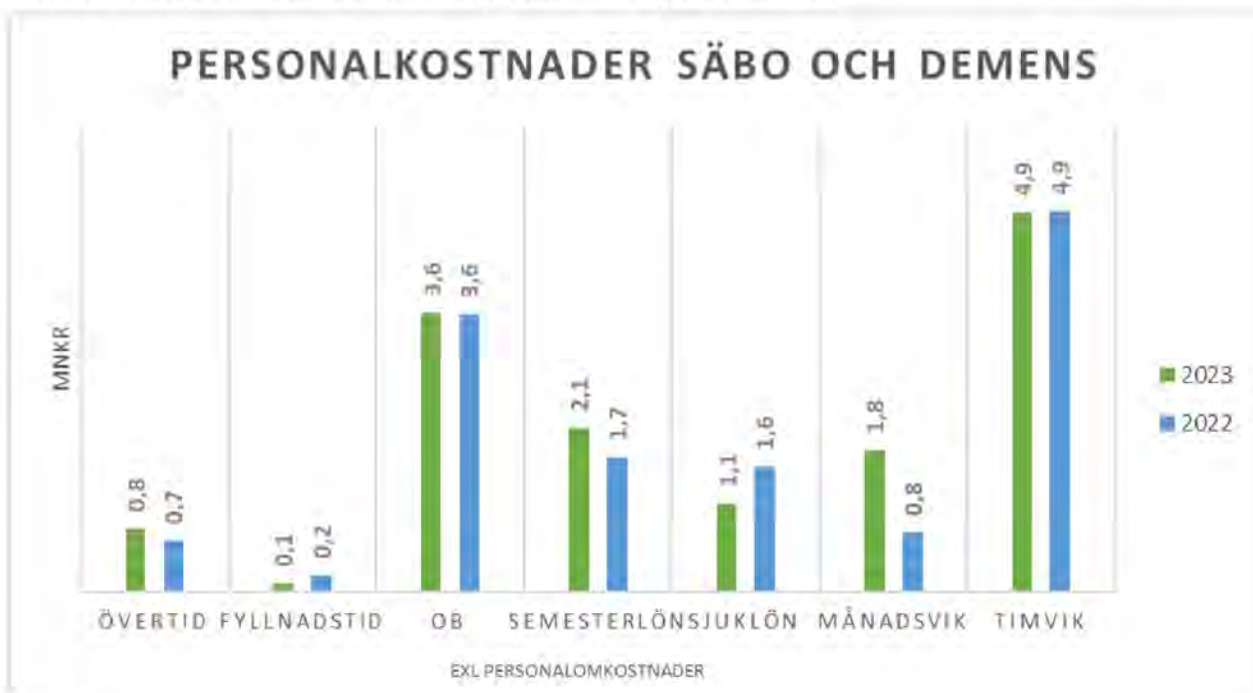
Familjehem. Avvikelse -1,5 Mnkr, prognos -2,7 Mnkr. En hög andel barn i familjehem har en förväntad uppväxt placering. Fler konsulentstödda familjehem än förgående år vilket ger ett högre dygnspris/barn.

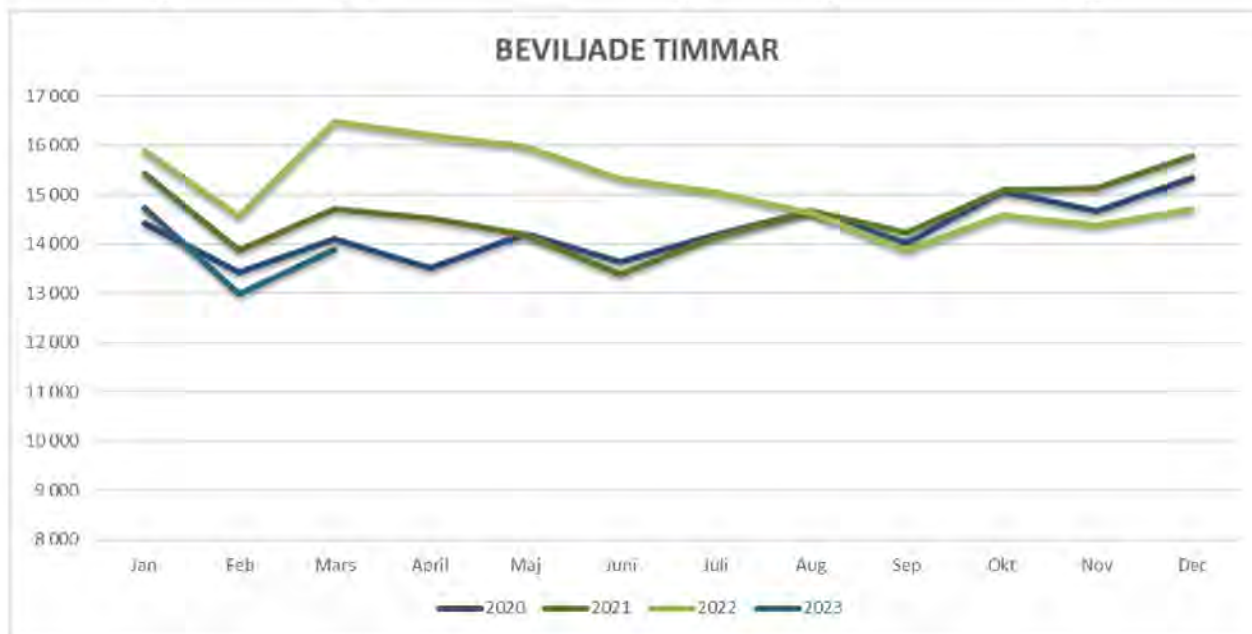
Vård och omsorg. Avvikelse -6,8 Mnkr och prognos -24,7 Mnkr.

Sjuksköterskor. Avvikelse -0,7 Mnkr, prognos -2,0 Mnkr. Det är en fortsatt ökad vård tyngd inom vård och omsorg vilket genererar extra resurs.

Särskild boende/demens. Avvikelse -5,8 Mnkr, prognos -19,7 Mnkr (förgående årsutfall -16 Mnkr). Fortsatt höga vikariekostnader samt övertidskostnader vilket leder till en hög avvikelse. Utifrån den nya lagstiftningen om 11-timmars vila kan det komma att innebära utökade lönekostnader för att få ihop schema för personalen.

Hemtjänst. Avvikelse -1,1 Mnkr, prognos -3,0 Mnkr. socialförvaltningen fick en utökad budgetram med 5,0 Mnkr till hemtjänsten, den har fördelats ut enligt hemtjänstens resursfördelningsmodell. Enligt hemtjänstens resursfördelningsmodell fattas cirka 13 årsarbetare om de beviljade timmarna fortsätter på den här nivån under året. (fg år ca 25 årsarbetare) Antalet beviljade timmar har minskat jan-mars i jämförelse med förgående år.

	2023	2022	Skillnad
Hemtjänststimme	595kr	560kr	35kr
Antal beviljade timmar	41610	46948	-5338

Månadsuppföljning Mars

Utfall

Socialförvaltnin gen	Nettokostnad	Budget jan- mars	Budgetavvikelse jan-mars	Prognos helår	Budget helår	Budgetavvikelse helår
Administration	7,8	6,8	-1,1	27,9	27,1	-0,8
Funktionsstöd	40,4	35,7	-4,7	162,6	148,1	-14,5
Individ- och familj	24,5	25,8	1,4	104,8	102,4	-2,4
Vård och omsorg	81,1	74,2	-6,7	335,2	310,5	-24,7
Minskade timvik stb 2023	0	2,4	2,4	1,5	9,5	8,0
Totalt	153,8	144,9	-8,7	632,0	597,6	-34,4

- Procentuell avvikelse -5,8%
- Avvikelse -8,6 Mnkr, prognos - 34,4 Mnkr
- Statsbidrag 9,5 Mnkr
- Po-pålägg

Funktionsstöd

Avvikelse -4,7 Mnkr, prognos -14,5 Mnkr

Administration avvikelse -0,3 Mnkr, prognos -0,2 Mnkr

Funktionsstöd

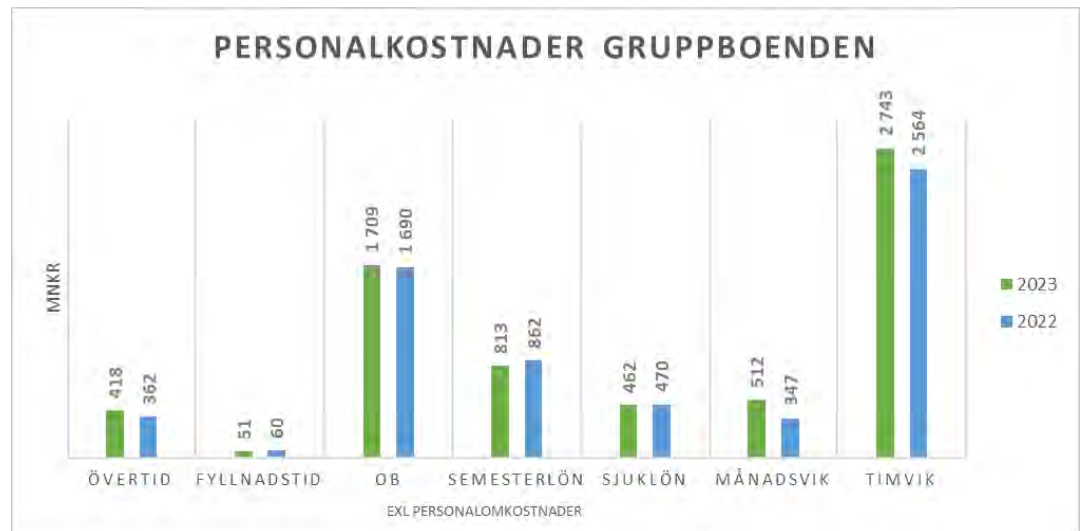
Personlig assistans avvikelse -0,3 Mnkr, prognos -1,5Mnkr

Externa placeringar vuxna avvikelse -1,7 Mnkr, prognos
-5,3 Mnkr

Gruppboenden

Avvikelse -2,0 Mnkr
Prognos -7,0 Mnkr

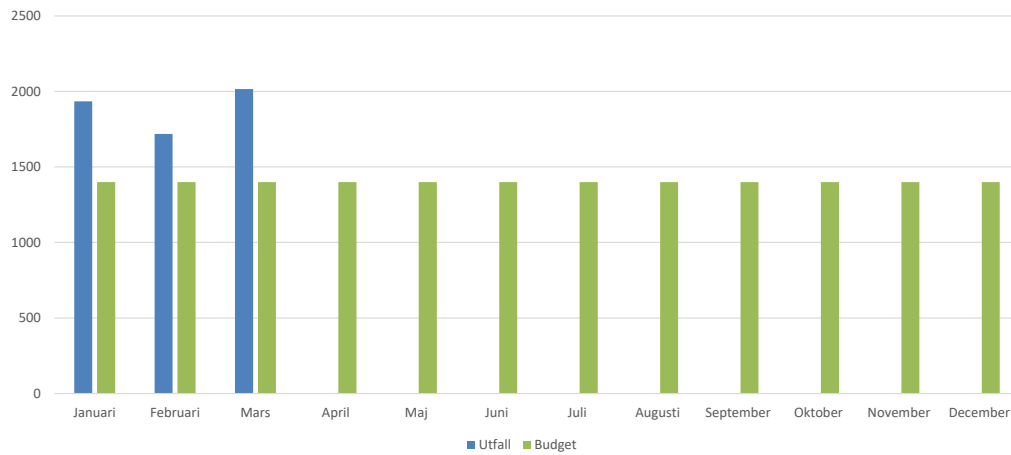
Individ och familj

Avvikelse 1,4 Mnkr, prognos -2,4 Mnkr

Familjehem

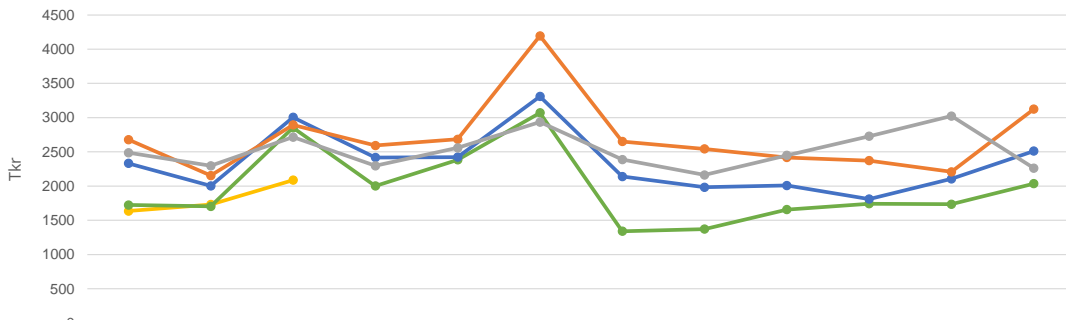
Avvikelse -1,5 Mnkr
Prognos -2,7 Mnkr

Ekonomiskt bistånd

Försörjningsstöd exkl. intäkter

Avvikelse 1,8 Mnkr
Prognos 0,0 Mnkr

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2023	1635	1730	2088									
2022	1723	1703	2852	2002	2384	3071	1340	1372	1657	1742	1735	2035
2021	2332	2003	3005	2418	2423	3310	2140	1983	2008	1811	2106	2511
2020	2679	2154	2893	2593	2684	4195	2652	2543	2418	2372	2208	3124
2019	2 487	2 297	2 716	2 296	2 559	2 935	2 387	2 162	2 449	2 728	3 023	2 262

Vård och omsorg

AVVIKELSE -6,8 MNKR

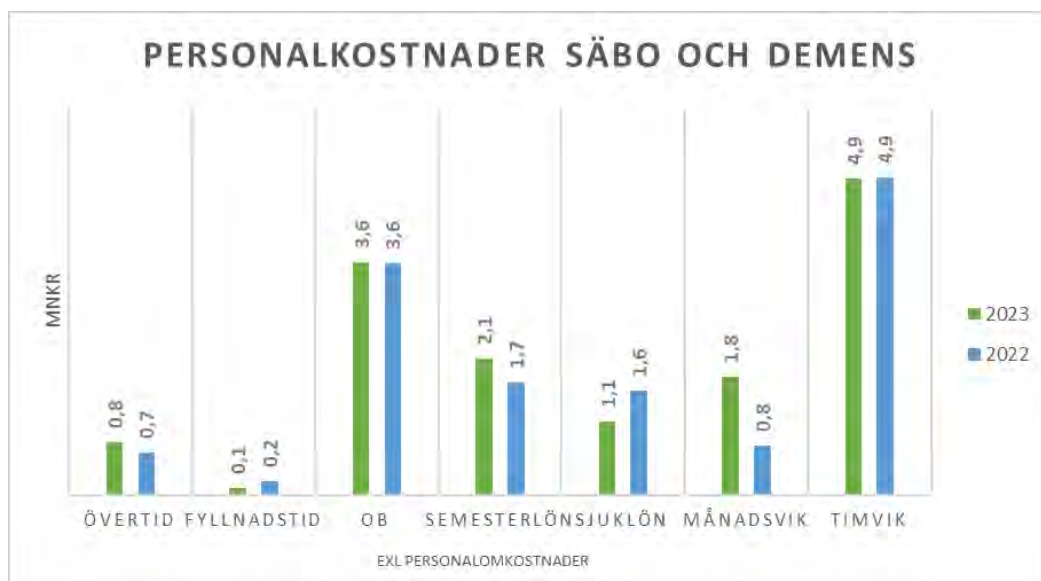

PROGNOS -24,7MNKR

Särskilt boende och demens

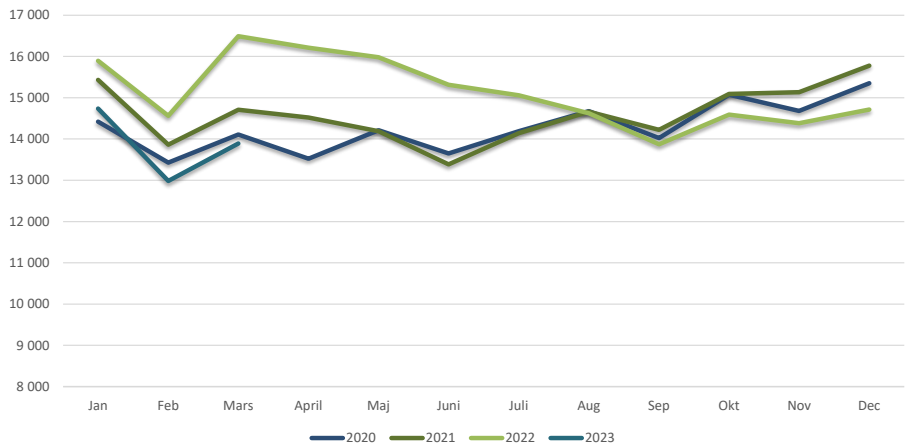
Avvikelse -5,8 Mnkr
Prognos -19,7 Mnkr

Hemtjänst

BEVILJADE TIMMAR

Avvikelse -1,1 Mnkr
 Prognos -3,0 Mnkr

	2022	2021	Skillnad
Kostnad/timme	595kr	560kr	35kr
Antal timmar	41610	46948	-5338

Socialförvaltningen
Peter Björklund

peter.bjorklund@lindesberg.se

Socialnämnden (beredande)

Revidering, Mål och budget 2023–2025 med Verksamhetsplan 2023

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Verksamhetsplan 2023 med delarna
 - o Grunduppdrag
 - o Verksamhet inkl omvärldsanalys
 - o Kvalitetsfaktorer
 - o Utvecklingsmål
 - o Ekonomisk fördelning för socialnämnden 2023 enligt tilldelad budgetram antagen av kommunfullmäktige i juni.

Ärendebeskrivning

I samband med revidering av Internkontrollplanen 2023 så genomfördes även en genomgång av antagen *Verksamhetsplanen 2023* och dess aktuella *Kvalitetsfaktorer, Kvalitetsindikatorer, Utvecklingsmål och Utvecklingsindikatorer*. Det då är ny mandatperiod och ska vara en del av kommunfullmäktiges och nämndens mål och budgetarbete. Avsnittet *Omvärldsanalys* har även till delar av den anledningen reviderats och uppdaterats.

Revideringen utgick från de gemensamma chefsdagarna och programpunkten kommunens styrmodell, dagar som förvaltningen genomförde i slutet av november 2022. Läs mer i bilaga.

- Funktionsstöd tog bort tre (3) Kvalitetsfaktorer och ändrade till två (2) nya, la till en (1) Kvalitetsindikator till de befintliga.
- Vård och Omsorg ändrade en (1) Kvalitetsfaktor, la till två (2) nya samt tog bort en (1) Kvalitetsindikator.
- Individ och Familj tog bort en (1) Kvalitetsfaktor, la till en (1) och tog bort fyra (4) Kvalitetsindikator. Ett antal av verksamhetens indikatorer justerades även en del.
- E-hälsa och Myndighet ändrade på två (2) Kvalitetsindikatorer.

Det har även reviderats i ett antal av *Utvecklingsindikatorerna* kopplat till ett antal *Utvecklingsmål* för resp verksamhet. Se även det bilaga.

Verksamheten Bemanningenheten har omorganiserats och delvis nytt uppdrag vilket gör att de även synliggörs på annat sätt i förvaltningens Verksamhetsplan, se bilaga.

Kommunfullmäktige beslutade i februari 2019 om ny *Styrmodell för ledning och styrning*. Enligt handlingsplanen ska grunduppdrag på nämndnivå, kvalitetsfaktorer på nämndnivå och nämndmål vara antagna senast i december 2022 för att gälla från år 2023.

Madde Gustafsson
Förvaltningschef

Peter Björklund
Handläggare

För åtgärd:

Socialchef
Verksamhetschef Vård och Omsorg
Verksamhetschef Funktionsstöd
Verksamhetschef Individ och Familj
Utvecklingsstrateg

Bilagor:

Reviderad Verksamhetsplan 2023
Märkta ändringar Verksamhetsplan 2023

Verksamhetsplan (rev)

2023

Socialnämnd

Innehållsförteckning

1 Verksamheten	3
1.1 Verksamhetsbeskrivning	3
1.2 Omvärldsanalys	4
1.3 Ekonomi	7
2 Grunduppdrag	8
2.1 Arbetsgivare	8
2.2 Funktionsstöd	8
2.3 Vård och Omsorg	9
2.4 Individ och familj	9
2.5 E-hälsa och Myndighet	10
2.6 Bemanningseenheten	11
3 Utvecklingsmål	11
3.1 Arbetsgivare	11
3.2 Funktionsstöd	12
3.3 Vård och Omsorg	12
3.4 Individ och familj	13
3.5 E-hälsa och Myndighet	13

1 Verksamheten

1.1 Verksamhetsbeskrivning

Verksamhetsbeskrivning

Socialnämnden ska tillgodose kommuninvånarnas behov av vård, omsorg, stöd och service enligt gällande lagar, reglemente, förordningar, riktlinjer och målsättningar. Allt arbete inom socialnämndens verksamheter ska utgå från socialnämndens värdegrund och vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Socialnämndens värdegrund anger de värderingar som ska vara vägledande för ett gott stöd och en god vård och omsorg. Den ska styra vårt förhållningssätt gentemot enskilda, anhöriga och varandra inom organisationen:

- Socialnämndens verksamhet genomsyras av en humanistisk människosyn. Vi respekterar alla människors lika värde liksom varje människas unika behov och förutsättningar.
- Vår verksamhet bygger på respekt för alla människors självbestämmanderätt och integritet.
- Vi respekterar alla människors rättighet, skyldighet och förmåga att ta eget ansvar.
- Vår verksamhet bygger på en helhetssyn och ett empatisk förhållningssätt som ger alla människor möjlighet att känna trygghet, glädje och meningsfullhet samt att skapa förutsättningar för en god livskvalitet.
- Vi ska vara öppna för och stimulera till insatser från anhöriga och frivilliga.

Socialnämnden har det politiska ansvaret för socialförvaltningens verksamheter inom avdelningarna individ och familj, funktionsstöd och vård och omsorg samt för enheterna e-hälsa och myndighet och bemanningsenheten.

- Verksamhet Individ och Familj arbetar med försörjningsstöd, stöd/insatser till barn/familjer, familjerätt, missbruk, vård i familjehem och på institutioner samt förebyggande arbete bland ungdomar.
- Verksamhet Funktionsstöd ger stöd till personer med funktionshinder, LSS-boenden, personlig assistans, kontaktperson och daglig verksamhet.
- Verksamhet Vård och omsorg arbetar med särskilda boendeformer, hemtjänst, dagverksamhet, rehabilitering samt hälso- och sjukvård.
- Enheten E-hälsa och Myndighet har ett tvådelat uppdrag, Myndighet utför myndighetsutövningen enligt SoL och LSS. E-hälsa arbetar med samt stödjer verksamheterna i deras systemförvaltning och välfärdsutveckling.
- Bemanningseenheten stödjer socialförvaltningens verksamheter genom bemanningsadministration, löneadministration, samplanering och TES-planering.

Därutöver ansvarar socialnämnden för personal-, ekonomi- och målsättningsfrågor samt utveckling och uppföljning av verksamheterna.

Inom socialförvaltningen arbetar olika yrkesgrupper med att verkställa nämndens uppdrag exempelvis sjuksköterskor, arbetsterapeuter, undersköterskor, skötare, stödassistenter, stödpedagoger, socialsekreterare, familjebehandlare, administrativ personal och chefer.

Socialnämndens verksamhet regleras främst av bestämmelser i:

- Socialtjänstlag (2001:453)
- Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
- Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

1.2 Omvärldsanalys

Genom omvärldsanalysen påvisar vi i inom socialnämndens verksamhetsområden de faktorer som vi bedömer mest av allt inverkar på vårt gemensamma arbete med att skapa en hållbar utveckling (ekologiskt, socialt, ekonomiskt) samt att säkerställa verksamheternas grunduppdrag. Dagligen sker omvärldsbevakning inom förvaltningen. Inom våra verksamheter går det snabbt framåt med tekniska lösningar och innovationer. De samhällsförändringar och demografiska förändringar som pågår påverkar vårt sätt att hitta kompetent personal och hur våra verksamheter arbetar. Det ligger till grund för vilka satsningar och prioriteringar som behöver göras inom verksamheterna. Sverige står i en låg konjunkturrell utveckling med bl a hög inflation och prisökningar som följd. För Lindesbergs kommun och dess invånare innebär det ökade kostnader för bland annat livsmedel, drivmedel och energi. Inflation kan även komma att påverka framtida kommunala investeringar. Näringslivets och företagens påverkan på människorna i kommunen genom att möjliggörande av arbetstillfällen alternativt minskande av arbetstillfällen m m (med allt vad det innebär ekonomiskt, socialt för individen etc) har också en påverkan på socialförvaltningens uppdrag och arbete. Utfallet av migration och integration är andra faktorer som påverkar både samhället i stort och våra verksamheter inklusive möjlighet till arbetskraft.

Nedan specificerar socialförvaltningen sex stora och viktiga prioriterade områden, utan inbördes rangordning. De prioriterade områden och möjligheterna till var och en av dem handlar även om budgetutrymme. Finns de utrymmena att göra?

Prioriterade områden för socialnämnden:

1. Heltidsresa och Kompetensförsörjning
2. Boendeplatser utifrån samhällsförändringar
3. Samverkan
4. Digitalisering och välfärdsteknik
5. Nära vård
6. Hälsofrämjande och förebyggande

1. Kommunerna, genom SKR och Kommunal, arbetar gemensamt i ett långsiktigt projekt för att heltidsarbete ska bli norm, ett projekt som kallas *Heltidsresan*. Målsättningen är att tillsvidareanställning på heltid ska vara det normala vid nyanställning och att redan anställda ska erbjudas att gå upp i heltid för att på så sätt möjliggöra att fler i högre utsträckning arbetar heltid. Det är också en viktig del i arbetet att möta kompetensförsörjningen, genom en ökad kontinuitet i verksamheten, att fler medarbetare ges möjlighet till att arbeta heltid. Heltidsresan möjliggör även fördelar för individen och samhället ur ett ekonomiskt- och jämställdhetsperspektiv.

Inkluderat att det även blir förenat med en ökad lönekostnad för kommunen som helhet.

Under åren 2022–2027 beräknas cirka 60 stycken undersköterskor att gå i pension. Det finns 412 stycken tillsvidareanställda undersköterskor (20 sept 2022). Vid årets slut, 2022, var det 70% som hade en heltidsanställning, vilket är en ökning med hela 23 procentenheter sedan slutet av år 2019. Det är något fler inom Funktionsstöd än Vård och Omsorg som arbetar heltid

Verksamheterna har stora behov av att ytterligare arbeta för att möta framtidens utmaningar för kompetensförsörjning och kartlägga vilka möjligheter som finns för att verksamheten ska lyckas vara konkurrenskraftiga och attraktiva som arbetsgivare. Att arbeta löpande med olika kompetenshöjande insatser för samtlig personal är av

betydelse både som attraktiv arbetsgivare men givet ökad kompetens för den anställda och ökad kvalitet för verksamheten och den enskilde. SKR skriver i sin rapport, Valfärdens personalprognos, att fler äldre gör att behoven ökar snabbare än arbetskraften och att det är stor konkurrens om arbetskraften. Att det har delvis gått från rekryteringsutmaning till kompetensutmaning. Det finns en stor potential bland befintliga medarbetare och det krävs långsiktiga satsningar för att klara kompetensutmaningen inom äldreomsorgen.

Utifrån påverkande samhällsförändringar och verksamhetsperspektiv behövs både ökad kompetens och fler medarbetare inom förvaltningens verksamheter för att fullfölja grunduppdraget. En del är se över storleken på personalgrupper som våra enhetschefer har inom Vård & Omsorg och Funktionsstöd. Ska cheferna leda verksamheten på bästa sätt behöver storleken på grupper bli mindre. En annan del är att undersköterskor ska kunna nyttja sin kompetens på rätt och bästa sätt för att arbeta optimalt. Det finns behov av annan personalgrupp för utförare av arbetsuppgifter som idag utförs av undersköterskor men som tar tid från det som borde prioriteras mer.

För att möta kompetensutmaningen inom Socialförvaltningen och verksamheterna Vård och Omsorg respektive Funktionsstöd behöver det skapas förutsättningar att nyttja all den kapacitet och kompetens som finns att tillgå på arbetsmarknaden. I Sverige och Lindesbergs kommun finns idag en stor grupp i arbetsför ålder med utländsk bakgrund, annan kultur och med svenska som andraspråk, en stor potential som behöver tas tillvara. För att frigöra denna kraft behöver hinder rivas genom ökade satsningar på språk- och kulturkompetens. Insatser kring språkutveckling bör ske både för potentiella och befintliga medarbetare. Språk är något som utvecklas över tid och medarbetare kan behöva löpande stöd på arbetsplatsen. Det rör flera områden och insatser såsom organisation, medarbetare, chefer och blivande medarbetare. Språket har avgörande betydelse för att tillgodose både patientsäkerhet och arbetsmiljö, vilket även kopplas till IVO:s rapport nedan.

Lindesbergs kommun har liksom alla kommuner i Sverige utmaningar med det IVO, Inspektionen för vård och Omsorg, pekar på i sin rapport från augusti 2022. IVO genomförde under pandemin en särskild tillsynsinsats av medicinsk vård och behandling vid landets SÄBO. IVO kunde då slå fast att lägstnivån i äldreomsorgen var alldeles för låg och att kommuner och regioner och inte i tillräcklig utsträckning vidtagit åtgärder för att säkerställa en god vård och omsorg av boende på SÄBO. IVO konstaterar tydliga brister i vården av patienter främst inom följande områden; Vård i livets slutskede, läkemedelshantering samt kontinuitet och dokumentation.

2. Från hösten och vintern 2019 tills idag har det varit ökat tryck på särskilda boendeplatser för äldre. Inom åren 2017–2027 beräknas antal personer 80+ att öka med 44%. Den demografiska förändringen i Lindesbergs kommun är således påtaglig. Även om det är stora demografiska förändringar med stor andel äldre totalt i kommunen så är det inte lika säkert att det är den stora omfattning av platser behövs initialt, då snittåldern på inflytt till boende idag är 87 år. Däremot pekar det ut en riktning. Till detta ska läggas regeringens samsjuklighetsutredning som föreslår ett tydligare uppdrag för regioner och kommuner. Sammanfattat trycker utredningen på att all behandling ska ligga hos regionen och sociala stödinsatser (boende, pengar, stöd till anhöriga t.ex.) ska hanteras av kommunen. Bedömningen är att det sociala arbetet gynnas av en sådan renodling som utredningen föreslår. Det kan bland annat underlätta resursfördelning och kompetensförsörjning för både region och kommun.

Det pågår även en översyn inom funktionsstöd för att utveckla en rörlighet mellan boendeformerna och stegförflyttning för individen som möjliggör för den enskilde en progression till självständighet.

Ett stort arbetsprojekt som startade under 2020 och pågår nu tillsammans med LIBO/FALAB är nya boendeformer i framtiden. I projektet omfattas bland annat projektledare, kartläggning av boendeplatser för äldre (SÄBO), lokaler för särskilda boenden och korttidsboendeplatser samt lokaler för LSS boende. Där pågår nu arbete för utformande av nytt vård och omsorgsboende samt korttidsboende för barn och unga inom LSS.

3. Samverkan mellan enheter, verksamheter, förvaltningar och externa aktörer är av stor vikt för att verksamheterna och Socialförvaltningen ska leverera sitt grunduppdrag. Socialförvaltningen vill under 2023 fortsätta utveckling för och jobba för ett tvärsektorielt perspektiv för frågan och en utvecklad samverkan mellan förvaltningarna och bolagen för ett kommungemensamt arbete, att det även gäller andra områden.

Individ och familj fortsätter att utveckla arbetet från utredningsarbetet och inom öppenvården för att möta den allt mer komplexa problematik. Pågående arbete med våld i nära relationer vilket leder till förändrat arbetssätt och utveckling för samverkan. Inom Familjeenheten i samverkan med Barn- och utbildningsförvaltningen pågår gruppverksamhet barn som anhöriga under namnet Källan. Det finns stort behov att utveckla förebyggande och främjande arbete i ett tvärsektorielt arbete över förvaltningarna i en kommungemensam strategi. Inom Vård och Omsorg är förhoppningen att samverkan med både interna och externa aktörer fortsätter att utvecklas kring utförande av serviceinsatser. Fortsatt samverkan och dialog under 2023 med andra aktörer såsom arbetsmarknadsenheten m fl.

Utveckla dialog och samverkan med Tillväxtförvaltning utifrån politikens satta mål. Det bland annat för att få en samsyn i arbetet för att möjliggöra mötesplatser och aktiviteter för äldre och för att motverka ensamhet, förebygga ohälsa och främja ett hälsosamt åldrande. En fortsatt samverkan med civilsamhället är inkluderat i detta och givet.

Mötesplatser för barn och ungdomar med attraktiva aktiviteter för att främja hälsa och välmående inkluderat förebyggande stöd för att motverka norm- och problembeteenden.

4. Valfärdsteknik kommer att fortsätta prioriteras inom Socialförvaltningen, införande av modern digital teknik för att äldre och personer med funktionsnedsättning ska känna sig trygga, aktiva och självständiga i hemmet. Nya arbetssätt för effektiviseringar och kvalitetsarbete fortsätter att genomföras från arbetsgivarhåll för medarbetare gällande tekniska verktyg och metoder. En stor, central del och viktig förutsättning är kompetensförsörjning och utbildning av personal, om det ska kunna tillämpas och ge effekt för verksamhet och enskild. Digitala arbetssätt och flexibilitet bedöms ge effektiviseringar gällande tid och resurser. En annan förutsättning är infrastrukturen för den digitala tekniken.

Fortsatt att förvaltningen fortsätter vara lättillgänglig för våra invånare/enskilda, uppnå god service och underlätta arbetet för våra anställda. Automatisering av beslutsgången behöver implementeras ytterligare inom flera verksamhetsområden. Ambitionen och målsättningen påverkas dock av de ekonomiska förutsättningarna.

5. Vikt av fortsatt arbete utifrån den antagna gemensamma målbilden i kommunfullmäktige Nära vård i Örebro län, både externt och internt. Att utsedd processledare i samverkan med förvaltningar, övriga kommuner och regionen driver och har gemensamt ansvar för arbetet. Intensifiera och utveckla fortbildning, kompetenshöjande insatser och information om Nära vård, det är centralt för både politik, ledningsgrupper och verksamheter. I Örebro län ställer kommunerna, regionen och civilsamhället – invånare, medarbetare, chefer och politiker om tillsammans. Omställningen innebär ett mer personcentrerat, sammanhållet, förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt för goda livsvillkor. Denna punkt är ett exempel på arbete som går att koppla till punkt 3, samverkan.
6. Arbeta än mer hälsofrämjande och förebyggande, ska vara genomgående i många av de ovan beskrivna områdena men är också en egen punkt. För att Socialförvaltningen ska lyckas med sitt grunduppdrag är det av helt central betydelse att samverkan både internt och externt utvecklas än mer. Att ha samsyn på målbilder och uppdrag. Att kommunens förvaltningar och bolag arbetar förebyggande och hälsofrämjande utifrån hälsans bestämningsfaktorer, att det finns kompetens om risk- och skyddsfaktorer, de olika preventionsnivåerna samt koppla detta till långsiktighet, hållbarhet och Agenda 2030.

1.3 Ekonomi

Nettoram Mnkr	Budget 2022	Budget 2023	VP 2024	VP 2025
Administration	23,5	23,6	23,6	23,6
Funktionsstöd	146,5	147,1	147,1	147,1
Individ och familj	100,9	101,3	101,3	101,3
Vård och omsorg	306,4	313,3	313,3	313,3
Totalsumma	577,3	585,3	585,3	585,3

Socialnämndens budgetram för 2023 uppgår till 585,3 Mnkr vilket är 8,0 Mnkr mer än 2022. Inför 2023 har nämndens tidigare beslutade effektivisering om 3,9 Mnkr tagits bort.

5,0 Mnkr har tilldelats hemtjänsten utifrån den demografiska utvecklingen. Hemtjänstens budgetavvikelse för 2022 prognosticeras till -9,5 Mnkr som en följd av ökat behov. Det innebär att ett underskott tas med in i 2023 trots budgettillskottet.

0,7 Mnkr av budgettillskottet är riktat till att öka stödet för anhöriga till enskilda med demenssjukdom. Satsningen som innebär en utökning av verksamhet.

Socialnämndens budgetunderskott 2022 prognosticeras till -28,8 Mnkr. Utifrån de förändringar som är gjorda i budgeten till 2023 är det tillskottet om 5,0 Mnkr som direkt kommer att kunna finansiera befintlig verksamhet. Socialnämnden har således drygt 23 Mnkr att åtgärda för en budget i balans inför 2023.

2 Grunduppdrag

2.1 Arbetsgivare

Beskrivning

Lindesbergs kommun är en stor och viktig arbetsgivare som erbjuder många arbetstillfällen både för boende och kommunen och inpendlare från andra kommuner. Genom att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetens har vi personal som mår bra och gör att vi når en högre måluppfyllelse och därmed levererar service med god kvalitet till medborgarna.

Personalenhetens arbete handlar övergripande om relationen mellan arbetsgivare och arbetstagare. Att ge stöd och råd till främst chefer men även medarbetare, inom :

- * Chefs- och ledarskapsutveckling
- * Arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbete
- * Hälsöfrämjande arbete
- * Strategisk kompetensförsörjning
- * Vikariesamordning av korttidsvikarier för förskolor, fritids, F-6, kulturskola och måltidsenheten

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Attraktiv arbetsgivare med fokus på arbetsmiljö, ledarskap, medarbetarskap och kompetensförsörjning	Resultat i medarbetarenkätens fråga om att se fram emot att gå till arbetet
Friska medarbetare	Sjukfrånvaro hos medarbetare

2.2 Funktionsstöd

Beskrivning

Funktionsstöd ska utifrån lagenliga och beviljade beslut ge kommuninvånare med funktionsnedsättning, oavsett ålder, det stöd och den hjälp de behöver för sin dagliga livsföring. Verksamhet enligt LSS ska verka för att främja jämlikhet och delaktighet i samhället, den enskilde ska få möjlighet att leva som andra och tillförsäkras goda levnadsvillkor. Verksamhet enligt SoL ska främja social trygghet och ett aktivt deltagande i samhällslivet, den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Delaktighet och tillgodosedda behov	Andel personer med en aktuell genomförandeplan som innehåller dokumentation om delaktighet LSS-insatser %
Säkerställa framtida behov av insatser	Behovsanalys

2.3 Vård och Omsorg

Beskrivning

Vård och Omsorg finns till för kommuninvånare och andra som vistas i kommunen i behov av vård och omsorg och som innehar ett beviljat biståndsbeslut. Den enskilde ska utifrån sina förutsättningar få behovsanpassad omsorg i det egna boendet eller i särskilda boendeformer, målet är att den enskilde uppnår ett värdigt liv (SoL). Vård och Omsorg ansvarar även för hälso- och sjukvård (HSL). Hälso- och sjukvården arbetar med rehabilitering, habilitering, samt förebygger sjukdomar och skador.

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
VoO - Åldras i trygghet	Upplevd trygghet inom hemtjänst %
	Upplevd trygghet inom särskilt boende %
	Personalkontinuitet hemtjänst, antal personer som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde
VoO - Meningsfull tillvaro	Aktiviteter på SÄBO nöjdhet %
VoO - God och säker vård HSL kopplat till Nära vård	Läkemedelsgenomgångar
	Antal genomförda lokala teamsamverkan
	Mäta trygghet utifrån sina vård och omsorgskontakter genom Vård och omsorgskollen
VoO - Omsorg av god kvalitet	Andel nöjda enskilda med hemtjänst %
	Andel nöjda enskilda på särskilt boende %

2.4 Individ och familj

Beskrivning

Individ och familj finns till för kommuninvånare och andra som vistas i kommunen i behov av hjälp. Verksamheten ska med hänsyn till människans ansvar för sin sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla egna resurser. Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa beaktas. Verksamheten ska arbeta rättssäkert utifrån gällande lagstiftning. Syftet är att den enskilde genom bistånd ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå samt att barn ska växa upp under trygga förhållanden.

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
IoF - Bra bemötande inom socialtjänsten	Resultat klientenkät
IoF - Service och rättssäkerhet	Andel rätt i förvaltningsrätten % (familjeenheten och försörjningsstöd)
	Andel avslutade barnutredningar där barnets delaktighet är dokumenterad från 5 år
	Utredningstid i antal dagar, från påbörjad utredning till avslutad utredning, medelvärde. Familjeenheten.

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
	Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde.
	Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning för vuxna med missbruksproblem 21+, medelvärde
	Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom familjeenheten, medelvärde.
	Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom Öppen vården, medelvärde.
	Utredningstid i antal dagar, från påbörjad utredning till avslutad utredning, medelvärde. Försörjningsstöd.

2.5 E-hälsa och Myndighet

Beskrivning

E-hälsa och Myndighet har ett tvådelat uppdrag, myndighet utför myndighetsutövningen med utgångspunkt i gällande lagstiftning samt utifrån socialnämndens fastställda styrdokument. Myndighetsenheten finns till för kommuninvånare och andra som vistas i kommunen, enheten beslutar och följer upp insatser individuellt, lagenligt och behovsanpassat. E-hälsa finns till för socialnämndens verksamheter. Genom att stödja enheterna i deras systemförvaltning, välfärdsutveckling och digitalisering sträva efter att optimera enheternas grunduppdrag.

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Myndighet - Service & rättssäkerhet	Väntetid antal dagar LSS-insatser mellan beviljat till verkställd insats, medelvärde.
	Väntetid antal dagar mellan beviljat till verkställt SÄBO-insats, medelvärde
E-hälsa - Driftsäkra system	Antal viva/server driftstörningar
Likvärdig och rättssäker biståndsbedömning inom äldreomsorgen	Strukturerade samråd
	Strukturerade Teamträffar
	Extern handledning
	Revidering riktlinjer

2.6 Bemanningseenheten

Beskrivning

Bemanningseenhetens uppdrag innefattar rekrytering, introduktion och vakanstillsättning av timvikarier utifrån verksamheternas behov. Bemanningseenhetens uppdrag innefattar också att stödja socialnämndens verksamheter med verksamhetsnära administrativt stöd, schemaläggning och systemförvaltning samt att tillse att korrekta underlag för löneutbetalning registreras. Bemanningseenheten finns till för socialnämndens verksamheter inom Funktionsstöd samt Vård- och Omsorg.

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Effektiva och kvalitetssäkrade bemanningsprocesser	Andel nöjda enhetschefer %
	Andel tillsatta vikariebeställningar %
Effektiva och kvalitetssäkrade rekryteringsprocesser	Andel avslutade vikarier efter 100 dagar %
	Andel nöjda enhetschefer %

3 Utvecklingsmål

3.1 Arbetsgivare

Beskrivning

Lindesbergs kommun är en stor och viktig arbetsgivare som erbjuder många arbetstillfällen både för boende och kommunen och inpendlare från andra kommuner. Genom att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla kompetens har vi personal som mår bra och gör att vi når en högre måluppfyllelse och därmed levererar service med god kvalitet till medborgarna.

Personalenhetens arbete handlar övergripande om relationen mellan arbetsgivare och arbetstagare. Att ge stöd och råd till främst chefer men även medarbetare, inom :

- * Chefs- och ledarskapsutveckling
- * Arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbete
- * Hälsöfrämjande arbete
- * Strategisk kompetensförsörjning
- * Vikariesamordning av korttidsvikarier för förskolor, fritids, F-6, kulturskola och måltidsenheten

Utvecklingsmål	Utvecklingsindikator
Socialnämnden ska utveckla och arbeta för att trygga kompetensförsörjningen	Andel tillsvidareanställda med heltidsanställning
	Andel tillsvidareanställda som ökat sin sysselsättningsgrad %
Socialnämnden ska utöka samverkan med både interna och externa aktörer för att utveckla, kvalitetssäkra och effektivisera verksamhet	Utbetalning av försörjningsstöd exklusive intäkter

3.2 Funktionsstöd

Beskrivning

Funktionsstöd ska utifrån lagenliga och beviljade beslut ge kommuninvånare med funktionsnedsättning, oavsett ålder, det stöd och den hjälp de behöver för sin dagliga livsföring. Verksamhet enligt LSS ska verka för att främja jämlikhet och delaktighet i samhället, den enskilde ska få möjlighet att leva som andra och tillförsäkras goda levnadsvillkor. Verksamhet enligt SoL ska främja social trygghet och ett aktivt deltagande i samhällslivet, den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Utvecklingsmål	Utvecklingsindikator
Socialnämnden ska verka för nya boendeformer och utveckling för den enskilde utifrån att bättre möta individens behov inkluderat daglig verksamhet.	Väntetid antal dagar LSS-insatser mellan beviljat och verkställd insats.

3.3 Vård och Omsorg

Beskrivning

Vård och Omsorg finns till för kommuninvånare och andra som vistas i kommunen i behov av vård och omsorg och som innehar ett beviljat biståndsbeslut. Den enskilde ska utifrån sina förutsättningar få behovsanpassad omsorg i det egna boendet eller i särskilda boendeformer, målet är att den enskilde uppnår ett värdigt liv (SoL). Vård och Omsorg ansvarar även för hälso- och sjukvård (HSL). Hälso- och sjukvården arbetar med rehabilitering, habilitering, samt förebygger sjukdomar och skador.

Utvecklingsmål	Utvecklingsindikator
Socialnämnden ska verka för nya boendeformer och utveckling för den enskilde utifrån att bättre möta individens behov och möjliggöra meningsfull tillvaro.	Väntetid antal dagar mellan beviljat och verkställt SÄBO-insats.

3.4 Individ och familj

Beskrivning

Individ och familj finns till för kommuninvånare och andra som vistas i kommunen i behov av hjälp. Verksamheten ska med hänsyn till människans ansvar för sin sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla egna resurser. Vid åtgärder som rör barn ska barnets bästa beaktas. Verksamheten ska arbeta rättssäkert utifrån gällande lagstiftning. Syftet är att den enskilde genom bistånd ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå samt att barn ska växa upp under trygga förhållanden.

Utvecklingsmål	Utvecklingsindikator
Utveckla ett samordnat förebyggande och främjande arbete med individen i centrum utifrån hälsan bestämningsfaktorer.	Uppföljning av reviderade rutiner Våld i nära relationer
	Andel aktuella genomförandeplaner/vårdplaner

3.5 E-hälsa och Myndighet

Beskrivning

E-hälsa och Myndighet har ett tvådelat uppdrag, myndighet utför myndighetsutövningen med utgångspunkt i gällande lagstiftning samt utifrån socialnämndens fastställda styrdokument. Myndighetsenheten finns till för kommuninvånare och andra som vistas i kommunen, enheten beslutar och följer upp insatser individuellt, lagenligt och behovsanpassat. E-hälsa finns till för socialnämndens verksamheter. Genom att stödja enheterna i deras systemförvaltning, välfärdsutveckling och digitalisering sträva efter att optimera enheternas grunduppdrag.

Utvecklingsmål	Utvecklingsindikator
Socialnämnden ska nyttja befintliga system på bästa och mest effektiva sätt som möjlighet för den enskilde och verksamhetens bästa.	Kameratillsyn på natten. Antal kameror.
	Kameratillsyn på natten. Antal tillsyner.

Märkta ändringar Verksamhetsplan 2023

Socialnämnd

1.1 Omvärldsanalys

Genom omvärldsanalysen påvisar vi i inom socialnämndens verksamhetsområden de faktorer som vi bedömer mest av allt inverkar på vårt gemensamma arbete med att skapa en hållbar utveckling (ekologiskt, socialt, ekonomiskt) samt att säkerställa verksamheternas grunduppdrag. Dagligen sker omvärldsbevakning inom förvaltningen. Inom våra verksamheter går det snabbt framåt med tekniska lösningar och innovationer. De samhällsförändringar och demografiska förändringar som pågår påverkar vårt sätt att hitta kompetent personal och hur våra verksamheter arbetar. Det ligger till grund för vilka satsningar och prioriteringar som behöver göras inom verksamheterna. Sverige står i en låg konjunkturrell utveckling med bl a hög inflation och prisökningar som följd. För Lindesbergs kommun och dess invånare innebär det ökade kostnader för bland annat livsmedel, drivmedel och energi. Inflation kan även komma att påverka framtida kommunala investeringar. Näringslivets och företagens påverkan på människorna i kommunen genom att möjliggörande av arbetstillfällen alternativt minskande av arbetstillfällen m m (med allt vad det innebär ekonomiskt, socialt för individen etc) har också en påverkan på socialförvaltningens uppdrag och arbete. Utfallet av migration och integration är andra faktorer som påverkar både samhället i stort och våra verksamheter inklusive möjlighet till arbetskraft.

Nedan specificerar socialförvaltningen sex stora och viktiga prioriterade områden, utan inbördes rangordning. De prioriterade områden och möjligheterna till var och en av dem handlar även om budgetutrymme. Finns de utrymmena att göra?

Prioriterade områden för socialnämnden:

1. Heltidsresa och **Kompetensförsörjning**
2. ~~Kompetensförsörjning och rekrytering~~
3. Boendeplatser utifrån samhällsförändringar
4. Samverkan
5. Digitalisering och välfärdsteknik
6. Nära vård
7. **Hälsofrämjande och förebyggande**

1. Kommunerna, genom SKR och Kommunal, arbetar gemensamt i ett långsiktigt projekt för att heltidsarbete ska bli norm, ett projekt som kallas *Heltidsresan*. Målsättningen är att tillsvidareanställning på heltid ska vara det normala vid nyanställning och att redan anställda ska erbjudas att gå upp i heltid för att på så sätt möjliggöra att fler i högre utsträckning arbetar heltid. Det är också en viktig del i arbetet att möta kompetensförsörjningen, genom en ökad kontinuitet i verksamheten, att fler medarbetare ges möjlighet till att arbeta heltid. Heltidsresan möjliggör även fördelar för individen och samhället ur ett ekonomiskt- och jämställdhetsperspektiv.

Inkluderat att det även blir förenat med en ökad lönekostnad för kommunen som helhet.

Under åren 2022–2027 beräknas cirka 60 stycken undersköterskor att gå i pension. Det finns 412 stycken tillsvidareanställda undersköterskor (20 sept 2022). Vid årets slut, 2022, var det 70% som hade en heltidsanställning, vilket är en ökning med hela 23 procentenheter sedan slutet av år 2019. Det är något fler inom Funktionsstöd än Vård och Omsorg som arbetar heltid

Verksamheterna har stora behov av att ytterligare arbeta för att möta framtidens utmaningar för kompetensförsörjning och kartlägga vilka möjligheter som finns för att verksamheten ska lyckas vara konkurrenskraftiga och attraktiva som arbetsgivare. Att

arbete löpande med olika kompetenshöjande insatser för samtlig personal är av betydelse både som attraktiv arbetsgivare men givet ökad kompetens för den anställde och ökad kvalitet för verksamheten och den enskilde. SKR skriver i sin rapport, Valfärdens personalprognos, att fler äldre gör att behoven ökar snabbare än arbetskraften och att det är stor konkurrens om arbetskraften. Att det har delvis gått från rekryteringsutmaning till kompetensutmaning. Det finns en stor potential bland befintliga medarbetare och det krävs långsiktiga satsningar för att klara kompetensutmaningen inom äldreomsorgen.

Utifrån påverkande samhällsförändringar och verksamhetsperspektiv behövs både ökad kompetens och fler medarbetare inom förvaltningens verksamheter för att fullfölja grunduppdraget. En del är se över storleken på personalgrupper som våra enhetschefer har inom Vård & Omsorg och Funktionsstöd. Ska cheferna leda verksamheten på bästa sätt behöver storleken på grupper bli mindre. En annan del är att undersköterskor ska kunna nyttja sin kompetens på rätt och bästa sätt för att arbeta optimalt. Det finns behov av annan personalgrupp för utförare av arbetsuppgifter som idag utförs av undersköterskor men som tar tid från det som borde prioriteras mer.

För att möta kompetensutmaningen inom Socialförvaltningen och verksamheterna Vård och Omsorg respektive Funktionsstöd behöver det skapas förutsättningar att nyttja all den kapacitet och kompetens som finns att tillgå på arbetsmarknaden. I Sverige och Lindesbergs kommun finns idag en stor grupp i arbetsför ålder med utländsk bakgrund, annan kultur och med svenska som andraspråk, en stor potential som behöver tas tillvara. För att frigöra denna kraft behöver hinder rivas genom ökade satsningar på språk- och kulturkompetens. Insatser kring språkutveckling bör ske både för potentiella och befintliga medarbetare. Språk är något som utvecklas över tid och medarbetare kan behöva löpande stöd på arbetsplatsen. Det rör flera områden och insatser såsom organisation, medarbetare, chefer och blivande medarbetare. Språket har avgörande betydelse för att tillgodose både patientsäkerhet och arbetsmiljö, vilket även kopplas till IVO:s rapport nedan.

Lindesbergs kommun har likt alla kommuner i Sverige utmaningar med det IVO, Inspektionen för vård och Omsorg, pekar på i sin rapport från augusti 2022. IVO genomförde under pandemin en särskild tillsynsinsats av medicinsk vård och behandling vid landets SÄBO. IVO kunde då slå fast att lägstanivån i äldreomsorgen var alldeles för låg och att kommuner och regioner och inte i tillräcklig utsträckning vidtagit åtgärder för att säkerställa en god vård och omsorg av boende på SÄBO. IVO konstaterar tydliga brister i vården av patienter främst inom följande områden; Vård i livets slutskede, läkemedelshantering samt kontinuitet och dokumentation.

2. Från hösten och vintern 2019 tills idag har det varit ökat tryck på särskilda boendeplatser för äldre. Inom åren 2017–2027 beräknas antal personer 80+ att öka med 44%. Den demografiska förändringen i Lindesbergs kommun är således påtaglig. Även om det är stora demografiska förändringar med stor andel äldre totalt i kommunen så är det inte lika säkert att det är den stora omfattning av platser behövs initialt, då snittåldern på inflytt till boende idag är 87 år. Däremot pekar det ut en riktning. Till detta ska läggas regeringens samsjuklighetsutredning som föreslår ett tydligare uppdrag för regioner och kommuner. Sammanfattat trycker utredningen på att all behandling ska ligga hos regionen och sociala stödinsatser (boende, pengar, stöd till anhöriga t.ex.) ska hanteras av kommunen. Bedömningen är att det sociala arbetet gynnas av en sådan renodling som utredningen föreslår. Det kan bland annat underlätta resursfördelning och kompetensförsörjning för både region och kommun.

Det pågår även en översyn inom funktionsstöd för att utveckla en rörlighet mellan boendeformerna och stegförflyttning för individen som möjliggör för den enskilde en progression till självständighet.

Ett stort arbetsprojekt som startade under 2020 och pågår nu tillsammans med LIBO/FALAB är nya boendeformer i framtiden. I projektet omfattas bland annat projektledare, kartläggning av boendeplatser för äldre (SÄBO), lokaler för särskilda boenden och korttidsboendeplatser samt lokaler för LSS boende. Där pågår nu arbete för utformande av ett nytt vård och omsorgsboende samt korttidsboende för barn och unga inom LSS.

3. Samverkan mellan enheter, verksamheter, förvaltningar och externa aktörer är av stor vikt för att verksamheterna och Socialförvaltningen ska leverera sitt grunduppdrag. Socialförvaltningen vill under 2023 fortsätta utveckling för och jobba för ett tvärsektoriellt perspektiv för frågan och en utvecklad samverkan mellan förvaltningarna och bolagen för ett kommungemensamt arbete, att det även gäller andra områden.

Individ och familj fortsätter att utveckla arbetet från utredningsarbetet och inom öppenvården för att möta den allt mer komplexa problematik. Pågående arbete med våld i nära relationer vilket leder till förändrat arbetssätt och utveckling för samverkan. Inom Familjeenheten i samverkan med Barn- och utbildningsförvaltningen pågår gruppverksamhet barn som anhöriga under namnet Källan. Det finns stort behov att utveckla förebyggande och främjande arbete i ett tvärsektoriellt arbete över förvaltningarna i en kommungemensam strategi. Inom Vård och Omsorg är förhoppningen att samverkan med både interna och externa aktörer fortsätter att utvecklas kring utförande av serviceinsatser. Fortsatt samverkan och dialog under 2023 med andra aktörer såsom arbetsmarknadsenheten m fl.

Utveckla dialog och samverkan med Tillväxtförvaltning utifrån politikens satta mål. Det bland annat för att få en samsyn i arbetet för att möjliggöra mötesplatser och aktiviteter för äldre och för att motverka ensamhet, förebygga ohälsa och främja ett hälsosamt åldrande. En fortsatt samverkan med civilsamhället är inkluderat i detta och givet.

Mötesplatser för barn och ungdomar med attraktiva aktiviteter för att främja hälsa och välmående inkluderat förebyggande stöd för att motverka norm- och problembeteenden.

4. Välfärdsteknik kommer att fortsätta prioriteras inom Socialförvaltningen, införande av modern digital teknik för att äldre och personer med funktionsnedsättning ska känna sig trygga, aktiva och självständiga i hemmet. Nya arbetssätt för effektiviseringar och kvalitetsarbete fortsätter att genomföras från arbetsgivarhåll för medarbetare gällande tekniska verktyg och metoder. **En stor, central del och viktig förutsättning är kompetensförsörjning och utbildning av personal, om det ska kunna tillämpas och ge effekt för verksamhet och enskild.** Digitala arbetssätt och flexibilitet bedöms ge effektiviseringar gällande tid och resurser. En annan förutsättning är infrastrukturen för den digitala tekniken.

Fortsatt att förvaltningen fortsätter vara lättillgänglig för våra invånare/enskilda, uppnå god service och underlätta arbetet för våra anställda. Automatisering av beslutsgången behöver implementeras ytterligare inom flera verksamhetsområden. Ambitionen och målsättningen påverkas dock av de ekonomiska förutsättningarna.

5. Vikt av fortsatt arbete utifrån den antagna gemensamma målbilden i kommunfullmäktige Nära vård i Örebro län, både externt och internt. Att utsedd processledare i samverkan med förvaltningar, övriga kommuner och regionen driver och har gemensamt ansvar för arbetet. **Intensifiera och utveckla fortbildning, kompetenshöjande insatser och information om Nära vård, det är centralt för både politik, ledningsgrupper och verksamheter. I Örebro län ställer kommunerna, regionen och civilsamhället – invånare, medarbetare, chefer och politiker om tillsammans. Omställningen innebär ett mer personcentrerat, sammanhållet, förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt för goda livsvillkor. Denna punkt är ett exempel på arbete som går att koppla till punkt 3, samverkan.**

6. Arbeta än mer hälsofrämjande och förebyggande, ska vara genomgående i många av de ovan beskrivna områdena men är också en egen punkt. För att Socialförvaltningen ska lyckas med sitt grunduppdrag är det av helt central betydelse att samverkan både internt och externt utvecklas än mer. Att ha samsyn på målbilder och uppdrag. Att kommunens förvaltningar och bolag arbetar förebyggande och hälsofrämjande utifrån hälsans bestämningfaktorer, att det finns kompetens om risk- och skyddsfaktorer, de olika preventionsnivåerna samt koppla detta till långsiktighet, hållbarhet och Agenda 2030.

2 Grunduppdrag

2.1 Funktionsstöd

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Delaktighet och tillgodosedda behov Insatserna bygger på respekt och självbestämmande Enskilda upplever en meningsfull fritid	Andel personer med en aktuell genomförandeplan som innehåller dokumentation om delaktighet LSS-insatser %
Säkerställa framtida behov av insatser Nöjda med insats	Behovsanalys

2.2 Vård och Omsorg

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
VoO - Åldras i trygghet	Upplevd trygghet inom hemtjänst %
	Upplevd trygghet inom särskilt boende %
	Personalkontinuitet hemtjänst, antal personer som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde
VoO - Meningsfull tillvaro	Aktiviteterna på SÄBO nöjdhet %
VoO - God och säker vård HSL kopplat till Nära vård	Läkemedelsgenomgångar
	Giltiga delegeringar
	Antal genomförda lokala teamsamverkan
	Mäta trygghet utifrån sina vård och omsorgskontakter genom Vård och omsorgskollen
VoO - Omsorg av god kvalitet	Andel nöjda enskilda med hemtjänst %
	Andel nöjda enskilda på särskilt boende %

2.3 Individ och familj

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
IoF - Bra bemötande inom socialtjänsten	Resultat klientenkät
IoF - Service och rättssäkerhet	Andel rätt i förvaltningsrätten % (familjeenheten och försörjningsstöd)
	Andel avslutade barnutredningar där barnets delaktighet är dokumenterad från 5 år
	Utredningstid i antal dagar, från påbörjad utredning till avslutad utredning, medelvärde. Familjeenheten.

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
	Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde.
	Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning för vuxna med missbruksproblem 21+, medelvärde
	Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom familjeenheten, medelvärde.
	Väntetid i antal dagar från ansökan vid nybesök till beslut inom Öppen vården, medelvärde.
	Utredningstid i antal dagar, från påbörjad utredning till avslutad utredning, medelvärde. Försörjningsstöd.
IoF – Förebygga och utveckla egna resurser	<p>Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ ett år efter avslutad utredning eller insats %</p> <p>Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats %</p> <p>Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats %</p> <p>Ej återaktualiserade vuxna med försörjningsstöd ett år efter avslutad utredning eller insats %</p>

2.4 E-hälsa och Myndighet

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Myndighet - Service & rättssäkerhet	Väntetid antal dagar LSS-insatser mellan beviljat till verkställd insats, medelvärde.
	Utredningstid LSS insatser – antal dagar från ansökan till beslut, medelvärde
	Väntetid antal dagar mellan beviljat till verkställt SÄBO-insats, medelvärde
E-hälsa - Driftsäkra system	Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde.
	Antal viva/server driftstörningar
Likvärdig och rättssäker biståndsbedömning inom äldreomsorgen	Strukturerade samråd
	Strukturerade Teamträffar
	Extern handledning
	Revidering riktlinjer

2.5 Bemanningseenheten

Beskrivning

Bemanningseenhetens uppdrag innefattar rekrytering, introduktion och vakanstillsättning av timvikarier utifrån verksamheternas behov. Bemanningseenhetens uppdrag innefattar också att stödja socialnämndens verksamheter med verksamhetsnära administrativt stöd, schemaläggning och systemförvaltning samt att tillse att korrekta underlag för löneutbetalning registreras. Bemanningseenheten finns till för socialnämndens verksamheter inom Funktionsstöd samt Vård- och Omsorg.

Kvalitetsfaktor	Kvalitetsindikator
Effektiva och kvalitetssäkrade bemanningsprocesser	Andel nöjda enhetschefer %
	Andel tillsatta vikariebeställningar %
Effektiva och kvalitetssäkrade rekryteringsprocesser	Andel avslutade vikarier efter 100 dagar %
	Andel nöjda enhetschefer %

3 Utvecklingsmål

3.1 Funktionsstöd

Utvecklingsmål	Utvecklingsindikator
Socialnämnden ska verka för nya boendeformer och utveckling för den enskilde utifrån att bättre möta individens behov inkluderat daglig verksamhet.	Väntetid antal dagar LSS-insatser mellan beviljat och verkställd insats.

3.2 Vård och Omsorg

Utvecklingsmål	Utvecklingsindikator
Socialnämnden ska verka för nya boendeformer och utveckling för den enskilde utifrån att bättre möta individens behov och möjliggöra meningsfull tillvaro.	Väntetid antal dagar mellan beviljat och verkställt SÄBO-insats. Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärdet

3.3 Individ och familj

Utvecklingsmål	Utvecklingsindikator
Utveckla ett samordnat förebyggande och främjande arbete med individen i centrum utifrån hälsan bestämningsfaktorer.	Uppföljning av reviderade rutiner Våld i nära relationer
	Andel aktuella genomförandeplaner/vårdplaner

3.4 E-hälsa och Myndighet

Utvecklingsmål	Utvecklingsindikator
Socialnämnden ska nyttja befintliga system på bästa och mest effektiva sätt som möjlighet för den enskilde och verksamhetens bästa.	Kameratillsyn på natten. Antal kameror.
	Kameratillsyn på natten. Antal tillsyner.

Individ och familj
Inger Österberg
0581-812 17
Inger.Osterberg@lindesberg.se

Socialnämnden (beredande)

Riktlinje för handläggning av försörjningsstöd

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Förvaltningen föreslår nämnden besluta att anta den reviderade riktlinjen för försörjningsstöd.

Ärendebeskrivning

Socialstyrelsen ger varje år ut meddelande om riksnormen.

Riksnormen avgör, tillsammans med skäliga kostnader för vissa andra behov, nivån på försörjningsstödet. Beloppet bestäms av regeringen inför varje nytt kalender år och gäller som miniminivå för de behov som riksnormen skall täcka.

Riktlinjer antagna av socialnämnden ska regelbundet revideras.

Riktlinjen för försörjningsstöd antogs av nämnd 2020-04-16.

Vid genomgång av riktlinjen har ett antal punkter reviderats. Förvaltningen föreslår därför att anta den nya reviderade riktlinjen för försörjningsstöd och att den skall gälla fram till 2025-03-31. Uppstår något som innebär att riktlinjen behöver revideras tidigareläggs kommande revidering.

Ärendet har beretts av enhetschef Johanna Stunz och verksamhetschef för individ & familj.

Konsekvenser

Om kommunen skulle välja ett lägre belopp än riksnormen kommer socialnämnden vid ett överklagande att få fel och betala ut enligt riksnormen.

Mladenka Gustafsson
Förvaltningschef

Inger Österberg
Verksamhetschef

För åtgärd:

Enhetschef Individ Familj

För kännedom:

Verksamhetschef
Förvaltningschef

Bilagor:

Riktlinjer för försörjningsstöd

RIKTLINJER

FÖR HANDLÄGGNING AV FÖRSÖRJNINGSSTÖD

Lindesbergs kommun

Strategi
Plan/program
»Riktlinje
Regler och instruktioner

Fastställt av: Socialnämnden

Datum: 2021-03-18 (2023-03-23) Ändring av datum

För revidering ansvarar: Enhetschef på Individ och familjs Försörjningsstöd

För eventuell uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Enhetschef på Individ och familjs Försörjningsstöd

Dokumentet gäller för: Socialnämnden

Dokumentet gäller till och med: 2025-03-31

Innehållsförteckning

1. Inledning	9
1.1 Riktlinjernas syfte och tillämpning	9
1.2 Likabehandling	9
1.3 Barnkonventionen/Barnkonsekvensanalys	9
1.4 Våld i nära relationer	10
1.5 Lagstiftning	11
2. Allmänt om uppdraget	11
2.1 Hjälptill självförsörjning	11
2.2 Individuell behovsprövning/Handlingsplaner	12
2.3 Rätten till bistånd	12
2.4 Förutsättningar för rätt till försörjningsstöd	13
3. Försörjningsstöd	13
3.1 Riksnorm	13
3.2 Förhöjd norm	15
3.3 Reducerad norm	15
3.3.1 Reducering vid ogiltig frånvaro	16
3.3.2 Akut bistånd	16
3.4 Fickpengar	17
3.5 Skäliga kostnader utöver riksnorm	17
3.5.1 Boendekostnader	17
3.5.1.1 Hyresrätt	17
3.5.1.2 Bostadsrätt eller villa	19
3.5.1.3 Andrahandsboende	20
3.5.1.4 Inneboende	20
3.5.1.5 Delad lägenhet	20
3.5.1.6 Boendekostnad vid vistelse på kriminalvårdsanstalt	20
3.5.1.7 Boendekostnad för vuxna hemmaboende barn	21
3.5.1.8 Vuxna hemmaboende barn med inkomster	21
3.5.1.9 Ungdomar och eget boende	21
3.5.1.10 Övriga boendeformer	22

3.5.1.11 Dubbla boendekostnader	22
3.5.2 Driftskostnader	22
3.5.2.1 Elkostnad	22
3.5.2.2 Vatten, värme, sopor, sotning	23
3.5.3 Hemförsäkring	23
3.5.4 Avgift till fackförening eller arbetslöshetskassa	23
3.5.5 Läkarvård, medicin och kostnad för intyg	24
4. Bistånd till livsföring i övrigt	24
4.1 Barnomsorgsavgift – förskola, fritidshem	24
4.2 Begravningskostnad	24
4.3 Flytt/magasineringskostnad	25
4.4 Glasögon och linser	26
4.5 Sjukhusvistelse	27
4.6 Hemtjänstavgift, matlåda eller kostnader för särskilt boende	27
4.7 Sjukresor och färdtjänstavgift	27
4.8 Hjälpmedel	28
4.9 Hemutrustning	28
4.9.1 Grundutrustning	29
4.9.2 Löpande komplettering	29
4.10 Spädbarnsutrustning	30
4.11 Juridiska kostnader	30
4.13 Kostnad för äktenskapsskillnad, id-kort, medborgarskap	31
4.14 Resor	31
4.14.1 Arbetsresor	31
4.14.2 Rekreativresor	32
4.14.3 Resa till begravning eller anhörigs sjukdom	32
4.14.4 Resor i samband med umgänge med barn	32
4.14.5 Återföreningsresor	32
4.14.6 Övriga eller Akuta resor	32
4.15 Skulder/kvittning	33
4.15.1 Hyresskuld	33
4.15.2 Elskuld	34

4.15.3 Barnomsorgsskuld	34
4.15.4 Skuld till a-kassa	34
4.16 Förmedlingskonto	34
4.17 Socialt kontrakt	35
4.18 Bistånd vid vistelse på institution eller sjukvårdsinrättning	35
4.19 Tandvård	36
4.19.1 Allmänt	36
4.19.2 Akut tandvård	36
4.19.3 Annan nödvändig tandvård	36
4.19.4 Kostnadsförslag	37
4.19.5 Konsulttandläkare	37
4.19.6 Rätt till bistånd	37
4.19.7 Beslut	38
4.20 Bilinnehav	38
4.21 Vistelsekommun	39
5. Hushållstyper	39
5.1 Sammanboende med hushållsgemenskap	39
5.2 Giftn	39
5.3 Gymnasiestuderande ungdomar/studerande på annan ort	40
5.4 Underårig som bildat familj	40
5.5 Ungdomar med eget boende	41
5.6 Hushåll med minderåriga barn/Väntar barn/Föräldralediga	41
5.7 Hushåll där barn bor växelvis, umgängesbarn	42
5.8 Hushåll som omfattas av etableringsreformen/LMA	42
6. Särskilda grupper av sökande	43
6.1 Arbetslösa	43
6.1.1 Allmänt	43
6.1.2 Arbetslösa ungdomar	44
6.1.3 Arbetslösa med arbetshinder	45
6.1.4 Personer med missbruksproblem	45
6.2 Studerande	46
6.2.1 Allmänt	46

6.2.2. Sfi	46
6.2.3 Grundskolestudier/Folkhögskolestudier	46
6.2.4 Gymnasiestudier	47
6.2.5 Universitetsstudier	47
6.3 Sjuka	47
6.3.1 Sjukskrivna	47
6.3.1.1 Kostnad för läkarutlåtande	48
6.3.2 Arbetshinder pga fysisk eller psykisk ohälsa	48
6.3.3 Permanenta försörjningshinder	48
6.3.4 Samordnad individuell plan (Sip)	48
6.4 Förtida uttag av pension samt personer äldre än 66 år	48
6.5 Egna företagare	49
6.6 Häktade, inskrivna vid kriminalvårdsanstalt, i avvaktan på verkställighet	49
6.6.1 Fotboja	50
6.6.2 Samhällstjänst	50
6.6.3 Rättspsykiatrisk vård	50
6.7 Ensamkommande barn och unga	50
6.8 Utländska medborgare	51
6.8.1 Med uppehållstillstånd	51
6.8.2 Utan uppehållstillstånd	51
6.8.3 Asylsökande	52
6.8.4 Nordiska medborgare	52
6.8.5 Eu/Ees-medborgare	52
6.9 Värnpliktiga	54
7. Handlägningsrutiner	54
7.1 Allmänt	54
7.2 Sekretess	54
7.3 Registrering	55
7.4 Ansökan	55
7.5 Grundutredning och planering	56
7.6 Dokumentation	57
7.7 Kontroller för att förebygga felaktiga utbetalningar	57

7.7.1 Hembesök	58
7.7.2 Avgift för kontoutdrag och andra kontrolluppgifter	58
7.8 Inkomster	59
7.8.1 Inkomstberäkning	59
7.8.2 Inkomster som reducerar försörjningsstödet	59
7.8.3 Inkomster som inte reducerar försörjningsstödet	59
7.8.4 Utmätning och sk kvittning	60
7.8.5 Uppskattade inkomster	60
7.8.6 Jobbstimulans	61
7.8.7 Överskjutande inkomst från tidigare månader	61
7.8.8 Hemmavarande barn/Skolungdomars inkomster	61
7.9 Tillgångar	62
7.9.1 Bankmedel/Aktier/Värdepapper	62
7.9.2 Fondmedel	62
7.9.2 Fordon	62
7.9.3 Fastighet/Fritidshus	62
7.9.4 Pensionssparande	63
7.10 Utgifter	63
7.11 Retroaktivt bistånd	63
7.12 Beslut	63
7.12.1 Beslut som löper över flera månader	64
7.13 Utbetalning	64
7.14 Avslagsbeslut och överklagan	64
7.15 Återbetalning/Återsökning	65
7.16 Återkrav	66
7.17 Eftergift	67
7.18 Bidragsbrott	67
7.18.1 Utredning före anmälan	67
7.18.2 Brottanmälan innehåll	68
7.18.3 Skadestånd	68
7.19 Utlandsvistelse	69
7.20 Vistelse i kommunen	69

7.21 Kommunens yttersta ansvar/Ansvarig kommun	69
7.22 Bostadslösa/Hjälp med bostad	70
7.23 Bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL	70
7.24 Revidering av riktlinjer	70
Bilaga 1	71
Bilaga 2	73
Bilaga 3	78

1. Inledning

Det är kommunens Socialnämnd som ansvarar för handläggningen av ekonomiskt bistånd och i Lindesberg utförs arbetet av Socialförvaltningens avdelning för Individ- och familj, Försörjningsstöd.

1.1 Riktlinjernas syfte och tillämpning

Detta dokument innehåller riktlinjer för arbetet med ekonomiskt bistånd enligt Socialtjänstlagen. Med ekonomiskt bistånd avses försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 och 3 §§ Socialtjänstlagen samt ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen.

Syftet med riktlinjerna är likabehandling och att säkerställa att alla personer som ansöker om ekonomiskt bistånd får en rättssäker handläggning. Riktlinjerna ska även säkerställa att alla människor får hjälp med insatser för att finna vägar till egen försörjning. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i arbetet. De anger vad som är skälig levnadsnivå i normalfallet, men ska inte tolkas som absoluta regler. Görs avvikelser från riktlinjerna ska skälen därtill finnas tydligt dokumenterade. Vem som får fatta vilka beslut framgår av delegationsförteckningen (se bilaga 1).

Det är inte möjligt att i dessa riktlinjer beskriva alla sorters situationer eller behov som kan tänkas uppstå. Riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och behov. I övrigt får individuell prövning göras. Undantag kan göras i akuta situationer eller för situationer där någon riskerar att hamna i nöd.

Vägledning kan även hämtas från "Socialstyrelsens Allmänna råd" och "Socialstyrelsens *handbok för ekonomiskt bistånd*" (ta bort). *handbok för socialtjänsten, ekonomiskt bistånd.*(ändring av namn)

Rättsliga utslag i domstol finns inte kontinuerligt inarbetade i riktlinjerna men behöver fortlöpande beaktas. Prejudicerande domar kan ex. sökas på "Infosoc" rättsdatabas.

1.2 Likabehandling

Socialtjänsten ska på demokratins och solidaritetens grunder främja människors jämlikhet i levnadsvillkor. Människor som kommer i kontakt med socialtjänsten ska behandlas på ett likvärdigt sätt oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

1.3 Barnkonventionen/Barnkonsekvensanalys

Enligt förarbetena till Socialtjänstlagen bör barns situation uppmärksammas också när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Utifrån barnkonventionen är det särskilt viktigt att föräldrar med minderåriga barn får stöd för att komma in på arbetsmarknaden. Ekonomisk utsatthet kan bland annat påverka barns skolresultat, hälsa och trygghet. När åtgärder rör barn ska särskild beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver (1 kap. 2 § SoL). Särskild vikt ska läggas vid vilka konsekvenser familjens behov av bistånd får

för barnet ex. i vilken mån det påverkar barnets möjligheter att ha ett aktivt liv utanför hem och skola, behov av kontakt med båda föräldrar och en fungerande hemmiljö. Barn ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne.

Barnkonventionen ska således alltid beaktas i handläggningen av ekonomiska ärenden, det ska i vissa fall utredas och dokumenteras såsom i utredningar kring vräkningshotade familjer och familjer som riskerar att få el avstängd på grund av obetalda fakturor. En barnkonsekvensanalys behöver göras, men det är inte tänkt att barnkonventionen skall tolkas så att allt skall beviljas utifrån barnens bästa och bli avgörande i ekonomiska beslut. Det är heller inte tänkt att utredningen kring barnens situation i en familj med ekonomiskt bistånd blir så genomgripande att det blir en regelrätt "barnavårdsutredning". Det är dock mycket viktigt att i samarbete med föräldrarna uppmärksamma barnets behov och situation med tydlig koppling till den ekonomiska situationen.

Checklista vid handläggningen:

- Hur många barn vistas regelbundet i familjen
- Låt aldrig barn tolka för sina föräldrar om föräldrarna inte talar svenska
- Fråga om barnets vardag dvs förskola, fritids, skola etc
- Vid hembesök: titta på barnets situation
- Vad kan specifikt främja barnet (kan gälla extra bistånd till fritidsaktiviteter i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd).
- Familjer med långvarigt försörjningsstöd: tänk på att om möjligt underlätta så att gymnasieungdomar kommer ut i sommarjobb (kommunens sommarjobb).
- Ungdomar får behålla sina extra inkomster under ferier utan att det påverkar familjens försörjningsstöd (om inte inkomsten överstiger ett prisbasbelopp per kalenderhalvår)
- Vid beslut: hur påverkas barnet/en i familjen av beslutet (ev konsekvenser och övervägandet som gjorts i samband med beslutet ska dokumenteras).

Av dokumentation vid handläggning av ärenden som rör barn och unga ska framgå vilken information som lämnats till barnet/den unge, när och på vilket sätt information lämnats, barnets eller den ungas åsikter i frågan samt uppgift om vem som lämnat informationen. Det bör även framgå hur hänsyn tagits till barnets/den ungas åsikter i förhållande till hans/hennes ålder och mognad.

Hänsyn till barns bästa får dock aldrig innebära att barnet uppmärksammas eller utreds mot föräldrarnas vilja, om det inte finns tecken på att barnets situation kräver en särskild utredning-tillägg

1.4 Våld i nära relationer

Arbetet med våldsutsatta personer regleras av Socialtjänstlagen och Socialstyrelsens Allmänna råd. Enligt lagen ska en enskild som utsätts för psykiskt, fysiskt och/eller sexuellt våld i nära relationer erbjudas stöd och hjälp från Socialtjänsten. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att handläggare uppmärksammar och erbjuder stöd om våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld förekommer. Arbetet med våldsutsatta personer avser både kvinnor, män och barn inom såväl samkönade som särkönade förhållanden.

Socialstyrelsens beslutade 31 maj 2022 om nya föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relation och Socialnämndens krav på fastställda rutiner kring att bl.a ställa frågor om våld för att kunna upptäcka våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Utifrån dessa föreskrifter ställs rutinmässiga frågor om våld till alla klienter under nybesöket Informationsblad med övergripande information om Individ och Familj och vilka insatser/hjälp som kan erbjudas delas ut till varje klient, antingen före eller efter besöket. Handläggare ställer därefter frågor kring våld hämtade från Freda-kortfrågor, till varje enskild klient var 3:e månad då handlingsplanen följs upp med var och en i hushållet. Handläggare uppmärksammar även frågor om våld i det löpande arbetet med handläggning av försörjningsstöd, exempelvis vid frånvaro från aktivitet, vid flertalet avbokade möten, avvikelser i kontoutdrag etc. Se rutin om Våld i nära relation. -tillägg

I det akuta skedet är skyddsbehovet det primära och tillfälligt ekonomiskt bistånd kan beviljas utan sedvanlig prövning av den skyddsbehövandes egna ekonomiska förutsättningar.

1.5 Lagstiftning

De lagar som främst reglerar verksamheten är Socialtjänstlagen (SoL), Förvaltningslagen (FL), Sekretesslagen (SekrL) och Kommunallagen (KL). Dessutom påverkas biståndsbesluten av regler i en rad andra lagar såsom Åktenskapsbalken (ÅktB), Sambolagen, Lag om registrerat partnerskap, Föräldrabalken (FB) Lag om mottagande av asylsökande(LMA), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), Lag om allmän försäkring (AFL) m.fl.

2. Allmänt om uppdraget

2.1 Hjälpa till självförsörjning

Arbetet med ekonomiskt bistånd är ett tvådelat uppdrag:

*Hjälpa människor till egen försörjning

*Pröva rätten till ekonomiskt bistånd under tiden

Försörjningsstödet roll är att fungera som yttersta skyddsnät för människor som har tillfälliga försörjningsstödsbehov. Majoriteten som har behov av försörjningsstöd saknar arbete. Den största andelen av dessa är arbetsföra och oförhindrade att börja arbeta direkt. Den som inte har en planerad arbets- eller studiestart ska erbjudas insatser för att öka möjligheten att få arbete. Arbetslinjen ska gälla. Enskilda ska kunna försörja sig genom arbete och vid behov stöttas att klara detta. Utgångspunkten är att människor både vill och kan ta ansvar för sin försörjning. Verksamhetens främsta uppgift blir därför att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa

förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar. Vid avsaknad av sysselsättning ska den enskilde få kontakt med arbetsmarknadsenheten. Där kan erbjudas lämpliga arbetsinriktade insatser.

Den som inte kan arbeta ska genom samverkan med andra myndigheter erbjudas arbetsrehabilitering/behandling eller motiveras ansöka om sjukersättning om förutsättningar finns.

2.2 Individuell behovsprövning/Handlingsplaner

Handläggningen av ekonomiskt bistånd ska ske med bibehållen respekt för den enskildes rättssäkerhet och integritet. De ev. krav som ställs på den biståndssökande ska anpassas efter hans/hennes individuella förmåga och förutsättningar och präglas av ett helhetsperspektiv utifrån den enskildes totala situation. Detta skiljer ekonomiskt bistånd från Socialtjänsten från andra svenska bidragssystem-tillägg. En individuell behovsprövning ska alltid göras och om sakliga skäl föreligger motiveras detta avsteg från riktlinjerna. Om avsteg görs från riktlinjerna ska detta dokumenteras och motiveras, tillsammans med skäl till vad som särskiljer denna individ från andra individer i samma situation. Behovsprövningen får aldrig ersättas av enbart ekonomisk prövning då rätten till bistånd inte bygger på inkomstbortfallsprincipen utan på en individuell behovsprövning-tillägg. Grund för ev. avslagsbeslut är den individuella prövningen, inte enbart att riktlinjerna är utformade på ett visst sätt. Individens problematik ska inte individualiseras, utan bemötande, arbetssätt och insatser ska anpassas individuellt.-tillägg

Ett individuell handlingsplan ska skapas tillsammans med den sökanden. Av denna ska framgå vilka kortsiktiga och långsiktiga mål som ska leda fram till att den sökande ska närma sig egen försörjning. I denna tydliggörs också vad som förväntas av den sökande för att vara fortsatt bidragsberättigad. Handlingsplanen följs upp i samband med förnyad ansökan eller tidigare vid behov; vad har hänt i ärendet sedan senast, vad har den sökande gjort/inte gjort av det som bestämts, vad har fungerat/inte fungerat? Handlingsplanen revideras vid behov

2.3 Rätten till bistånd

Den som inte själv kan tillgodose sitt behov eller få dem tillgodosedda på något annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning eller livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. I förarbetena till lagen sägs att nivån inte ska överstiga vad en låginkomsttagare på orten i allmänhet har råd att kosta på sig. Med låginkomsttagare avses en person som har en inkomst 50 % lägre än den normala förvärvsinkomsten (SCB:s definition). Vad som är skäliga kostnader när det gäller dagliga levnadsomkostnader (riksnormen) finns angivet i lagen. Biståndet ska vara utformat så att det stärker hans/hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Verksamheten ska bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

Reglerna i Socialtjänstlagen innebär att var och en i första hand är skyldig att själv försöka tillgodose sitt behov och att det ekonomiska biståndet i princip ska vara tillfällig hjälp. Huvudprincipen är att det är bättre för den enskilde att klara egen försörjning genom lönearbete än genom bistånd. Socialtjänsten ska hjälpa den enskilde på så sätt att han eller hon kan uppnå egen försörjning.

2.4 Förutsättningar för rätt till försörjningsstöd

Socialtjänsten får ställa krav på att den enskilde gör vad han/hon kan för att försörja sig och öka sina möjligheter att bli självförsörjande. Det kan innebära att den enskilde är inskriven på Arbetsförmedlingen, söker arbete, deltar i kompetenshöjande insatser, praktik, av kommunen anordnad verksamhet, svenskundervisning eller annan lämplig insats. Människor har i regel betydande resurser även om det finns hinder av olika slag. För att Socialtjänsten ska ställa andra krav än de som ställs på arbetssökande ska problematiken vara omfattande eller allvarlig. Sådana skäl kan ex. vara allvarligt missbruk eller svår psykisk ohälsa. Personer som av Socialtjänsten bedöms vara förhindrade att arbeta har oftast behov av insatser från andra enheter inom Socialtjänsten, Arbetsförmedlingen eller via Regionen. För att vara berättigad ska dessa personer medverka i planering i syfte att bli arbetsföra eller att få ersättning ur socialförsäkringssystemet. För att arbetsoförmåga ska godkännas bör en person ha relevant läkarutlåtande/intyg som styrker oförmågan eller möjligheten att delta i aktivitet.

Krav kan dock aldrig ställas på att den enskilde genomgå behandling för missbruk eller annan social problematik för att ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Den enskilde ska ges noggrann information om vilka krav som ställs på honom/henne, kravens innebörd och vad som blir konsekvenserna om kraven inte följs. Bedöms det att den enskilde inte uppfyller kraven kan det påverka rätten till ekonomiskt bistånd för hela hushållet.

3. Försörjningsstöd

Försörjningsstödet definieras i 4 kap. 3 § SoL och består av två delar, riksnorm samt övrigt försörjningsstöd till skäligen kostnader som återkommer regelbundet. (För aktuella normbelopp se bilaga 2).

3.1 Riksnorm

Riksnormens nivåer och konstruktion fastställs årligen av regeringen. Beloppen grundar sig på de konsumtions- och prisstudier som Konsumentverket gör årligen och delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller.

I Lindesbergs kommun tillämpas ingen sänkning av beloppen för att barn äter lunch i skola eller förskola.

Den del av försörjningsstödet som utgör den sk riksnormen omfattar 6 poster för vuxna och sju för barn och ungdomar. Följande poster ingår:

**Livsmedel*

Beräkningen av livsmedelskostnaderna följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Utgångspunkten är att all mat tillreds hemma. Vissa halvfabrikat ingår samt inköp av allt matbröd. För ensamhushåll beräknas en något högre kostnad med hänsyn till att vissa kostnader blir dyrare än för flerpersongshushåll.

**Kläder och skor*

Avser det vardagliga kläd- och skobehovet under hela året inkl. skoreparationer samt tillbehör som väska, ryggsäck, paraply och klocka.

**Lek och fritid*

Avser aktiviteter som är rimligt att alla får möjlighet till såsom utöva lek och idrott, biobesök, besök på simhallen, läsa böcker och lyssna på musik samt kostnader för cykel, skridskor och skidor. För yngre barn ingår även leksaker, spel etc.

**Barn- och ungdomsförsäkring*

Avser kostnad för fritidsförsäkring. För barn i förskola och skola har kommunen tecknat kollektiv försäkring

**Förbrukningsvaror*

Här ingår kostnad för rengöring, skötsel och vård av bostaden ex. disk- och tvättmedel samt vård av kläder och skor

**Hälsa och hygien*

Avser kostnader för tvål, tandkräm, blöjor, mensskydd och hårklippning. Även enklare förbandsmaterial och hälsopreparat ingår i posten, dock ej receptbelagd medicin inom högkostnadsskyddet

**Dagstidning/telefon/tv-licens*

Här ingår kostnaden för ett års prenumeration på en daglig tidning, abonnemangs- och samtalsavgifter för telefon, (tv-avgift-ta bort), kort och frimärken. Kostnad för internet i hemmet ingår ej i denna post utan provas separat.

3.2 Förhöjd norm

Om det i enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå än riksnorm. Det används i vissa fall för personer som pga sjukdom eller handikapp har förhöjda kostnader för en eller flera av budgetposterna och då dessa kostnader inte täcks av annan ersättning såsom handikappersättning eller vårdbidrag. Likaså kan det i ärenden som rör våld i nära relationer finnas skäl att beräkna försörjningsstödet till en högre nivå.

Hälsa och hygien

I denna post ska det mesta inrymmas vad gäller medicin som ej omfattas av högkostnadsskyddet. Ibland finns behov av dyrare eller mer omfattande hälsovårdsartiklar ex. bandage eller lusmedel, som inte alltid ryms inom kostnadsramen och inte heller är förutsägbara. Det kan då finnas skäl att godkänna dessa kostnader helt eller delvis.

Kosttillägg

Behov av särskild kost ska bedömas restriktivt och alltid styrkas med intyg om ökad matkostnad finns utifrån sjukdom, allergi eller liknande. (Enligt Konsumentverkets bedömning finns merkostnad vid två specialkost, glutenfri- och mjölkproteinrikost (inte för diabetes). För specificerad merkostnad se www.konsumentverket.se. (sök specialkost). From år 2020 kommer Konsumentverket inte längre att ta fram beräkningar för specialkost dock framkommer att glutenfrikost är ca 8 % dyrare än normalkost och mjölkproteinfri kost 12 % dyrare.-tas bort)

Ändring till: Enligt Konsumentverkets bedömning finns merkostnad vid följande specialkost: glutenfri-, laktosfri- och mjölkproteinrikost, För beräkning av specialkost, se konsumentverket hemsida, beräknade livsmedelskostnader 2023.

Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskottet är ordinerat av läkare kan normen höjas med merkostnaden om det inte står klart att näringstillskottet ersätter vanlig mat och inte innebär merkostnad.

Lek- och fritidsartiklar för barn

Efter individuell prövning kan i undantagsfall bistånd till högre belopp än vad som ingår i normen beviljas för lek- och fritidsartiklar för barn, om det är av vikt för barnets utveckling och barnets behov av stimulans.

Bedömningen ska innefatta sökandens möjlighet att inom rimlig tid själv tillgodose behovet.

3.3 Reducerad norm

Reducerad norm kan användas

*då det är uppenbart att den enskilde inte har vissa kostnader som omfattas av riksnormen eller att han/hon inte använder biståndet avsett för ändamålet

* om den sökande haft inkomster till sin försörjning, men använt dem på annat sätt ex. tappat eller blivit bestulen på inkomster och därför saknar medel till sin försörjning

* om den enskilde inte bedöms uppfylla förutsättningarna för att vara berättigad till försörjningsstöd ex har kunnat försörja sig men inte gjort detta och därför saknar nödvändiga medel. Likaså om den sökande avstått från arbete eller ej stått till arbetsmarknadens förfogande.

3.3.1 Reducering vid ogiltig frånvaro

Vid frånvaro från praktik eller annan arbetsmarknadsåtgärd som inte är giltig ska en reduktion av försörjningsstödet göras. Reduceringen kan ske genom att helt avslå ansökan (vid omfattande frånvaro), reducera försörjningsstöd enligt lägre norm eller delavslå för antalet ogiltiga frånvarodagar. Normen delas då i 30 dagar och multipliceras med antalet frånvarodagar.

För studerande på Sfi gäller språkplikt, vilket innebär att en dags ogiltig frånvaro kan medföra avslag på hela försörjningsstödsansökan.-tillägg

3.3.2 Akut bistånd

Med hänvisning till kommunens yttersta ansvar ska en sk nödprövning göras om en enskild hävdar att nödsituation föreligger. Bistånd till akuta behov för livsuppehållet kan beviljas efter individuell prövning.

Beslut om akut bistånd bör som regel ske efter utredning. Om tiden inte räcker till bör följande överväganden göras:

*Avser behovet en akut nödsituation?

*Finns det barn i familjen? Föräldrar ska i detta sammanhang informeras om det ekonomiska ansvaret som föräldraskap innebär och att de har huvudansvar för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet.

*Finns det sjukdom hos den sökande som skulle kunna förvärras om bistånd inte beviljas?

*Har den sökande medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?

*Känner den sökande till försörjningsstödet's normer och beräkningsgrunder?

*Kan den sökande få hjälp på annat sätt?

*Är behovet av akut bistånd återkommande trots egen försörjning eller att norm redan utbetalats för perioden?

Bistånd till personer som regelmässigt har egna inkomster över riksnorm ska prövas restriktivt och endast beviljas för att undvika en akut nödsituation där den sökande själv bedöms ha svårigheter att ansvara för sin ekonomi.

Den som blivit bestulen eller genom egen förskyllan hamnat i en situation utan egna ekonomiska medel ska i huvudsak kunna anses lösa behovet själv. Vid ansökan om försörjningsstöd ska krav ställas på att polisanmälan görs och att den enskilde på något sätt kan styrka den uppkomna situationen ex. genom uppvisande av kontoutdrag. Förlust av pengar ersätts inte förutom med sådant bistånd som är nödvändigt för att undvika en akut nödsituation. Vid återkommande förlust kan bistånd avslås. Likaså kan avslag bli aktuellt om det är uppenbart att den beskrivna situationen inte är trovärdig. Om behovet av akut bistånd upprepas och det finns barn i hushållet ska särskilt beaktas om behovet kan vara ett uttryck för att det kan finnas anledning till oro för barnets hälsa och utveckling.

Vid nödprövning av bistånd till matpengar kan hembesök behöva göras för att utreda om en nödsituation föreligger.

För en person som tillfälligt vistas i kommunen i en akut nödsituation kan bistånd till enkel biljett till hemkommunen beviljas samt ev. akuta matpengar i avvaktan på kontakt med hemkommunen.

3.4 Fickpengar

För personer som vistas på institution av något slag och är berättigad försörjningsstöd kan bistånd till fickpengar beviljas med 3 % av basbeloppet. Avvikelse från normbeloppet avseende fickpengar kan ske om det på institutionen finns särskilda regler om fickpengar. Pengarna ska täcka behovet av frukt, fika, tvål, tandkräm, rakutrustning, mensskydd, hårklippning, kompletterande inköp av underkläder, fritidsaktiviteter och resor, inköp av böcker, tidskrifter, tidning och telefon. Klädbidrag beviljas max var tredje månad om inga särskilda skäl framkommer.

3.5 Skäliga kostnader utöver riksnorm

3.5.1 Boendekostnader

3.5.1.1 Hyresrätt

Försörjningsstöd lämnas till skäliga boendekostnader. Skäliga boendekostnader motsvarar vad en låginkomsttagare på orten har möjlighet att kosta på sig. I Lindesbergs kommun tillämpas en högsta godtagbar hyresnivå som vägledning för bedömning av vad som kan anses vara skälig boendekostnad. Högsta godtagbara hyresnivå räknas årligen upp utifrån den hyreshöjning som är överenskommen mellan hyresgästföreningen och det kommunala bostadsbolaget Libo. I skälighetsbedömningen bör hänsyn tas till barns behov av utrymme hos umgängesförälder.

Riktlinjer för högsta godtagbara boendekostnad 2023 (exkl. hushållsel):

1 vuxen 4885 kr/mån

1-2 vuxna + 1 barn 5730 kr/mån

2 vuxna + 1 barn 6680 kr/mån

1-2 vuxna + 2 barn 7750 kr/mån

1-2 vuxna + 3 barn 9275 kr/mån

1-2 vuxna + 4 barn el. fler 10 500 kr/mån

Ovan angivna belopp är vägledande riktlinjer, men bedömningen ska alltid vara individuell. Finns billigare alternativ att tillgå på orten gäller den lägre boendekostnaden.

Den högsta godtagbara hyresnivån enligt riktlinjerna kan dock överskridas om det finns synnerliga skäl vid individuell bedömning. Vid bedömning ska barnperspektivet beaktas. Om boendekostnaden bedöms vara oskälig och behovet av försörjningsstöd inte bedöms vara tillfälligt (mindre än 3 mån) ska den sökande uppmanas sänka sin boendekostnad. Innan ett hushåll ställs inför kravet att förändra sin boendesituation bör följande förhållande beaktas:

*Bostadens storlek i förhållande till antalet familjemedlemmar. (Vid fler än ett barn ska individuell bedömning ske och åldersskillnad och kön på barnen beaktas med tanke på att barns behov av avskildhet ofta ökar med stigande ålder)

*Sociala konsekvenser av en flytt (om ex. en barnfamilj tvingas bryta upp från barnomsorg, skola och socialt nätverk)

*Sökandens ålder och hälsotillstånd och möjligheten att klara av en flytt

*Sökandens möjlighet att bli godkänd som hyresgäst (utifrån ex. tidigare skulder, anmärkningar)

*Sökandens möjlighet att i framtiden bli självförsörjande med egna inkomster

*Nuvarande standard inte är skälig

Om Socialförvaltningen efter ovanstående övervägande kommer fram till att den enskilde ska uppmanas förändra sin boendesituation ska skäligt rådrum ges för att genomföra flytt. Skäligt rådrum är 4 mån och kan förlängas om den enskilde under denna tid påbörjat byte av bostad. Beslutet om rådrum kan överklagas och ska delges klienten tillsammans med besvärshänvisning. Om den enskilde bedöms kunna flytta, men avstår, ska bistånd till hyran omgående nedsättas i nivå med vad som sägs om skälig boendekostnad. Den enskilde ska under rådrumstiden redovisa vilka bostäder hen söker i samband med ansökan om försörjningsstöd.-tillägg Det åvilar den enskilde att visa att billigare boende inte kunnat hittas.

Nyinflyttade i kommunen förväntas ha informerat sig om kommunens gällande riktlinjer för högsta godtagbara hyra innan inflyttning och beviljas därför inte skäligt rådrum. Detsamma gäller sökanden som tidigare haft försörjningsstöd i kommunen.

Om någon anser sig behöva byta bostad under pågående biståndsperiod och detta medför ökad boendekostnad ska detta ske i samråd med Socialförvaltningen. Om inga godtagbara skäl finns för bostadsbyte ska endast tidigare hyra godkännas.

Vid kortare biståndsbehov (mindre än 3 mån) kan faktisk hyra godtas.

Avgift för parkeringsplats och garage godtas inte. Inte heller godtas kostnad för medlemskap i hyresgästförening eller extra kostnad för tillval i bostaden. Undantag görs när tillvalskostnad redan finns eftersom kostnaden då inte kan påverkas.

Kostnad för depositionshyra vid flytt till ny bostad, kan i undantagsfall och efter individuell bedömning godtas och beviljas mot ev återbetalning om detta är nödvändigt för att den sökande ska kunna få en bostad överhuvudtaget. Andra möjliga lösningar ska dock vara helt utredda innan.

3.5.1.2 Bostadsrätt eller villa

Bostadsrätt eller villa kan vara en realiserbar tillgång som genom försäljning kan komma att ge inkomster till försörjningen. Om biståndsbehovet är kortvarigt eller om bostaden är belånad på sådant sätt att det inte blir något överskott vid en ev. försäljning och månadskostnaden är rimlig, ska krav på försäljning inte ställas. I annat fall bör mäklare kontaktas för värdering. Biståndet beviljas då med krav på återbetalning om försäljningen ger ett överskott. Bedömning behöver göras om det finns sociala eller humanitära skäl som talar för ett kvarboende. Om det finns barn måste även barnets bästa beaktas och ev. konsekvenser utredas.

Som boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen samt ränta på ev. lån för bostaden.

I boendekostnad för villa ingår ränta på lån knutna till fastigheten samt ev. kostnader för vatten, hushållsel, uppvärmning, sophämtning, försäkring, sotning samt tomträttsavgäld. Inte i något fall ska amortering på lån räknas in i boendekostnaden då detta utgör kapitalbildning. Sökanden med lån och förvärvsarbete ska alltid uppmanas söka skattejämkning för räntekostnaden.

För bostadsrätt eller villa accepteras den faktiska boendekostnaden, förutom amortering på lån, från dag ett för nybesök och som längst 9 mån framåt. Efter särskilt beslut av Snau kan niomånadersgränsen förlängas om huset visar sig svårsålt och husägaren bedöms ha gjort vad denne kan för att få huset sålt. I annat fall beräknas boendekostnaden efter 9 mån enligt högsta godtagbara hyreskostnad.

3.5.1.3 Andrahandsboende

För andrahandsboende gäller beträffande kostnad och krav på flyttning samma regler som vid förstahandskontrakt. Ett andrahandskontrakt som är underskrivet av fastighetsägaren eftersträvas alltid. Ett skriftligt avtal mellan sökande och förstahandshyresgästen ska finnas. Det skriftliga avtalet bör innehålla bostadens adress, överenskommelse om hyrestidens längd, uppsägningstid, hyrans storlek och vad som ingår i hyran. Förstahandskontrakt och hyresavi ska begäras in. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen och samma krav på bostadsbidrag gäller som för övriga sökanden.

Vid andrahandsuthyrning kan hyresgästens hyra + 15 % av hyreskostnaden för möbler, godtas som godtagbar boendekostnad.-tillägg

3.5.1.4 Inneboende

Tillägg:När en person bor inneboende behöver det i första hand utredas om personen har hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren. Hushållsgemenskap innebär att personer gör gemensamma inköp av bl.a mat, hygienartiklar, förbrukningsvaror etc. Om hushållsgemenskap inte föreligger delas boendekostnaden med antalet personer i bostaden. Om hushållsgemenskap föreligger ska hyran för inneboende bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt avtal med hyresvärden. Kostnad för boendet ska beviljas utifrån hur många rum den sökande disponerar i förhållande till det totala antalet rum enligt Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap. Hembesök kan göras för att kontrollera kontraktets riktighet, att lägenheten existerar, antal boende i bostaden och att personen vistas i kommunen. Den enskilde ska vara folkbokförd på adressen. För att undvika felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd behövs ett samtycke från den som hyr ut bostaden för att kontrollera att denna inte redan erhåller försörjningsstöd till hyran.

Vid inneboende beräknas norm i enlighet med personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet.

3.5.1.5 Delad lägenhet

När syskon, nära vänner eller kamrater delar bostad ska hushållsgemenskap förutsättas om inget annat framkommer. Med hushållsgemenskap menas då att man mer eller mindre delar på kostnaderna i ett hushåll. Nettohyran ska då delas på antalet personer i hushållet.

3.5.1.6 Boendekostnad vid vistelse på kriminalvårdsanstalt

I första hand bör den enskilde försöka hyra ut sin bostad. I annat fall kan ekonomiskt bistånd utgå till boendekostnad om den faktiska strafftiden inte överstiger 6 mån (se mer info under 6.6 Intagna vid kriminalvårdsanstalt)

3.5.1.7 Boendekostnad för vuxna hemmaboende barn

För ungdomar under 21 år som studerar på gymnasiet har föräldrarna försörjningsansvar enligt Föräldrabalken. I annat fall pågår försörjningsansvaret till ungdomen fyller 18 år. En ungdom kan dock höstterminen det år han/hon fyller 20 år ansöka om studielån från Csn och därmed försörja sig själv.

Om en gymnasiestuderande ungdom gifter sig är det i första hand maken/makan som ska svara för underhåll under gymnasiestudierna. Detta innebär dock inte att föräldrarnas ansvar enligt föräldrabalken har upphört. Föräldrarnas ansvar inträder således då maken inte kan fullgöra sitt försörjningsansvar.

Huvudregeln är att bistånd till hyra för ungdomar inte beviljas. Om den unge ingår i en familj som har försörjningsstöd söker föräldrarna ekonomiskt bistånd till hela hyran. Undantag ska göras om ungdomen själv kan visa att han/hon har betalat hyresdel till föräldrarna. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst tre månaders varaktighet. Detta under en period då ungdomen haft egna inkomster.

Hyresdel beräknas då utifrån Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap.

Undantag från regeln görs om föräldrarnas inkomst i form av bostadsbidrag upphör/minskar för att den unge slutat gymnasiet/fyllt 18 år. Hyresdel kan då beviljas motsvarande inkomstbortfallet. Även om föräldern behöver behålla en större bostad för att ungdomen ska kunna bo kvar kan undantag göras.

I de fall ungdomen haft eget boende men av olika orsaker flyttat hem till föräldrahemmet igen, kan hyresdel också beviljas. Hyresdel beräknas då utifrån Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap:

Exempel: Om den biståndssökande disponerar ett rum i sina föräldrars bostad på fyra rum och kök, innebär det att han eller hon disponerar två av totalt nio enheter (fyra rum x 2 = 8 + kök = 9 enheter). Hela boendekostnaden är 6000 kr per månad. Den sökandes andel av boendekostnaden bör då beräknas genom att 6000 kr divideras med 9 och därefter multipliceras med 2, dvs $2/9 \times 6000 = 1\ 333$ kr per månad.

3.5.1.8 Vuxna hemmaboende barn med inkomster

Ungdomar som slutat gymnasiet och kan försörja sig själva bör bidra till familjens boendekostnad. Detta gäller även gymnasiestuderande ungdomar som from höstterminen det år han/hon fyller 20 år kan beviljas studiemedel från Csn. Hyresdel som ungdomen bör bidra med beräknas enligt Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap.

3.5.1.9 Ungdomar och eget boende

Hemmaboende ungdomar har ingen ovillkorlig rätt till ekonomiskt bistånd i syfte att bereda dem ett eget boende, såvida inte t ex familjen är mycket trångbodd eller att svåra personliga motsättningar föreligger. Rätt till bistånd föreligger endast i den mån den biståndssökandes behov inte kan tillgodoses på annat sätt innebär att sökanden i första

hand har att ta egna ekonomiska resurser - inkomster och tillgångar - i anspråk. Först när ungdomen fyllt 24 år kan kostnad för eget boende godtas, om inte ungdomen har kunnat försörja sig själv och bott hemifrån minst 2 år.

I de fall en ungdom ansöker om eget boende och uppger att hen inte kan bo kvar hemma, alternativt inte kan flytta hem, så görs alltid en boendeutredning för att utreda om egen bostad är nödvändigt för att tillgodose skälig levnadsnivå för den unge. Särskild bedömning görs för de ungdomar som tidigare varit placerade av Socialnämnden eller kommit som ensamkommande.

3.5.1.10 Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer avses campingboende, husvagn, vandrarhem etc. Bistånd till sådana boendekostnader prövas restriktivt och beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att lösa sin situation på annat sätt och saknar tak över huvudet.

3.5.1.11 Dubbla boendekostnader

Dubbla boendekostnader godkänns inte som en godtagbar utgift då det åligger den enskildes att själv planera så att dubbla boendekostnader inte uppstår. Om den sökande ändå har dubbla boendekostnader medräknas boendekostnaden för den bostad som den sökande faktiskt bor i.

Dubbla hyreskostnader som uppkommit i samband med att sökanden flyttat till vårdboende, fått anställning på annan ort eller behövt flytta p g a. hot och våld i nära relationer, kan medräknas som godtagbar utgift. Bistånd till dubbla boendekostnader kan även beviljas om den sökanden av starka sociala skäl måste flytta till annat boende och Socialnämnden medverkat i denna planering.

3.5.2 Driftskostnader

3.5.2.1 Elkostnad

Normalt beviljas bistånd till faktisk elkostnad. I första hand bör utgångspunkten för biståndet vara aktuell faktura. Vid bedömning om kostnaden är skälig är utgångspunkten Konsumentverkets beräkningar avseende uppskattad genomsnittlig förbrukning i kwh i hyreslägenhet. Godtagbar elkostnad är beräknat utifrån bostadsstorlek och antalet hushållsmedlemmar. För att täcka in elförbrukning för egen tvättmaskin, ev. äldre vitvaror godkänns 25 % över Konsumentverkets beräkning av elförbrukning. Se beräkningstabell som bilaga.

I vissa fall ingår elkostnaden i hyresbeloppet. I de fall den sökande förbrukar mer el än vad ingår i hyresbeloppet godtas 25 % över Konsumentverkets beräkning av kwh för aktuellt hushåll. (Se beräkningstabell som bilaga 3)

En ansökan om bistånd till elräkning som förfallit inom en månad före tidsbeställningsdagen bör inte betraktas som skuld utan prövas som löpande faktura.

Vid elkostnad för uppvärmning av bostad kan kostnaden vintertid bli hög. En utredning och individuell bedömning behöver då göras. I de fall faktisk elkostnad inte kan godtas beviljas efter rådruum istället högsta godtagbara boendekostnad samt kostnad för hushållsel för antalet hushållsmedlemmar.

När vuxna, som inte är gifta eller lever under samboliknande förhållande, delar lägenhet, delas kostnaden för el på antalet personer i hushållet.

Vid kostnad för deposition hos elleverantör /förskotts betalning kan deposition anses om en kostnad för el och ingår i begreppet skälig levnadsnivå under förutsättning att depositionen är nödvändig för att få el levererad överhuvudtaget. Det är dock viktigt att utreda om behovet kan tillgodoses på annat sätt ex. genom att hyresvärden övertar el abonnemanget.

3.5.2.2 Vatten, värme, sopor, sotning

Faktisk kostnad för vattenförbrukning, värmekostnad, sophämtning samt sotning godtas om den totala boendekostnaden inte överstiger högsta godtagbara boendekostnad. Vid rådruum och krav på försäljning av ev. fastighet godtas faktisk kostnad så länge den sökanden bedöms göra vad han/hon kan för att få fastigheten såld.

I vissa hyreslägenheter ingår kostnad för vatten och värme i hyresbeloppet. I de fall den sökande förbrukar mer vatten än vad som ingår i hyresbeloppet godtas 25 % över Konsumentverkets beräkning av vatten för aktuellt hushåll. Se beräkningstabell som bilaga. I de fall extra kostnad för värme uppstår godtas inte denna utgift, då värme upp till 21 grader redan ingår i hyreskostnaden.

3.5.3 Hemförsäkring

Bistånd till hemförsäkring är en godtagbar utgift och beviljas till faktisk kostnad **om denna avser grundförsäkring.-tillägg** Kostnad för grundförsäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd beviljas. Extra försäkringar såsom allrisk-, oturs- och hemplusförsäkring etc ingår inte i vad som betecknas som grundförsäkring. I de fall sökande har års- eller halvårsbetalning ska han/hon uppmanas begära månadsbetalning. Vad gäller barn- och ungdomsförsäkring så ingår denna kostnad redan i försörjningsstödet. Kostnad för tilläggsförsäkring godtas inte. Alla som är folkbokförda på en adress täcks av lägenhetsinnehavarens hemförsäkring. Inneboende utgör undantaget och ska uppmanas skaffa egen hemförsäkring. Möjlighet till nedsatt premie via fackförbund ska beaktas.

3.5.4 Avgift till fackförening eller arbetslöshetskassa

Bistånd till avgift för fackförening och/eller arbetslöshetskassa ska beviljas med det belopp som gäller för den organisation den sökande tillhör. Om det är möjligt för den sökande att få reducerad avgift ska sådan ansökan göras.

3.5.5 Läkarvård, medicin och kostnad för intyg

Läkarvård och sjukvårdande behandling godkänns enligt gällande taxa för patientavgift till och med nivån för högkostnadsskyddet på **1300 kr (år 2023)**. Läkarbesöken och/eller den sjukvårdande behandlingen ska ha skett under en tolv månaders period för att frikort ska beviljas. Därefter är resterande period kostnadsfri. Gäller både hos Regionen och privat.

Bistånd utgår även till cellprovtagning och mammografi. Kostnad för uteblivande från besök beviljas inte.

Landstinget ersätter resor till och från sjukvård. Vid sjukresor betalar den enskilde en egenavgift där kostnaden godtas efter uppvisat kvitto.

Läkemedel utom högkostnad godtas som regel inte. Vid läkemedelskostnad uppgår högkostnadsbeloppet till **2600 kr (år 2023)**.

Barn och ungdomar under 20 år betalar inte för läkarbesök i Örebro län.

Privat terapi eller behandling är sjukvårdshuvudmannens ansvar. Huvudprincipen är att sådan kostnad inte beviljas och hänvisning bör ske till vårdcentral.

Kostnad för läkarintyg av något slag ingår inte i högkostnadsskyddet och beviljas därför inte, undantaget om Socialförvaltningen begärt in intyget då kostnaden kan beviljas.

4. Bistånd till livsföring i övrigt

4.1 Barnomsorgsavgift – förskola, fritidshem

Barnomsorgsavgift beviljas till faktisk kostnad när den sökande för övrigt är berättigad till försörjningsstöd. Detta under förutsättning att hushållet lämnat in korrekt inkomstuppgift. Om ingen inkomstuppgift lämnas kompenseras inte den högre kostnaden av försörjningsstöd.

Vid växelvis boende bör föräldrarna dela på fakturan.

4.2 Begravningskostnad

Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångar i dödsboet eller genom försörjningsskyldigas, dvs föräldrars och efterlevande makars/registrerade partners, inkomster eller tillgångar. Vid bedömning av försörjningsskyldigas betalningsförmåga prövas detta mot gällande norm för försörjningsstöd. Hänsyn ska tas till tillgångar exempelvis i form av försäkringar. Begravningskostnader ska som huvudregel endast beviljas vid ansökan från dödsbodelägaren eller från den som är försörjningsskyldig för den avlidne. Bistånd till begravningskostnad kan beviljas under förutsättning att dödsboanmälan upprättats och dödsboets tillgångar utretts. Alla kända tillgångar som finns på dagen för dödsfallet avräknas direkt vid ansökan om begravningskostnad, även eventuell kommande skatteåterbäring. Begravningskostnader går i princip före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet ex. obetald faktura, städning, kostnad för

utflytt etc. Rätten till bistånd bedöms utifrån dödsboets tillgångar och inte dödsbodelägarnas. Hänsyn ska även tas till tillgångar i form av försäkringar, skatteåterbäring etc. Beviljat bistånd kan återkrävas enligt 9 kap. 2 § SoL om dödsboet förväntas erhålla tillgångar längre fram.

Bistånd beviljas till en enkel men värdig begravning med respekt för den avlidnes och nära anhörigas önskemål. Hänsyn bör tas till olika religiösa och etniska gruppers speciella krav på hur begravningen ska ordnas. När någon har avlidit bör dennes önskan om kremering eller gravsättning i möjligaste mån följas av anhörig/närstående eller kommun.

Tas bort: Bistånd kan beviljas med max 30 % av basbeloppet för begravning samt 20 % av basbeloppet för gravsten. Tillägg: Bistånd kan beviljas med max 50 % av basbeloppet till kostnad för begravning och gravsten och inkluderar då även transportkostnader.

Samma belopp kan max beviljas för begravning på annan ort eller utomlands och inkluderar då även transportkostnader. Om en svensk resenär avlider utomlands är det antingen personens egna hem- eller reseförsäkring eller de anhöriga som får betala transporten till Sverige. I annat fall hjälper ambassaden till med att ordna en värdig begravning utomlands.

Bistånd till kostnad för begravning av minderårig eller ofullgånget foster prövas i förhållande till vårdnadshavarens ekonomiska situation.

När en person avlider är det den avlidnes anhöriga som ska ombesörja att en begravning arrangeras. Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen har socialtjänsten inom ramen för den provisoriska dödsboförvaltningen enligt 18 kap 2 § ÄB skyldighet att ordna att en begravning kommer till stånd. Socialtjänstens uppgift är att beställa begravningen hos en begravningsbyrå. För kostnaderna har socialtjänsten rätt till ersättning ur dödsboet. Om begravning av någon orsak inte anordnas av dödsboet eller av socialtjänsten i samband med dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB, ska begravningen enligt 5 kap 2 § BegrL ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade.

Asylsökande omfattas normalt av Lagen om mottagande av asylsökande m.fl. men det gäller endast ersättning direkt till den enskilde och inte till dödsbon. I dessa fall gäller därför vistelsekommunens ansvar enligt socialtjänstlagen och kommunen kan inte få ersättning från Migrationsverket för bistånd till begravningskostnad som man beviljat dödsboet. Om dödsboet har tillgångar kan kommunen få ersättning från dödsboet. Finns inga tillgångar ansvarar vistelsekommunen där personen vistas när behovet uppstår. I normalfallet beviljas ej ekonomiskt bistånd till begravningskläder.

4.3 Flytt/magasineringskostnad

Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader bör beviljas om flyttningen är nödvändig för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå. Det kan finnas både sociala, hälso- och ekonomiska skäl till att en familj behöver flytta för att uppnå skälig levnadsnivå. Sociala skäl kan vara ex. dödsfall, skilsmässa eller behov av ny miljö. Ekonomiskt skäl kan vara att en flytt ökar möjligheten till självförsörjning genom studier eller arbete.

I de fall Socialförvaltningen ställer krav på annat boende utifrån hög boendekostnad bör bistånd till flyttkostnad beviljas.

Vid medicinska skäl bör den sökande styrka behovet med läkarintyg.

Utgångspunkten är att de flesta människor själva organiserar sin flytt med hjälp av släkt och vänner. *(Om någon flyttar pga arbete på annan ort bör möjligheten att få bidrag från Arbetsförmedlingen alltid undersökas-tas bort)*

Om den enskilde pga sjukdom, funktionshinder, ålder eller andra skäl inte klarar att flytta på egen hand bör biståndet omfatta skäliga kostnader för flyttfirma till billigaste alternativ. Möjligheten att Serviceteamet kan vara behjälpliga med flytt bör undersökas. Som regel bör dock inte flyttkostnad beviljas i de fall den enskilde vid flytt avbryter arbete, studier eller annan sysselsättning och därmed riskerar att fördröja sitt inträde på arbetsmarknaden samt sina möjligheter att bli självförsörjande.

Bistånd för flytt utanför Norden beviljas inte. Inte heller godtas dubbel boendekostnad vid flytt eller reparationskostnad pga onormalt slitage.

Kostnad för magasinering av bohag godtas endast i undantagsfall och beviljas till den som uppbär löpande försörjningsstöd om den sökande inom överskådlig framtid förväntas kunna få en ny bostad. **Tillägg: Kostnad för magasinering kan då under skälig tid ingå i den faktiska boendekostnaden.** Beslut om bistånd till sådan kostnad ska tidsbegränsas. Vid bedömning av rätten till bistånd ska hänsyn tas till bohagets skick och storlek samt om kostnad för magasinering överstiger kostnad för inköp av nytt bohag. Hänsyn bör även tas till de konsekvenser som kan uppstå för den enskilde vid en ev. försäljning.

Vid avhysning svarar Kronofogden för magasinering av bohaget under viss tid och debiterar den enskilde för kostnaden. Ekonomiskt bistånd beviljas inte till sådan kostnad.

4.4 Glasögon och linser

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till glasögon om behov finns eller om nya glasögon behövs pga olycksfall. Erforderliga glas samt bifokala glas inkl. undersökning och arbetskostnad beviljas. I första hand tas ställning till om befintliga bågar kan användas. I annat fall beviljas bågar ur ett standardsortiment till en kostnad av högst 2 % av basbeloppet. Den sökande ska uppvisa kostnadsförslag från 2 olika optiker som styrker behovet och vad som ingår i begärt pris. Skälig kostnad för glasögon är lägsta paketpris som erbjuds av optiker. Bistånd till specialslipade eller specialbehandlade glas beviljas ej, om inte behovet är styrkt av läkare och detta är enda alternativet för att korrigera sökandens synfel. *(Progressiva glas beviljas endast i undantagsfall förutsatt att sökanden haft detta tidigare innan sitt bidragsberoende-tas bort)* **Ändring: Progressiva glas beviljas endast om detta är billigaste alternativet.**

Bistånd till vanliga läsglasögon som är avsedda för personer med avtagande synskärpa sk. ålderssynthet beviljas inte. Behovet kan tillgodoses inom ramen för riksnormen för hälsa och hygien.

Vid kortvarigt bidragsberoende, 3 mån eller kortare, beviljas kostnad till glasögon endast i undantagsfall efter individuell bedömning.

Kostnad för linser godtas endast om detta är enda alternativet och är styrkt med läkarintyg.

Avseende borttappade eller förlorade glasögon får individuell bedömning göras. I första hand bör möjligheten att få behovet tillgodosett via hemförsäkring undersökas.

För barn mellan 0-20 år finns landstingsbidrag och då krävs endast ett kostnadsförslag från optiker. Tillägg: Landstingsbidraget i Örebro län uppgår till max 1000 kr/år, vilket räcker till glas och bågar av standardmodell. Den som har ett synfel som kräver glas med högre styrka kan ha rätt till ett årligt bidrag om 1300 kr.

Barn som får remiss till ögonmottagningen från BVC eller skolsköterska betalar ingen kostnad för synundersökningen, dock hos optiker.

4.5 Sjukhusvistelse

Vid planerad sjukhusvistelse kan försörjningsstödet reduceras med posten för livsmedel under förutsättning att de extra kostnader som sjukhusvistelsen innebär medräknas i försörjningsstödet. Barn och ungdomar under 20 år betalar ingen avgift för sjukhusvistelse, övriga 100 kr/dygn de första 30 dagarna, därefter 50 kr/dygn.-nya avgifter

Vid barns sjukhusvistelse godtas avgift för förälders vistelse på sjukhus (ex resekostnad) utifrån barnets behov och om kostnaderna inte täcks av landstingets bidrag. Kostnad för ambulans godtas och ingår i högskostnadsskyddet.

4.6 Hemtjänstavgift, matlåda eller kostnader för särskilt boende

Ekonomiskt bistånd beviljas som regel inte till fastställd avgift för hemtjänst, hemsjukvård eller särskilt boende. Vid debitering av kostnaden görs beräkning så att den enskilde får ett skäligt belopp kvar till sina utgifter så kallat förbehållsbelopp. Den som saknar beskattningsbar inkomst eller förmögenhet behöver inte betala avgift för hemtjänst, hemsjukvård eller för särskilt boende, dock för matlåda. Den enskilde ska då söka nedsättning av avgiften hos kommunens avgiftshandläggare. Vid beräkning av hemtjänstkostnad tas dock ingen hänsyn till Kronofogdens ev. införsel på inkomst. Kontakt behöver då tas med Kronofogden för nedsättning av införseln.

Oavsett inkomst får den enskilde betala kostnad för matlåda. Om en person har kostnad för matlåda en gång/dag, beräknas kostnaden genom att utgift för matlåda reduceras med en tredjedel av matnormen och kostnadsökningen utgör då godtagbar utgift.

4.7 Sjukresor och färdtjänstavgift

Grundregeln för sjukresor till och från vården är att alla erbjuds kostnadsfri resa med kollektivtrafik. Kallelse till vårdbesök eller besökskvitto gäller som biljett. Den som väljer att resa på annat sätt kompenseras inte för resekostnaden med försörjningsstöd.

Den som har medicinskt behov eller färdtjänst får åka sjukresefordon. Kostnad för resa med sjukresefordon godtas till faktisk kostnad per enkelresa beroende på avstånd. Högkostnadstaket för sjukresor är 1750 kronor (år 2023) under en 12-månadersperiod. (Vid färdtjänst finns ett högkostnadsskydd som innebär att en färdtjänstresenär behöver betala max 640 kr/mån-tas bort) Vid färdtjänst finns inget högkostnadsskydd-ändring. En bedömning behöver alltid göras om vilka resor som skett med färdtjänst dvs om det är en resa som bedöms ingå i skälig levnadsnivå och ska godtas utöver norm eller om det är en resa som bör täckas av fritidsposten i normen.

4.8 Hjälpmedel

Ekonomiskt bistånd kan beviljas efter individuell prövning till kostnad för hjälpmedel som föreskrivits av behörig personal, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Medicinskt behov av ortopediska skor, skoinlägg, stödstrumpor ska styrkas med intyg från läkare eller sjukgymnast. From 1/1 år 2020 tas en abonnemangavgift ut med 65 kr/mån för lån av individmärkt hjälpmedel. Abonnemangavgiften är densamma oavsett hur många hjälpmedel som lånas-tillägg. Barn- och ungdomar under 20 år betalar ingen abonnemangavgift. Abonnemangavgiften gäller dock inte för vissa hjälpmedel såsom rollatorer, TENS-apparater, CPAP-/APAP-apparater, behandlande madrasser och eldrivna träningscyklar där en engångsutgift tas ut.

4.9 Hemutrustning

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till behövlig hemutrustning om det finns särskilda skäl. Det ingår i skälig levnadsnivå att ha ett hem som fungerar tillfredställande, men det finns ingen allmän rätt för den som får en bostad och har bristande ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden. De flesta är hänvisade att klara sin situation på det sätt som människor i allmänhet gör dvs planering, sparande, lån och gåvor från nätverket. Detta gäller särskilt för unga människor som flyttar hemifrån och som får godta en enklare standard i sitt första hem. En bedömning behöver göras om den enskilde själv haft förutsättningar att skaffa del av utrustningen eller inom rimlig tid med egna inkomster tillgodose behovet.

Ekonomiskt bistånd till hemutrustning kan utgå efter enskild prövning och bedöms efter bostadens beskaffenhet, familjens behov och sociala skäl. För att bedöma behovet krävs att hembesök görs. Följande ska övervägas:

*Är behovet akut och nödvändigt för att sökanden med kort varsel ska kunna flytta in i en anvisad bostad?

* Kommer sökanden att inom rimlig tid själv kunna skaffa sig eller komplettera en hemutrustning?

*Vilka möjligheter har sökanden haft att spara till eller planera för boende och hemutrustning?

*Om behovet av bistånd är föranlett av en orsak som kan täckas av hemförsäkring ska detta alltid prövas i första hand.

*När det gäller barnfamiljer ska beaktas om särskilt behov finns hos barnen

*Vilken hjälp kan den sökande få av nätverket?

4.9.1 Grundutrustning

Bistånd till grundutrustning ska ges mer sällan och beviljas endast om det finns särskilda skäl eller om behovet är akut och inte kan tillgodoses på annat sätt. Biståndet ska omfatta den mest nödvändiga utrustningen och tillgodose ett fungerande basbehov. Grundutrustningen bör tillgodose behov av matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring, rekreation och information via radio/tv.

Biståndet beviljas med max 15 % av basbeloppet avseende en vuxen person och om hushållet innehåller fler personer kan beloppet ökas med 3,5 % av basbeloppet per person.

4.9.2 Löpande komplettering

Bistånd till löpande komplettering och reparation av befintlig hemutrustning beviljas vid behov till sökande med mer än 6 mån behov av försörjningsstöd. Prövning ska göras i förhållande till vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig.

Vägledande belopp vid ansökan om specifik utrustning: **Ändring(uppräknade belopp om ca 10 %)**

*Vuxensäng inkl. madrass	fg1000 kr	ny 1100 kr
*Barnsäng (under 8 år)inkl. madrass	500 kr	550 kr
*Köksbord och stolar	500 kr	550 kr
*Soffa	800 kr	880 kr
*Soffbord	200 kr	220 kr
*Byrå	200 kr	220 kr
*TV	400 kr	450 kr
*Dammsugare	600 kr	660 kr
*Städutrustning	150 kr	165 kr
*Husgeråd (kastruller, porslin etc)	500 kr	550 kr
*Badhandduk/pers	30 kr	35 kr
*Handduk/pers	30 kr	35 kr
*Sängkläder/pers (påsl, örng., underl.	200 kr	220 kr
*Täcke och kudde/pers	200 kr	220 kr

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd kan ekonomiskt bistånd till hemutrustning numera även omfatta bistånd till dator. Dator med internetkoppling för tillgång till internet i hemmet, anses numera ingå i vad som normalt krävs för att uppnå en skälig levnadsnivå, om behovet inte kan tillgodoses genom en smartphone.

Ovanstående belopp är endast vägledande och bör jämföras med inköpsställen för begagnade möbler och husgeråd. Då Socialtjänsten ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet är det den enskildes sak att avgöra var inhandlingen ska ske.

Bistånd till inköp eller reparation av disk-/tvättmaskin beviljas endast till sökanden med fysiska, psykiska eller medicinska hinder som är styrkta av läkarintyg eller annan bedömning

Vid ansökan om hemutrustning bör hembesök ske för bedömning av såväl befintlig som behövlig hemutrustning.

Vid separationer bör bedömning göras om vad som kan anses rimligt att medföra från det gemensamma boet.

(För flyktingar och vissa andra utländska medborgare kan behovet under de första två åren efter permanent uppehållstillstånd tillgodoses via hemutrustningslån från Csn.-tas bort)

Om behovet av bistånd är föranlett av en orsak som kan täckas av hemförsäkring ska detta alltid prövas i första hand. När det gäller barnfamilj ska beaktas om särskilt behov finns hos barnen.

4.10 Spädbarnsutrustning

Bistånd till spädbarnsutrustning kan utgå vid första barnets födelse om familjen har inkomster som understiger försörjningsstödsnormen och inte har kunnat spara för att skaffa nödvändig utrustning. Bistånd beviljas med max 12 % av basbeloppet. I de fall viss utrustning finns, görs avdrag med skäligt belopp. Efter individuell bedömning kan ekonomiskt bistånd i vissa fall beviljas till kompletterande utrustning vid senare barns födelse tex om det gått lång tid sedan eller om sistfödda barnet fortfarande har behov av ex. spjäsäng.

Biståndet avser att täcka kostnader för:

- *Säng m. utrustning
- *Skötbord m. tillbehör
- *Bärsele
- *Barnvagn m. tillbehör
- *Utrustning för bad
- *Utrustning för mat
- *Baskläder

Biståndet bör ge utrymme för successiv anskaffning av vad som behövs.

Rekommenderat belopp för enbart begagnad barnvagn är 1500 kr (tas bort),ändring 1650 kr och tvillingvagn 2000 kr (tas bort) ändring 2200 kr.

(Flyktingar har möjlighet att komplettera hemutrustningslånet med lån till spädbarnsutrustning, under de första två åren efter PUT (permanent uppehållstillstånd)-tas bort.)

4.11 Juridiska kostnader

Normalt beviljas inte bistånd till advokatkostnader. I första hand ska den sökande utnyttja det rättsskydd som ingår i hemförsäkringen. Detta rättsskydd gäller tex för tvister angående vårdnad och underhåll, men inte för tvister som rör äktenskapsskillnad, upplösning av samboförhållande eller bodelning. I vissa fall kan

ekonomiskt bistånd beviljas till självriskan vid rättsskydd och till den kostnad som tillkommer sökanden vid statlig rättshjälp om målet gäller familjerättsliga tvister.

4.12 Inköp av mobiltelefon-tillägg

Kostnad för mobiltelefon anses numera ingå i begreppet skälig levnadsnivå. Bistånd kan beviljas med 600 kr för smartphone, om sådan typ av mobiltelefon behövs för att bl.a söka arbete, uträtta bankärenden etc. Om behov av mobiltelefon för enbart kommunikation behövs, beviljas ekonomiskt bistånd med 200 kr.

4.13 Kostnad för äktenskapsskillnad, id-kort, medborgarskap

Huvudregeln är att bistånd till kostnad för äktenskapsskillnad inte beviljas. Undantag kan göras i enskilda fall ex då det är viktigt att äktenskapsskillnad eller bodelning genomförs (bl.a vid kvinnofridsärenden) .

Kostnad för id-kort för personer över 16 år kan beviljas om den sökande saknar annan legitimation. Kostnader i samband med ansökan om svenskt medborgarskap eller pass beviljas som regel inte. Migrationsverkets avgifter för ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd beviljas inte då skyddsbehövande och sökanden av humanitära skäl inte behöver betala för det. För asylsökande i Sverige och för make/make/sambo/barn under 18 år som vill återförenas med en utlänning som fått uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller av humanitära skäl tas ingen avgift ut. Förnyelse av körkort likställs med id-kort och kan beviljas.

4.14 Resor

4.14.1 Arbetsresor

Om behov av resekostnader föreligger utifrån att den sökande ska kunna arbeta eller delta i regelbundna aktiviteter för att komma i arbete, ska bistånd beviljas. Personer som bor inom gångavstånd (ca 3 km) från arbetet/aktiviteten, har ej rätt till bistånd för arbetsresor. Bistånd beviljas huvudsakligen motsvarande kostnad för pendlarkort. Bistånd till ersättning för arbetsresor med bil kan medges om allmänna kommunikationer saknas, turtätheten är starkt begränsad, den sökande har oregelbundna arbetstider eller pga funktionshinder/sjukdom. Vid behov av kostnad för arbetsresor mer än 3 mån godtas ersättning på 25 kr/mil (Skatteverkets ersättning 2023). Summan avser då att täcka utgift för bilskatt, trafikförsäkring, besiktning, värdepåskning, underhåll, reparationer samt bensin. Vid kortvarigt biståndsbehov beviljas endast reseersättning motsvarande aktuellt bensinpris. Milersättning som utbetalas på lön räknas inte som inkomst då denna ska täcka de faktiska driftskostnaderna för bilen. Sökanden med höga kostnader för arbetsresor ska uppmanas att regelmässigt söka skattejämkning.

4.14.2 Rekreativresor

Huvudprincipen är att bistånd till rekreativresor inte ska beviljas. I undantagsfall kan resa beviljas till barnfamiljer med särskilda behov som uppburit försörjningsstöd i minst två år och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån barnets behov av miljöombyte och ses som extra stödinsats. Bedömning ska även göras om behovet kan tillgodoses genom posten *lek och fritid*. Kostnad för resan ska vara rimlig i förhållande till vad barnfamiljer med låga inkomster kan kosta på sig.

4.14.3 Resa till begravning eller anhörigs sjukdom

Bistånd till resa i samband med anhörigs begravning eller vid anhörigs sjukdom kan utgå om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Med nära anhörig menas främst föräldrar, svärföräldrar, syskon, barn, make/maka/sambo. Gäller ej utomlands.

4.14.4 Resor i samband med umgänge med barn

Föräldrar har ett gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Som huvudregel ska föräldrarna dela på kostnaderna för umgängesresor. Om ingen av föräldrarna har råd kan bistånd till umgängesresa beviljas. Resekostnaderna ska jämföras med vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig.

4.14.5 Återföreningsresor

Bistånd till denna typ av resor beviljas inte. Undantag kan göras när Röda korset beviljat hjälp till resekostnaden för barn som ska återförenas med föräldrar i Sverige. Vid sådan resa kan egenavgiften beviljas om denna inte kan tillgodoses på annat sätt.

4.14.6 Övriga eller Akuta resor

Ersättning kan ges till resor för uthämtning av medicin, hjälpmedel och förbrukningsmaterial om dessa bedöms nödvändiga. Ersättning kan även ges för resor till och från bank för uthämtning av kontoutdrag om så begärts.-tillägg

Kommunen har alltid det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. För personer som endast tillfälligt befinner sig i kommunen är ansvaret dock begränsat. I de fall där sökandens behov bäst kan tillgodoses genom att han/hon reser hem kan hjälp till hemresa vara rätt form av bistånd. Kan sökandens behov tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till bistånd.

4.15 Skulder/kvittning

Med skulder avses kostnader som förfallit till betalning. Kostnad för obetald el- eller hyresfaktura som förfallit till betalning inom en månad före tidsbeställning betraktas inte som skuld.

Bistånd till skulder utgår endast i undantagsfall och efter noggrann prövning. Bistånd till skulder såsom böter, avbetalning på studielån eller banklån, underhållsstöd, kontokortsskulder, skatteskuld, privata skulder beviljas inte. Likaså beviljas inte skuld till medicin och läkarvård då detta inte påverkar den enskildes möjligheter att uppnå skälig levnadsnivå. Socialtjänsten har inte till uppgift att garantera fordringsägares skulder, detta är istället en fråga mellan den enskilde och fordringsägaren.

Vid skuld till Försäkringskassan ska den sökande hänvisas dit för att få anstånd med betalningen eller att få skulden avskriven. För att bistånd till skuld ska utgå krävs att betalning av skulden har avgörande betydelse för den sökandes fortsatta livsföring och att denna på ett avsevärt sätt skulle försvåras om skulden inte betalas. I de fall Försäkringskassan gjort en kvittning av utbetalat bidrag, kompenseras inte detta med försörjningsstöd.

Den enskildes möjligheter att själv betala skulden ska alltid utredas och om möjlighet till avbetalning finns ska den sökande göra en avbetalningsplan.

Om det i utredningen framkommer att den sökande inte har förmåga att sköta sin ekonomi bör han/hon erbjudas hjälp av budgetrådgivare i kommunen. Det bör även övervägas om ansökan om god man behöver göras, alternativt om bistånd i form av egna medel ska beviljas.

Vid utmätning hos Kronofogden kan justering behöva göras.

Beslut om skulder fattas en enhetschef som har delegation på summa 30 % av basbeloppet. Gällande hyresskuld har enhetschef delegation för högst 3 månaders hyresskuld.

Beslut om skulder överstigande 30 % av basbeloppet samt för mer än 3 månaders skuld fattas av Socialnämndens arbetsutskott.

4.15.1 Hyresskuld

Skuld för obetald hyra/avgift till bostadsrättsförening kan efter särskild prövning beviljas under förutsättning att sökanden får bo kvar om skulden regleras. Följande fall kan komma i fråga:

*Skuld som uppstått under tid då sökanden inte haft tillräckliga inkomster till boendekostnad och att sökanden skulle vara berättigad till bistånd om han/hon gjort sådan ansökan.

*Då ev. sociala konsekvenser för barnen i en familj skulle bli stora vid ev. avhysning

*För gamla, sjuka och funktionshindrade personer där alternativt boende inte går att ordna eller där bostaden i hushållet är särskilt anpassad för någon i hushållet

*Om ev. avhysning riskerar att medföra social utslagning och försämrad möjlighet till egen försörjning.

Vid upprepade hyresskulder ska restriktivare bedömning göras. Bistånd till hyresskuld kan avslås om tidigare hyresskuld beviljats med erbjudande om andra insatser som inte accepterats eller ställda krav som inte uppfyllts. För att undvika upprepning ska hushåll som beviljas bistånd i möjligaste mån följas upp.

Bistånd till hyres- eller elskuld kan i vissa fall beviljas med villkor om återbetalning.

Detta görs om den sökanden regelbundet har/haft inkomster överstigande försörjningsstödsnormen och därigenom uppnår skälig levnadsnivå.

Om en barnfamilj riskerar att avhysas bör orosanmälan till mottagningsgruppen på Familjeenheten göras för att bedöma om skulden är ett uttryck för omsorgssvikt från föräldrarnas sida.

När det gäller avhysning via Kronofogden, för barnfamiljer eller andra i särskilt behov av stöd från Socialtjänsten, har kommunen ett särskilt ansvar för att utreda och följa upp hushållets situation. Se rutin om avhysning i Viva.

4.15.2 Elskuld

Bistånd kan beviljas till skuld för el efter särskild prövning i likhet med vad som ovan sägs om hyresskulder och där avstängning av eltillförseln kan medföra stora sociala konsekvenser. Bistånd till förskotts betalning eller deposition kan beviljas i undantagsfall, om detta är enda möjligheten att få tillgång till el.

4.15.3 Barnomsorgsskuld

Rätten till bistånd prövas med samma restriktivitet som andra skulder. Den sökande har möjlighet att göra upp en avbetalningsplan med Barn- och utbildningsförvaltningen. Ekonomiskt bistånd kan beviljas om det är enda möjligheten för att få behålla barnomsorgsplatsen och barnomsorg är nödvändig för att föräldrarna ska kunna arbeta, delta i arbetsmarknadsåtgärder eller studera.

4.15.4 Skuld till a-kassa

Bistånd till betalning av skuld för a-kassa kan beviljas om det innebär att den enskilde genom betalning av skulden erhåller egna inkomster och blir helt eller delvis självförsörjande.

4.16 Förmedlingskonto

Bistånd i form av att kommunen förvaltar en persons inkomster **kan efter särskild utredning**(-tillägg) erbjudas och beviljas. Ex. på situationer där bistånd i form av

förmedlingskonto upprättas kan vara vid ex. sanering av hyresskulder, till missbrukare som ej har förmåga att hantera sin ekonomi och till sökanden som återkommer med viss regelbundenhet och hävdar nöd. Biståndet bygger på en frivillig överenskommelse och parterna behöver vara överens om hur hanteringen av inkomsterna ska ske. Bryts överenskommelsen ska förmedlingskontot avslutas. Uppsägning kan även ske från Socialtjänstens sida om sökanden kontinuerligt frångår den överenskomna uppgörelsen. Omprövning ska ske årsvis. Bistånd i form av förmedlingskonto ska vara en kortsiktig insats i avvaktan på att annan lösning i form av ex god man eller förvaltarskap kommer till stånd.-tillägg

I första hand bör dock överförmyndarnämnden kontaktas för utredning av god man eller förvaltarskap.

4.17 Socialt kontrakt

Socialt kontrakt/Andrahandskontrakt innebär att socialtjänsten står som hyresgäst för en persons bostad. Personen hyr sedan i andra hand av Socialtjänsten.

Andrahandskontrakt kan i undantagsfall beviljas personer som bl.a pga stora hyresskulder inte kan få eget kontrakt. Andrahandskontrakt kan även vara aktuellt i övergången mellan kommunens stödboende och i väntan på att den enskilde kan få ett eget kontrakt-tillägg. I enstaka fall kan det bli aktuellt med kontrakt för minderåriga. Innan sådant kontrakt kan bli aktuellt ska den sökande själv noggrant undersökt möjligheten att erhålla eget kontrakt via befintliga hyresvärdar. Handläggaren bör därefter kontakta kommunens större hyresvärdar för att diskutera alternativa lösningar. Ett andrahandskontrakt är sista utvägen när inga andra lösningar finns. Kontrakt tecknas högst för en sex månaders period i taget. Därefter bör diskussion med hyresvärderna ske, om sökanden kan erhålla eget kontrakt. Om hyresvärderna har skälig motivering kan ny period om 6 mån upprättas. Beslut om ny period behöver föregås av hembesök.

Beslut om socialt kontrakt fattas av verksamhetschef.

4.18 Bistånd vid vistelse på institution eller sjukvårdsinrättning

Försörjningsstöd till vuxna alt. vuxen- och barnplacerade som får vård och vistas på institution av något slag kan bistånd till fickpengar beviljas om behovet inte kan tillgodoses med egna inkomster. Fickpengar beviljas då med 3 % av basbeloppet per månad. Avvikelse från normbeloppet avseende fickpengar kan ske om det på institutionen finns särskilda regler om fickpengar. Kontroll behöver göras med den placerade handläggaren för att säkerställa att inte fickpengar ingår i den dygnskostnad som betalas för placeringen.

Fickpengarna avser täcka ex. frukt, fika, tvål, tandkräm, rakartiklar, mensskydd, hårklippning, kompletterande inköp av underkläder och strumpor. Det ingår även pengar till fritidsaktiviteter och resor samt för inköp av böcker, tidningar och telefonsamtal.

Poster som ej ingår är ex hyra, el, kläder, dessa prövas separat.

Vid permissioner/utsluss där institutionen inte står för matkostnaderna beviljas full norm reducerat med redan utbetalda fickpengar för aktuell period.

4.19 Tandvård

4.19.1 Allmänt

Ekonomiskt bistånd beviljas till skäligen kostnader för nödvändig tandvård, vilket också omfattar förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning.

Bedömningen av rätten till bistånd bör i regel grundas på behandlande tandläkares val av åtgärder och vad denne anser vara nödvändig tandvård. I behandlingen vägs också in om den sökandes behov av ekonomiskt bistånd beräknas vara lång- eller kortvarigt. Förutom rent medicinska aspekter bör också hänsyn tas till de sociala konsekvenser som kan uppstå vid utebliven tandvård.

Ekonomiskt bistånd beviljas i första hand till akut tandvård.

4.19.2 Akut tandvård

Med akut tandvård enligt Socialtjänstlagen bör beaktas sådan tandvård som behövs i följande situationer:

- Avhjälpa svåra smärttillstånd
- Tillstånd som medför betydande obehag som orsakats av tex en avbiten tand, lossnad/trasig befintlig krona, bro eller protes, olycksfall eller tandlossning
- Akuta infektionstillstånd

I den akuta situationen eftersträvas att orsaken till patientens besvär åtgärdas och inte endast symptomen. I de fall en kortare väntan med behandlingen är möjlig ska kostnadsförslag inlämnas, se nedan.

4.19.3 Annan nödvändig tandvård

Med annan nödvändig tandvård menas åtgärder som enligt tandläkarens bedömning är nödvändig för den enskilde ska

- Uppnå godtagbar tuggförmåga
- Ges möjlighet att fungera socialt, tex kunna få arbete och bli självförsörjande eller för att
- Förhindra väsentligt försämrade tandstatus, tex förebyggande behandling mot karies och tandlossning.
- Infektionsrisken är överhängande och tandhälsan så pass allvarlig att behandling bör genomföras.

4.19.4 Kostnadsförslag

Personer som är långvarigt ekonomiskt biståndsberoende kan beviljas ekonomiskt bistånd till annan nödvändig tandvård. Kostnadsförslag ska i dessa fall lämnas innan beslut kan fattas. I normalfallet godtas kostnadsförslag för behandling under en period om högst 6 månader. Eventuell avgift för upprättande av kostnadsförslag ersätts i de fall socialtjänsten särskilt har begärt sådant.

4.19.5 Konsulttandläkare

Kommunen anlitar i vissa fall konsulttandläkare, vars uppdrag är att granska den föreslagna behandlingen för att, ur ett medicinskt perspektiv, bedöma om den är nödvändig och om billigare alternativ finns.

4.19.6 Rätt till bistånd

Vid bedömning av rätten till bistånd tas ställning till dels den föreslagna behandlingen och dels till kostnaden för denna. Råder tveksamhet utifrån kostnadsförslaget skall kontakt tas med den behandlande tandläkaren för ev. konsekvensbeskrivning av uppskjuten/utebliven behandling och om andra alternativ finns.

En bedömning görs också av den sökandes inkomst under en längre tid och hans/hennes möjlighet att själv betala (del av) kostnaden.

En skälighetsbedömning ska alltid ske och där ska vägas in vad en låginkomsttagare normalt har möjlighet att kosta på sig.

Vid tillfälligt ekonomiskt bistånd (högst tre månader) beviljas ekonomiskt bistånd i normalfallet endast till kostnad för akut tandvård.

Vid förväntad egen försörjning inom nära framtid görs övervägande om den sökande kan vänta med hela eller del av tandvårdsbehandlingen tills han/ hon blir självförsörjande.

I vissa fall kan ekonomiskt bistånd beviljas till ett mindre omfattande och därmed billigare alternativ.

Vid normöverskott förväntas den enskilde spara till mer sällan förekommande utgifter, och bör i normalfallet själv kunna betala sina tandvårdskostnader. Han/hon hänvisas att om möjligt göra en avbetalningsplan med sin tandläkare.

Om kostnaden och behandlingens omfattning är skälig, kan ekonomiskt bistånd beviljas till den del av kostnaden som överstiger vad den sökande själv kan betala med sitt normöverskott under sex månader.

Vid jobbstimulans kan del av tandvårdskostnaden reduceras med motsvarande summa.

Om den sökande redan har utfört tandvårdsbehandling som inte är av akut karaktär och först i efterhand ansöker om kostnaden, kan kostnaden avslås då behovet redan är tillgodosett och inte har kunnat utredas.-tillägg

4.19.7 Beslut

Rätten till ekonomiskt bistånd prövas månad för månad. Ett förbehåll om återkallelse ska därför skrivas in i beslut som avser behandling som sträcker sig över mer än en månad.

Personer som har särskilda behov kan efter bedömning få del av landstingets tandvårdsstöd.

Kriminalvården har särskilda föreskrifter och allmänna råd om tandvård för intagna (KVFS 2006:3)

Kronofogdemyndigheten kan bevilja anstånd vid pågående utmätning för att möjliggöra betalning av tandvårdskostnaden.

Tandvård till högst 15 % av basbeloppet

-Handläggare

Tandvård till högst 30% av basbeloppet

-Enhetschef

Över 30 % av basbeloppet

-Arbetsutskottet

4.20 Bilinnehav

Bilinnehav betraktas i de flesta fall som något som ligger över begreppet "skälig levnadsnivå" och accepteras mycket restriktivt. Bil anses tillhöra begreppet avyttringsbar kapitalvara och sådana ska i första hand tillgodose behovet av ekonomiska medel innan ekonomiskt bistånd beviljas. Skäligt rådrum på en månad -tillägg behöver lämnas vid krav på ev. försäljning och bistånd ekonomiskt kan då beviljas mot återbetalning. Om inköp av bilen har finansierats genom lån via bilfirma ska skulden lösas innan pengarna används till hushållets försörjning. Om försäljning av bilen endast medför återbetalning på skuld ställs inga krav om ev. försäljning.

Om sökanden redan äger en bil vid första ansökningstillfället kan bilinnehav accepteras till ett max. värde av ett halvt basbelopp.

Tillgång till bil kan i undantagsfall vara nödvändigt för att ett hushåll ska vara tillförsäkrad skälig levnadsnivå. Dessa undantagsfall kan vara om:

*Bil är nödvändigt för att den sökande ska kunna ta sig till och från arbete

*Bil är nödvändig för att den sökanden ska uppnå skälig levnadsnivå utifrån sjukdom eller medicinskt handikapp/psykisk orsak. Föreligger handikapp ska rätten till handikappersättning/bilstöd via Försäkringskassan undersökas. Utredning bör ske om behovet kan tillgodoses genom färdtjänst/sjukresa.

Enbart den omständighet att en person beviljats bilstöd från Försäkringskassan medför inte i sig att han/hon är berättigad till kostnad för ev. bilreparationer, bilförsäkring, skatt etc. (Kammarrätt 2009-1726).

Om tillgång till bil bedöms som nödvändigt kan den enskilde även ha rätt till ekonomiskt bistånd avseende kostnaderna för bilreparation, fordonsskatt och bilförsäkring.

Om villkoren för bilinnehav är uppfyllda bör värdet på bilen ej överstiga ett helt basbelopp.

Den omständigheten att någon bor på en plats där tillgång till egen bil i praktiken är nödvändigt, medför inte att den enskilde har rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL till bilkostnader om han/hon inte kan bekosta bilresorna själv.

4.21 Vistelsekommun

Som huvudprincip gäller att det är vistelsekommunen som ska lämna den enskilde det stöd och den hjälp som den enskilde behöver. Den kommun som någon mer eller mindre vistas i när hjälpbehovet inträder kallas för vistelsekommun. Kommunens skyldighet att pröva en persons behov av ekonomiskt bistånd påverkas inte av vistelsetidens längd. Detta ansvar gäller även om en person vistas helt tillfälligt i en kommun men är bosatt i en annan. Omfattningen av det bistånd som vistelsekommunen kan ha skyldighet att ge kan däremot påverkas av den tid han/hon vistas där och under vilka förhållanden. Har den sökande vistas i en annan kommun en längre tid är detta vanligtvis en anledning att avslå ansökan med motivering att den sökanden inte vistas i kommunen. Kommunens ansvar då en person endast tillfälligt vistas i kommunen begränsas normalt till bistånd till hemresa och ev. bistånd för att avvärja en nödsituation.

5. Hushållstyper

5.1 Sammanboende med hushållsgemenskap

En utgångspunkt vid prövningen av rätten till försörjningsstöd är att alla inkomster och tillgångar räknas som gemensamma för makar, registrerade partner och sambor. Normalt ska den ena partnern i ett förhållande inte kunna få bistånd för egen del utan att den andras inkomster och tillgångar beaktas.

En annan typ av hushållsgemenskap gäller för personer som bor ihop och delar vissa kostnader men inte har ekonomiskt ansvar för varandra tex. vuxna barn som bor hemma eller vänner som delar lägenhet. För denna grupp beräknas normen som personliga kostnader för ensamstående samt personens andel av hela hushållets gemensamma hushållskostnader.

5.2 Giftna

Makar är enligt lag försörjningspliktiga mot varandra. Försörjningsplikten kvarstår även om makarna har skilda hushåll. Även under betänketid vid skilsmässa ska makarna räknas samman ekonomiskt. Makarna behöver söka försörjningsstöd gemensamt och kostnad för dubbla boenden godtas då.

Underhållsskyldigheten gäller även om ena maken är bosatt utomlands. Om nödvändiga handlingar inte kan lämnas ges som regel avslag på ansökan. Nödprövning kan dock behöva ske.

Endast om det är uppenbart olämpligt att makarna har gemensam ekonomi ex. vid familjevåldssituationer kan undantag göras.

Ungdomar mellan 18-21 år, som är gifta och där någon av parterna studerar på gymnasienivå, omfattas av äktenskapsbalken. I dessa hushåll är makars försörjningsskyldighet primär i förhållande till förälders underhållsskyldighet, vilket innebär att maken/makan i första hand ska försörja den studerande. Saknas ekonomiska möjligheter övergår försörjningsansvaret till den studerandes föräldrar.

5.3 Gymnasiestuderande ungdomar/studerande på annan ort

Föräldrar har, enligt föräldrabalken, försörjningsskyldighet för ungdomar upp till 21 år så länge de studerar på gymnasiet. För ungdom som fyllt 18 år är föräldrarna underhållsskyldiga bara om den unge går i skolan. Gör den unge ett uppehåll i sin skolgång är föräldrarna inte underhållsskyldiga under uppehållet men underhållsskyldigheten träder in igen om och när barnet återupptar skolgången. Ferier och tid då barnet på grund av sjukdom är förhindrad att delta i utbildningen anses i praxis utgöra tid då skolgång pågår. Underhållsskyldigheten upphör alltså inte under sommarlovet mellan två årskurser i gymnasieskolan.

Underhållsskyldigheten gäller även föräldrar som bor utomlands. Ungdomar som går i gymnasiet eller annan jämförbar utbildning inkl. komvuxstudier räknas med i familjens norm vid prövning av rätten till bistånd. Detta gäller även för gymnasieelever som studerar på annan ort. Tillämpliga studiestödsformer ska sökas ex. inackorderingstillägg.

Extra studietillägg kan sökas för ungdomar vars föräldrar har låga inkomster. Inkomst av extra studietillägg från Csn räknas inte som inkomst och reducerar därför inte försörjningsstödet. **Tillägget kan dock räknas med om ungdomen har kunnat spara tillägget under studietiden.-tillägg**

From höstterminen det år en gymnasiestuderande fyller 20 år kan den unge söka studiemedel från Csn. Den unge kan då försörja sig på egen hand och medräknas då inte längre i hushållet.

Om den gymnasiestuderande pga frånvaro går miste om studiebidraget från Csn görs en reducering med motsvarande summa i norm om den unge fyllt 18 år. Om den studerande är under 18 år bedöms den unge inte vara underhållsskyldig sina föräldrar och reducering kan inte ske.

5.4 Underårig som bildat familj

Föräldrar har kvar sitt försörjningsansvar för underårigt barn även om den underåriga själv blir förälder. Föräldrarna har däremot inget försörjningsansvar för sitt barnbarn. Om föräldrarna inte kan försörja sitt barn kan de ansöka om ekonomiskt bistånd med det egna barnet inräknat i hushållet. Barnbarnet räknas dock inte in i hushållet.

Vid giftermål övertar maken försörjningsplikten för underårig eller gymnasiestuderande upp till 21 år. Om maken inte kan fullgöra försörjningsplikten övergår försörjningsansvaret åter till den underåriges föräldrar.

5.5 Ungdomar med eget boende

När en ungdom (under 24 år) ansöker om bistånd till kostnad för eget boende bör som regel en boendeutredning göras. Utredningen syftar till att avgöra om den biståndssökande behöver bistånd till kostnader för eget boende för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå eller om behovet anses kunna tillgodoses genom boende hos föräldrar. Hemmaboende ungdomar har ingen ovillkorlig rätt till ekonomiskt bistånd i syfte att bereda dem ett eget boende, såvida inte t ex familjen är mycket trångbodd eller att svåra personliga motsättningar föreligger.

Kostnad för eget boende kan dock beviljas om den sökande under en längre period kunnat försörja sig själv, likväl om den sökande bott hemifrån under mer än 2 års tid. I de fall föräldrarna flyttar från orten alternativt att den ena föräldern blir sambo med ny maka/make, behöver ställning tas om ungdomen uppnår skälig levnadsnivå genom att flytta med föräldrarna eller genom kvarboende på orten.

Om en ungdom flyttar till kommunen och blir sambo med eller inneboende hos en annan person, ska ansökan avslås och hänvisning göras till hemkommunen som bör göra boendeutredning. (Ungdomen bör även vända sig till hemkommunen för ansökan om ev. försörjningsstöd till uppehälle.-tas bort)

Ändring: En ungdom som bor inneboende (och där föräldrarna inte är försörjningsskyldiga) och endast ansöker om ekonomiskt bistånd till uppehälle, kan dock inte hänvisas till hemkommunen då ungdomen har möjlighet att själv välja bostättningsort.

5.6 Hushåll med minderåriga barn/Väntar barn/Föräldralediga

Om den sökande anför att hon pga fysiska besvär i graviditetens slutskede inte kan arbeta eller delta i Socialnämndens åtgärder kan hon ha rätt att påbörja föräldraledighet några veckor innan beräknad födsel. En individuell bedömning utifrån aktuell planering skall dock alltid göras och styrkas med läkarintyg-tillägg

Då ett barn fyllt ett år föreligger ingen rätt för föräldern att fortsätta vara föräldraledig med bibehållet försörjningsstöd även om den sökande har kvarstående ersättningsdagar från föräldraförsäkringen. Lagen om föräldraledighet reglerar endast förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare och är inte tillämplig om den sökande saknar tillräcklig inkomst från föräldraförsäkringen för att kunna försörja sig.

Föräldrar ska ta ut full föräldrapenning till dess barnomsorgsplats kan erbjudas. Sparade dagar kan användas till ex. inskolning på förskola eller skola. Den som har försörjningsstöd är skyldig att ansöka om barnomsorgsplats i god tid innan barnets ett års dag och tacka ja till anvisad förskoleplats för att ha rätt till fortsatt bistånd. Den sökanden ska även ha sökt arbete i god tid (minst 3 mån) innan föräldraledighetens slut för att vara berättigad försörjningsstöd. Den som behöver söka försörjningsstöd under föräldraledigheten, uppmanas kontakta sin handläggare 3 mån innan föräldraledighetens slut för ett planeringssamtal. Den sökande erbjuds då även ett möte med Ame för planering efter föräldraledighetens upphörande.

5.7 Hushåll där barn bor växelvis, umgängesbarn

Om barnet bor lika mycket hos båda föräldrarna ska normalt inkomster som rör barnet delas lika mellan föräldrarna och halv norm för barnet räknas in i den biståndssökande förälderns försörjningsstöd. Även övriga utgifter för barnet förutsätts att föräldrarna delar lika ex. barnomsorgsavgift, medicin etc.

Försörjningsstöd för umgängesbarn beviljas normalt för 6 dagar/mån. Överstigande umgängesdagar får regleras mellan föräldrarna via underhållsstödet. Barn och ungdomar bör räknas som medlemmar i hushållet, både där de stadigvarande bor och där de vistas under umgängestid. Undantag görs för barn som är placerade och där umgänge reglerats enligt dom.

På sommaren och under lov anpassas antalet dagar efter överenskommelse mellan föräldrarna om den är skälig. Föräldrarna bör i möjligaste mån dela på utgift för ev. umgängesresa utifrån var och ens ekonomiska förmåga. Umgänget ska styrkas skriftligt eller muntligt av den andra föräldern alt. genom dom.

5.8 Hushåll som omfattas av etableringsreformen/LMA

(Sedan 1 april 2014 utbetalas etableringsersättning först när en person blivit kommunplacerad alternativt ordnat eget boende i en kommun. I glappet mellan LMA-ersättning och etableringsersättning kan hushållet komma att ha behov av försörjningsstöd. -tas bort)

Ändring:Nyanlända som fått uppehållstillstånd kan beviljas etableringsersättning från Arbetsförmedlingen. I övergången mellan dagarsättning från Migrationsverket och utbetalning av etableringsersättning kan glapp i inkomsten uppstå och hushållet ha behov av försörjningsstöd.

Hushåll där en eller flera personer omfattas av etableringsreformen ska handläggas och bedömas utifrån samma riktlinjer som andra i behov av försörjningsstöd.

Etableringsersättningen räknas som en inkomst för hela hushållet. Dessa sk "glappetärenden" hanteras i Lindesbergs kommun via samarbete mellan Flyktingmottagningen och Socialtjänsten. I dessa ärenden är det viktigt att framställa om ev. retroaktiv ersättning skickas till Försäkringskassan och att hushållet skriver under återbetalningsförbindelse gällande ev. retroaktivt utbetalt barnbidrag.

Tillägg: De personer som omfattas av Lma, har inte rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL. I de fall där en i hushållet erhåller ersättning från Migrationsverket ska den personen borträknas från normen och försörja sig själv. Beräkning sker då enligt sambonorm där reducering görs för ena maken/makan.

För hushåll med uppehållstillstånd som erhåller LMA-ersättning och bor på Migrationsverkets boende utgår inget försörjningsstöd. De får istället vända sig till Migrationsverket om nödsituation uppstår. Om hushållet har kostnad för hyra på Migrationsverkets boende, har Migrationsverket bedömt att hyreskostnaden är skälig utifrån hushållets inkomst.

6. Särskilda grupper av sökande

6.1 Arbetslösa

6.1.1 Allmänt

Arbetslös är den som söker arbete på del- eller heltid, den som väntar på eller uppstår arbetslöshetsersättning och/eller som väntar på att delta i arbetsmarknadsåtgärd. Socialtjänsten kan som huvudregel kräva att en arbetslös person står till arbetsmarknadens förfogande på heltid och att denna tar anvisat arbete. Den biståndssökande måste söka och ta varje lämpligt arbete utifrån den sökandes förutsättningar för arbete och övriga personliga förhållanden. Socialtjänsten ska som huvudregel samarbeta med Arbetsförmedlingen kring arbetslösa biståndsmottagare. En förutsättning för samarbete är att den enskilde ger sitt medgivande och detta sker via skriftligt intyg.

För att som arbetslös ha rätt till ekonomiskt bistånd ska personen

- *vara anmäld som arbetssökande på Arbetsförmedlingen
- * aktivt söka arbete **under hela månaden, inom olika yrken och på olika orter(tillägg)** inom pendlingsavstånd eller vara beredd att flytta
- * följa Arbetsförmedlingens och **ev Arbetsmarknadsenhetens planering** och delta i anvisade aktiviteter

Fokus ska ligga på att undanröja försörjningshindret.

När en person kontaktar socialtjänsten och ansöker om försörjningsstöd på grund av arbetslöshet (helt eller delvis) ska denne omgående hänvisas till kommunens Arbetsmarknadsenhet för att få stöd i planering mot egen försörjning om personen inte har kunnat erbjuda en arbetsmarknadsinsats eller deltar i ett program på Arbetsförmedlingen. **Tillägg: Enligt 4 kap. 4 § SoL har Socialtjänsten rätt att ställa krav på deltagande i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som kommunen tillhandahåller. Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer kompetenshöjande verksamhet eller uteblir från verksamheten kan försörjningsstöd avslås eller nedsättas enligt 4 kap. 5 § SoL.**

För rätt till försörjningsstöd ska den som uppmanats att delta i arbetssökarverksamhet själv ha kontaktat Arbetsmarknadsenheten och bokat möte.

Socialtjänsten ska göra en grundläggande utredning som belyser den sökandes sociala situation, hälsomässiga förutsättningar, utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet, hinder och möjligheter samt kort- och långsiktiga mål. Av dokumentation ska framgå hur den enskilde uppfattar sina behov, vilken bedömning nämnden har gjort av den enskildes behov och vilka faktiska omständigheter och händelser av betydelse som ligger till grund för nämndens bedömning. **(Bedömningen bör sammanfattas i en handlingsplan och i ev. beställning till Arbetsmarknadsenheten-tas bort.)**

Vid den första kontakten ska sökanden informeras om att personer vars försörjning kommer att upphöra, aktivt ska söka arbete från tidpunkten då de får vetskap om detta. Efter att sådan information getts ska den arbetssökande på ett trovärdigt sätt redogöra för de arbeten som han eller hon har sökt **(tillägg) genom att lämna in en jobsökarlista**

varje månad. Jobbsökarlistan ska innehålla information om vilka arbeten som söks, vilket datum och på vilken ort. För att bedömas som aktivt arbetssökande ska den sökande söka arbete under hela månaden (inte endast vid enstaka tillfälle under månaden), söka arbete på olika orter och inom olika yrken. Den sökande ska även vid stickprovskontroll kunna uppvisa underlag på den arbeten som söks. Deltagande i arbetsmarknadspolitiska program ses inte som en arbetssökarverksamhet, men kan utgöra skäl att sänka kraven på antalet arbeten som den sökande uppmanas söka/månad.

Om den arbetslöse blivit arbetslös pga att denne sagt upp sig själv är huvudprincipen att försörjningsstöd inte ska kompensera för den avstängning från arbetslöshetsersättning som det medför att säga upp sig på egen begäran. **Ansökan om ekonomiskt bistånd ska då avslås-tillägg.** Om den sökande åberopar att denne har haft synnerliga skäl för att säga upp sig ska denne alltid uppmanas att i första hand försöka få avstängningen från arbetslöshetskassan hävd. En bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet.

Den som uppmanas att delta i arbetssökarverksamhet, praktik, arbetsträning eller sysselsättning behöver medverka i detta och beslut fattas om sysselsättning enligt 4 kap. 4 § Sol. Om den enskilde inte bedöms uppfylla kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande, exempelvis genom att inte söka arbete eller genom att vägra delta i ex arbetspraktik eller arbetssökarverksamhet, påverkar detta rätten till försörjningsstöd för hela hushållet. Detsamma gäller vid frånvaro från aktivitet utan dokumenterat giltigt skäl.

Vid frånvaro pga. sjukdom mer än fem dagar ska sjukdomen styrkas med läkarintyg. På motsvarande sätt ska frånvaro för vård av sjukt barn för mer än en vecka styrkas. Skriftlig dokumentation ska alltid uppvisas beträffande besök hos läkare eller hos annan myndighet som hindrar deltagande i arbetssökarverksamheten.

Ordinarie förskolas eventuella semesterstängning utgör inget hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande, då föräldrarna alltid erbjuds plats på alternativ förskola.

Krav ställs på arbetslösa om skriftlig redovisning av sökta jobb vid ansökan om försörjningsstöd månadsvis. En individuell bedömning görs alltid om hur många sökta jobb en individ ska redovisa. Stickprov gällande kontroll av jobbsökande görs av alla handläggare på 1-2 ärenden/månad.

6.1.2 Arbetslösa ungdomar

Ändring:Arbetslösa ungdomar, 18-24 år, ska vara inskrivna på Arbetsförmedlingen och kan kvalificera sig för "jobbgarantin för ungdomar" efter 90 dagar av full arbetslöshet och då vara berättigad dagersättning från Arbetsförmedlingen. Den som är timanställd eller deltidsanställd (mer än 8 h/vecka) kvalificerar dock inte för programmet.

Ungdomar som saknar gymnasieexamen vid inskrivning erbjuds samtal med "ungdomsförmedlare" som kan resultera i att ungdomen kan erbjudas insats innan dessa 90 dagar, men då i annat program.

Ungdom som söker försörjningsstöd innan dessa 90 dagar ska hänvisas till Arbetsmarknadsenheten och krav ställas på praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 4 kap. 4 § Sol, om inte mindre än 2 veckor kvarstår till inskrivning i jobbgarantin. Om den unge utan godtagbart skäl avböjer kompetenshöjande verksamhet

eller uteblir från verksamheten kan försörjningsstöd avslås eller nedsättas enligt 4 kap. 5 § SoL.

(Tas bort-För rätt till försörjningsstöd till unga arbetslösa t o m 24 år ska enligt 4 kap. 4 § SoL ställas krav på deltagande i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som kommunen/Arbetsförmedlingen tillhandahåller. Om den unge utan godtagbart skäl avböjer kompetenshöjande verksamhet eller uteblir från verksamheten kan försörjningsstöd avslås eller nedsättas enligt 4 kap. 5 § SoL.

Ungdomar i åldern 16-24 år erbjuds deltagande i jobbgarantin för ungdomar på Arbetsförmedlingen efter 3 mån inskrivning. Ungdomar med arbetshinder kan bli direktinskrivna i garantin. I avvaktan på jobbgarantin kan ungdomen uppmanas att ta kontakt med Arbetsmarknadsenheten om inte kortare tid än 2 veckor kvarstår till inträde i garantin. Individens kan då fortsätta sin sysselsättning även efter inträdet i jobbgarantin. Oavsett sysselsättning i garantin ska personen inte uppmanas kontakta Arbetsmarknadsenheten.-tas bort)

6.1.3 Arbetslösa med arbetshinder

Den som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller social problematik är förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande har rätt till bistånd om han/hon utifrån förmåga verkar för att förändra sin situation på sådant sätt att målet för försörjning kan uppnås. Socialtjänstens utredning kan behöva kompletteras med utredning och bedömning av arbetsförmåga eller arbetspsykologisk utredning för att utreda behovet av rehabiliterande insatser. Den enskilde ska medverka i utredning och rehabilitering i syfte att uppnå större arbetsförmåga. Arbetslösa personer som pga funktionsnedsättning har nedsatt arbetsförmåga kan få extra stöd från Arbetsförmedlingen i olika former. För personer som har behov av arbetslivsinriktad rehabilitering och är inskrivna vid Försäkringskassan samverkar Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kring rehabilitering. För personer med behov av rehabilitering, men saknar rätt till sjukpenning (sk 0-klassade) ska socialtjänsten utifrån kommunens yttersta ansvar se till att den enskilde får de insatser som behövs för att återfå/öka sin arbetsförmåga. Där är samarbete med Regionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen viktigt. Vägledning kan även sökas från Socialtjänstens förtroendeläkare-tillägg.

6.1.4 Personer med missbruksproblem

Personer som på grund av allvarlig beroendeproblematik inte bedöms kunna klara av att försörja sig själva skall erbjudas hjälp mot missbruket från socialtjänsten. Det kan inte ställas som villkor för en missbrukare att han eller hon ska delta i t.ex. ett visst rehabiliteringsprogram i syfte att rehabilitera honom eller henne från missbruket. Dock kan krav ställas på att en missbrukare medverkar till en förändring av sin situation i syfte att bli till stånd att bidra till sin egen försörjning, vilket ex. skulle kunna vara att via urinprov påvisa nykterhet för att kunna delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Personer med påvisbart pågående missbruk kan erhålla ett reducerat försörjningsstöd om det är uppenbart och kan påvisas att biståndet inte används till avsett ändamål.

6.2 Studerande

6.2.1 Allmänt

Grundregeln när det gäller vuxenstuderande är att det inte är en uppgift för socialtjänsten att svara för den enskildes kostnader i samband med studier. Utgångspunkten är att en vuxenstuderande inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigad försörjningsstöd. Den vuxenstuderande får istället finansiera studierna genom det statliga studiemedelssystemet. Klarar den studerande inte sin försörjning är det rimligt att kräva att han/hon avbryter studierna och istället söker arbete.

Ekonomiskt bistånd till studier kan i undantagsfall beviljas efter individuell prövning om det föreligger medicinska/sociala skäl. Den enskilde kan då ges möjlighet att under en kortare period pröva på att studera för att underlätta arbetsrehabilitering. Medicinska skäl ska styrkas med läkarintyg.

I de fall en sökande studerar som arbetsmarknadsinsats via Arbetsförmedlingen eller studerar som del av sysselsättning via Kommunens Arbetsmarknadsenhet och därför inte erhåller studiemedel från CSN, kan försörjningsstöd beviljas som utfyllnad.

Studiemedel är avsett att täcka levnadsomkostnaderna under terminen tom den dag terminen slutar. Först därefter inträder rätt till försörjningsstöd. Vid längre studieuppehåll i samband med ferier gäller att den studerande i god tid ska söka arbete inför ferieuppehållet och skriva in sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen. Om den studerande inte får arbete under sommaren ska denne anvisas till Arbetsmarknadsenheten för sysselsättning.

Om den studerande saknar studiemedel under juluppehållet ställs krav på att den sökande sökt arbete i god tid inför uppehållet, då sökanden haft vetskap om att hen kommer att stå utan försörjning denna period.

6.2.2. Sfi

Sfi-studier berättigar ej till studiemedel. Den studerande har istället rätt till ekonomiskt bistånd under studietiden.

6.2.3 Grundskolestudier/Folkhögskolestudier

Vuxenstuderande kan ansöka om studiemedel eller förhöjt bidrag från Csn i samband med grundskolestudier/folkhögskolestudier. Vid förhöjt bidrag kan även studielån beviljas. Den enskilde kan därmed själv tillgodose sitt behov och beviljas endast utfyllnad om biståndet inte täcker hushållets kostnader.

Individer som redan har en grundskoleutbildning från sitt hemland har endast rätt till 40 veckor med studiemedel, utan grundskoleutbildning 80 veckor. Då 40 veckor ofta inte räcker för att slutföra grundskolestudierna kommer dessa individer att sakna inkomst resterande studieperiod. Om bedömning görs att en individ ökar sin möjlighet till självförsörjning genom att slutföra sina studier i samråd med studievägledare, kan fortsätta studier godkännas i undantagsfall med bibehållet försörjningsstöd. Rätt till bistånd kan föreligga endast om den enskildes behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

6.2.4 Gymnasiestudier

Kompletterande ekonomiskt bistånd vid gymnasiestudier kan beviljas till hushåll där den ena studerar med studielån och bidrag från CSN, om utbildningen bedöms öka individens möjlighet att få ett arbete. I familjer med två vuxna som båda saknar arbete, där den ena personen studerar med fullt studiemedel dvs uppbär lånedel, bidragsdel och eventuella tillägg, och den andra personen uppfyller förutsättningarna för rätt till försörjningsstöd kan familjen beviljas försörjningsstöd som komplettering till studiemedel.

Om en ungdom som avslutat sina gymnasiestudier väljer att återuppta dessa genom att studera på komvux innan ungdomen fyllt 21 år, återgår försörjningsansvaret för ungdomen till föräldrarna.

För gymnasiestuderande se avsnitt om *Hushållstyper-gymnasiestuderande ungdomar på annan ort*.

6.2.5 Universitetsstudier

Studier på universitet/högskola kräver att den enskilde kan försörja sig med studiemedel. Ingen komplettering av försörjningsstöd till hushållet kan göras, oavsett om bara en person i hushållet studerar med fullt studiemedel.

6.3 Sjuka

6.3.1 Sjukskrivna

Arbetshinder pga sjukdom ska styrkas med läkarintyg. Tillägg: Av intyget ska framgå vilken arbetsförmåga den enskilde har utifrån sin sjukdom/funktionsnedsättning i förhållande till den aktivitet den enskilde förväntas delta i. Det är inte diagnosen/sjukdomen i sig som är huvudfokus, utan hur personenens förmåga är nedsatt. Intyget behövs för att utreda om den enskilde helt eller delvis kan arbeta, arbetsträna eller delta i andra kompetenshöjande verksamheter.

Sjukskrivna personer som saknar eller har en otillräcklig ersättning från Försäkringskassan, kan vara berättigade till försörjningsstöd. För denna grupp är det

angeläget att en rehabiliteringsplan initieras så snart som möjligt för att behovet av bistånd skall bli så kortvarigt som möjligt. Vid långvarig sjukskrivning som överstiger Socialstyrelsens rekommendationer kan samråd göras med förtroendeläkare och krav ställas på den enskilde att delta i rehabilitering för att vara berättigad försörjningsstöd.

6.3.1.1 Kostnad för läkarutlåtande

Kostnader för de läkarutlåtanden och andra intyg från hälso- och sjukvården som begärs in av Socialnämnden som en del av beslutsunderlaget är att betrakta som godtagbar utgift. Kostnader för intyg som den sökande själv lämnar in utan att Socialnämnden begärt detta skall prövas individuellt.

6.3.2 Arbetshinder pga fysisk eller psykisk ohälsa

Om det är uppenbart att den enskilde saknar arbetsförmåga av sociala, psykiska eller fysiska skäl kan ekonomiskt bistånd i undantagsfall beviljas utan läkarintyg. Samverkan bör då ha skett med regionen, vårdkoordinator alt förtroendeläkare.

6.3.3 Permanenta försörjningshinder

Ett fåtal av de personer som har arbetshinder utgörs av en grupp sökande som pga ålder, fysiska, psykiska hinder eller av omfattande psykosocial problematik inte bedöms kunna stå till arbetsmarknadens förfogande inom överskådlig tid. Dessa bedöms ha permanenta försörjningshinder, men är inte berättigade till sjukersättning ex då de inte har varit bosatta tillräckligt länge i Sverige. Socialnämnden ställer inte några krav på deltagande i åtgärder för dessa individer.

6.3.4 Samordnad individuell plan (Sip)

Om den enskilde har behov av insatser från både Socialtjänsten och Hälso- och sjukvården ska kommunen och regionen upprätta en individuell plan om den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och han/hon samtycker till att den upprättas. Kommun och Landsting har skyldighet att delta i de Sip-möten som de kallas till. **Den part som får kännedom att behov av Sip föreligger ska kalla till möte.-tillägg**

6.4 Förtida uttag av pension samt personer äldre än 66 år

Socialnämnden ställer inte krav på att någon gör ett förtida uttag på sin pension. Den som själv har valt att göra ett förtida uttag på pensionen och därmed har en inkomst som understiger normen för försörjningsstöd har som regel inte rätt till ekonomiskt bistånd. Undantag kan göras för personer med permanenta arbetshinder som haft försörjningsstöd under lång tid.

Personer som är 66 år eller äldre som ansöker om försörjningsstöd skall hänvisas till Försäkringskassan för att ansöka om äldre försörjningsstöd. Om försörjningsstöd beviljas i avvaktan på beslut från Försäkringskassan skall biståndet återsökas genom framställan.

6.5 Egna företagare

Ekonomiskt bistånd utgår i princip inte till att finansiera egna företagares affärsverksamhet eller till att reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet. Om verksamheten inte kan drivas vidare är avveckling/konkurs den väg som står till buds för den enskilde företagaren. Den enskilde ska uppmanas ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. En bidragstagare kan inte räkna med att erhålla försörjningsstöd för att företaget inledningsvis inte ger tillräcklig vinst. Dessa svårigheter måste bidragstagaren således kalkylera med som kan uppkomma i inledningsskedet. Något lagligt hinder att bevilja ekonomiskt bistånd i en nödsituation föreligger dock inte.

6.6 Häktade, inskrivna vid kriminalvårdsanstalt, i avvaktan på verkställighet

För personer som är inskrivna vid Kriminalvårdsanstalt skall kriminalvårdsmyndigheten svara för alla kostnader under verkställigheten med undantag för den enskildes eventuella kostnader för hyra och el. Den enskilde kan dock i samband med särskild utslussningsåtgärd få bidrag till boende och uppehälle från Kriminalvården.-tillägg

Personer som är häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, erhåller sk häktesbidrag från kriminalvården och skall därmed inte beviljas fickpengar. Däremot kan kostnader rörande den sökandens bostad samt ev övriga utgifter berättiga till ekonomiskt bistånd.

Sökanden som är ensamstående och som under längre tid är intagen för vård, exempelvis på sjukvårds- eller kriminalvårdsinstitution, i häkte, i hem för vård eller boende gäller beträffande bistånd till hyra följande: Om bostaden utgörs av en egen lägenhet kan ekonomiskt bistånd lämnas med beaktande av de inkomster den sökande själv kan ha under institutionsvistelsen. Om vårdtiden understiger sex månader och sökanden inte kommer att vistas i bostaden i samband med eventuella permissioner, kan möjligheten att hyra ut bostaden i andra hand under sökandens institutionsvistelse, undersökas.

Om vårdtiden beräknas överstiga sex månader och sökanden under denna tid ej kommer att vistas i bostaden under permissioner bör som regel ekonomiskt bistånd till hyran avslås. Magasinerings av möblerna kan i sådana fall bli aktuellt.

Kostnad för avgift till arbetslöshetskassan kan jämföras med hyreskostnaden om den sökande efter frigivningen är berättigad till ersättning från arbetslöshetskassan.

Gällande klädesbidrag vid frigivning kan Kriminalvården bevilja bidrag för kläder och skor om den intagne saknar sådana och ett akut hjälpbehov uppstår. Därmed behöver denna möjlighet först vara uttömd innan bistånd enligt Socialtjänstlagen kan komma i fråga.

Gällande permissioner ska kostnader i samband med detta som regel ordnas av Kriminalvården.

Personer som dömts till fängelsestraff och inte är häktade kan välja att börja avtjäna sitt straff omedelbart **efter att domen meddelats**. En ansökan om försörjningsstöd i avvaktan på fängelsestraff kan därför i normalfallet avslås med hänvisning till att behovet kan tillgodoses genom att den sökande infinner sig hos Kriminalvården. Om den sökande överklagar inkallelsebeslutet prövas dock biståndsansökan på sedvanligt sätt.

6.6.1 Fotboja

Personer som avtjänar straff med fotboja jämställs med frivårdsklienter och har exempelvis rätt att fortsätta uppbära eventuell pension eller sjukpenning, dock inte ersättning från A-kassa. Om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt har personen därför rätt till ekonomiskt bistånd från kommunen till sin försörjning under verkställigheten med fotboja.

6.6.2 Samhällstjänst

Samhällstjänst är en dom till skyddstillsyn med föreskrift att utföra oavlönat arbete hos ideella föreningar, organisationer eller kyrkor och utgör ett alternativ till fängelse. Samhällstjänst skall utföras under den dömdes fritid, t ex under kvällar eller veckoslut, under kontroll av frivårdsmyndigheten. Den dömda kan således behålla sitt ordinarie arbete eller sina studier eller fortsätta vara aktivt arbetssökande. Det faktum att en bidragssökande person är dömd till samhällstjänst skall därmed inte påverka socialtjänstens krav på den sökande att stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid/delta i anvisade åtgärder.

6.6.3 Rättspsykiatrisk vård

Den som är dömd till rättspsykiatrisk vård har landstinget som sin huvudman. Den som genomgår rättspsykiatrisk vård eller är omhändertagen enligt smittskyddslagen har kvar rätten till sjukpenning, pension, bostadsbidrag etc. Om en enskild saknar inkomst har den rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som personer inskrivna för behandlingsvård inom socialtjänsten, dvs. bistånd till fickpengar. Det är hemkommunen, inte den kommun där vården sker, som skall pröva rätten till bistånd. Den som är dömd till slutna psykiatrisk vård bör söka sjuk- eller aktivitetsersättning.

6.7 Ensamkommande barn och unga

Ensamkommande barn och unga med permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd handläggs av Försörjningsstöd från att ungdomen fyllt 18 år. Detta gäller oavsett om ungdomen fortfarande är placerat på stödboende efter 18 års dagen eller inte. Vid

boende på stödboende betalar ungdomen ingen egen hyreskostnad och ekonomiskt bistånd beviljas endast till uppehälle.

Ungdomar som studerar på gymnasiet kan beviljas studiemedel från Csn och extra tillägg samt även ev. barnpension. Från höstterminen det år ungdomen fyller 20 år kan ungdomar som studerar på gymnasiet ansöka om studielån från Csn och därmed bli självförsörjande.

Om det tillfälliga uppehållstillståndet går ut och ungdomen i god tid ansökt om förlängning, beviljas fortsatt försörjningsstöd om ungdomen har rätt att vistas i Sverige under tiden utredning pågår hos Migrationsverket.

6.8 Utländska medborgare

En utländsk medborgare får, med undantag från vissa EU-medborgare och deras anhöriga, inte uppehålla sig i Sverige mer än 3 mån från inresedatum utan att ha uppehållstillstånd. Utländska medborgare ska med viseringsplikt ha uppehållstillstånd eller visum redan vid inresa.

6.8.1 Med uppehållstillstånd

Utländska medborgare som vistas i Sverige och har uppehålls- och arbetstillstånd har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländsk medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd.

För att få arbetstillstånd krävs att arbetstagaren kan försörja sig själv. Dock omfattar försörjningskravet bara arbetstagaren vilket innebär att lönen inte behöver täcka försörjningen för medföljande familjemedlemmar

Utländska medborgare på besök är inte berättigade till försörjningsstöd, utan ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet. Dessa ska hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat vid behov av ekonomisk hjälp. Efter 3 mån vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd.

Utländska studenter ska inte beviljas ekonomiskt bistånd annat än i undantagsfall dvs i en akut nödsituation. Upphållstillståndet har redan beviljats under förutsättning att försörjningen är tryggad under vistelsen i landet.

6.8.2 Utan uppehållstillstånd

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, tex turister, säsongsarbetare, ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad. Bistånd föreligger endast i nödsituation om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det yttersta ansvaret skulle kunna innebära matpengar samt biljett till ambassad.

Efter 3 mån vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd. Socialtjänsten ska då uppmana personen att kontakta Migrationsverket för att ansöka om uppehållstillstånd. Ansöker personen inte om uppehållstillstånd kan det möjligen bli aktuellt med bistånd i avvaktan på utvisning.

6.8.3 Asylsökande

Asylsökande ska alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar bistånd i form av dagersättning enligt LMA (Lagen om mottagande av asylsökande). Detta gäller oavsett om personen vistas på anläggning eller boende hos släkting i kommunen. Så snart personen får uppehållstillstånd och blir kommunplacerad, upphör ersättningen från Migrationsverket och personen träder då in i etableringen och kan ha behov av försörjningsstöd vid glapp i avvaktan på etableringsersättning.

Utifrån kommunens yttersta ansvar kan dock kommunen lämna bistånd till den som inte omfattas av LMA om de vistas i kommunen och om det behövs till dess att Migrationsverket tar över ansvaret. Likaså om Migrationsverket utreder förlängning av ett uppehållstillstånd (när uppehållstillstånd beviljats träder rätten till bistånd in) kan en ansökan prövas enligt Sol. Om en sökande omfattas av Lma, omfattas den dock inte av SoL, och ansökan kan avslås med denna motivering.

För barn under 18 år utan uppehållstillstånd som bor hos en vårdnadshavare med uppehållstillstånd, ska alltid behovet av bistånd prövas enligt Sol.

6.8.4 Nordiska medborgare

Enligt lagen om nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster, som infördes i svensk rätt genom lagen (1995:479), likställs nordiska medborgare som lagligen vistas tillfälligt eller är lagligen bosatta i landet, med svenska medborgare. Artikel 4 i nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster garanterar nordiska medborgare likställdhet med svenska medborgare vad gäller bl.a. ekonomiskt bistånd enligt Sol. Detta gäller oavsett om de är lagligen bosatta eller tillfälligt vistas i landet. I betänkandet Socialtjänsten och den fria rörligheten (SOU 2005:34 s. 106) har uttalats att med lagligt bosatt i konventionens mening avses i praktiken detsamma som att vara folkbokförd. Enligt nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster av den 14 juni 1996 (SÖ 1996:21) kan hänvisning åter till hemlandet bli aktuellt när det är tal om långvarigt bistånd till försörjning. Ett villkor är också att bistånd ska utgöra större delen av personens inkomster.

En nordisk medborgare kan dock inte hemsändas på grund av sitt behov av ekonomiskt bistånd om dennes familjeförhållanden, anknytning till bosättningslandet eller andra omständigheter talar för att han bör stanna där och under alla omständigheter om medborgaren under de sista tre åren varit lagligen bosatt i landet.

6.8.5 Eu/Ees-medborgare

För en EU-medborgare gäller särskilda regler som innebär att kravet på uppehållstillstånd enligt Utlänningslagen inte gäller för dem under vissa förutsättningar. Reglerna omfattar även medborgare från EES-länderna Island, Norge och Lichtenstein men inte medborgare från Schweiz, för vilka tidigare regler om uppehållstillstånd fortfarande gäller.

EU/EES-medborgare omfattas av den generella regeln i EU-rätten att något uppehållstillstånd inte krävs av en utlänning för att vistas i Sverige/andra EU-länder i upp till tre månader. För att ha fortsatt rätt för EU/EES-medborgare och deras familjer att vistas i Sverige i mer än 3 mån utan uppehållstillstånd krävs att de har uppehållsrätt. En EU/EES-medborgare som bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till socialt bistånd samt andra sociala förmåner på samma villkor som svenska medborgare. Möjligheterna att få uppehållsrätt skiljer mellan så kallat *ekonomiskt aktiva* och så kallat *icke ekonomiskt aktiva*.

Till kategorin *icke ekonomiskt aktiva* hör tex. *studenter, turister och pensionärer*

Till kategorin *ekonomiskt aktiva* räknas *arbetstagare, egenföretagare och arbetsökande samt deras familjemedlemmar*

För *icke ekonomiskt aktiva* krävs för att få uppehållsrätt att den enskilde EU/EES-medborgaren:

- *är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sin familjs försörjning
- *har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige
- *har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning

Ekonomiskt aktiva EU/ESS-medborgare har uppehållsrätt om han/hon:

- *är arbetstagare eller egen företagare i Sverige. För att någon ska anses vara arbetstagare krävs att arbetet utförs åt någon annan, personen är under dennas arbetsledning och arbetet sker mot ersättning. Även den som arbetar som praktikant, lärling eller au-pair anses som arbetstagare under förutsättning att ersättning betalas. Även den som avlönas för utfört arbete i form av kost och logi kan betraktas som arbetstagare. En mycket låg ersättning eller deltidsarbete är heller inget hinder. Att arbeta svart innebär dock inte att ha ett verkligt och fast arbete.
- *har kommit till Sverige för att söka arbete och bedöms ha en verklig möjlighet att få en anställning.

Enligt EG-praxis har en EU/EES-medborgare med uppehållsrätt i regel rätt att vistas 6 mån i medlemsstaten för att söka arbete. För att då även ha rätt till försörjningsstöd ställs samma krav som på andra bidragstagare dvs att den sökanden är inskriven på Arbetsförmedlingen och aktivt söker arbete. 6 mån regeln gäller även en arbetstagare som efter mindre än 12 mån arbete blir ofrivilligt arbetslös. En arbetstagare med

uppehållsrätt som mister sin anställning efter mer än ett års anställning behåller sin uppehållsrätt så länge han/hon befinner sig i Sverige. Det krävs då att han/hon anmält sig som arbetsökande på Arbetsförmedlingen.

En arbetstagare som drabbas av tillfällig arbetsoförmåga pga sjukdom eller olycksfall behåller sin uppehållsrätt under tiden han/hon inte kan arbeta.

För familjemedlemmarna gäller huvudprincipen att deras uppehållsrätt är beroende av anknytningen till en EU/ESS-medborgare med uppehållsrätt, så länge familjemedlemmarna inte själva har fått permanent uppehållstillstånd.

Personer som *inte har uppehållsrätt* och därmed inte sin egentliga hemvist i Sverige, har bara rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt. I praktiken innebär detta det oftast att personen får enstaka bistånd till mat, logi eller reskostnad för att ta sig tillbaka till det land EU/EES-medborgaren kommit ifrån. Se även Socialstyrelsens "Rätten till socialt bistånd för medborgare inom EU/EES-området".

6.9 Värnpliktiga

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd inte ska beviljas under den tid en person gör sin värnplikt. Bidrag kan istället sökas genom Försäkringskassan.

7. Handläggningsrutiner

7.1 Allmänt

I detta avsnitt anges riktlinjer för ärendehandläggning. Handläggningen ska präglas av tydlig information, noggranna kontroller och korrekt registrering i Viva-systemet. Ytterligare vägledning kan erhållas från Socialstyrelsens handbok "Ekonomiskt Bistånd, Handbok för Socialtjänsten, 2021. (ändring av namn)

7.2 Sekretess

Då socialtjänsten bygger på respekt för människors självbestämmande och integritet krävs att det finns sekretessregler för den som vänder sig till socialtjänsten. Detta för att obehöriga inte ska få insyn i hans/hennes privatliv. Integritetskänsliga handlingar ska förvaras på säkert sätt. Sekretess gäller även i förhållande till enskild nämndledamot, som inte har rätt att ta del av annat material än det nämnden behöver för beslut i ett ärende.

I följande fall är det dock tillåtet att bryta sekretessen inom socialtjänsten:

*om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning ex. lämnande av uppgifter om utbetald ekonomisk hjälp till annan myndighet. Gäller om en polismyndighet, säkerhetspolisen, Migrationsverket, Migrationsöverdomstolen eller regeringen begär uppgifter om en utlännings personliga förhållanden

*vid samtycke från den enskilde (kan vara muntligt, men bör då dokumenteras)

*om en menprövning leder till att en uppgift kan lämnas ut (den enskilde inte lider skada)

*om utlämnandet är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet

I sk samrådsgrupper där tjänstemän från olika myndigheter träffas får samverka aldrig ske över huvudet på den det berör. Det finns dock inga hinder att diskutera ärenden där uppgifterna är avidentifierade.

Tillägg: År 2020 infördes Lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (2008:206). Lagen innebär att myndigheter är skyldiga att underrätta varandra om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån felaktigt betalats ut eller betalats ut med för högt belopp. Socialtjänsten var tidigare undantagen från att lämna underrättelser och kunde enbart motta underrättelser, men sedan lagen ändrades 2020-01-01 är kommunerna och socialtjänsten skyldiga att lämna underrättelser på samma sätt som de andra myndigheterna

7.3 Registrering

Sammanboende, gifta eller registrerade partner inklusive de barn för vilka man är försörjningsskyldig, utgör en hushållsgemenskap avseende beräkning och beslut om ekonomiskt bistånd.

När beslut registreras om försörjningsstöd ska den enskildes försörjningshinder och ändamålet för det sökta biståndet registreras i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar. Försörjningshinder anges för båda sammanboende vuxna i samhörigheten. I de fall samhörigheten består av en man och en kvinna så registreras alltid kvinnan som aktledare.

7.4 Ansökan

Ansökan om bistånd bör vara skriftlig men i princip gäller även muntlig ansökan. Det är dock viktigt att göra skillnad mellan en ansökan och ett rådgivande samtal. Om det är oklart ska handläggaren kontrollera med den sökanden om det föreligger en ansökan eller inte. Socialtjänsten måste pröva en muntlig ansökan oavsett om den biståndssökande vägrar fylla i en blankett eller göra en skriftlig ansökan.

Hur ansökan mottags ska finnas dokumenterat i journal.

Nya ansökningar inkommer idag via Försörjningsstöds nybesökstelefon som är öppen vid 2 tillfällen/vecka eller via e-tjänst. Hushållet kallas till utredningssamtal inom 2 veckor efter inkommen ansökan. Om 2 vuxna personer finns i hushållet ska båda kallas till nybesöket för att vid samma tillfälle ha möjlighet att få insyn i ekonomin, få samma information och ta gemensamt ansvar för hushållets ekonomi. -tillägg

Det är viktigt att informera den enskilde om rättigheter och skyldigheter i samband med ansökan. Den enskilde behöver få information om normen, krav, vilka kontroller som kommer att göras och att uppgifterna registreras i ett datasystem. Tydlig vägledning behöver ges om hur ansökningsblanketten ska fyllas i.

Ansökningstiden beräknas från det datum första kontakten sker. Den enskilde kan alltså beviljas bistånd från och med tidpunkt för första kontakt.

Av utredningen ska framgå vad den enskilde ansöker om. Den enskilde ska intyga sanningshalten i sina uppgifter genom att underteckna ansökan samt checklista för nybesök. Den enskilde bör även få information om kravet på motprestation och handlägningsprocessen.

Saknas uppgift ska den enskilde uppmanas komplettera sin **ansökan inom en vecka (tillägg)** och tiden för beslut i ärendet fördröjas.

Den som gör en ansökan om ekonomiskt bistånd får anlita ett ombud enligt 9 § Förvaltningslagen. Med ombud avses den som har fullmakt att helt eller delvis föra den enskildes talan.

Sedan år 2020 kan löpande ansökan om försörjningsstöd göras digitalt via Mina sidor.

7.5 Grundutredning och planering

I samband med att ett ärende aktualiseras ska en grundutredning inledas utan dröjsmål enligt 11 kap. 1 § SoL. En skriftlig utredning som ska ligga till grund för beslut om ekonomiskt bistånd förutsätter att handläggaren skaffar sig en helhetsbild av den enskildes försörjningshinder, resurser, behov och ekonomiska situation. Hur omfattande utredningen behöver vara beror på omständigheterna i det enskilda fallet.

Grundutredningen ska utgöra underlag för den planering som den enskilde kommer att ha för att socialtjänsten ska kunna hjälpa den enskilde att bli självförsörjande. Att utreda innebär att tillsammans med den enskilde ta reda på hur svårigheterna ser ut, vad han/hon kan och vill och på vilket sätt socialtjänsten kan hjälpa. Om den enskilde är arbetslös behöver socialtjänsten tex kartlägga personens bakgrund, utbildning, yrkeserfarenhet mm. Har personen varit arbetslös tidigare? Hur har han/hon försökt lösa situationen då? Hur ser kontakten med Arbetsförmedlingen ut?

Om den enskilde har sociala eller medicinska problem kan andra frågor behöva ställas ex. hur kontakterna med vården ser ut? Om behov finns av ytterligare kontakter?

Utredningens fokus blir hur den enskilde långsiktigt ska kunna försörja sig och leva ett självständigt liv.

Utredningen ska omfatta uppgifter om hushållets ekonomi och vilka möjligheter den enskilde har att tillgodose behovet på annat sätt. Uppgifterna ska i första hand lämnas av den enskilde själv. Den enskilde måste samtycka innan socialnämnden inhämtar uppgifter från utomstående. Dock får socialnämnden inhämta uppgifter om förmån, ersättning eller annat stöd åt enskild från vissa myndigheter utan samtycke från den enskilde. Bestämmelserna omfattar Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Arbetslöshetskassorna, Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Transportstyrelsen och Migrationsverket.

En utredning om ekonomiskt bistånd är frivillig och sker helt på den enskildes initiativ. Utredningen och socialtjänstens insatser ska genomföras tillsammans med den enskilde. Den enskilde har rätt till insyn och medbestämmande i utredningen och rätt att under ärendets gång få veta vad som skrivs om hen och att få antecknat om någon uppgift är felaktig.

Barnens situation ska uppmärksammas särskilt i varje grundutredning.

Om den enskilde tar lån för att lösa sin situation i avvaktan på att få sin ansökan om försörjningsstöd utredd, ska behovet inte anses vara tillgodosett genom egna inkomster. -tillägg

7.6 Handlingsplan (-tillägg)

Utifrån individens planering ska en handlingsplan skapas tillsammans med den enskilde och följas upp var tredje månad. Handlingsplanen ska innehålla mål och delmål för den enskilde för att snabbast nå målet med egen försörjning. Socialtjänsten behöver i handlingsplanen följa upp om den enskilde deltagit i ev insats, sökt visst antal arbeten etc. I Socialtjänstens arbete ingår även att följa upp hur den enskilde upplevt insatsen, om insatsen haft avsedd effekt etc. Dessa frågor behöver ställas i samband med uppföljning av handlingsplanen och antecknas i denna.

7.6 Dokumentation

Socialtjänsten har skyldighet att dokumentera sin verksamhet. Detta är särskilt viktigt vid myndighetsutövning.

Syftet med socialtjänstens dokumentationsskyldighet är främst (tillägg)

- Den enskildes rättssäkerhet
- Ett verktyg för socialtjänsten för den individuella planeringen
- Uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring

All dokumentation sker i datasystemet Viva. Den enskilde ska hållas underrättad om den dokumentation som förs om honom/henne samt rätten att ta del av all dokumentation. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig ska detta antecknas. Den enskilde har även rätt att yttra sig över underlag som har betydelse för ett beslut, innan Socialtjänsten fattar beslutet. (Tillägg)

Inkommen information och uppgifter av betydelse för bedömning och beslut ska dokumenteras. Även vilken information som lämnats till den sökande samt om ev. överenskommelser gjorts ska nedtecknas. Anteckningarna bör innehålla tillräcklig och relevant information så att andra handläggare kan handlägga ärendet utan att missförstånd uppstår.

7.7 Kontroller för att förebygga felaktiga utbetalningar

När någon ansöker om ekonomiskt bistånd behöver den enskilde få information om vilka uppgifter som Socialtjänsten kan behöva kontrollera. Kontrollerna är viktiga för att kunna fatta beslut om ansökan och motverka felaktiga utbetalningar.

De kontroller som sker i samband med en biståndsansökan ska ske med den enskildes samtycke. Godkännande av olika kontroller sker genom att den enskilde månadsvis undertecknar sin biståndsansökan. För specificerad lista av kontroller vid nybesök, se dokument i Viva "checklista för handläggare".

Personuppgifter och uppgifter om boende kontrolleras i alla nya ärenden. Som legitimation godtas pass, körkort, LMA- eller ID-kort. Utländska medborgare ska vid

ansökan uppvisa giltigt uppehållstillstånd eller handling som styrker uppehållsrätt. Vid tveksamhet ska Migrationsverket kontaktas.

Boende och vistasetillhörighet kontrolleras genom folkbokföring, hyreskontrakt och aktuell hyresavi. Om den enskilde inte är folkbokförd på den adress som anges i ansökan, men uppger sig vara stadigvarande bosatt där, ska han/hon uppmanas ändra folkbokföringsadress.

Vid arbetskrav ska kontroll göras att den sökande är inskriven på Arbetsförmedlingen, är aktivt arbetssökande och om rätt till arbetslöshetsersättning föreligger. Om den enskilde saknar sysselsättning ska **(beställning göras till kommunens Arbetsmarknadsenhet-tas bort) den sökande uppmanas kontakta kommunens Arbetsmarknadsenhet.-ändring**

Har den enskilde föregående månad beviljats bistånd till särskilt ändamål, exempelvis boendekostnad, ska den sökande styrka att biståndet använts till avsett ändamål.

Om en enskild trots särskild begäran inte förser nämnden med det underlag som behövs eller motsätter sig att handläggaren tar nödvändiga kontakter, bör nämnden i regel kunna avslå ansökan.

Beslutsfattaren är den som avgör om underlaget är tillräckligt för att ligga till grund för ett beslut. Bara uppgifter som är relevanta för biståndsbedömningen ska hämtas in.

7.7.1 Hembesök

För att säkra legitimiteten i dessa riktlinjer och rättssäkerheten i tillämpningen av de dvs så att rätt bidrag går till rätt person och att felaktiga utbetalningar undviks, kan hembesök behöva göras i vissa fall. Hembesök är en viktig del i att klarlägga förhållanden som kan påverka rätten till bistånd.

Omständigheter som kan klarläggas vid ett hembesök är:

- att sökanden verkligen bor/vistas i kommunen
- att bostaden inte har fler boende än vad som uppgivits i ansökan.
- familjeförhållanden, då särskilt ur ett barnperspektiv
- hyresavtalets riktighet
- möbler och utrustning i hemmet.

En grundläggande förutsättning för att ett hembesök ska kunna företas är att den enskilde samtycker till besöket. Vid hembesök ska alltid orsak uppges. Vägrar den sökande i en sådan situation att godta ett hembesök och fortsatt utredning därmed försvåras eller omöjliggörs, kan rätten till försörjningsstöd påverkas.

7.7.2 Avgift för kontoutdrag och andra kontrolluppgifter

Om den sökande får betala en avgift för t ex kunna lämna in kontoutdrag som socialtjänsten begärt in räknas den kostnaden med som en godtagbar utgift i den ekonomiska beräkningen.

7.8 Inkomster

7.8.1 Inkomstberäkning

Behovet av försörjningsstöd beräknas i normalfallet så att normen läggs ihop med godkända kostnader för ex. hyra, el, hemförsäkring, arbetsresor, fackavgift/a-kassa och läkarbesök och medicin. På så sätt räknas hushållets totala norm fram. Från denna avräknas hushållets alla inkomster. Mellanskillnaden utgör hushållets behov av försörjningsstöd.

Vid nybesök kan det vara nödvändigt att göra en grundligare utredning. Det kan tex vara lämpligt att värdera inkomsterna olika beroende på hur hushållets ekonomi sett ut en tid bakåt och vid vilka tidpunkter olika inkomster erhållits.

Vid nybesök ska kontoöversikt och kontoutdrag med aktuell kontoställning samt de senaste tre månadernas transaktioner uppvisas, liksom senaste deklARATIONEN. Om en person inte haft skattepliktig inkomst kan intyg begäras ut från Skattemyndigheten. Vid alla ansökningar ska kontroll göras i SSBTEK om ev. utbetalda ersättningar från ex Försäkringskassan, CSN, Pensionsmyndigheten och A-kassorna. I förekommande fall ska även kontroll göras av om ansökan om sjukersättning, aktivitetsersättning eller allmän pension gjorts.

7.8.2 Inkomster som reducerar försörjningsstödet

Inkomster som reducerar försörjningsstödet är: lön, arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, föräldrapenning, studiestöd, sjukpenning, föräldrapenning, rehabiliteringsersättning, sjuk- och aktivitetsersättning, underhållsstöd/bidrag, efterlevandestöd, barnbidrag/studiebidrag, pension, livränta, äldre försörjningsstöd, försäkringsförmåner såsom AFA, bostadsbidrag/tillägg, skattepliktigt vårdbidrag, skatteåterbäring (som inte går direkt till Kronofogden), avgångsvederlag, försäkringsersättning eller skadestånd (som inte avser täcka merutgifter i form av ekonomiska förluster), hyresdel från inneboende.

Även andra former av inkomster som ska inräknas vid prövningen av ekonomiskt bistånd kan förekomma ex. insättningar på bankkonto. Om det på kontoutdraget framgår att en summa pengar satts in på sökandens konto är det upp till den sökande att bevisa att dessa pengar inte ökar den disponibla inkomsten och ska reducera försörjningsstödet. I annat fall ska den insatta summan som huvudregel betraktas som inkomst vid beräkning.

7.8.3 Inkomster som inte reducerar försörjningsstödet

Vissa inkomster reducerar inte försörjningsstödet:

*Skatteåterbäring som tagits i anspråk av Kronofogden kan inte medräknas som inkomst

*Inte heller kan handikappersättning eller den del av **omvårdnadsbidrag/merkostnadsersättning (ändrat namn)** som är skattefri tas med i beräkningen. Det är dock viktigt att beakta vilka kostnader

handikappersättningen/merkostnadsersättningen ska täcka, då dessa kostnader då inte ska täckas av ekonomiskt bistånd.

*I de fall gymnasiestuderande beviljas extra studietillägg från Csn påverkar den inkomsten inte heller försörjningsstödsberäkning oavsett om den sökande har eget boende eller inte.

*Detsamma gäller för fondmedel som utbetalats (*efter social bedömning-ta bort*) till specifikt ändamål (ändrat) eller försäkringsersättning/skadestånd som utbetalats för särskilt ändamål såsom ersättning för läkar- eller tandvårdsbehov som uppkommit till följd av skadan och som inte redan ersatts av Socialtjänsten-(tillägg).

* För sökande som erhåller familjehemsersättning ska hela den skattepliktiga arvodesdelen räknas som inkomst.

*Stipendier som är villkorade eller riktade till särskilda ändamål reducerar inte heller försörjningsstödet.

7.8.4 Utmätning och sk kvittning

Om den sökande har utmätning av Kronofogden på sina inkomster godkänns inte avdraget för utmätningen. Den enskilde behöver istället kontakta Kronofogden och få förbehållsbeloppet jämkat.

Likaså godkänns inte att Försäkringskassan kvittar tidigare för mycket utbetald ersättning genom att hålla inne förmån/kvitta delar av förmånen. Den enskilde får kontakta Försäkringskassan och begära att kvittningen upphör.

Socialtjänsten har inte rätt att kvitta felaktigt utbetalt bistånd eller bistånd som inte använts till avsett ändamål, genom att reducera motsvarande belopp i kommande månads ansökan. När bistånd har betalats ut med för högt belopp och detta beror på den enskildes agerande har socialnämnden möjlighet att kräva tillbaka beloppet enligt bestämmelserna i 9 kap. socialtjänstlagen. Så kan ske genom en frivillig uppgörelse eller genom att väcka talan om återkrav hos förvaltningsrätten. Att i stället korrigerar vad som anses vara en felaktig utbetalning genom avräkning i en senare biståndsberäkning har i praxis ansetts utgöra en form av otillåten kvittning (se HFD 2013 ref. 18).-tillägg)

7.8.5 Uppskattade inkomster

I de flesta fall medräknas bara inkomster som den enskilde faktiskt har att tillgå vid beräkning av försörjningsstöd. Undantag kan dock göras om den enskilde inte har gjort vad hen har kunnat för att bidra till sin försörjning. Om den enskilde har underlåtit att ansöka om någon förmån kan detta leda till att ansökan om ekonomiskt bistånd delvis avslås. Ett annat alternativ är att det uppskattade värdet av förmånen, t ex bostadsbidraget tas upp som inkomst i beräkningen/reduceras ansökan trots att den enskilde inte erhållit något bostadsbidrag. Den enskilde bör dock först få en skälig tid på sig för att ansöka om förmånen. Om socialnämnden medräknar inkomster som den enskilde faktiskt inte erhåller skall den sökande erhålla ett skriftligt beslut med besvärshänvisning.

7.8.6 Jobbstimulans

Den 1 juli 2013 infördes ändring i Socialtjänstlagen om ny beräkningsregel för inkomster av anställning. Den innebär att om en enskild uppfyller vissa villkor gör den särskilda beräkningsregeln i 4 kap. 1 b § SoL att 25 % av nettoinkomsten av anställning inte ska beaktas vid prövning av rätten till bistånd. Villkoren för jobbstimulans är att den enskilde fått försörjningsstöd under en sammanhängande period om 6 mån eller en längre period under en 12-månaders period. Då gäller jobbstimulansen under 24 sammanhängande månader och därefter behöver den enskilde kvalificera sig för en ny period. En månad med normöverskott eller avslag på försörjningsstödet avbryter kvalificeringsperioden. Perioden för beviljad jobbstimulans börjar så snart den enskilde uppnått villkoren oavsett om den enskilde har ett arbete eller inte. Skriftlig information lämnas då till den enskilde om vilken period hen är berättigad jobbstimulans. Om den enskilde sparar av inkomsten under perioden av jobbstimulans ska det inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd efter jobbstimulansperiodens upphörande.

Vid jobbstimulans kan den enskilde själv stå för kostnader avseende livsföring i övrigt såsom ex tandvård och glasögon om beloppet för jobbstimulans överstiger kostnaden.

7.8.7 Överskjutande inkomst från tidigare månader

Huvudprincipen är att inkomster som överstiger hushållets behov enligt norm den ena månaden överförs som inkomst till nästkommande månad. Tillämpningen av denna princip förutsätter dock att den sökande känner till kommunens beräkningsgrunder sedan tidigare. För enskilda som inte varit i kontakt med socialtjänsten tidigare kan inte krävas att han/hon ska planera sin ekonomi efter försörjningsstödsnivån. Vid nyansökan är det viktigt att se över inkomster ett par månader tillbaka för att få en samlad bild av den sökandens ekonomiska situation. Om det tidigare överskottet varit stort ska särskild prövning göras. En person som vid sista inkomstillfället vet att hen inte har sin försörjning tryggad har ett eget ansvar att planera för de nödvändigaste utgifterna.

Det är viktigt att den enskilde får kontinuerlig information om principen att alla inkomster medräknas i den ekonomiska beräkningen, även retroaktiva utbetalningar och ev. överskott från tidigare månad.

7.8.8 Hemmavarande barn/Skolungdomars inkomster

Hemmavarande barn och skolungdomars inkomster understigande ett prisbasbelopp per kalenderhalvår ska inte beaktas vid prövningen av föräldrarnas ekonomiska bistånd för barnet/skolungdomen. Barns och ungdomars inkomster överstigande ett prisbasbelopp är endast avsett täcka barnets/ungdomens uppehälle och **del av boendekostnaden.-(tillägg)**

Barn och ungdomar som har tillgångar på mer än 15 % av basbeloppet kan själva behöva bidra till sitt uppehälle. Barn är aldrig försörjningsskyldiga sina föräldrar, men kan dock behöva bidra till sitt eget uppehälle **och sin del av boendekostnaden(tillägg).**

En reduktion görs i dessa fall av barnets kostnader som då kan tillgodoseas genom sparade medel.

I de fall en skolungdom under 18 år pga hög frånvaro inte får behålla sitt studiebidrag, kan studiebidraget inte räknas med som inkomst i föräldrarnas normberäkning. Detta då underåriga gymnasieungdomar saknar underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar och krav inte kan ställas på dem att bidra till hushållets försörjning. Dock har ungdomar över 18 år ett eget ansvar för sin situation och i dessa fall kan studiebidraget reduceras.

7.9 Tillgångar

Alla realiserbara tillgångar ska användas för den enskildes försörjning innan han/hon har rätt till försörjningsstöd. Med realiserbara tillgångar menas bankmedel, aktier eller andra värdepapper, fordon, eller fastigheter.

7.9.1 Bankmedel/Aktier/Värdepapper

Ekonomiskt bistånd beviljas som huvudprincip inte enskilda som har kontanta medel eller värdepapper.

Barn får ha sparkapital på upp till 15 % av basbeloppet utan att detta påverkar familjens ekonomi. Barns tillgångar i form av kapital och fastigheter ska dock inte räknas om det står under överförmyndarens kontroll om inte överförmyndaren ger sitt samtycke till uttag. Uttag ska i så fall göras endast till barnets försörjning.

(Likaså får ålderspensionärer ha sparade medel på upp till ett halvt basbelopp utan att detta påverkar den ekonomiska bedömningen-tas bort)

7.9.2 Fondmedel

Fondmedel räknas som regel som inkomst i beräkningen av försörjningsstöd, undantaget om medlen avser fondmedel till särskilt ändamål ex en resa. -tillägg)

7.9.2 Fordon

Som fordon räknas bil, motorcykel, motorbåt, husvagn och släpkärria. Generellt sett är fordon att betrakta som realiserbar tillgång som ligger över begreppet "skälig levnadsnivå".

Gällande bil, se under rubriken bilinnehav

7.9.3 Fastighet/Fritidshus

Personer som äger fastighet, eller andel av fastighet såsom fritidshus, ska omgående lämna fastigheten till mäklare för försäljning om behovet av försörjningsstöd inte anses

vara tillfälligt. Bistånd beviljas då med villkor om återbetalning. Även del i fritidshus räknas som realiserbar tillgång om inte förbehåll som förhindrar försäljning finns. För info. om fastighet se under rubriken "boende".

För att utreda ev. tillgångar i utlandet kan kontakt tas med Svenska ambassaden i respektive land för att om möjligt inhämta uppgifter av ex. fastighets- eller bostadsrättsinnehav.

7.9.4 Pensionssparande

Pensionssparande räknas i princip som tillgång. Om möjlighet finns att ta ut pensionssparandet ska den sökande i första hand använda dessa medel till sin försörjning.

7.10 Utgifter

De enda utgifter som ska räknas in i försörjningsstödberäkningen är de som omfattas av försörjningsstödet. Utgift för underhållsstöd, avbetalning på studielån eller andra avbetalningar ska inte räknas in. Den som saknar inkomst kan ansöka upp uppskov med betalning av ex. underhållstöd.

7.11 Retroaktivt bistånd

Ekonomiskt bistånd utgår som regel inte för retroaktiv period. Biståndsbehovet ska vara aktuellt i den mening att behovet av stöd ska föreligga vid tiden för ansökan. Behovet av medel till uppehälle för tid som förflutit anses därmed vara tillgodosett på annat sätt.

Den rätt till bistånd som den enskilde tillförsäkras enligt 4 kap.1 § SoL innebär inte att den sökande i efterhand kan påkalla bistånd för tidigare perioder.

Rätten till bistånd prövas som regel från det datum då ansökan inkom dvs från det datum då den sökande kontaktade Socialnämnden.

Att den enskilde tvingats låna medel för att kunna betala t ex hyran under Socialnämndens handläggningstid påverkar inte rätten till bistånd negativt dvs även om hyran är betald föreligger rätt till bistånd till utgiften om den sökande i övrigt är berättigad till försörjningsstöd.

7.12 Beslut

Varje ansökan ska leda till ett beslut med hänvisning till paragraf i Socialtjänstlagen. Besluten, oavsett bifall eller avslag, ska alltid vara motiverade och skriftliga. Det ska framgå vad som sökts och om ansökan beviljats, avslagits eller delvis beviljats/avslagits. Besvärshänvisning ska alltid bifogas vid avslag. Det ska även framgå vem som är beslutsfattare och vilken period beslutet avser. Även i de fall den enskilde bedöms ha samma biståndsbehov under en längre period ska en ny ansökan och ett nytt beslut fattas för varje månadsperiod. Information ska lämnas om hur beslutet kan överklagas.

Den enskilde har rätt att ansöka om samma sak vid hur många tillfällen som helst. Socialtjänsten har alltid skyldighet att fatta beslut om varje ansökan oavsett om samma fråga redan hanterats eller inte.

7.12.1 Beslut som löper över flera månader

Ibland är det nödvändigt att fatta beslut som sträcker sig över flera månader ex. vid omfattande tandvårdsbehandling. Rätten till bistånd prövas månad för månad, men när beslut fattas som gäller flera månader behöver en omprövningsklausul ingå. Beslutet kan annars inte omprövas under perioden om omständigheterna förändras. Följande omprövningsklausul behöver läggas till i alla beslut som sträcker sig över mer än en månad " Vid ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslutet komma att omprövas". Klausulen finns som autotext i Viva.

7.13 Utbetalning

Socialtjänstens verksamhet ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet. Det betyder att det ekonomiska biståndet ska utformas så att den enskilde själv får utrymme att planera och fatta beslut om den egna ekonomin inom ramen för det erhållna biståndet. Ekonomiskt bistånd bör i regel betalas ut månadsvis och direkt till den enskilde via något av de vanliga betalningssätten dvs konto i bank, plusgiro eller bankgiro. Om utbetalning görs till annan än den enskilde ska detta dokumenteras. Om utbetalningen av ekonomiskt bistånd görs på sådant sätt att det medför kostnader för den enskilde att hämta ut biståndet bör nämnden ge bistånd till sådan kostnad. Det kan i vissa fall vara nödvändigt att Socialtjänsten betalar direkt till ex. hyresvärd eller elleverantör. Det kan vara då den enskilde själv önskar det men även på nämndens initiativ. En förutsättning är dock att den enskilde går med på detta. Extraordinära utbetalningssätt i form av ex. rekvisitioner bör användas endast i undantagsfall om mycket speciella omständigheter föreligger.

I de hushåll där en enskild inte kan erhålla eget bankkonto, kan försörjningsstödet betalas ut på sk kontantkort. I de fall kontantkortet tappas bort och behöver ersättas med ett nytt, får den sökande själv stå för denna merkostnad.

7.14 Avslagsbeslut och överklagan

Avslagsbeslut enligt 4 kap. 1, 3 §§ Sol ska alltid vara skriftliga och motiverade och delges den sökande. Vid digital ansökan kan avslagsbeslut och besvärshänvisning även lämnas digitalt. Alla överklagade beslut och resultatet av dessa ska registreras i Viva. Av beslutet ska framgå:

- *vad ansökan avser
- *hänvisning till § i Sol
- *eventuell tidsperiod
- * motivering till avslaget
- * om beslutets konsekvenser för ev. barn har övervägts

Besvärshänvisning och avslagsbeslut ska lämnas liksom hjälp med överklagandet om den enskilde så önskar. Om en överklagan inkommer har nämnden att pröva om den inkommit i rätt tid eller inte, dvs inom tre veckor från det att beslutet meddelats/delgivits de enskilde. Viktigt för beräkningen av tidsfrist är att anteckning har gjorts när beslutet skickats/delgavs. Om överklagan inkommit för sent ska överklagan avvisas. Detta är ett beslut som kan överklagas. Det innebär att beslutet om avvisning måste meddelas den enskilde som även då ska erhålla en besvärshänvisning. Om beslutet inkommit i tid behöver ansökan omprövas. **Oavsett om Socialnämndens vidhåller (helt eller delvis) eller ändrar beslutet till den enskildes fördel ska yttrande skickas till Förvaltningsrätten för bedömning.-tillägg)** Som huvudregel avslutas inte ett ärende innan beslut från domstolen har inkommit. Om en annan person än delegaten i ärendet överklagar beslutet, ska överklagan ändå skickas till Förvaltningsrätten som får avskryva ärendet. **Denna bedömning har Socialnämnden själva inte rätt att göra.-tillägg)** Vid dom från Förvaltningsrätt eller Kammarrätt finns möjlighet för socialnämnden att överklaga beslutet om nämnden anser beslutet vara felaktigt. Möjlighet att överklaga har beslutande handläggare, se delegationsförteckning som bilaga. Socialnämnden kan begära inhibition av tidigare beslut i avvaktan på beslut om prövningstillstånd i högre instans. Om beslutet inte överklagas eller inhibition inte beviljas, ska försörjningsstödet omgående utbetalas till den sökande.

7.15 Återbetalning/Återsökning

Vanligtvis beviljas ekonomiskt bistånd utan krav på återbetalning. I vissa fall kan bidraget återkrävas (9 kap. 1,2 §§ SoL) eller återsökas (Lagen om allmän försäkring 17 kap. 1 §).

Om biståndet avser förskott på förmån som Försäkringskassan kommer att pröva om ev. retroaktivt bistånd ska utgå, ska biståndet återsökas. Ett sådant beslut fattas inte mot återbetalning utan som vanligt bistånd. En sådan ersättning kan vara någon av de flesta förmåner som betalas ut av Försäkringskassan, dock inte barnbidrag och assistansersättning. För att retroaktiv ersättning ska kunna utbetalas behöver nämnden inkomma med en begäran per förmån och beslutstillfälle. Den enskilde bör informeras om att bistånd kommer att återsökas. Beslut om ekonomiskt bistånd beviljas då utan villkor och återbetalning då lagstöd finns för att återsöka sådan ersättning.

Då en enskild väntas erhålla alfa/a-kassa fattas också beslut om ekonomiskt bistånd mot återbetalning. Beslutet fattas enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 kap. 2 § SoL i eventuell retroaktiv utbetalning från alfa/a-kassan. En fullmakt behöver skrivas under av den enskilde och skickas till aktuell kassa. Likaså behöver den enskilde skriva under en återbetalningsförbindelse. När beslut om ersättning är klart ska eventuellt resterande belopp justeras via eftergift i beslutet.

Ekonomiskt bistånd kan även återkrävas om den enskilde får arbete och behöver söka bistånd i väntan på första löneutbetalningen. Återbetalningsutrymmet bedöms då utifrån hur personens behov av inkomst ser ut för att uppnå skälig levnadsnivå månaden efter första löneutbetalningen. Den enskilde behöver skriva under en

återbetalningsförbindelse. Den ekonomiska ansökan avslås i första hand och beviljas därefter som ekonomiskt bistånd mot återbetalning. -tillägg

Nämnden får bara återkräva bistånd om beslutets fattas under förutsättning om återbetalning. Nämnden behöver försäkra sig om att den enskilde är införstådd med att han/hon ska återbetala biståndet och det bör finnas en tydlig överenskommelse om när och på vilket sätt återbetalningen ska ske. Om den enskilde misstycker till detta kan ansökan om försörjningsstöd avslås.

7.16 Återkrav

Enligt 9 kap. Sol kan reglerna om återkrav delas upp i

- *återbetalningsskyldighet av felaktigt eller för högt ekonomiskt bistånd
- *andra fall när socialnämnden kan återkräva bistånd.

Den enskilde är återbetalningsskyldig om han/hon förorsakat den felaktiga utbetalningen. Likaså om någon obehörigen eller med för högt belopp beviljats ekonomiskt bistånd och skäligen borde ha insett detta (ex. om bistånd betalats ut två gånger för samma period) så får Socialnämnden också återkräva vad som utbetalats för mycket. Likaså har Socialnämnden rätt att återkräva bistånd som beviljats, men inte används till avsett ändamål. Det gäller ex där hyra och el beviljats till en enskild och där den enskilde inte betalat dessa utgifter och därmed inte använt biståndet till avsett ändamål. -tillägg

Bistånd som den enskilde felaktigt eller med för högt belopp erhållit får återkrävas på grund av

- *oriktiga uppgifter
- *underlåtenhet att lämna uppgifter
- *på annat sätt förorsakat och bistånd utgetts med för högt belopp. Det gäller även om den enskilde inte avsiktligt orsakat den felaktiga utbetalningen.

Beslut om återkrav bör inte påverka eller ersätta Socialnämndens beslut att göra polisanmälan om den enskilde avsiktligt lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Vid bedrägeri får Socialnämnden kräva tillbaka bistånd som lämnats som

- *förskott på förmån eller annan ersättning
- *till den som är indragen i en arbetskonflikt
- *till den som på grund av förhållanden som han/hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar (ex. löner som inte betalats ut)

Ett beslut att återkräva ekonomiskt bistånd enligt denna bestämmelse ska vara skriftligt. Beslutet ska innehålla uppgifter om vilken av de 3 punkterna som är grunden till återkravet och vilken ersättning det gäller. Socialnämnden behöver kunna styrka att den

enskilde verkligen delgivits beslutet om det senare blir aktuellt att väcka talan i Förvaltningsrätten.

Om den enskilde inte frivilligt betalar tillbaka kan Socialnämnden väcka talan om ersättning hos Förvaltningsrätten med stöd av 9 kap. 3 § SoL. Talan måste väckas inom tre år från det att biståndet betalades ut. Det är Socialnämndens arbetsutskott som beslutar om talan om återkrav ska väckas. Innan talan väcks måste Socialnämnden på nytt utreda den enskildes möjligheter att återbetala det ekonomiska biståndet. Det är Socialnämnden som ska visa att den enskilde kan återbetala det ekonomiska biståndet. Om den enskilde inte lämnar uppgifter om sin ekonomiska situation och Socialnämnden inte kan få uppgifter på annat sätt, kan Socialnämnden ändå väcka talan hos Förvaltningsrätten. Om det inte finns ekonomiskt utrymme för den enskilde att återbetala biståndet kan nämnden överväga eftergift. Det är den enskildes situation vid tiden för återbetalning som är avgörande.

7.17 Eftergift

Om det är uppenbart att förhållandena ändrats så att den enskilde för tillfället inte kan återbetala kan återkravet ligga vilande under en period. Är det inte troligt att den enskildes betalningsförmåga förbättras inom 3 år från det biståndet utbetalades, bör återkravet efterges enligt 9 kap. 4 § Sol.

7.18 Bidragsbrott

Polisanmälan enligt 6 § Bidragsbrottslagen ska ske när det finns anledning att anta att ett brott har begåtts. Kommunerna är skyldiga att polisanmäla samtliga fall där kommunen har anledning att anta att ett bidragsbrott skett. I samband med en brottsanmälan får ingen social hänsyn eller individuell bedömning göras för att motivera att anmälan inte görs. Däremot behöver en uppsåtsbedömning göras. Oavsett om det finns anledning att polisanmäla det belopp den enskilde fått obehörigen eller med för högt belopp, ska summan återkrävas enligt 9 kap. SoL. Kommunen får inte avstå att göra polisanmälan oavsett om personen redan återbetalat den felaktiga utbetalningen. En utredning till nämnd för beslut ska lämnas in senast månaden efter att misstanke finns om bidragsbrott.

7.18.1 Utredning före anmälan

Innan polisanmälan görs behöver utredning göras om vad som hänt och hur detta påverkat rätten till bistånd. En uppsåtsbedömning måste alltid göras och dokumenteras. Med uppsåt menas att den enskildes medvetenhet och avsikt med sitt handlande. Det är socialnämnden som fattar beslut om en polisanmälan ska göras och enhetschef som utför den faktiska anmälan. Innan anmälan ska utredningen kommuniceras med den enskilde.

7.18.2 Brottsoanmälan innehåll

Brottsoanmälan behöver inte framgå av polisanmälan. Den enskildes sociala situation behöver inte heller redogöras för, utan dessa uppgifter begärs i så fall in av Tingsrätten när åtal är väckt.

Det är viktigt att en brottsoanmälan innehåller den information som är nödvändig för att polis och åklagare ska kunna starta och genomföra en utredning utan att behöva begära in kompletteringar av sådan information som var känd vid anmälningsstillfället. Anmälan behöver även innehålla en beskrivning av händelseförloppet samt om den enskilde fått tillräcklig information om vilka regler som gäller och om sökanden varit medveten om konsekvenserna av sitt handlande.

Av anmälan ska framgå:

- *Personuppgifter - för- och efternamn, personnummer, adress och telefon. Dock ej vid skyddad identitet
- *Anmälare och målsägande är den nämnd som anmäler och lidit skada. Nämndens adress och telefonnummer.
- *Brottstiden är den period som oriktiga uppgifter lämnades eller påverkade beslutet
- *Ansvarig chef, namn, e-post och telefonnummer
- *Utredare av det misstänka brottet, namn, e-post och telefonnummer
- *Ev. vittnes namn och uppgifter. Det bör framgå vilka uppgifter de kan lämna.
- *Om tolk använts
- *Kortfattad beskrivning av det misstänkta brottet
- *Bedömning av ansvaret hos den enskilda dvs uppsåt. Redogörelse för vilken info. som Socialtjänsten lämnat till den anmälde om rätten till bistånd
- *Storleken på skadan dvs den felaktiga utbetalningen samt tidpunkt för skadan
- *Redogörelse för tillämpliga regler inom ekonomiskt bistånd.

7.18.3 Skadestånd

Om Socialtjänsten gjort en felaktig utbetalning ska polisanmälan innefatta krav på skadestånd för den förmögenhetsskada som lidits genom den brottsliga gärningen. Förmögenhetsskadan motsvarar det belopp som felaktigt betalats ut. Beroende på framgången med återkravsbeslutet kan Socialtjänsten välja att vidhålla sitt yrkande på skadestånd eller efterge skadeståndskravet. Om Tingsrätten dömer skadestånd kan Socialtjänsten ansöka om handräckning via Kronofogden.

7.19 Utlandsvistelse

Det krävs som regel att man vistas i Sverige för att man ska ha rätt till bistånd enligt Socialtjänstlagen. Den som är på semesterresa eller av annan anledning tillfälligt vistas i ett annat land mister dock inte rätten till försörjningsstöd enbart pga utlandsvistelse. Den som har försörjningsstöd har inte reseförbud varken till annan kommun eller annat land, dock har den enskilde skyldighet att göra vad han/hon kan för att tillgodose sitt behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Om den enskilde vistas utomlands saknas möjlighet att delta i jobbsökandeaktivitet för arbetslösa eller delta i rehabilitering som ofta är en del av den planering för att den sökande ska komma ut i egen försörjning. Genom att avbryta/inte delta i planering bedöms den enskilde inte ha gjort vad som ankommer på honom/henne och är därmed inte berättigad ekonomiskt bistånd.

7.20 Vistelse i kommunen

För att kunna vara aktivt arbetssökande skall den sökande som regel vistas i kommunen för att kunna ta emot erbjudanden och anvisningar från Arbetsförmedlingen och Socialnämnden. Att en enskild väljer att åka utomlands och därifrån söka arbete via internet, kan som regel inte anses vara att aktivt söka arbetet i lagens mening.

7.21 Kommunens yttersta ansvar/Ansvarig kommun

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som bor och vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Bosättningskommunen ansvarar för stöd- och hjälpinsatser oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Det är bara i akuta situationer som vistelsekommunen har det yttersta ansvaret för stöd och hjälp enligt SoL. Om en enskild endast tillfälligt vistas i kommunen och ansöker om bistånd, kan hjälpen inskränkas till resa till hemkommunen, samt eventuellt bistånd för att undvika en akut nödsituation under resan. Vistelsekommunen måste dock alltid ta emot och utreda den enskildes ansökan.

Vistelsekommunens ansvar innebär dock att vistelsekommunen aldrig kan neka en enskild bistånd för att behovet kan tillgodoses i en annan kommun, om det är oklart/kommunerna inte är överens om vem som bär det huvudsakliga ansvaret.

Om den enskilde är folkbokförd i en kommun, men har sitt stadigvarande boende i en annan, är utgångspunkten att han/hon anses ha starkast anknytning till den kommun där hen borde vara folkbokförd/har sitt nuvarande boende. Om den enskilde inte har ett stadigvarande boende ska den kommun som hen i övrigt har sin starkaste anknytning till anses vara bosättningskommun.

För enskilda som skrivs ut från Kriminalvårdsanstalt eller sjukhus, så har alltid folkbokföringskommunen ansvar för stöd och hjälp till den enskilde. Detta gäller oavsett om den enskilde ansöker om ekonomiskt bistånd för första månaden i ny kommun.-tillägg)

7.22 Bostadslösa/Hjälp med bostad

Det är inte Socialnämndens skyldighet att tillgodose behov av bostad till bostadslösa i allmänhet. Den enskilde får själv söka bostad via bostadsförmedling eller ställa sig i kö för bostad på annat sätt. Det finns dock situationer där Socialnämnden behöver bistå den enskilde ex om den enskilde har särskilda svårigheter att på egen hand skaffa bostad. I sådana fall där den biståndssökande står helt utan tak över huvudet och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, kan Socialnämnden vara behjälplig att ordna tillfällig logi.

7.23 Bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL

Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL om det finns skäl för det. Det beviljas då med stöd av 4 kap. 2 § SoL. Denna paragraf används endast i yttersta nödfall. Ett ex. då bistånd skulle kunna beviljas enligt 4 kap. 2 § SoL kan vara när den sökande inte är berättigad till hyra/hyresskuld enligt 4 kap. 1 § SoL, men bor i bostad med bostadssocialt kontrakt där kommunen ändå är skyldig att svara för hyreskostnaden till fastighetsägaren. Avslag ges då för ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL och beviljas sedan enligt 4 kap. 2 § SoL.(tillägg)

7.24 Revidering av riktlinjer

Socialnämndens revidering av riktlinjerna sker varannat år. Försörjningsstödsenheten kan under tiden göra mindre korrigering i riktlinjerna utifrån ev. förändringar i egna eller andra myndigheters lagstiftning.

Bilaga 1

Delegation från socialnämnden

Enligt kommunallagen 6 kap 33 -38 §§ får en nämnd eller styrelse uppdra åt ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens/styrelsens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Delegation innebär medgivande att annan person får fatta beslut i nämndens ställe. Detta förutsätter ett förtroendeförhållande mellan nämnden och delegaten. Delegaten måste därför försäkra sig om att det beslut som denne ämnar fatta står i överensstämmelse med den allmänna inriktningen som nämnden kan ha gett uttryck för.

Nämnden kan när som helst återkalla delegering. Det kan göras generellt men det kan också göras i ett särskilt ärende.

Socialnämnden är oförhindrad att fatta beslut i alla till sociala utskottets delegerade ärenden som är slutligt utredda eller i övrigt färdigberedda inför ett sammanträde med nämnden.

Om en ärendetyp inte finns med i delegationsordningen innebär det att beslut fattas av nämnden.

Om inte annat anges omfattar delegationen såväl beslut om bifall, beslut om avslag som upphörande av insats.

Delegationen anges med lägsta delegat. När beslut av delegaten inte kan avvaktas har överordnad rätt att fatta beslut i delegats ställe.

Rätt att fatta beslut på delegation innebär inte att delegaten är skyldig att fatta beslut. Om delegaten anser ärendet svårbedömt eller av annan orsak inte vill besluta i ärendet kan ärendet överlämnas till överordnad eller till nämnd för beslut.

Endast en person kan vara beslutsfattare. Beslut, yttranden och andra ärenden enligt delegationsordning ska därför undertecknas endast av delegaten.

Individ och familjeomsorgen

Försörjningsstöd Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Beslut i ärenden om Försörjningsstöd - Enl norm och riktlinjer - Över norm och riktlinjer - (högre försörjningsstöd)	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Enhetschef	Pröva alltid enligt 4:1 Om det ej finns skäl att tillstyrka enligt norm och riktlinjer kan man i undantagsfall bevilja enligt 4 kap 2 § SoL
Beslut om bistånd i form av egna medel	4 kap 1 §	Socialsekreterare SoL	
Hyresskulder - Under tre månader - Mer än tre månader	4 kap 1 § SoL	Enhetschef/SNAU	

Övriga skulder - Under 30% av prisbasbelopp - 30% & över av prisbasbelopp	4 kap 1 § SoL	Enhetschef Enhetschef/SNAU	
Med villkor om praktik eller kompetenshöjande åtgärder	4 kap 4 § SoL	Socialsekreterare	
Vägrande av eller nedsättning av fortsatt försörjningsstöd	4 kap 5 § SoL	Socialsekreterare	
Beslut om återkrav av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL och 4 a kap 1 § SoL	9 kap.1§ och 9 kap 2 § SoL	Socialsekreterare	Beslutet skall innehålla uppgift om den eller de skäl som utgör grund för återbetalning
Beslut att återkräva ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 2 § SoL	9 kap 1,2 §§ SoL	SNAU	Återkrav får endast göras om biståndet getts under villkor om återbetalning
Beslut att föra talan i förvaltningsdomstol om återkrav enligt 9 kap 1,2 §§ SoL	9 kap 3 § SoL	Enhetschef	Enhetschef beslutar om eventuell polisanmälan vid misstanke om bidragsbrott enligt Bidragsbrottslagen
Bistånd i form av bostad med andrahandskontrakt	4 kap 1 § SoL	Verksamhetschef	Se anm. Under punkt 1.1 Genomförandeplan erfordras, koll hemförsäkring
Bistånd i form av jourlägenhet	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef	

Bilaga 2

Antagen av Sn 230109

Normbelopp 2023 (basbelopp 52 500 kr). Höjning 8,6 % samtliga poster

Ensamstående	4 620 kr
Makar/sammanboende	7550 kr

Personliga kostnader	Kr/mån	kr/v (4,3)	kr/dag (30)
Ensamstående	3490	812	116
Makar/sammanboende	6300	1465	210
Barn 0 år	2420	563	81
Barn 1-2 år	2700	628	90
Barn 3 år	2410	560	80
Barn 4-6 år	2700	628	90
Barn 7-10 år	3380	786	113
Barn 11-14 år	3890	905	130
Ungd.15-18 år	4390	1021	146
Ungd.19-20 år hemma	4430	1030	148

Gemensamma hushållskostnader	Kr/mån	Kr/v	kr/dag
1 person	1130	263	38
2 personer	1250	291	42
3 personer	1580	367	53
4 personer	1790	416	60
5 personer	2060	479	69
6 personer	2330	542	78
7 personer	2510	584	84

Utöver 7 personers hushåll – lägg till 180 kr/person i hushållet

Vuxen i hushållsgemenskap – räkna personliga kostnader + gemensamma hushållskostnader/antal personer.

Lägre försörjningsstöd	Kr/mån	kr/v	kr/dag
(livsmedel, fritid/lek, hygien, barnförsäkring samt förbrukningsvaror (fv)).			
Ensamstående	2865+fv	666+fv	96+fv
Makar/sammanboende	5050+fv	1174+fv	168+fv
Barn 0 år	2050+fv	477+fv	68+fv
Barn 1-2 år	2210+fv	514+fv	74+fv
Barn 3 år	1865+fv	434+fv	62+fv
Barn 4-6 år	2170+fv	505+fv	72+fv
Barn 7-10 år	2710+fv	630+fv	90+fv
Barn 11-14 år	3210+fv	747+fv	107+fv
Ungd. 15-18 år	3650+fv	849+fv	122+fv
Ungd. 19-20 år	3690+fv	858+fv	123+fv

Matpengar samt umgänge med barn	Kr/mån	kr/v	kr/dag	umg./dag
Ensamstående	1990	463	66	
Makar/sammanboende	3245	755	108	
Barn 0 år	855	199	29	68
Barn 1-2 år	980	228	33	74
Barn 3 år	995	231	33	62
Barn 4-6 år	1255	292	42	72
Barn 7-10 år	1320	307	44	90
Barn 11-14 år	1590	370	53	106
Ungd. 15-18 år	1935	450	65	122
Ungd. 19-20 år (studerande)	1965	457	66	123

Vuxna eget ärende – ej sammanboende, men del i hushållsgemenskap:*Personliga kostnader för ensamstående+ del av gemensamma hushållskostnad***2 personers hushåll 3490 + 625 = 4115 kr****3 ” 3490 + 527 = 4017 kr****4 ” 3490+ 448 = 3938 kr****5 ” 3490 + 412 = 3902 kr****6 ” 3490 + 388 = 3878 kr****7 ” 3490 + 356 = 3 846 kr****8 ” 3490 + 180 kr per person för varje ytterligare person/antal personer i hushållet****Normen specificerad:****Personliga kostnader:****Barn och ungdomar****Vuxna**

0 år 1-2 år 3 år 4-6 år 7-10 år 11-14 år 15-18 år 19-20 år Ensam Sambo

Livsmedel	855	980	995	1255	1320	1590	1935	1965	1990	3245
Kläder/skor	370	490	545	530	670	680	740	740	625	1250
Fritid/lek	320	425	470	550	990	1140	1160	1175	555	1090
Hygien	720	650	245	210	230	300	365	365	320	715
Barn/ungd.förs	155	155	155	155	170	180	190	185		
Summa:	2420	2700	2410	2700	3380	3890	4390	4430	3490	6300

Gemensamma hushållskostnader:**1 pers 2 pers 3 pers 4 pers 5 pers 6 pers 7 pers**

Förbr.varor	165	180	320	360	420	480	510
Dagstidning, Telefon	965	1070	1260	1430	1640	1850	2000

Summa:	1130	1250	1580	1790	2060	2330	2510
---------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

SKÄLIG BOENDEKOSTNAD: (höjning1/1 2023 LIBO 4,4% beslutat i feb 2022)

1 vuxen: 4885 kr

1-2 vuxna el 1 vuxen + 1 barn: 5730 kr

2 vuxna + 1 barn: 6680 kr

1-2 vuxna + 2 barn: 7750 kr

1-2 vuxna + 3 barn: 9275 kr

1-2 vuxna på 4 barn eller fler: 10 500 kr

2023	Summa:	Barnbidrag	Flerbarnstillägg	Uhs 0-7 år	8-14 år	15-gymn.
1 barn	1250 kr	1250	0	1673	1823	2223
2 barn	2650 kr	2500	150	3346	3646	4446
3 barn	4480 kr	3750	730	5019	5469	6669
4 barn	6740 kr	5000	1740	6692	7292	8892
5 barn	9240 kr	6250	2990	8365	9115	11115
6 barn	11740 kr	7500	4240	10038	10938	13338
7 barn och fler		+1250 kr/b	1250 kr			

Schabloner 2023 basbelopp 52 500 kr. (prisbasbelopp/100x%)

Fickpengar	3 %	1575 kr	
Hemutrustning	15%	7875 kr	- socialsekreterare
	30%	15 750 kr	- enhetschef
över	30%		- arbetsutskottet
Flyttkostnad	15%	7875 kr	- socialsekreterare
	30%	15 750 kr	- enhetschef
över	30%		- arbetsutskottet
Spädbarnsutrustning	12%	6300 kr	- socialsekreterare
högst	30%	15 750 kr	- enhetschef
över	30%		- arbetsutskottet
Akut tandvård	15%	7875 kr	- socialsekreterare
	30%	15 750 kr	- enhetschef
Tandvårdskostnad	över 30%		- arbetsutskottet
Glasögonbåge	2%	1050 kr	- socialsekreterare

Bilinhav max ½ Bb	50%	26 250 kr	
Villkor uppfyllda bil	100%	52 500 kr	
Begravningskostnad och Gravsten	50 %	26 259 kr	- enhetschef
Över 30 resp 20%			- arbetsutskottet
Vuxensäng inkl madrass		1100 kr	
Barnsäng (under 8 år)		550 kr	
Köksbord och stolar		550 kr	

Bilaga 3

BERÄKNING AV FÖRBRUKNINGSAVVIKELSE FÖR EL HOS LIBO PÅ BJÖRKHYTTEVÄGEN

	Antalet kwh som kan godtas/kvartal beroende på antalet personer i hushållet
1 pers	675 kwh
2 pers	900 kwh
3 pers	1050 kwh
4 pers	1275 kwh
5 pers	1425 kwh
6 pers	1612 kwh
7 pers	1725 kwh

BERÄKNING AV FÖRBRUKNINGSAVVIKELSE FÖR VATTEN PÅ LINGONVÄGEN HOS LIBO

Lingonvägen Godtagbar kostnad för vatten/kvartal utöver det som ingår i hyreskostnaden	1 rok	2 rok	3 rok	4 rok
1 pers	105 kr			
2 pers	630 kr	210 kr		
3 pers	1155 kr	735 kr	315 kr	
4 pers	1680 kr	1260 kr	840 kr	420 kr

5 pers	2205 kr	1785 kr	1365 kr	945 kr
6 pers	2730 kr	2310 kr	1890 kr	1470 kr
7 pers	3255 kr	2835 kr	2415 kr	1995 kr
8 pers	3780 kr	3360 kr	2940 kr	2520 kr
9 pers	4305 kr	3885 kr	3465 kr	3045 kr

Ex. 6 pers i 3 rok.

3 pers*140 kr/mån*0,25 % extra vattenförbrukning*3mån=315kr

3 pers*140 kr/mån*1,25 %*3 mån= 1575 kr 1575 kr+315 kr= Tot. 1890 kr/kvartal
kan godtas i extra kostnad för vattenförbrukning

Hushållsel

Beräkning av hushållsel sker genom godtagbara kilowattimmar beroende på antalet medlemmar i hushållet. Detta utifrån att aktuellt elpris beroende på avtal, inte ska påverka den enskildes beslut om bistånd till el. Uppskattad normalförbrukning har framräknats med hjälp av Linde energis klimatrådgivare och justerats med 25 % tillägg för individuell variation.

Ändring	kwh/mån	Godtagbara kwh inkl 25 % pålägg
1 person	190	237.5
2 personer	240	300
3 Personer	290	362
4 personer	340	425
5 personer	390	487
6 personer	440	550
7 personer	490	612
8 personer	540	675

Tidigare:	kWh/mån	2kr/mån	Pålägg 25% -tas bort
1 person	190	380	475 kr
2 personer	240	480	600 kr
3 Personer	290	580	725 kr
4 personer	340	680	850 kr
5 personer	390	780	975 kr
6 personer	440	880	1100 kr
7 personer	490	980	1225 kr
8 personer	540	1080	1350 kr

RIKTLINJER

FÖR HANDLÄGGNING AV FÖRSÖRJNINGSSTÖD

Lindesbergs kommun

Strategi
Plan/program
» **Riktlinje**
Regler och instruktioner

Fastställt av: Socialnämnden

Datum: 2023-03-23

För revidering ansvarar: Enhetschef på Individ och familjs Försörjningsstöd

För eventuell uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Enhetschef på Individ och familjs Försörjningsstöd

Dokumentet gäller för: Socialnämnden

Dokumentet gäller till och med: 2025-03-31

Innehållsförteckning

1. Inledning	9
1.1 Riktlinjernas syfte och tillämpning	9
1.2 Likabehandling	9
1.3 Barnkonventionen/Barnkonsekvensanalys	9
1.4 Våld i nära relationer	10
1.5 Lagstiftning	11
2. Allmänt om uppdraget	11
2.1 Hjälptill självförsörjning	11
2.2 Individuell behovsprövning/Handlingsplaner	12
2.3 Rätten till bistånd	12
2.4 Förutsättningar för rätt till försörjningsstöd	13
3. Försörjningsstöd	13
3.1 Riksnorm	13
3.2 Förhöjd norm	15
3.3 Reducerad norm	15
3.3.1 Reducering vid ogiltig frånvaro	16
3.3.2 Akut bistånd	16
3.4 Fickpengar	17
3.5 Skäliga kostnader utöver riksnorm	17
3.5.1 Boendekostnader	17
3.5.1.1 Hyresrätt	17
3.5.1.2 Bostadsrätt eller villa	19
3.5.1.3 Andrahandsboende	19
3.5.1.4 Inneboende	20
3.5.1.5 Delad lägenhet	20
3.5.1.6 Boendekostnad vid vistelse på kriminalvårdsanstalt	20
3.5.1.7 Boendekostnad för vuxna hemmaboende barn	21
3.5.1.8 Vuxna hemmaboende barn med inkomster	21
3.5.1.9 Ungdomar och eget boende	21
3.5.1.10 Övriga boendeformer	22

3.5.1.11 Dubbla boendekostnader	22
3.5.2 Driftskostnader	22
3.5.2.1 Elkostnad	22
3.5.2.2 Vatten, värme, sopor, sotning	23
3.5.3 Hemförsäkring	23
3.5.4 Avgift till fackförening eller arbetslöshetskassa	23
3.5.5 Läkarvård, medicin och kostnad för intyg	24
4. Bistånd till livsföring i övrigt	24
4.1 Barnomsorgsavgift – förskola, fritidshem	24
4.2 Begravningskostnad	24
4.3 Flytt/magasineringskostnad	25
4.4 Glasögon och linser	26
4.5 Sjukhusvistelse	27
4.6 Hemtjänstavgift, matlåda eller kostnader för särskilt boende	27
4.7 Sjukresor och färdtjänstavgift	27
4.8 Hjälpmedel	28
4.9 Hemutrustning	28
4.9.1 Grundutrustning	28
4.9.2 Löpande komplettering	29
4.10 Spädbarnsutrustning	30
4.11 Juridiska kostnader	30
4.13 Kostnad för äktenskapsskillnad, id-kort, medborgarskap	31
4.14 Avgift för kontoutdrag och andra kontrolluppgifter	31
4.15 Resor	31
4.15.1 Arbetsresor	31
4.15.2 Rekreativresor	31
4.15.3 Resa till begravning eller anhörigs sjukdom	32
4.15.4 Resor i samband med umgänge med barn	32
4.15.5 Återföreningsresor	32
4.15.6 Övriga eller Akuta resor	32
4.16 Skulder/kvittning	33
4.16.1 Hyresskuld	33

4.16.2	Elskuld	34
4.16.3	Barnomsorgsskuld	34
4.16.4	Skuld till a-kassa	34
4.17	Förmedlingskonto	34
4.18	Socialt kontrakt	35
4.19	Bistånd vid vistelse på institution eller sjukvårdsinrättning	35
4.20	Tandvård	36
4.20.1	Allmänt	36
4.20.2	Akut tandvård	36
4.20.3	Annan nödvändig tandvård	36
4.20.4	Kostnadsförslag	36
4.20.5	Konsulttandläkare	37
4.20.6	Rätt till bistånd	37
4.20.7	Beslut	37
4.21	Bil innehav	38
4.22	Vistelsekommun	39
5.	Hushållstyper	39
5.1	Sammanboende med hushållsgemenskap	39
5.2	Gifta	39
5.3	Gymnasiestuderande ungdomar/studerande på annan ort	40
5.4	Underårig som bildat familj	40
5.5	Ungdomar med eget boende	40
5.6	Hushåll med minderåriga barn/Väntar barn/Föräldralediga	41
5.7	Hushåll där barn bor växelvis, umgängesbarn	41
5.8	Hushåll som omfattas av etableringsreformen/LMA	42
6.	Särskilda grupper av sökande	42
6.1	Arbetslösa	42
6.1.1	Allmänt	42
6.1.2	Arbetslösa ungdomar	44
6.1.3	Arbetslösa med arbetshinder	44
6.1.4	Personer med missbruksproblem	45
6.2	Studerande	45

6.2.1 Allmänt	45
6.2.2. Sfi	46
6.2.3 Grundskolestudier/Folkhögskolestudier	46
6.2.4 Gymnasiestudier	46
6.2.5 Universitetsstudier	47
6.3 Sjuka	47
6.3.1 Sjukskrivna	47
6.3.1.1 Kostnad för läkarutlåtande	47
6.3.2 Arbetshinder pga fysisk eller psykisk ohälsa	47
6.3.3 Permanenta försörjningshinder	47
6.3.4 Samordnad individuell plan (Sip)	48
6.4 Förtida uttag av pension samt personer äldre än 66 år	48
6.5 Egna företagare	48
6.6 Häktade, inskrivna vid kriminalvårdsanstalt, i avvaktan på verkställighet	48
6.6.1 Fotboja	49
6.6.2 Samhällstjänst	49
6.6.3 Rättspsykiatrisk vård	50
6.7 Ensamkommande barn och unga	50
6.8 Utländska medborgare	50
6.8.1 Med uppehållstillstånd	50
6.8.2 Utan uppehållstillstånd	51
6.8.3 Asylsökande	51
6.8.4 Nordiska medborgare	51
6.8.5 Eu/Ees-medborgare	52
6.9 Värnpliktiga	53
7. Handläggningsrutiner	53
7.1 Allmänt	53
7.2 Sekretess	54
Då socialtjänsten bygger på respekt för människors självbestämmande och integritet krävs att det finns sekretessregler för den som vänder sig till socialtjänsten. Detta för att obehöriga inte ska få insyn i hans/hennes privatliv. Integritetskänsliga handlingar ska förvaras på säkert sätt. Sekretess gäller även i förhållande till enskild nämndledamot, som inte har rätt att ta del av annat material än det nämnden behöver för beslut i ett ärende.	54

7.3 Registrering	54
7.4 Ansökan	55
7.5 Grundutredning och planering	55
7.6 Handlingsplan	56
7.7 Dokumentation	56
7.8 Kontroller för att förebygga felaktiga utbetalningar	57
7.8.1 Hembesök	57
7.8.2 Avgift för kontoutdrag och andra kontrolluppgifter	58
7.9 Inkomster	58
7.9.1 Inkomstberäkning	58
7.9.2 Inkomster som reducerar försörjningsstödet	58
7.9.3 Inkomster som inte reducerar försörjningsstödet	59
7.9.4 Utmätning och sk kvittning	59
7.9.5 Uppskattade inkomster	60
7.9.6 Jobbstimulans	60
7.9.7 Överskjutande inkomst från tidigare månader	60
7.9.8 Hemmavarande barn/Skolungdomars inkomster	61
7.10 Tillgångar	61
7.10.1 Bankmedel/Aktier/Värdepapper	61
7.10.2 Fondmedel	61
7.10.3 Fordon	62
7.10.4 Fastighet/Fritidshus	62
7.10.5 Pensionssparande	62
7.11 Utgifter	62
7.12 Retroaktivt bistånd	62
7.13 Beslut	63
7.13.1 Beslut som löper över flera månader	63
7.14 Utbetalning	63
7.15 Avslagsbeslut och överklagan	64
7.16 Återbetalning/Återsökning	64
7.17 Återkrav	65
7.18 Eftergift	66

7.19 Bidragsbrott	66
7.19.1 Utredning före anmälan	67
7.19.2 Brottsanmälan innehåll	67
7.19.3 Skadestånd	68
7.20 Utlandsvistelse	68
7.21 Vistelse i kommunen	68
7.22 Kommunens yttersta ansvar/Ansvarig kommun	68
7.23 Bostadslösa/Hjälp med bostad	69
7.24 Bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL	69
7.25 Revidering av riktlinjer	69
Bilaga 1	70
Bilaga 2	72
Bilaga 3	77

1. Inledning

Det är kommunens Socialnämnd som ansvarar för handläggningen av ekonomiskt bistånd och i Lindesberg utförs arbetet av Socialförvaltningens avdelning för Individ- och familj, Försörjningsstöd.

1.1 Riktlinjernas syfte och tillämpning

Detta dokument innehåller riktlinjer för arbetet med ekonomiskt bistånd enligt Socialtjänstlagen. Med ekonomiskt bistånd avses försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 och 3 §§ Socialtjänstlagen samt ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt enligt 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen.

Syftet med riktlinjerna är likabehandling och att säkerställa att alla personer som ansöker om ekonomiskt bistånd får en rättssäker handläggning. Riktlinjerna ska även säkerställa att alla människor får hjälp med insatser för att finna vägar till egen försörjning. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i arbetet. De anger vad som är skälig levnadsnivå i normalfallet, men ska inte tolkas som absoluta regler. Görs avvikelser från riktlinjerna ska skälen därtill finnas tydligt dokumenterade. Vem som får fatta vilka beslut framgår av delegationsförteckningen (se bilaga 1).

Det är inte möjligt att i dessa riktlinjer beskriva alla sorters situationer eller behov som kan tänkas uppstå. Riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och behov. I övrigt får individuell prövning göras. Undantag kan göras i akuta situationer eller för situationer där någon riskerar att hamna i nöd.

Vägledning kan även hämtas från "Socialstyrelsens Allmänna råd" och "Socialstyrelsens) handbok för socialtjänsten, ekonomiskt bistånd.

Rättsliga utslag i domstol finns inte kontinuerligt inarbetade i riktlinjerna men behöver fortlöpande beaktas. Prejudicerande domar kan ex. sökas på "Infosoc" rättsdatabas.

1.2 Likabehandling

Socialtjänsten ska på demokratins och solidaritetens grunder främja människors jämlikhet i levnadsvillkor. Människor som kommer i kontakt med socialtjänsten ska behandlas på ett likvärdigt sätt oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

1.3 Barnkonventionen/Barnkonsekvensanalys

Enligt förarbetena till Socialtjänstlagen bör barns situation uppmärksammas också när vuxna söker ekonomiskt bistånd. Utifrån barnkonventionen är det särskilt viktigt att föräldrar med minderåriga barn får stöd för att komma in på arbetsmarknaden. Ekonomisk utsatthet kan bland annat påverka barns skolresultat, hälsa och trygghet. När åtgärder rör barn ska särskild beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver (1 kap. 2 § SoL). Särskild vikt ska läggas vid vilka konsekvenser familjens behov av bistånd får

för barnet ex. i vilken mån det påverkar barnets möjligheter att ha ett aktivt liv utanför hem och skola, behov av kontakt med båda föräldrar och en fungerande hemmiljö. Barn ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne.

Barnkonventionen ska således alltid beaktas i handläggningen av ekonomiska ärenden, det ska i vissa fall utredas och dokumenteras såsom i utredningar kring vräkningshotade familjer och familjer som riskerar att få el avstängd på grund av obetalda fakturor. En barnkonsekvensanalys behöver göras, men det är inte tänkt att barnkonventionen skall tolkas så att allt skall beviljas utifrån barnens bästa och bli avgörande i ekonomiska beslut. Det är heller inte tänkt att utredningen kring barnens situation i en familj med ekonomiskt bistånd blir så genomgripande att det blir en regelrätt "barnavårdsutredning". Det är dock mycket viktigt att i samarbete med föräldrarna uppmärksamma barnets behov och situation med tydlig koppling till den ekonomiska situationen.

Checklista vid handläggningen:

- Hur många barn vistas regelbundet i familjen
- Låt aldrig barn tolka för sina föräldrar om föräldrarna inte talar svenska
- Fråga om barnets vardag dvs förskola, fritids, skola etc
- Vid hembesök: titta på barnets situation
- Vad kan specifikt främja barnet (kan gälla extra bistånd till fritidsaktiviteter i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd).
- Familjer med långvarigt försörjningsstöd: tänk på att om möjligt underlätta så att gymnasieungdomar kommer ut i sommarjobb (kommunens sommarjobb).
- Ungdomar får behålla sina extra inkomster under ferier utan att det påverkar familjens försörjningsstöd (om inte inkomsten överstiger ett prisbasbelopp per kalenderhalvår)
- Vid beslut: hur påverkas barnet/en i familjen av beslutet (ev konsekvenser och övervägandet som gjorts i samband med beslutet ska dokumenteras).

Av dokumentation vid handläggning av ärenden som rör barn och unga ska framgå vilken information som lämnats till barnet/den unge, när och på vilket sätt information lämnats, barnets eller den ungas åsikter i frågan samt uppgift om vem som lämnat informationen. Det bör även framgå hur hänsyn tagits till barnets/den ungas åsikter i förhållande till hans/hennes ålder och mognad.

Hänsyn till barns bästa får dock aldrig innebära att barnet uppmärksammas eller utreds mot föräldrarnas vilja, om det inte finns tecken på att barnets situation kräver en särskild utredning.

1.4 Våld i nära relationer

Arbetet med våldsutsatta personer regleras av Socialtjänstlagen och Socialstyrelsens Allmänna råd. Enligt lagen ska en enskild som utsätts för psykiskt, fysiskt och/eller sexuellt våld i nära relationer erbjudas stöd och hjälp från Socialtjänsten. I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att handläggare uppmärksammar och erbjuder stöd om våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld förekommer. Arbetet med våldsutsatta personer avser både kvinnor, män och barn inom såväl samkönade som särkönade förhållanden.

Socialstyrelsens beslutade 31 maj 2022 om nya föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relation och Socialnämndens krav på fastställda rutiner kring att bl.a ställa frågor om våld för att kunna upptäcka våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Utifrån dessa föreskrifter ställs rutinmässiga frågor om våld till alla klienter under nybesöket Informationsblad med övergripande information om

Individ och Familj och vilka insatser/hjälp som kan erbjudas delas ut till varje klient, antingen före eller efter besöket. Handläggare ställer därefter frågor kring våld hämtade från Freda-kortfrågor, till varje enskild klient var 3:e månad då handlingsplanen följs upp med var och en i hushållet. Handläggare uppmärksammar även frågor om våld i det löpande arbetet med handläggning av försörjningsstöd, exempelvis vid frånvaro från aktivitet, vid flertalet avbokade möten, avvikelser i kontoutdrag etc. Se rutin om Våld i nära relation.

I det akuta skedet är skyddsbehovet det primära och tillfälligt ekonomiskt bistånd kan beviljas utan sedvanlig prövning av den skyddsbehövandes egna ekonomiska förutsättningar.

1.5 Lagstiftning

De lagar som främst reglerar verksamheten är Socialtjänstlagen (SoL), Förvaltningslagen (FL), Sekretesslagen (SekrL) och Kommunallagen (KL). Dessutom påverkas biståndsbesluten av regler i en rad andra lagar såsom Åktenskapsbalken (ÅktB), Sambolagen, Lag om registrerat partnerskap, Föräldrabalken (FB) Lag om mottagande av asylsökande(LMA), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), Lag om allmän försäkring (AFL) m.fl.

2. Allmänt om uppdraget

2.1 Hjälpa till självförsörjning

Arbetet med ekonomiskt bistånd är ett tvådelat uppdrag:

*Hjälpa människor till egen försörjning

*Pröva rätten till ekonomiskt bistånd under tiden

Försörjningsstödet roll är att fungera som yttersta skyddsnät för människor som har tillfälliga försörjningsstödsbehov. Majoriteten som har behov av försörjningsstöd saknar arbete. Den största andelen av dessa är arbetsföra och oförhindrade att börja arbeta direkt. Den som inte har en planerad arbets- eller studiestart ska erbjudas insatser för att öka möjligheten att få arbete. Arbetslinjen ska gälla. Enskilda ska kunna försörja sig genom arbete och vid behov stöttas att klara detta. Utgångspunkten är att människor både vill och kan ta ansvar för sin försörjning. Verksamhetens främsta uppgift blir därför att genom aktiva insatser och genom motivations- och förändringsarbete skapa

förutsättningar för den enskilde att ta detta ansvar. Vid avsaknad av sysselsättning ska den enskilde få kontakt med arbetsmarknadsenheten. Där kan erbjudas lämpliga arbetsinriktade insatser.

Den som inte kan arbeta ska genom samverkan med andra myndigheter erbjudas arbetsrehabilitering/behandling eller motiveras ansöka om sjukersättning om förutsättningar finns.

2.2 Individuell behovsprövning/Handlingsplaner

Handläggningen av ekonomiskt bistånd ska ske med bibehållen respekt för den enskildes rättssäkerhet och integritet. De ev. krav som ställs på den biståndssökande ska anpassas efter hans/hennes individuella förmåga och förutsättningar och präglas av ett helhetsperspektiv utifrån den enskildes totala situation. Detta skiljer ekonomiskt bistånd från Socialtjänsten från andra svenska bidragssystem. En individuell behovsprövning ska alltid göras och om sakliga skäl föreligger motiveras detta avsteg från riktlinjerna. Om avsteg görs från riktlinjerna ska detta dokumenteras och motiveras, tillsammans med skäl till vad som särskiljer denna individ från andra individer i samma situation. Behovsprövningen får aldrig ersättas av enbart ekonomisk prövning då rätten till bistånd inte bygger på inkomstbortfallsprincipen utan på en individuell behovsprövning. Grund för ev. avslagsbeslut är den individuella prövningen, inte enbart att riktlinjerna är utformade på ett visst sätt. Individens problematik ska inte individualiseras, utan bemötande, arbetssätt och insatser ska anpassas individuellt.

Ett individuell handlingsplan ska skapas tillsammans med den sökanden. Av denna ska framgå vilka kortsiktiga och långsiktiga mål som ska leda fram till att den sökande ska närma sig egen försörjning. I denna tydliggörs också vad som förväntas av den sökande för att vara fortsatt bidragsberättigad. Handlingsplanen följs upp i samband med förnyad ansökan eller tidigare vid behov; vad har hänt i ärendet sedan senast, vad har den sökande gjort/inte gjort av det som bestämts, vad har fungerat/inte fungerat? Handlingsplanen revideras vid behov

2.3 Rätten till bistånd

Den som inte själv kan tillgodose sitt behov eller få dem tillgodosedda på något annat sätt har rätt till bistånd för sin försörjning eller livsföring i övrigt. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. I förarbetena till lagen sägs att nivån inte ska överstiga vad en låginkomsttagare på orten i allmänhet har råd att kosta på sig. Med låginkomsttagare avses en person som har en inkomst 50 % lägre än den normala förvärvsinkomsten (SCB:s definition). Vad som är skäliga kostnader när det gäller dagliga levnadsomkostnader (riksnormen) finns angivet i lagen. Biståndet ska vara utformat så att det stärker hans/hennes möjligheter att leva ett självständigt liv. Verksamheten ska bygga på respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

Reglerna i Socialtjänstlagen innebär att var och en i första hand är skyldig att själv försöka tillgodose sitt behov och att det ekonomiska biståndet i princip ska vara tillfällig hjälp. Huvudprincipen är att det är bättre för den enskilde att klara egen försörjning genom lönearbete än genom bistånd. Socialtjänsten ska hjälpa den enskilde på så sätt att han eller hon kan uppnå egen försörjning.

2.4 Förutsättningar för rätt till försörjningsstöd

Socialtjänsten får ställa krav på att den enskilde gör vad han/hon kan för att försörja sig och öka sina möjligheter att bli självförsörjande. Det kan innebära att den enskilde är inskriven på Arbetsförmedlingen, söker arbete, deltar i kompetenshöjande insatser, praktik, av kommunen anordnad verksamhet, svenskundervisning eller annan lämplig insats. Människor har i regel betydande resurser även om det finns hinder av olika slag. För att Socialtjänsten ska ställa andra krav än de som ställs på arbetssökande ska problematiken vara omfattande eller allvarlig. Sådana skäl kan ex. vara allvarligt missbruk eller svår psykisk ohälsa. Personer som av Socialtjänsten bedöms vara förhindrade att arbeta har oftast behov av insatser från andra enheter inom Socialtjänsten, Arbetsförmedlingen eller via Regionen. För att vara berättigad ska dessa personer medverka i planering i syfte att bli arbetsföra eller att få ersättning ur socialförsäkringssystemet. För att arbetsoförmåga ska godkännas bör en person ha relevant läkarutlåtande/intyg som styrker oförmågan eller möjligheten att delta i aktivitet.

Krav kan dock aldrig ställas på att den enskilde genomgå behandling för missbruk eller annan social problematik för att ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Den enskilde ska ges noggrann information om vilka krav som ställs på honom/henne, kravens innebörd och vad som blir konsekvenserna om kraven inte följs. Bedöms det att den enskilde inte uppfyller kraven kan det påverka rätten till ekonomiskt bistånd för hela hushållet.

3. Försörjningsstöd

Försörjningsstödet definieras i 4 kap. 3 § SoL och består av två delar, riksnorm samt övrigt försörjningsstöd till skäligen kostnader som återkommer regelbundet. (För aktuella normbelopp se bilaga 2).

3.1 Riksnorm

Riksnormens nivåer och konstruktion fastställs årligen av regeringen. Beloppen grundar sig på de konsumtions- och prisstudier som Konsumentverket gör årligen och delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller.

I Lindesbergs kommun tillämpas ingen sänkning av beloppen för att barn äter lunch i skola eller förskola.

Den del av försörjningsstödet som utgör den sk riksnormen omfattar 6 poster för vuxna och sju för barn och ungdomar. Följande poster ingår:

**Livsmedel*

Beräkningen av livsmedelskostnaderna följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Utgångspunkten är att all mat tillreds hemma. Vissa halvfabrikat ingår samt inköp av allt matbröd. För ensamhushåll beräknas en något högre kostnad med hänsyn till att vissa kostnader blir dyrare än för flerpersongshushåll.

**Kläder och skor*

Avser det vardagliga kläd- och skobehovet under hela året inkl. skoreparationer samt tillbehör som väska, ryggsäck, paraply och klocka.

**Lek och fritid*

Avser aktiviteter som är rimligt att alla får möjlighet till såsom utöva lek och idrott, biobesök, besök på simhallen, läsa böcker och lyssna på musik samt kostnader för cykel, skridskor och skidor. För yngre barn ingår även leksaker, spel etc.

**Barn- och ungdomsförsäkring*

Avser kostnad för fritidsförsäkring. För barn i förskola och skola har kommunen tecknat kollektiv försäkring

**Förbrukningsvaror*

Här ingår kostnad för rengöring, skötsel och vård av bostaden ex. disk- och tvättmedel samt vård av kläder och skor

**Hälsa och hygien*

Avser kostnader för tvål, tandkräm, blöjor, mensskydd och hårklippning. Även enklare förbandsmaterial och hälsopreparat ingår i posten, dock ej receptbelagd medicin inom högkostnadsskyddet

**Dagstidning/telefon/tv-licens*

Här ingår kostnaden för ett års prenumeration på en daglig tidning, abonnemangs- och samtalsavgifter för telefon, kort och frimärken. Kostnad för internet i hemmet ingår ej i denna post utan prövas separat.

3.2 Förhöjd norm

Om det i enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå än riksnorm. Det används i vissa fall för personer som pga sjukdom eller handikapp har förhöjda kostnader för en eller flera av budgetposterna och då dessa kostnader inte täcks av annan ersättning såsom handikappersättning eller vårdbidrag. Likaså kan det i ärenden som rör våld i nära relationer finnas skäl att beräkna försörjningsstödet till en högre nivå.

Hälsa och hygien

I denna post ska det mesta inrymmas vad gäller medicin som ej omfattas av högkostnadsskyddet. Ibland finns behov av dyrare eller mer omfattande hälsovårdsartiklar ex. bandage eller lusmedel, som inte alltid ryms inom kostnadsramen och inte heller är förutsägbara. Det kan då finnas skäl att godkänna dessa kostnader helt eller delvis.

Kosttillägg

Behov av särskild kost ska bedömas restriktivt och alltid styrkas med intyg om ökad matkostnad finns utifrån sjukdom, allergi eller liknande.

Enligt Konsumentverkets bedömning finns merkostnad vid följande specialkost: glutenfri-, laktosfri- och mjölkproteinrikost, För beräkning av specialkost, se konsumentverket hemsida, beräknade livsmedelskostnader 2023.

Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskottet är ordinerat av läkare kan normen höjas med merkostnaden om det inte står klart att näringstillskottet ersätter vanlig mat och inte innebär merkostnad.

Lek- och fritidsartiklar för barn

Efter individuell prövning kan i undantagsfall bistånd till högre belopp än vad som ingår i normen beviljas för lek- och fritidsartiklar för barn, om det är av vikt för barnets utveckling och barnets behov av stimulans.

Bedömningen ska innefatta sökandens möjlighet att inom rimlig tid själv tillgodose behovet.

3.3 Reducerad norm

Reducerad norm kan användas

*då det är uppenbart att den enskilde inte har vissa kostnader som omfattas av riksnormen eller att han/hon inte använder biståndet avsett för ändamålet

* om den sökande haft inkomster till sin försörjning, men använt dem på annat sätt ex. tappat eller blivit bestulen på inkomster och därför saknar medel till sin försörjning

* om den enskilde inte bedöms uppfylla förutsättningarna för att vara berättigad till försörjningsstöd ex har kunnat försörja sig men inte gjort detta och därför saknar nödvändiga medel. Likaså om den sökande avstått från arbete eller ej stått till arbetsmarknadens förfogande.

3.3.1 Reducering vid ogiltig frånvaro

Vid frånvaro från praktik eller annan arbetsmarknadsåtgärd som inte är giltig ska en reduktion av försörjningsstödet göras. Reduceringen kan ske genom att helt avslå ansökan (vid omfattande frånvaro), reducera försörjningsstöd enligt lägre norm eller delavslå för antalet ogiltiga frånvarodagar. Normen delas då i 30 dagar och multipliceras med antalet frånvarodagar.

För studerande på Sfi gäller språkplikt, vilket innebär att en dags ogiltig frånvaro kan medföra avslag på hela försörjningsstödsansökan.

3.3.2 Akut bistånd

Med hänvisning till kommunens yttersta ansvar ska en sk nödprövning göras om en enskild hävdar att nödsituation föreligger. Bistånd till akuta behov för livsuppehållet kan beviljas efter individuell prövning.

Beslut om akut bistånd bör som regel ske efter utredning. Om tiden inte räcker till bör följande överväganden göras:

*Avser behovet en akut nödsituation?

*Finns det barn i familjen? Föräldrar ska i detta sammanhang informeras om det ekonomiska ansvaret som föräldraskap innebär och att de har huvudansvar för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnet.

*Finns det sjukdom hos den sökande som skulle kunna förvärras om bistånd inte beviljas?

*Har den sökande medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?

*Känner den sökande till försörjningsstödet normer och beräkningsgrunder?

*Kan den sökande få hjälp på annat sätt?

*Är behovet av akut bistånd återkommande trots egen försörjning eller att norm redan utbetalats för perioden?

Bistånd till personer som regelmässigt har egna inkomster över riksnorm ska prövas restriktivt och endast beviljas för att undvika en akut nödsituation där den sökande själv bedöms ha svårigheter att ansvara för sin ekonomi.

Den som blivit bestulen eller genom egen förskyllan hamnat i en situation utan egna ekonomiska medel ska i huvudsak kunna anses lösa behovet själv. Vid ansökan om

försörjningsstöd ska krav ställas på att polisanmälan görs och att den enskilde på något sätt kan styrka den uppkomna situationen ex. genom uppvisande av kontoutdrag. Förlust av pengar ersätts inte förutom med sådant bistånd som är nödvändigt för att undvika en akut nödsituation. Vid återkommande förlust kan bistånd avslås. Likaså kan avslag bli aktuellt om det är uppenbart att den beskrivna situationen inte är trovärdig. Om behovet av akut bistånd upprepas och det finns barn i hushållet ska särskilt beaktas om behovet kan vara ett uttryck för att det kan finnas anledning till oro för barnets hälsa och utveckling.

Vid nödprövning av bistånd till matpengar kan hembesök behöva göras för att utreda om en nödsituation föreligger.

För en person som tillfälligt vistas i kommunen i en akut nödsituation kan bistånd till enkel biljett till hemkommunen beviljas samt ev. akuta matpengar i avvaktan på kontakt med hemkommunen.

3.4 Fickpengar

För personer som vistas på institution av något slag och är berättigad försörjningsstöd kan bistånd till fickpengar beviljas med 3 % av basbeloppet. Avvikelse från normbeloppet avseende fickpengar kan ske om det på institutionen finns särskilda regler om fickpengar. Pengarna ska täcka behovet av frukt, fika, tvål, tandkräm, rakutrustning, mensskydd, hårklippning, kompletterande inköp av underkläder, fritidsaktiviteter och resor, inköp av böcker, tidskrifter, tidning och telefon. Klädbidrag beviljas max var tredje månad om inga särskilda skäl framkommer.

3.5 Skäligena kostnader utöver riksnorm

3.5.1 Boendekostnader

3.5.1.1 Hyresrätt

Försörjningsstöd lämnas till skäligena boendekostnader. Skäligena boendekostnader motsvarar vad en låginkomsttagare på orten har möjlighet att kosta på sig. I Lindesbergs kommun tillämpas en högsta godtagbar hyresnivå som vägledning för bedömning av vad som kan anses vara skäligena boendekostnad. Högsta godtagbara hyresnivå räknas årligen upp utifrån den hyreshöjning som är överenskommen mellan hyresgästföreningen och det kommunala bostadsbolaget Libo. I skälighetsbedömningen bör hänsyn tas till barns behov av utrymme hos umgängesförälder.

Riktlinjer för högsta godtagbara boendekostnad 2023 (exkl. hushållsel):

1 vuxen 4885 kr/mån

1-2 vuxna + 1 barn 5730 kr/mån

2 vuxna + 1 barn	6680 kr/mån
1-2 vuxna + 2 barn	7750 kr/mån
1-2 vuxna + 3 barn	9275 kr/mån
1-2 vuxna + 4 barn el. fler	10 500 kr/mån

Ovan angivna belopp är vägledande riktlinjer, men bedömningen ska alltid vara individuell. Finns billigare alternativ att tillgå på orten gäller den lägre boendekostnaden.

Den högsta godtagbara hyresnivån enligt riktlinjerna kan dock överskridas om det finns synnerliga skäl vid individuell bedömning. Vid bedömning ska barnperspektivet beaktas. Om boendekostnaden bedöms vara oskälig och behovet av försörjningsstöd inte bedöms vara tillfälligt (mindre än 3 mån) ska den sökande uppmanas sänka sin boendekostnad. Innan ett hushåll ställs inför kravet att förändra sin boendesituation bör följande förhållande beaktas:

*Bostadens storlek i förhållande till antalet familjemedlemmar. (Vid fler än ett barn ska individuell bedömning ske och åldersskillnad och kön på barnen beaktas med tanke på att barns behov av avskildhet ofta ökar med stigande ålder)

*Sociala konsekvenser av en flytt (om ex. en barnfamilj tvingas bryta upp från barnomsorg, skola och socialt nätverk)

*Sökandens ålder och hälsotillstånd och möjligheten att klara av en flytt

*Sökandens möjlighet att bli godkänd som hyresgäst (utifrån ex. tidigare skulder, anmärkningar)

*Sökandens möjlighet att i framtiden bli självförsörjande med egna inkomster

*Nuvarande standard inte är skälig

Om Socialförvaltningen efter ovanstående övervägande kommer fram till att den enskilde ska uppmanas förändra sin boendesituation ska skäligt rådrum ges för att genomföra flytt. Skäligt rådrum är 4 mån och kan förlängas om den enskilde under denna tid påbörjat byte av bostad. Beslutet om rådrum kan överklagas och ska delges klienten tillsammans med besvärshänvisning. Om den enskilde bedöms kunna flytta, men avstår, ska bistånd till hyran omgående nedsättas i nivå med vad som sägs om skälig boendekostnad. Den enskilde ska under rådrumstiden redovisa vilka bostäder hen söker i samband med ansökan om försörjningsstöd. Det åvilar den enskilde att visa att billigare boende inte kunnat hittas.

Nyinflyttade i kommunen förväntas ha informerats om kommunens gällande riktlinjer för högsta godtagbara hyra innan inflyttning och beviljas därför inte skäligt rådrum. Detsamma gäller sökanden som tidigare haft försörjningsstöd i kommunen.

Om någon anser sig behöva byta bostad under pågående biståndsperiod och detta medför ökad boendekostnad ska detta ske i samråd med Socialförvaltningen. Om inga godtagbara skäl finns för bostadsbyte ska endast tidigare hyra godkännas.

Vid kortare biståndsbehov (mindre än 3 mån) kan faktisk hyra godtas.

Avgift för parkeringsplats och garage godtas inte. Inte heller godtas kostnad för medlemskap i hyresgästförening eller extra kostnad för tillval i bostaden. Undantag görs när tillvalskostnad redan finns eftersom kostnaden då inte kan påverkas.

Kostnad för depositionshyra vid flytt till ny bostad, kan i undantagsfall och efter individuell bedömning godtas och beviljas mot ev återbetalning om detta är nödvändigt för att den sökande ska kunna få en bostad överhuvudtaget. Andra möjliga lösningar ska dock vara helt utredda innan.

3.5.1.2 Bostadsrätt eller villa

Bostadsrätt eller villa kan vara en realiserbar tillgång som genom försäljning kan komma att ge inkomster till försörjningen. Om biståndsbehovet är kortvarigt eller om bostaden är belånad på sådant sätt att det inte blir något överskott vid en ev. försäljning och månadskostnaden är rimlig, ska krav på försäljning inte ställas. I annat fall bör mäklare kontaktas för värdering. Biståndet beviljas då med krav på återbetalning om försäljningen ger ett överskott. Bedömning behöver göras om det finns sociala eller humanitära skäl som talar för ett kvarboende. Om det finns barn måste även barnets bästa beaktas och ev. konsekvenser utredas.

Som boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen samt ränta på ev. lån för bostaden.

I boendekostnad för villa ingår ränta på lån knutna till fastigheten samt ev. kostnader för vatten, hushållsel, uppvärmning, sophämtning, försäkring, sotning samt tomträttsavgäld. Inte i något fall ska amortering på lån räknas in i boendekostnaden då detta utgör kapitalbildning. Sökanden med lån och förvärvsarbete ska alltid uppmanas söka skattejämkning för räntekostnaden.

För bostadsrätt eller villa accepteras den faktiska boendekostnaden, förutom amortering på lån, från dag ett för nybesök och som längst 9 mån framåt. Efter särskilt beslut av Snau kan niomånadersgränsen förlängas om huset visar sig svårsålt och husägaren bedöms ha gjort vad denne kan för att få huset sålt. I annat fall beräknas boendekostnaden efter 9 mån enligt högsta godtagbara hyreskostnad.

3.5.1.3 Andrahandsboende

För andrahandsboende gäller beträffande kostnad och krav på flyttning samma regler som vid förstahandskontrakt. Ett andrahandskontrakt som är underskrivet av

fastighetsägaren eftersträvas alltid. Ett skriftligt avtal mellan sökande och förstahandshyresgästen ska finnas. Det skriftliga avtalet bör innehålla bostadens adress, överenskommelse om hyrestidens längd, uppsägningstid, hyrans storlek och vad som ingår i hyran. Förstahandskontrakt och hyresavi ska begäras in. Den sökande ska vara folkbokförd på adressen och samma krav på bostadsbidrag gäller som för övriga sökanden.

Vid andrahandsuthyrning kan hyresgästens hyra + 15 % av hyreskostnaden för möbler, godtas som godtagbar boendekostnad.

3.5.1.4 Inneboende

När en person bor inneboende behöver det i första hand utredas om personen har hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren. Hushållsgemenskap innebär att personer gör gemensamma inköp av bl.a mat, hygienartiklar, förbrukningsvaror etc. Om hushållsgemenskap inte föreligger delas boendekostnaden med antalet personer i bostaden. Om hushållsgemenskap föreligger ska hyran för inneboende bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt avtal med hyresvärden. Kostnad för boendet ska beviljas utifrån hur många rum den sökande disponerar i förhållande till det totala antalet rum enligt Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap. Hembesök kan göras för att kontrollera kontraktets riktighet, att lägenheten existerar, antal boende i bostaden och att personen vistas i kommunen. Den enskilde ska vara folkbokförd på adressen. För att undvika felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd behövs ett samtycke från den som hyr ut bostaden för att kontrollera att denna inte redan erhåller försörjningsstöd till hyran.

Vid inneboende beräknas norm i enlighet med personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet.

3.5.1.5 Delad lägenhet

När syskon, nära vänner eller kamrater delar bostad ska hushållsgemenskap förutsättas om inget annat framkommer. Med hushållsgemenskap menas då att man mer eller mindre delar på kostnaderna i ett hushåll. Nettohyran ska då delas på antalet personer i hushållet.

3.5.1.6 Boendekostnad vid vistelse på kriminalvårdsanstalt

I första hand bör den enskilde försöka hyra ut sin bostad. I annat fall kan ekonomiskt bistånd utgå till boendekostnad om den faktiska strafftiden inte överstiger 6 mån (se mer info under 6.6 Intagna vid kriminalvårdsanstalt)

3.5.1.7 Boendekostnad för vuxna hemmaboende barn

För ungdomar under 21 år som studerar på gymnasiet har föräldrarna försörjningsansvar enligt Föräldrabalken. I annat fall pågår försörjningsansvaret till ungdomen fyller 18 år. En ungdom kan dock höstterminen det år han/hon fyller 20 år ansöka om studielån från Csn och därmed försörja sig själv.

Om en gymnasiestuderande ungdom gifter sig är det i första hand maken/makan som ska svara för underhåll under gymnasiestudierna. Detta innebär dock inte att föräldrarnas ansvar enligt föräldrabalken har upphört. Föräldrarnas ansvar inträder således då maken inte kan fullgöra sitt försörjningsansvar.

Huvudregeln är att bistånd till hyra för ungdomar inte beviljas. Om den unge ingår i en familj som har försörjningsstöd söker föräldrarna ekonomiskt bistånd till hela hyran. Undantag ska göras om ungdomen själv kan visa att han/hon har betalat hyresdel till föräldrarna. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst tre månaders varaktighet. Detta under en period då ungdomen haft egna inkomster. Hyresdel beräknas då utifrån Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap.

Undantag från regeln görs om föräldrarnas inkomst i form av bostadsbidrag upphör/minskar för att den unge slutat gymnasiet/fyllt 18 år. Hyresdel kan då beviljas motsvarande inkomstbortfallet. Även om föräldern behöver behålla en större bostad för att ungdomen ska kunna bo kvar kan undantag göras.

I de fall ungdomen haft eget boende men av olika orsaker flyttat hem till föräldrahemmet igen, kan hyresdel också beviljas. Hyresdel beräknas då utifrån Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap:

Exempel: Om den biståndssökande disponerar ett rum i sina föräldrars bostad på fyra rum och kök, innebär det att han eller hon disponerar två av totalt nio enheter (fyra rum $\times 2 = 8$ + kök = 9 enheter). Hela boendekostnaden är 6000 kr per månad. Den sökandes andel av boendekostnaden bör då beräknas genom att 6000 kr divideras med 9 och därefter multipliceras med 2, dvs $2/9 \times 6000 = 1\ 333$ kr per månad.

3.5.1.8 Vuxna hemmaboende barn med inkomster

Ungdomar som slutat gymnasiet och kan försörja sig själva bör bidra till familjens boendekostnad. Detta gäller även gymnasiestuderande ungdomar som from höstterminen det år han/hon fyller 20 år kan beviljas studiemedel från Csn. Hyresdel som ungdomen bör bidra med beräknas enligt Socialstyrelsens beräkning av hushållsgemenskap.

3.5.1.9 Ungdomar och eget boende

Hemmaboende ungdomar har ingen ovillkorlig rätt till ekonomiskt bistånd i syfte att bereda dem ett eget boende, såvida inte t ex familjen är mycket trångbodd eller att svåra personliga motsättningar föreligger. Rätt till bistånd föreligger endast i den mån den biståndssökandes behov inte kan tillgodoses på annat sätt innebär att sökanden i första hand har att ta egna ekonomiska resurser - inkomster och tillgångar - i anspråk. Först

när ungdomen fyllt 24 år kan kostnad för eget boende godtas, om inte ungdomen har kunnat försörja sig själv och bott hemifrån minst 2 år.

I de fall en ungdom ansöker om eget boende och uppger att hen inte kan bo kvar hemma, alternativt inte kan flytta hem, så görs alltid en boendeutredning för att utreda om egen bostad är nödvändigt för att tillgodose skälig levnadsnivå för den unge. Särskild bedömning görs för de ungdomar som tidigare varit placerade av Socialnämnden eller kommit som ensamkommande.

3.5.1.10 Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer avses campingboende, husvagn, vandrarhem etc. Bistånd till sådana boendekostnader prövas restriktivt och beviljas endast om den sökande har mycket stora svårigheter att lösa sin situation på annat sätt och saknar tak över huvudet.

3.5.1.11 Dubbla boendekostnader

Dubbla boendekostnader godkänns inte som en godtagbar utgift då det åligger den enskildes att själv planera så att dubbla boendekostnader inte uppstår. Om den sökande ändå har dubbla boendekostnader medräknas boendekostnaden för den bostad som den sökande faktiskt bor i.

Dubbla hyreskostnader som uppkommit i samband med att sökanden flyttat till vårdboende, fått anställning på annan ort eller behövt flytta p g a. hot och våld i nära relationer, kan medräknas som godtagbar utgift. Bistånd till dubbla boendekostnader kan även beviljas om den sökanden av starka sociala skäl måste flytta till annat boende och Socialnämnden medverkat i denna planering.

3.5.2 Driftskostnader

3.5.2.1 Elkostnad

Normalt beviljas bistånd till faktisk elkostnad. I första hand bör utgångspunkten för biståndet vara aktuell faktura. Vid bedömning om kostnaden är skälig är utgångspunkten Konsumentverkets beräkningar avseende uppskattad genomsnittlig förbrukning i kwh i hyreslägenhet. Godtagbar elkostnad är beräknat utifrån bostadsstorlek och antalet hushållsmedlemmar. För att täcka in elförbrukning för egen tvättmaskin, ev. äldre vitvaror godkänns 25 % över Konsumentverkets beräkning av elförbrukning. Se beräkningstabell som bilaga.

I vissa fall ingår elkostnaden i hyresbeloppet. I de fall den sökande förbrukar mer el än vad ingår i hyresbeloppet godtas 25 % över Konsumentverkets beräkning av kwh för aktuellt hushåll. (Se beräkningstabell som bilaga 3)

En ansökan om bistånd till elräkning som förfallit inom en månad före tidsbeställningsdagen bör inte betraktas som skuld utan prövas som löpande faktura. Vid elkostnad för uppvärmning av bostad kan kostnaden vintertid bli hög. En utredning och individuell bedömning behöver då göras. I de fall faktisk elkostnad inte kan godtas

beviljas efter rådrom istället högsta godtagbara boendekostnad samt kostnad för hushållsel för antalet hushållsmedlemmar.

När vuxna, som inte är gifta eller lever under samboliknande förhållande, delar lägenhet, delas kostnaden för el på antalet personer i hushållet.

Vid kostnad för deposition hos elleverantör /förskottsbetalning kan deposition anses om en kostnad för el och ingå i begreppet skälig levnadsnivå under förutsättning att depositionen är nödvändig för att få el levererad överhuvudtaget. Det är dock viktigt att utreda om behovet kan tillgodoses på annat sätt ex. genom att hyresvärden övertar el abonnemanget.

3.5.2.2 Vatten, värme, sopor, sotning

Faktisk kostnad för vattenförbrukning, värmekostnad, sophämtning samt sotning godtas om den totala boendekostnaden inte överstiger högsta godtagbara boendekostnad. Vid rådrom och krav på försäljning av ev. fastighet godtas faktisk kostnad så länge den sökanden bedöms göra vad han/hon kan för att få fastigheten såld.

I vissa hyreslägenheter ingår kostnad för vatten och värme i hyresbeloppet. I de fall den sökande förbrukar mer vatten än vad som ingår i hyresbeloppet godtas 25 % över Konsumentverkets beräkning av vatten för aktuellt hushåll. Se beräkningstabell som bilaga. I de fall extra kostnad för värme uppstår godtas inte denna utgift, då värme upp till 21 grader redan ingår i hyreskostnaden.

3.5.3 Hemförsäkring

Bistånd till hemförsäkring är en godtagbar utgift och beviljas till faktisk kostnad om denna avser grundförsäkring. Kostnad för grundförsäkring som omfattar rättsskydd, ansvar, överfall och egendomsskydd beviljas. Extra försäkringar såsom allrisk-, oturs- och hemplusförsäkring etc ingår inte i vad som betecknas som grundförsäkring. I de fall sökande har års- eller halvårsbetalning ska han/hon uppmanas begära månadsbetalning. Vad gäller barn- och ungdomsförsäkring så ingår denna kostnad redan i försörjningsstödet. Kostnad för tilläggförsäkring godtas inte.

Alla som är folkbokförda på en adress täcks av lägenhetsinnehavarens hemförsäkring. Inneboende utgör undantaget och ska uppmanas skaffa egen hemförsäkring.

Möjlighet till nedsatt premie via fackförbund ska beaktas.

3.5.4 Avgift till fackförening eller arbetslöshetskassa

Bistånd till avgift för fackförening och/eller arbetslöshetskassa ska beviljas med det belopp som gäller för den organisation den sökande tillhör. Om det är möjligt för den sökande att få reducerad avgift ska sådan ansökan göras.

3.5.5 Läkarvård, medicin och kostnad för intyg

Läkarvård och sjukvårdande behandling godkänns enligt gällande taxa för patientavgift till och med nivån för högkostnadsskyddet på 1300 kr (år 2023). Läkarbesöken och/eller den sjukvårdande behandlingen ska ha skett under en tolv månadersperiod för att frikort ska beviljas. Därefter är resterande period kostnadsfri. Gäller både hos Regionen och privat.

Bistånd utgår även till cellprovtagning och mammografi. Kostnad för uteblivande från besök beviljas inte.

Landstinget ersätter resor till och från sjukvård. Vid sjukresor betalar den enskilde en egenavgift där kostnaden godtas efter uppvisat kvitto.

Läkemedel utom högkostnad godtas som regel inte. Vid läkemedelskostnad uppgår högkostnadsbeloppet till 2600 kr (år 2023).

Barn och ungdomar under 20 år betalar inte för läkarbesök i Örebro län.

Privat terapi eller behandling är sjukvårdshuvudmannens ansvar. Huvudprincipen är att sådan kostnad inte beviljas och hänvisning bör ske till vårdcentral.

Kostnad för läkarintyg av något slag ingår inte i högkostnadsskyddet och beviljas därför inte, undantaget om Socialförvaltningen begärt in intyget då kostnaden kan beviljas.

4. Bistånd till livsföring i övrigt

4.1 Barnomsorgsavgift – förskola, fritidshem

Barnomsorgsavgift beviljas till faktisk kostnad när den sökande för övrigt är berättigad till försörjningsstöd. Detta under förutsättning att hushållet lämnat in korrekt inkomstuppgift. Om ingen inkomstuppgift lämnas kompenseras inte den högre kostnaden av försörjningsstöd.

Vid växelvis boende bör föräldrarna dela på fakturan.

4.2 Begravningskostnad

Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångar i dödsboet eller genom försörjningsskyldigas, dvs föräldrars och efterlevande makars/registrerade partners, inkomster eller tillgångar. Vid bedömning av försörjningsskyldigas betalningsförmåga prövas detta mot gällande norm för försörjningsstöd. Hänsyn ska tas till tillgångar exempelvis i form av försäkringar. Begravningskostnader ska som huvudregel endast beviljas vid ansökan från dödsbodelägaren eller från den som är försörjningsskyldig för den avlidne. Bistånd till begravningskostnad kan beviljas under förutsättning att dödsboanmälan upprättats och dödsboets tillgångar utretts. Alla kända tillgångar som finns på dagen för dödsfallet avräknas direkt vid ansökan om begravningskostnad, även eventuell kommande skatteåterbäring. Begravningskostnader går i princip före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet ex. obetald faktura, städning, kostnad för

utflytt etc. Rätten till bistånd bedöms utifrån dödsboets tillgångar och inte dödsbodelägarnas. Hänsyn ska även tas till tillgångar i form av försäkringar, skatteåterbäring etc. Beviljat bistånd kan återkrävas enligt 9 kap. 2 § SoL om dödsboet förväntas erhålla tillgångar längre fram.

Bistånd beviljas till en enkel men värdig begravning med respekt för den avlidnes och nära anhörigas önskemål. Hänsyn bör tas till olika religiösa och etniska gruppers speciella krav på hur begravningen ska ordnas. När någon har avlidit bör dennes önskan om kremering eller gravsättning i möjligaste mån följas av anhörig/närstående eller kommun.

Bistånd kan beviljas med max 50 % av basbeloppet till kostnad för begravning och gravsten och inkluderar då även transportkostnader. Samma belopp kan max beviljas för begravning på annan ort eller utomlands och inkluderar då även transportkostnader. Om en svensk resenär avlider utomlands är det antingen personens egna hem- eller reseförsäkring eller de anhöriga som får betala transporten till Sverige. I annat fall hjälper ambassaden till med att ordna en värdig begravning utomlands.

Bistånd till kostnad för begravning av minderårig eller ofullgånget foster prövas i förhållande till vårdnadshavarens ekonomiska situation.

När en person avlider är det den avlidnes anhöriga som ska ombesörja att en begravning arrangeras. Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravningen har socialtjänsten inom ramen för den provisoriska dödsboförvaltningen enligt 18 kap 2 § ÄB skyldighet att ordna att en begravning kommer till stånd. Socialtjänstens uppgift är att beställa begravningen hos en begravningsbyrå. För kostnaderna har socialtjänsten rätt till ersättning ur dödsboet. Om begravning av någon orsak inte anordnas av dödsboet eller av socialtjänsten i samband med dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB, ska begravningen enligt 5 kap 2 § BegrL ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade.

Asylsökande omfattas normalt av Lagen om mottagande av asylsökande m.fl. men det gäller endast ersättning direkt till den enskilde och inte till dödsbon. I dessa fall gäller därför vistelsekommunens ansvar enligt socialtjänstlagen och kommunen kan inte få ersättning från Migrationsverket för bistånd till begravningskostnad som man beviljat dödsboet. Om dödsboet har tillgångar kan kommunen få ersättning från dödsboet. Finns inga tillgångar ansvarar vistelsekommunen där personen vistas när behovet uppstår. I normalfallet beviljas ej ekonomiskt bistånd till begravningskläder.

4.3 Flytt/magasineringskostnad

Ekonomiskt bistånd till flyttkostnader bör beviljas om flyttningen är nödvändig för att den enskilde ska uppnå skälig levnadsnivå. Det kan finnas både sociala, hälso- och ekonomiska skäl till att en familj behöver flytta för att uppnå skälig levnadsnivå. Sociala skäl kan vara ex. dödsfall, skilsmässa eller behov av ny miljö. Ekonomiskt skäl kan vara att en flytt ökar möjligheten till självförsörjning genom studier eller arbete.

I de fall Socialförvaltningen ställer krav på annat boende utifrån hög boendekostnad bör bistånd till flyttkostnad beviljas.

Vid medicinska skäl bör den sökande styrka behovet med läkarintyg. Utgångspunkten är att de flesta människor själva organiserar sin flytt med hjälp av släkt och vänner.

Om den enskilde pga sjukdom, funktionshinder, ålder eller andra skäl inte klarar att flytta på egen hand bör biståndet omfatta skäliga kostnader för flyttfirma till billigaste alternativ. Möjligheten att Serviceteamet kan vara behjälpliga med flytt bör undersökas. Som regel bör dock inte flyttkostnad beviljas i de fall den enskilde vid flytt avbryter arbete, studier eller annan sysselsättning och därmed riskerar att fördröja sitt inträde på arbetsmarknaden samt sina möjligheter att bli självförsörjande.

Bistånd för flytt utanför Norden beviljas inte. Inte heller godtas dubbel boendekostnad vid flytt eller reparationskostnad pga onormalt slitage.

Kostnad för magasinering av bohag godtas endast i undantagsfall och beviljas till den som uppbär löpande försörjningsstöd om den sökande inom överskådlig framtid förväntas kunna få en ny bostad. Kostnad för magasinering kan då under skälig tid ingå i den faktiska boendekostnaden. Beslut om bistånd till sådan kostnad ska tidsbegränsas. Vid bedömning av rätten till bistånd ska hänsyn tas till bohagets skick och storlek samt om kostnad för magasinering överstiger kostnad för inköp av nytt bohag. Hänsyn bör även tas till de konsekvenser som kan uppstå för den enskilde vid en ev. försäljning. Vid avhysning svarar Kronofogden för magasinering av bohaget under viss tid och debiterar den enskilde för kostnaden. Ekonomiskt bistånd beviljas inte till sådan kostnad.

4.4 Glasögon och linser

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till glasögon om behov finns eller om nya glasögon behövs pga olycksfall. Erforderliga glas samt bifokala glas inkl. undersökning och arbetskostnad beviljas. I första hand tas ställning till om befintliga bågar kan användas. I annat fall beviljas bågar ur ett standardsortiment till en kostnad av högst 2 % av basbeloppet. Den sökande ska uppvisa kostnadsförslag från 2 olika optiker som styrker behovet och vad som ingår i begärt pris. Skälig kostnad för glasögon är lägsta paketpris som erbjuds av optiker. Bistånd till specialslipade eller specialbehandlade glas beviljas ej, om inte behovet är styrkt av läkare och detta är enda alternativet för att korrigera sökandens synfel. Progressiva glas beviljas endast om detta är billigaste alternativet. Bistånd till vanliga läsglasögon som är avsedda för personer med avtagande synskärpa sk. ålderssynthet beviljas inte. Behovet kan tillgodoses inom ramen för riksnormen för hälsa och hygien.

Vid kortvarigt bidragsberoende, 3 mån eller kortare, beviljas kostnad till glasögon endast i undantagsfall efter individuell bedömning.

Kostnad för linser godtas endast om detta är enda alternativet och är styrkt med läkarintyg.

Avseende borttappade eller förlorade glasögon får individuell bedömning göras. I första hand bör möjligheten att få behovet tillgodosett via hemförsäkring undersökas.

För barn mellan 0-20 år finns landstingsbidrag och då krävs endast ett kostnadsförslag från optiker. Landstingsbidraget i Örebro län uppgår till max 1000 kr/år, (år 2023)

vilket räcker till glas och bågar av standardmodell. Den som har ett synfel som kräver glas med högre styrka kan ha rätt till ett årligt bidrag om 1300 kr.

Barn som får remiss till ögonmottagningen från BVC eller skolsköterska betalar ingen kostnad för synundersökningen, dock hos optiker.

4.5 Sjukhusvistelse

Vid planerad sjukhusvistelse kan försörjningsstödet reduceras med posten för livsmedel under förutsättning att de extra kostnader som sjukhusvistelsen innebär medräknas i försörjningsstödet. Barn och ungdomar under 20 år betalar ingen avgift för sjukhusvistelse, övriga 100 kr/dygn de första 30 dagarna, därefter 50 kr/dygn.

Vid barns sjukhusvistelse godtas avgift för förälders vistelse på sjukhus (ex resekostnad) utifrån barnets behov och om kostnaderna inte täcks av landstingets bidrag.

Kostnad för ambulans godtas och ingår i högkostnadsskyddet.

4.6 Hemtjänstavgift, matlåda eller kostnader för särskilt boende

Ekonomiskt bistånd beviljas som regel inte till fastställd avgift för hemtjänst, hemsjukvård eller särskilt boende. Vid debitering av kostnaden görs beräkning så att den enskilde får ett skäligt belopp kvar till sina utgifter så kallat förbehållsbelopp. Den som saknar beskattningsbar inkomst eller förmögenhet behöver inte betala avgift för hemtjänst, hemsjukvård eller för särskilt boende, dock för matlåda. Den enskilde ska då söka nedsättning av avgiften hos kommunens avgiftshandläggare. Vid beräkning av hemtjänstkostnad tas dock ingen hänsyn till Kronofogdens ev. införsel på inkomst. Kontakt behöver då tas med Kronofogden för nedsättning av införseln.

Oavsett inkomst får den enskilde betala kostnad för matlåda. Om en person har kostnad för matlåda en gång/dag, beräknas kostnaden genom att utgift för matlåda reduceras med en tredjedel av matnormen och kostnadsökningen utgör då godtagbar utgift.

4.7 Sjukresor och färdtjänstavgift

Grundregeln för sjukresor till och från vården är att alla erbjuds kostnadsfri resa med kollektivtrafik. Kallelse till vårdbesök eller besökskvitto gäller som biljett. Den som väljer att resa på annat sätt kompenseras inte för resekostnaden med försörjningsstöd.

Den som har medicinskt behov eller färdtjänst får åka sjukresefordon. Kostnad för resa med sjukresefordon godtas till faktisk kostnad per enkelresa beroende på avstånd. Högkostnadstaket för sjukresor är 1750 kronor (år 2023) under en 12-månadersperiod. Vid färdtjänst finns inget högkostnadsskydd. En bedömning behöver alltid göras om vilka resor som skett med färdtjänst dvs om det är en resa som bedöms ingå i skälig levnadsnivå och ska godtas utöver norm eller om det är en resa som bör täckas av fritidsposten i normen.

4.8 Hjälpmedel

Ekonomiskt bistånd kan beviljas efter individuell prövning till kostnad för hjälpmedel som föreskrivits av behörig personal, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Medicinskt behov av ortopediska skor, skoinlägg, stödstrumpor ska styrkas med intyg från läkare eller sjukgymnast. From 1/1 år 2020 tas en abonnemangsavgift ut med 65 kr/mån för lån av individmärkt hjälpmedel. Abonnemangsavgiften är densamma oavsett hur många hjälpmedel som lånas. Barn- och ungdomar under 20 år betalar ingen abonnemangsavgift. Abonnemangsavgiften gäller dock inte för vissa hjälpmedel såsom rollatorer, TENS-apparater, CPAP-/APAP-apparater, behandlande madrasser och eldrivna träningscyklar där en engångsutgift tas ut.

4.9 Hemutrustning

Socialnämnden bör ge ekonomiskt bistånd till behövlig hemutrustning om det finns särskilda skäl. Det ingår i skälig levnadsnivå att ha ett hem som fungerar tillfredställande, men det finns ingen allmän rätt för den som får en bostad och har bristande ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden. De flesta är hänvisade att klara sin situation på det sätt som människor i allmänhet gör dvs planering, sparande, lån och gåvor från nätverket. Detta gäller särskilt för unga människor som flyttar hemifrån och som får godta en enklare standard i sitt första hem. En bedömning behöver göras om den enskilde själv haft förutsättningar att skaffa del av utrustningen eller inom rimlig tid med egna inkomster tillgodose behovet. Ekonomiskt bistånd till hemutrustning kan utgå efter enskild prövning och bedöms efter bostadens beskaffenhet, familjens behov och sociala skäl. För att bedöma behovet krävs att hembesök görs. Följande ska övervägas:

- *Är behovet akut och nödvändigt för att sökanden med kort varsel ska kunna flytta in i en anvisad bostad?
- * Kommer sökanden att inom rimlig tid själv kunna skaffa sig eller komplettera en hemutrustning?
- *Vilka möjligheter har sökanden haft att spara till eller planera för boende och hemutrustning?
- *Om behovet av bistånd är föranlett av en orsak som kan täckas av hemförsäkring ska detta alltid prövas i första hand.
- *När det gäller barnfamiljer ska beaktas om särskilt behov finns hos barnen
- *Vilken hjälp kan den sökande få av nätverket?

4.9.1 Grundutrustning

Bistånd till grundutrustning ska ges mer sällan och beviljas endast om det finns särskilda skäl eller om behovet är akut och inte kan tillgodoses på annat sätt. Biståndet ska omfatta den mest nödvändiga utrustningen och tillgodose ett fungerande basbehov.

Grundutrustningen bör tillgodose behov av matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring, rekreation och information via radio/tv.

Biståndet beviljas med max 15 % av basbeloppet avseende en vuxen person och om hushållet innehåller fler personer kan beloppet ökas med 3,5 % av basbeloppet per person.

4.9.2 Löpande komplettering

Bistånd till löpande komplettering och reparation av befintlig hemutrustning beviljas vid behov till sökande med mer än 6 mån behov av försörjningsstöd. Prövning ska göras i förhållande till vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig.

Vägledande belopp vid ansökan om specifik utrustning:

(Uppräknade belopp om 10 % år 2023)

*Vuxensäng inkl. madrass	1100 kr
*Barnsäng (under 8 år) inkl. madrass	550 kr
*Köksbord och stolar	550 kr
*Soffa	880 kr
*Soffbord	220 kr
*Byrå	220 kr
*TV	450 kr
*Dammsugare	660 kr
*Städutrustning	165 kr
*Husgeråd (kastruller, porslin etc)	550 kr
*Badhandduk/pers	35 kr
*Handduk/pers	35 kr
*Sängkläder/pers (påsl, örng., underl.	220 kr
*Täcke och kudde/pers	220 kr

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd kan ekonomiskt bistånd till hemutrustning numera även omfatta bistånd till dator. Dator med internetkoppling för tillgång till internet i hemmet, anses numera ingå i vad som normalt krävs för att uppnå en skälig levnadsnivå, om behovet inte kan tillgodoses genom en smartphone.

Ovanstående belopp är endast vägledande och bör jämföras med inköpsställen för begagnade möbler och husgeråd. Då Socialtjänsten ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet är det den enskildes sak att avgöra var inhandlingen ska ske.

Bistånd till inköp eller reparation av disk-/tvättmaskin beviljas endast till sökanden med fysiska, psykiska eller medicinska hinder som är styrkta av läkarintyg eller annan bedömning

Vid ansökan om hemutrustning bör hembesök ske för bedömning av såväl befintlig som behövlig hemutrustning.

Vid separationer bör bedömning göras om vad som kan anses rimligt att medföra från det gemensamma boet.

Om behovet av bistånd är föranlett av en orsak som kan täckas av hemförsäkring ska detta alltid prövas i första hand. När det gäller barnfamilj ska beaktas om särskilt behov finns hos barnen.

4.10 Spädbarnsutrustning

Bistånd till spädbarnsutrustning kan utgå vid första barnets födelse om familjen har inkomster som understiger försörjningsstödsnormen och inte har kunnat spara för att skaffa nödvändig utrustning. Bistånd beviljas med max 12 % av basbeloppet. I de fall viss utrustning finns, görs avdrag med skäligt belopp. Efter individuell bedömning kan ekonomiskt bistånd i vissa fall beviljas till kompletterande utrustning vid senare barns födelse tex om det gått lång tid sedan eller om sistfödda barnet fortfarande har behov av ex. spjålsäng.

Biståndet avser att täcka kostnader för:

- *Säng m. utrustning
- *Skötbord m. tillbehör
- *Bärsele
- *Barnvagn m. tillbehör
- *Utrustning för bad
- *Utrustning för mat
- *Baskläder

Biståndet bör ge utrymme för successiv anskaffning av vad som behövs.

Rekommenderat belopp för enbart begagnad barnvagn är 1650 kr (uppräknat belopp år 2023) och tvillingvagn 2200 kr (uppräknat belopp år 2023).

4.11 Juridiska kostnader

Normalt beviljas inte bistånd till advokatkostnader. I första hand ska den sökande utnyttja det rättsskydd som ingår i hemförsäkringen. Detta rättsskydd gäller tex för tvister angående vårdnad och underhåll, men inte för tvister som rör äktenskapsskillnad, upplösning av samboförhållande eller bodelning. I vissa fall kan ekonomiskt bistånd beviljas till självriskan vid rättsskydd och till den kostnad som tillkommer sökanden vid statlig rättshjälp om målet gäller familjerättsliga tvister.

4.12 Inköp av mobiltelefon

Kostnad för mobiltelefon anses numera ingå i begreppet skälig levnadsnivå. Bistånd kan beviljas med 600 kr för smartphone, om sådan typ av mobiltelefon behövs för att bl.a söka arbete, utträta bankärenden etc. Om behov av mobiltelefon för enbart kommunikation behövs, beviljas ekonomiskt bistånd med 200 kr.

4.13 Kostnad för äktenskapsskillnad, id-kort, medborgarskap

Huvudregeln är att bistånd till kostnad för äktenskapsskillnad inte beviljas. Undantag kan göras i enskilda fall ex då det är viktigt att äktenskapsskillnad eller bodelning genomförs (bl.a vid kvinnofridsärenden) .

Kostnad för id-kort för personer över 16 år kan beviljas om den sökande saknar annan legitimation. Kostnader i samband med ansökan om svenskt medborgarskap eller pass beviljas som regel inte. Migrationsverkets avgifter för ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd beviljas inte då skyddsbehövande och sökanden av humanitära skäl inte behöver betala för det. För asylsökande i Sverige och för make/make/sambo/barn under 18 år som vill återförenas med en utlänning som fått uppehållstillstånd som skyddsbehövande eller av humanitära skäl tas ingen avgift ut. Förnyelse av körkort likställs med id-kort och kan beviljas.

4.14 Avgift för kontoutdrag och andra kontrolluppgifter

Om den sökande får betala en avgift för t ex kunna lämna in kontoutdrag som socialtjänsten begärt in räknas den kostnaden med som en godtagbar utgift i den ekonomiska beräkningen.

4.15 Resor

4.15.1 Arbetsresor

Om behov av resekostnader föreligger utifrån att den sökande ska kunna arbeta eller delta i regelbundna aktiviteter för att komma i arbete, ska bistånd beviljas. Personer som bor inom gångavstånd (ca 3 km) från arbetet/aktiviteten, har ej rätt till bistånd för arbetsresor. Bistånd beviljas huvudsakligen motsvarande kostnad för pendlarkort. Bistånd till ersättning för arbetsresor med bil kan medges om allmänna kommunikationer saknas, turtätheten är starkt begränsad, den sökande har oregelbundna arbetstider eller pga funktionshinder/sjukdom. Vid behov av kostnad för arbetsresor mer än 3 mån godtas ersättning på 25 kr/mil (Skatteverkets ersättning 2023). Summan avser då att täcka utgift för bilskatt, trafikförsäkring, besiktning, värdeminskning, underhåll, reparationer samt bensin. Vid kortvarigt biståndsbehov beviljas endast reseersättning motsvarande aktuellt bensinpris. Milersättning som utbetalas på lön räknas inte som inkomst då denna ska täcka de faktiska driftkostnaderna för bilen. Sökanden med höga kostnader för arbetsresor ska uppmanas att regelmässigt söka skattejämkning.

4.15.2 Rekreationsresor

Huvudprincipen är att bistånd till rekreationsresor inte ska beviljas.

I undantagsfall kan resa beviljas till barnfamiljer med särskilda behov som uppburit försörjningsstöd i minst två år och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån barnets behov av miljöombyte och ses som extra stödinsats. Bedömning ska även göras om behovet kan tillgodoses genom posten *lek och fritid*. Kostnad för resan ska vara rimlig i förhållande till vad barnfamiljer med låga inkomster kan kosta på sig.

4.15.3 Resa till begravning eller anhörigs sjukdom

Bistånd till resa i samband med anhörigs begravning eller vid anhörigs sjukdom kan utgå om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Med nära anhörig menas främst föräldrar, svärföräldrar, syskon, barn, make/maka/sambo. Gäller ej utomlands.

4.15.4 Resor i samband med umgänge med barn

Föräldrar har ett gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Som huvudregel ska föräldrarna dela på kostnaderna för umgängesresor. Om ingen av föräldrarna har råd kan bistånd till umgängesresa beviljas. Resekostnaderna ska jämföras med vad en låginkomsttagare i allmänhet har råd att kosta på sig.

4.15.5 Återföreningsresor

Bistånd till denna typ av resor beviljas inte. Undantag kan göras när Röda korset beviljat hjälp till resekostnaden för barn som ska återförenas med föräldrar i Sverige. Vid sådan resa kan egenavgiften beviljas om denna inte kan tillgodoses på annat sätt.

4.15.6 Övriga eller Akuta resor

Ersättning kan ges till resor för uthämtning av medicin, hjälpmedel och förbrukningsmaterial om dessa bedöms nödvändiga. Ersättning kan även ges för resor till och från bank för uthämtning av kontoutdrag om så begärts. Kommunen har alltid det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. För personer som endast tillfälligt befinner sig i kommunen är ansvaret dock begränsat. I de fall där sökandens behov bäst kan tillgodoses genom att han/hon reser hem kan hjälp till hemresa vara rätt form av bistånd. Kan sökandens behov tillgodoses på annat sätt föreligger inte rätt till bistånd.

4.16 Skulder/kvittning

Med skulder avses kostnader som förfallit till betalning. Kostnad för obetald el- eller hyresfaktura som förfallit till betalning inom en månad före tidsbeställning betraktas inte som skuld.

Bistånd till skulder utgår endast i undantagsfall och efter noggrann prövning. Bistånd till skulder såsom böter, avbetalning på studielån eller banklån, underhållsstöd, kontokortsskulder, skatteskuld, privata skulder beviljas inte. Likaså beviljas inte skuld till medicin och läkarvård då detta inte påverkar den enskildes möjligheter att uppnå skälig levnadsnivå. Socialtjänsten har inte till uppgift att garantera fordringsägares skulder, detta är istället en fråga mellan den enskilde och fordringsägaren.

Vid skuld till Försäkringskassan ska den sökande hänvisas dit för att få anstånd med betalningen eller att få skulden avskriven. För att bistånd till skuld ska utgå krävs att betalning av skulden har avgörande betydelse för den sökandes fortsatta livsföring och att denna på ett avsevärt sätt skulle försvåras om skulden inte betalas. I de fall Försäkringskassan gjort en kvittning av utbetalat bidrag, kompenseras inte detta med försörjningsstöd.

Den enskildes möjligheter att själv betala skulden ska alltid utredas och om möjlighet till avbetalning finns ska den sökande göra en avbetalningsplan.

Om det i utredningen framkommer att den sökande inte har förmåga att sköta sin ekonomi bör han/hon erbjudas hjälp av budgetrådgivare i kommunen. Det bör även övervägas om ansökan om god man behöver göras, alternativt om bistånd i form av egna medel ska beviljas.

Vid utmätning hos Kronofogden kan justering behöva göras.

Beslut om skulder fattas en enhetschef som har delegation på summa 30 % av basbeloppet. Gällande hyresskuld har enhetschef delegation för högst 3 månaders hyresskuld.

Beslut om skulder överstigande 30 % av basbeloppet samt för mer än 3 månaders skuld fattas av Socialnämndens arbetsutskott.

4.16.1 Hyresskuld

Skuld för obetald hyra/avgift till bostadsrättsförening kan efter särskild prövning beviljas under förutsättning att sökanden får bo kvar om skulden regleras. Följande fall kan komma i fråga:

*Skuld som uppstått under tid då sökanden inte haft tillräckliga inkomster till boendekostnad och att sökanden skulle vara berättigad till bistånd om han/hon gjort sådan ansökan.

*Då ev. sociala konsekvenser för barnen i en familj skulle bli stora vid ev. avhysning

*För gamla, sjuka och funktionshindrade personer där alternativt boende inte går att ordna eller där bostaden i hushållet är särskilt anpassad för någon i hushållet

*Om ev. avhysning riskerar att medföra social utslagning och försämrad möjlighet till egen försörjning.

Vid upprepade hyresskulder ska restriktivare bedömning göras. Bistånd till hyresskuld kan avslås om tidigare hyresskuld beviljats med erbjudande om andra insatser som inte accepterats eller ställda krav som inte uppfyllts. För att undvika upprepning ska hushåll som beviljas bistånd i möjligaste mån följas upp.

Bistånd till hyres- eller elskuld kan i vissa fall beviljas med villkor om återbetalning. Detta görs om den sökanden regelbundet har/haft inkomster överstigande försörjningsstödsnormen och därigenom uppnår skälig levnadsnivå.

Om en barnfamilj riskerar att avhysas bör orosanmälan till mottagningsgruppen på Familjeenheten göras för att bedöma om skulden är ett uttryck för omsorgsvikt från föräldrarnas sida.

När det gäller avhysning via Kronofogden, för barnfamiljer eller andra i särskilt behov av stöd från Socialtjänsten, har kommunen ett särskilt ansvar för att utreda och följa upp hushållets situation. Se rutin om avhysning i Viva.

4.16.2 Elskuld

Bistånd kan beviljas till skuld för el efter särskild prövning i likhet med vad som ovan sägs om hyresskulder och där avstängning av eltillförseln kan medföra stora sociala konsekvenser. Bistånd till förskottsbetalning eller deposition kan beviljas i undantagsfall, om detta är enda möjligheten att få tillgång till el.

4.16.3 Barnomsorgsskuld

Rätten till bistånd prövas med samma restriktivitet som andra skulder. Den sökande har möjlighet att göra upp en avbetalningsplan med Barn- och utbildningsförvaltningen. Ekonomiskt bistånd kan beviljas om det är enda möjligheten för att få behålla barnomsorgsplatsen och barnomsorg är nödvändig för att föräldrarna ska kunna arbeta, delta i arbetsmarknadsåtgärder eller studera.

4.16.4 Skuld till a-kassa

Bistånd till betalning av skuld för a-kassa kan beviljas om det innebär att den enskilde genom betalning av skulden erhåller egna inkomster och blir helt eller delvis självförsörjande.

4.17 Förmedlingskonto

Bistånd i form av att kommunen förvaltar en persons inkomster kan efter särskild utredning erbjudas och beviljas. Ex. på situationer där bistånd i form av

förmedlingskonto upprättas kan vara vid ex. sanering av hyresskulder, till missbrukare som ej har förmåga att hantera sin ekonomi och till sökanden som återkommer med viss regelbundenhet och hävdar nöd. Biståndet bygger på en frivillig överenskommelse och parterna behöver vara överens om hur hanteringen av inkomsterna ska ske. Bryts överenskommelsen ska förmedlingskontot avslutas. Uppsägning kan även ske från Socialtjänstens sida om sökanden kontinuerligt frångår den överenskomna uppgörelsen. Omprövning ska ske årsvis. Bistånd i form av förmedlingskonto ska vara en kortsiktig insats i avvaktan på att annan lösning i form av ex god man eller förvaltarskap kommer till stånd.

I första hand bör dock överförmyndarnämnden kontaktas för utredning av god man eller förvaltarskap.

4.18 Socialt kontrakt

Socialt kontrakt/Andrahandskontrakt innebär att socialtjänsten står som hyresgäst för en persons bostad. Personen hyr sedan i andra hand av Socialtjänsten.

Andrahandskontrakt kan i undantagsfall beviljas personer som bl.a pga stora hyresskulder inte kan få eget kontrakt. Andrahandskontrakt kan även vara aktuellt i övergången mellan kommunens stödboende och i väntan på att den enskilde kan få ett eget kontrakt. I enstaka fall kan det bli aktuellt med kontrakt för minderåriga. Innan sådant kontrakt kan bli aktuellt ska den sökande själv noggrant undersökt möjligheten att erhålla eget kontrakt via befintliga hyresvärdar. Handläggaren bör därefter kontakta kommunens större hyresvärdar för att diskutera alternativa lösningar. Ett andrahandskontrakt är sista utvägen när inga andra lösningar finns. Kontrakt tecknas högst för en sex månaders period i taget. Därefter bör diskussion med hyresvärden ske, om sökanden kan erhålla eget kontrakt. Om hyresvärden har skälig motivering kan ny period om 6 mån upprättas. Beslut om ny period behöver föregås av hembesök. Beslut om socialt kontrakt fattas av verksamhetschef.

4.19 Bistånd vid vistelse på institution eller sjukvårdsinrättning

Försörjningsstöd till vuxna alt. vuxen- och barnplacerade som får vård och vistas på institution av något slag kan bistånd till fickpengar beviljas om behovet inte kan tillgodoses med egna inkomster. Fickpengar beviljas då med 3 % av basbeloppet per månad. Avvikelse från normbeloppet avseende fickpengar kan ske om det på institutionen finns särskilda regler om fickpengar. Kontroll behöver göras med den placerade handläggaren för att säkerställa att inte fickpengar ingår i den dygnskostnad som betalas för placeringen.

Fickpengarna avser täcka ex. frukt, fika, tvål, tandkräm, rakartiklar, mensskydd, hårklippning, kompletterande inköp av underkläder och strumpor. Det ingår även pengar till fritidsaktiviteter och resor samt för inköp av böcker, tidningar och telefonsamtal.

Poster som ej ingår är ex hyra, el, kläder, dessa prövas separat.

Vid permissioner/utsluss där institutionen inte står för matkostnaderna beviljas full norm reducerat med redan utbetalda fickpengar för aktuell period.

4.20 Tandvård

4.20.1 Allmänt

Ekonomiskt bistånd beviljas till skäligen kostnader för nödvändig tandvård, vilket också omfattar förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning. Bedömningen av rätten till bistånd bör i regel grundas på behandlande tandläkares val av åtgärder och vad denne anser vara nödvändig tandvård. I behandlingen vägs också in om den sökandes behov av ekonomiskt bistånd beräknas vara lång- eller kortvarigt. Förutom rent medicinska aspekter bör också hänsyn tas till de sociala konsekvenser som kan uppstå vid utebliven tandvård. Ekonomiskt bistånd beviljas i första hand till akut tandvård.

4.20.2 Akut tandvård

Med akut tandvård enligt Socialtjänstlagen bör beaktas sådan tandvård som behövs i följande situationer:

- Avhjälpa svåra smärttillstånd
- Tillstånd som medför betydande obehag som orsakats av tex en avbiten tand, lossnad/trasig befintlig krona, bro eller protes, olycksfall eller tandlossning
- Akuta infektionstillstånd

I den akuta situationen eftersträvas att orsaken till patientens besvär åtgärdas och inte endast symptomen. I de fall en kortare väntan med behandlingen är möjlig ska kostnadsförslag inlämnas, se nedan.

4.20.3 Annan nödvändig tandvård

Med annan nödvändig tandvård menas åtgärder som enligt tandläkarens bedömning är nödvändig för den enskilde ska

- Uppnå godtagbar tuggförmåga
- Ges möjlighet att fungera socialt, tex kunna få arbete och bli självförsörjande eller för att
- Förhindra väsentligt försämrad tandstatus, tex förebyggande behandling mot karies och tandlossning.
- Infektionsrisken är överhängande och tandhälsan så pass allvarlig att behandling bör genomföras.

4.20.4 Kostnadsförslag

Personer som är långvarigt ekonomiskt biståndsberoende kan beviljas ekonomiskt bistånd till annan nödvändig tandvård. Kostnadsförslag ska i dessa fall lämnas innan beslut kan fattas. I normalfallet godtas kostnadsförslag för behandling under en period

om högst 6 månader. Eventuell avgift för upprättande av kostnadsförslag ersätts i de fall socialtjänsten särskilt har begärt sådant.

4.20.5 Konsulttandläkare

Kommunen anlitar i vissa fall konsulttandläkare, vars uppdrag är att granska den föreslagna behandlingen för att, ur ett medicinskt perspektiv, bedöma om den är nödvändig och om billigare alternativ finns.

4.20.6 Rätt till bistånd

Vid bedömning av rätten till bistånd tas ställning till dels den föreslagna behandlingen och dels till kostnaden för denna. Råder tveksamhet utifrån kostnadsförslaget skall kontakt tas med den behandlande tandläkaren för ev. konsekvensbeskrivning av uppskjuten/utebliven behandling och om andra alternativ finns.

En bedömning görs också av den sökandes inkomst under en längre tid och hans/hennes möjlighet att själv betala (del av) kostnaden.

En skälighetsbedömning ska alltid ske och där ska vägas in vad en låginkomsttagare normalt har möjlighet att kosta på sig.

Vid tillfälligt ekonomiskt bistånd (högst tre månader) beviljas ekonomiskt bistånd i normalfallet endast till kostnad för akut tandvård.

Vid förväntad egen försörjning inom nära framtid görs övervägande om den sökande kan vänta med hela eller del av tandvårdsbehandlingen tills han/ hon blir självförsörjande.

I vissa fall kan ekonomiskt bistånd beviljas till ett mindre omfattande och därmed billigare alternativ.

Vid normöverskott förväntas den enskilde spara till mer sällan förekommande utgifter, och bör i normalfallet själv kunna betala sina tandvårdskostnader. Han/hon hänvisas att om möjligt göra en avbetalningsplan med sin tandläkare.

Om kostnaden och behandlingens omfattning är skälig, kan ekonomiskt bistånd beviljas till den del av kostnaden som överstiger vad den sökande själv kan betala med sitt normöverskott under sex månader.

Vid jobbstimulans kan del av tandvårdskostnaden reduceras med motsvarande summa. Om den sökande redan har utfört tandvårdsbehandling som inte är av akut karaktär och först i efterhand ansöker om kostnaden, kan kostnaden avslås då behovet redan är tillgodosett och inte har kunnat utredas.

4.20.7 Beslut

Rätten till ekonomiskt bistånd prövas månad för månad. Ett förbehåll om återkallelse ska därför skrivas in i beslut som avser behandling som sträcker sig över mer än en månad.

Personer som har särskilda behov kan efter bedömning få del av landstingets tandvårdsstöd.

Kriminalvården har särskilda föreskrifter och allmänna råd om tandvård för intagna (KVFS 2006:3)

Kronofogdemyndigheten kan bevilja anstånd vid pågående utmätning för att möjliggöra betalning av tandvårdskostnaden.

Tandvård till högst 15 % av basbeloppet

-Handläggare

Tandvård till högst 30% av basbeloppet

-Enhetschef

Över 30 % av basbeloppet

-Arbetsutskottet

4.21 Bilinnehav

Bilinnehav betraktas i de flesta fall som något som ligger över begreppet "skälig levnadsnivå" och accepteras mycket restriktivt. Bil anses tillhöra begreppet avyttringsbar kapitalvara och sådana ska i första hand tillgodose behovet av ekonomiska medel innan ekonomiskt bistånd beviljas. Skäligt rådrum på en månad behöver lämnas vid krav på ev. försäljning och bistånd ekonomiskt kan då beviljas mot återbetalning. Om inköp av bilen har finansierats genom lån via bilfirma ska skulden lösas innan pengarna används till hushållets försörjning. Om försäljning av bilen endast medför återbetalning på skuld ställs inga krav om ev. försäljning.

Om sökanden redan äger en bil vid första ansökningstillfället kan bilinnehav accepteras till ett max. värde av ett halvt basbelopp.

Tillgång till bil kan i undantagsfall vara nödvändigt för att ett hushåll ska vara tillförsäkrad skälig levnadsnivå. Dessa undantagsfall kan vara om:

*Bil är nödvändigt för att den sökande ska kunna ta sig till och från arbete

*Bil är nödvändig för att den sökanden ska uppnå skälig levnadsnivå utifrån sjukdom eller medicinskt handikapp/psykisk orsak. Föreligger handikapp ska rätten till handikappersättning/bilstöd via Försäkringskassan undersökas. Utredning bör ske om behovet kan tillgodoses genom färdtjänst/sjukresa.

Enbart den omständighet att en person beviljats bilstöd från Försäkringskassan medför inte i sig att han/hon är berättigad till kostnad för ev. bilreparationer, bilförsäkring, skatt etc. (Kammarrätt 2009-1726).

Om tillgång till bil bedöms som nödvändigt kan den enskilde även ha rätt till ekonomiskt bistånd avseende kostnaderna för bilreparation, fordonsskatt och bilförsäkring.

Om villkoren för bilinnehav är uppfyllda bör värdet på bilen ej överstiga ett helt basbelopp.

Den omständigheten att någon bor på en plats där tillgång till egen bil i praktiken är nödvändigt, medför inte att den enskilde har rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL till bilkostnader om han/hon inte kan bekosta bilresorna själv.

4.22 Vistelsekommun

Som huvudprincip gäller att det är vistelsekommunen som ska lämna den enskilde det stöd och den hjälp som den enskilde behöver. Den kommun som någon mer eller mindre vistas i när hjälpbehovet inträder kallas för vistelsekommun. Kommunens skyldighet att pröva en persons behov av ekonomiskt bistånd påverkas inte av vistelsetidens längd. Detta ansvar gäller även om en person vistas helt tillfälligt i en kommun men är bosatt i en annan. Omfattningen av det bistånd som vistelsekommunen kan ha skyldighet att ge kan däremot påverkas av den tid han/hon vistas där och under vilka förhållanden. Har den sökande vistas i en annan kommun en längre tid är detta vanligtvis en anledning att avslå ansökan med motivering att den sökanden inte vistas i kommunen. Kommunens ansvar då en person endast tillfälligt vistas i kommunen begränsas normalt till bistånd till hemresa och ev. bistånd för att avvärja en nödsituation.

5. Hushållstyper

5.1 Sammanboende med hushållsgemenskap

En utgångspunkt vid prövningen av rätten till försörjningsstöd är att alla inkomster och tillgångar räknas som gemensamma för makar, registrerade partner och sambor. Normalt ska den ena partnern i ett förhållande inte kunna få bistånd för egen del utan att den andras inkomster och tillgångar beaktas.

En annan typ av hushållsgemenskap gäller för personer som bor ihop och delar vissa kostnader men inte har ekonomiskt ansvar för varandra tex. vuxna barn som bor hemma eller vänner som delar lägenhet. För denna grupp beräknas normen som personliga kostnader för ensamstående samt personens andel av hela hushållets gemensamma hushållskostnader.

5.2 Giftna

Makar är enligt lag försörjningspliktiga mot varandra. Försörjningsplikten kvarstår även om makarna har skilda hushåll. Även under betänketid vid skilsmässa ska makarna räknas samman ekonomiskt. Makarna behöver söka försörjningsstöd gemensamt och kostnad för dubbla boenden godtas då.

Underhållsskyldigheten gäller även om ena maken är bosatt utomlands. Om nödvändiga handlingar inte kan lämnas ges som regel avslag på ansökan. Nödprövning kan dock behöva ske.

Endast om det är uppenbart olämpligt att makarna har gemensam ekonomi ex. vid familjevåldssituationer kan undantag göras.

Ungdomar mellan 18-21 år, som är giftna och där någon av parterna studerar på gymnasienivå, omfattas av äktenskapsbalken. I dessa hushåll är makars försörjningsskyldighet primär i förhållande till förälders underhållsskyldighet, vilket innebär att maken/makan i första hand ska försörja den studerande. Saknas ekonomiska möjligheter övergår försörjningsansvaret till den studerandes föräldrar.

5.3 Gymnasiestuderande ungdomar/studerande på annan ort

Föräldrar har, enligt föräldrabalken, försörjningsskyldighet för ungdomar upp till 21 år så länge de studerar på gymnasiet. För ungdom som fyllt 18 år är föräldrarna underhållsskyldiga bara om den unge går i skolan. Gör den unge ett uppehåll i sin skolgång är föräldrarna inte underhållsskyldiga under uppehållet men underhållsskyldigheten träder in igen om och när barnet återupptar skolgången. Ferier och tid då barnet på grund av sjukdom är förhindrad att delta i utbildningen anses i praxis utgöra tid då skolgång pågår. Underhållsskyldigheten upphör alltså inte under sommarlovet mellan två årskurser i gymnasieskolan.

Underhållsskyldigheten gäller även föräldrar som bor utomlands. Ungdomar som går i gymnasiet eller annan jämförbar utbildning inkl. komvuxstudier räknas med i familjens norm vid prövning av rätten till bistånd. Detta gäller även för gymnasieelever som studerar på annan ort. Tillämpliga studiestödsformer ska sökas ex. inackorderingstillägg.

Extra studietillägg kan sökas för ungdomar vars föräldrar har låga inkomster. Inkomst av extra studietillägg från Csn räknas inte som inkomst och reducerar därför inte försörjningsstödet. Tillägget kan dock räknas med om ungdomen har kunnat spara tillägget under studietiden.

From höstterminen det år en gymnasiestuderande fyller 20 år kan den unge söka studiemedel från Csn. Den unge kan då försörja sig på egen hand och medräknas då inte längre i hushållet.

Om den gymnasiestuderande pga frånvaro går miste om studiebidraget från Csn görs en reducering med motsvarande summa i norm om den unge fyllt 18 år. Om den studerande är under 18 år bedöms den unge inte vara underhållsskyldig sina föräldrar och reducering kan inte ske.

5.4 Underårig som bildat familj

Föräldrar har kvar sitt försörjningsansvar för underårigt barn även om den underårige själv blir förälder. Föräldrarna har däremot inget försörjningsansvar för sitt barnbarn. Om föräldrarna inte kan försörja sitt barn kan de ansöka om ekonomiskt bistånd med det egna barnet inräknat i hushållet. Barnbarnet räknas dock inte in i hushållet.

Vid giftermål övertar maken försörjningsplikten för underårig eller gymnasiestuderande upp till 21 år. Om maken inte kan fullgöra försörjningsplikten övergår försörjningsansvaret åter till den underåriges föräldrar.

5.5 Ungdomar med eget boende

När en ungdom (under 24 år) ansöker om bistånd till kostnad för eget boende bör som regel en boendeutredning göras. Utredningen syftar till att avgöra om den biståndssökande behöver bistånd till kostnader för eget boende för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå eller om behovet anses kunna tillgodoses genom boende hos

föräldrar. Hemmaboende ungdomar har ingen ovillkorlig rätt till ekonomiskt bistånd i syfte att bereda dem ett eget boende, såvida inte t ex familjen är mycket trångbodd eller att svåra personliga motsättningar föreligger.

Kostnad för eget boende kan dock beviljas om den sökande under en längre period kunnat försörja sig själv, likväl om den sökande bott hemifrån under mer än 2 års tid. I de fall föräldrarna flyttar från orten alternativt att den ena föräldern blir sambo med ny maka/make, behöver ställning tas om ungdomen uppnår skälig levnadsnivå genom att flytta med föräldrarna eller genom kvarboende på orten.

Om en ungdom flyttar till kommunen och blir sambo med eller inneboende hos en annan person, ska ansökan avslås och hänvisning göras till hemkommunen som bör göra boendeutredning.

En ungdom som bor inneboende (och där föräldrarna inte är försörjningsskyldiga) och endast ansöker om ekonomiskt bistånd till uppehälle, kan dock inte hänvisas till hemkommunen då ungdomen har möjlighet att själv välja bosättningsort.

5.6 Hushåll med minderåriga barn/Väntar barn/Föräldralediga

Om den sökande anför att hon pga fysiska besvär i graviditetens slutskede inte kan arbeta eller delta i Socialnämndens åtgärder kan hon ha rätt att påbörja föräldraledighet några veckor innan beräknad födsel. En individuell bedömning utifrån aktuell planering skall dock alltid göras och styrkas med läkarintyg.

Då ett barn fyllt ett år föreligger ingen rätt för föräldern att fortsätta vara föräldraledig med bibehållet försörjningsstöd även om den sökande har kvarstående ersättningsdagar från föräldraförsäkringen. Lagen om föräldraledighet reglerar endast förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare och är inte tillämplig om den sökande saknar tillräcklig inkomst från föräldraförsäkringen för att kunna försörja sig.

Föräldrar ska ta ut full föräldrapenning till dess barnomsorgsplats kan erbjudas. Sparade dagar kan användas till ex. inskolning på förskola eller skola. Den som har försörjningsstöd är skyldig att ansöka om barnomsorgsplats i god tid innan barnets ett års dag och tacka ja till anvisad förskoleplats för att ha rätt till fortsatt bistånd. Den sökanden ska även ha sökt arbete i god tid (minst 3 mån) innan föräldraledighetens slut för att vara berättigad försörjningsstöd. Den som behöver söka försörjningsstöd under föräldraledigheten, uppmanas kontakta sin handläggare 3 mån innan föräldraledighetens slut för ett planeringssamtal. Den sökande erbjuds då även ett möte med Ame för planering efter föräldraledighetens upphörande.

5.7 Hushåll där barn bor växelvis, umgängesbarn

Om barnet bor lika mycket hos båda föräldrarna ska normalt inkomster som rör barnet delas lika mellan föräldrarna och halv norm för barnet räknas in i den biståndssökande föräldrarnas försörjningsstöd. Även övriga utgifter för barnet förutsätts att föräldrarna delar lika ex. barnomsorgsavgift, medicin etc.

Försörjningsstöd för umgängesbarn beviljas normalt för 6 dagar/mån. Överstigande umgängesdagar får regleras mellan föräldrarna via underhållsstödet. Barn och

ungdomar bör räknas som medlemmar i hushållet, både där de stadigvarande bor och där de vistas under umgängestid. Undantag görs för barn som är placerade och där umgänge reglerats enligt dom.

På sommaren och under lov anpassas antalet dagar efter överenskommelse mellan föräldrarna om den är skälig. Föräldrarna bör i möjligaste mån dela på utgift för ev. umgängesresa utifrån var och ens ekonomiska förmåga. Umgänget ska styrkas skriftligt eller muntligt av den andra föräldern alt. genom dom.

5.8 Hushåll som omfattas av etableringsreformen/LMA

Nyanlända som fått uppehållstillstånd kan beviljas etableringsersättning från Arbetsförmedlingen. I övergången mellan dagersättning från Migrationsverket och utbetalning av etableringsersättning kan glapp i inkomsten uppstå och hushållet ha behov av försörjningsstöd.

Hushåll där en eller flera personer omfattas av etableringsreformen ska handläggas och bedömas utifrån samma riktlinjer som andra i behov av försörjningsstöd.

Etableringsersättningen räknas som en inkomst för hela hushållet. Dessa sk "glappetärenden" hanteras i Lindesbergs kommun via samarbete mellan Flyktingmottagningen och Socialtjänsten. I dessa ärenden är det viktigt att framställa om ev. retroaktiv ersättning skickas till Försäkringskassan och att hushållet skriver under återbetalningsförbindelse gällande ev. retroaktivt utbetalt barnbidrag.

De personer som omfattas av Lma, har inte rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL. I de fall där en i hushållet erhåller ersättning från Migrationsverket ska den personen borträknas från normen och försörja sig själv. Beräkning sker då enligt sambonorm där reducering görs för ena maken/makan.

För hushåll med uppehållstillstånd som erhåller LMA-ersättning och bor på Migrationsverkets boende utgår inget försörjningsstöd. De får istället vända sig till Migrationsverket om nödsituation uppstår. Om hushållet har kostnad för hyra på Migrationsverkets boende, har Migrationsverket bedömt att hyreskostnaden är skälig utifrån hushållets inkomst.

6. Särskilda grupper av sökande

6.1 Arbetslösa

6.1.1 Allmänt

Arbetslös är den som söker arbete på del- eller heltid, den som väntar på eller uppbär arbetslöshetsersättning och/eller som väntar på att delta i arbetsmarknadsåtgärd.

Socialtjänsten kan som huvudregel kräva att en arbetslös person står till arbetsmarknadens förfogande på heltid och att denna tar anvisat arbete. Den biståndssökande måste söka och ta varje lämpligt arbete utifrån den sökandes förutsättningar för arbete och övriga personliga förhållanden. Socialtjänsten ska som huvudregel samarbeta med Arbetsförmedlingen kring arbetslösa biståndsmottagare. En

förutsättning för samarbete är att den enskilde ger sitt medgivande och detta sker via skriftligt intyg.

För att som arbetslös ha rätt till ekonomiskt bistånd ska personen

- *vara anmäld som arbetssökande på Arbetsförmedlingen
- * aktivt söka arbete under hela månaden, inom olika yrken och på olika orter inom pendlingsavstånd eller vara beredd att flytta
- * följa Arbetsförmedlingens och ev Arbetsmarknadsenhetens planering och delta i anvisade aktiviteter

Fokus ska ligga på att undanröja försörjningshindret.

När en person kontaktar socialtjänsten och ansöker om försörjningsstöd på grund av arbetslöshet (helt eller delvis) ska denne omgående hänvisas till kommunens Arbetsmarknadsenhet för att få stöd i planering mot egen försörjning om personen inte har kunnat erbjuda en arbetsmarknadsinsats eller deltar i ett program på Arbetsförmedlingen. Enligt 4 kap. 4 § SoL har Socialtjänsten rätt att ställa krav på deltagande i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som kommunen tillhandahåller. Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer kompetenshöjande verksamhet eller uteblir från verksamheten kan försörjningsstöd avslås eller nedsättas enligt 4 kap. 5 § SoL.

För rätt till försörjningsstöd ska den som uppmanats att delta i arbetssökarverksamhet själv ha kontaktat Arbetsmarknadsenheten och bokat möte.

Socialtjänsten ska göra en grundläggande utredning som belyser den sökandes sociala situation, hälsomässiga förutsättningar, utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet, hinder och möjligheter samt kort- och långsiktiga mål. Av dokumentation ska framgå hur den enskilde uppfattar sina behov, vilken bedömning nämnden har gjort av den enskildes behov och vilka faktiska omständigheter och händelser av betydelse som ligger till grund för nämndens bedömning.

Vid den första kontakten ska sökanden informeras om att personer vars försörjning kommer att upphöra, aktivt ska söka arbete från tidpunkten då de får vetskap om detta. Efter att sådan information getts ska den arbetssökande på ett trovärdigt sätt redogöra för de arbeten som han eller hon har sökt genom att lämna in en jobbsökarlista varje månad. Jobbsökarlistan ska innehålla information om vilka arbeten som sökts, vilket datum och på vilken ort. För att bedömas som aktivt arbetssökande ska den sökande söka arbete under hela månaden (inte endast vid enstaka tillfälle under månaden), söka arbete på olika orter och inom olika yrken. Den sökande ska även vid stickprovskontroll kunna uppvisa underlag på den arbeten som sökts. Deltagande i arbetsmarknadspolitiska program ses inte som en arbetssökarverksamhet, men kan utgöra skäl att sänka kraven på antalet arbeten som den sökande uppmanas söka/månad.

Om den arbetslöse blivit arbetslös pga att denne sagt upp sig själv är huvudprincipen att försörjningsstöd inte ska kompensera för den avstängning från arbetslöshetsersättning som det medför att säga upp sig på egen begäran. Ansökan om ekonomiskt bistånd ska då avslås. Om den sökande åberopar att denne har haft synnerliga skäl för att säga upp sig ska denne alltid uppmanas att i första hand försöka få avstängningen från arbetslöshetskassan hävd. En bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet.

Den som uppmanas att delta i arbetssökarverksamhet, praktik, arbetsträning eller sysselsättning behöver medverka i detta och beslut fattas om sysselsättning enligt 4 kap. 4 § Sol. Om den enskilde inte bedöms uppfylla kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande, exempelvis genom att inte söka arbete eller genom att vägra delta i ex arbetspraktik eller arbetssökarverksamhet, påverkar detta rätten till försörjningsstöd för hela hushållet. Detsamma gäller vid frånvaro från aktivitet utan dokumenterat giltigt skäl.

Vid frånvaro pga. sjukdom mer än fem dagar ska sjukdomen styrkas med läkarintyg. På motsvarande sätt ska frånvaro för vård av sjukt barn för mer än en vecka styrkas. Skriftlig dokumentation ska alltid uppvisas beträffande besök hos läkare eller hos annan myndighet som hindrar deltagande i arbetssökarverksamheten.

Ordinarie förskolas eventuella semesterstängning utgör inget hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande, då föräldrarna alltid erbjuds plats på alternativ förskola.

Krav ställs på arbetslösa om skriftlig redovisning av sökta jobb vid ansökan om försörjningsstöd månadsvis. En individuell bedömning görs alltid om hur många sökta jobb en individ ska redovisa. Stickprov gällande kontroll av jobbsökande görs av alla handläggare på 1-2 ärenden/månad.

6.1.2 Arbetslösa ungdomar

Arbetslösa ungdomar, 18-24 år, ska vara inskrivna på Arbetsförmedlingen och kan kvalificera sig för "jobbgarantin för ungdomar" efter 90 dagar av full arbetslöshet och då vara berättigad dagersättning från Arbetsförmedlingen. Den som är timanställd eller deltidsanställd (mer än 8 h/vecka) kvalificerar dock inte för programmet. Ungdomar som saknar gymnasieexamen vid inskrivning erbjuds samtal med "ungdomsförmedlare" som kan resultera i att ungdomen kan erbjudas insats innan dessa 90 dagar, men då i annat program.

Ungdom som söker försörjningsstöd innan dessa 90 dagar ska hänvisas till Arbetsmarknadsenheten och krav ställas på praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 4 kap. 4 § Sol, om inte mindre än 2 veckor kvarstår till inskrivning i jobbgarantin. Om den unge utan godtagbart skäl avböjer kompetenshöjande verksamhet eller uteblir från verksamheten kan försörjningsstöd avslås eller nedsättas enligt 4 kap. 5 § Sol.

6.1.3 Arbetslösa med arbetshinder

Den som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller social problematik är förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande har rätt till bistånd om han/hon utifrån förmåga verkar för att förändra sin situation på sådant sätt att målet för försörjning kan uppnås. Socialtjänstens utredning kan behöva kompletteras med utredning och bedömning av arbetsförmåga eller arbetspsykologisk utredning för att utreda behovet av rehabiliterande insatser. Den enskilde ska medverka i utredning och rehabilitering i syfte att uppnå större arbetsförmåga. Arbetslösa personer som pga funktionsnedsättning har nedsatt arbetsförmåga kan få extra stöd från

Arbetsförmedlingen i olika former. För personer som har behov av arbetslivsinriktad rehabilitering och är inskrivna vid Försäkringskassan samverkar Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kring rehabilitering. För personer med behov av rehabilitering, men saknar rätt till sjukpenning (sk 0-klassade) ska socialtjänsten utifrån kommunens yttersta ansvar se till att den enskilde får de insatser som behövs för att återfå/öka sin arbetsförmåga. Där är samarbete med Regionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen viktigt. Vägledning kan även sökas från Socialtjänstens förtroendeläkare.

6.1.4 Personer med missbruksproblem

Personer som på grund av allvarlig beroendeproblematik inte bedöms kunna klara av att försörja sig själva skall erbjudas hjälp mot missbruket från socialtjänsten. Det kan inte ställas som villkor för en missbrukare att han eller hon ska delta i t.ex. ett visst rehabiliteringsprogram i syfte att rehabilitera honom eller henne från missbruket. Dock kan krav ställas på att en missbrukare medverkar till en förändring av sin situation i syfte att bli till stånd att bidra till sin egen försörjning, vilket ex. skulle kunna vara att via urinprov påvisa nykterhet för att kunna delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Personer med påvisbart pågående missbruk kan erhålla ett reducerat försörjningsstöd om det är uppenbart och kan påvisas att biståndet inte används till avsett ändamål.

6.2 Studerande

6.2.1 Allmänt

Grundregeln när det gäller vuxenstuderande är att det inte är en uppgift för socialtjänsten att svara för den enskildes kostnader i samband med studier. Utgångspunkten är att en vuxenstuderande inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigad försörjningsstöd. Den vuxenstuderande får istället finansiera studierna genom det statliga studiemedelssystemet. Klarar den studerande inte sin försörjning är det rimligt att kräva att han/hon avbryter studierna och istället söker arbete.

Ekonomiskt bistånd till studier kan i undantagsfall beviljas efter individuell prövning om det föreligger medicinska/sociala skäl. Den enskilde kan då ges möjlighet att under en kortare period pröva på att studera för att underlätta arbetsrehabilitering. Medicinska skäl ska styrkas med läkarintyg.

I de fall en sökande studerar som arbetsmarknadsinsats via Arbetsförmedlingen eller studerar som del av sysselsättning via Kommunens Arbetsmarknadsenhet och därför inte erhåller studiemedel från CSN, kan försörjningsstöd beviljas som utfyllnad. Studiemedel är avsett att täcka levnadsomkostnaderna under terminen tom den dag terminen slutar. Först därefter inträder rätt till försörjningsstöd. Vid längre studieuppehåll i samband med ferier gäller att den studerande i god tid ska söka arbete inför ferieuppehållet och skriva in sig som arbetsökande på Arbetsförmedlingen. Om den studerande inte får arbete under sommaren ska denne anvisas till Arbetsmarknadsenheten för sysselsättning.

Om den studerande saknar studiemedel under juluppehållet ställs krav på att den sökande sökt arbete i god tid inför uppehållet, då sökanden haft vetskap om att hen kommer att stå utan försörjning denna period.

6.2.2. Sfi

Sfi-studier berättigar ej till studiemedel. Den studerande har istället rätt till ekonomiskt bistånd under studietiden.

6.2.3 Grundskolestudier/Folkhögskolestudier

Vuxenstuderande kan ansöka om studiemedel eller förhöjt bidrag från Csn i samband med grundskolestudier/folkhögskolestudier. Vid förhöjt bidrag kan även studielån beviljas. Den enskilde kan därmed själv tillgodose sitt behov och beviljas endast utfyllnad om biståndet inte täcker hushållets kostnader.

Till Folkhögskolestudier som ej omfattas av studiemedel beviljas försörjningsstöd generellt inte. Dock behöver en individuell bedömning göras i varje enskilt fall. Individer som redan har en grundskoleutbildning från sitt hemland har endast rätt till 40 veckor med studiemedel, utan grundskoleutbildning 80 veckor. Då 40 veckor ofta inte räcker för att slutföra grundskolestudierna kommer dessa individer att sakna inkomst resterande studieperiod. Om bedömning görs att en individ ökar sin möjlighet till självförsörjning genom att slutföra sina studier i samråd med studievägledare, kan fortsätta studier godkännas i undantagsfall med bibehållet försörjningsstöd. Rätt till bistånd kan föreligga endast om den enskildes behov inte kan tillgodoses på annat sätt.

6.2.4 Gymnasiestudier

Kompletterande ekonomiskt bistånd vid gymnasiestudier kan beviljas till hushåll där den ena studerar med studielån och bidrag från CSN, om utbildningen bedöms öka individens möjlighet att få ett arbete. I familjer med två vuxna som båda saknar arbete, där den ena personen studerar med fullt studiemedel dvs uppbär lånedel, bidragsdel och eventuella tillägg, och den andra personen uppfyller förutsättningarna för rätt till försörjningsstöd kan familjen beviljas försörjningsstöd som komplettering till studiemedel.

Om en ungdom som avslutat sina gymnasiestudier väljer att återuppta dessa genom att studera på komvux innan ungdomen fyllt 21 år, återgår försörjningsansvaret för ungdomen till föräldrarna.

För gymnasiestuderande se avsnitt om *Hushållstyper-gymnasiestuderande ungdomar på annan ort*.

6.2.5 Universitetsstudier

Studier på universitet/högskola kräver att den enskilde kan försörja sig med studiemedel. Ingen komplettering av försörjningsstöd till hushållet kan göras, oavsett om bara en person i hushållet studerar med fullt studiemedel.

6.3 Sjuka

6.3.1 Sjukskrivna

Arbetshinder pga sjukdom ska styrkas med läkarintyg. Av intyget ska framgå vilken arbetsförmåga den enskilde har utifrån sin sjukdom/funktionsnedsättning i förhållande till den aktivitet den enskilde förväntas delta i. Det är inte diagnosen/sjukdomen i sig som är huvudfokus, utan hur personenens förmåga är nedsatt. Intyget behövs för att utreda om den enskilde helt eller delvis kan arbeta, arbetsträna eller delta i andra kompetenshöjande verksamheter.

Sjukskrivna personer som saknar eller har en otillräcklig ersättning från Försäkringskassan, kan vara berättigade till försörjningsstöd. För denna grupp är det angeläget att en rehabiliteringsplan initieras så snart som möjligt för att behovet av bistånd skall bli så kortvarigt som möjligt. Vid långvarig sjukskrivning som överstiger Socialstyrelsens rekommendationer kan samråd göras med förtroendeläkare och krav ställas på den enskilde att delta i rehabilitering för att vara berättigad försörjningsstöd.

6.3.1.1 Kostnad för läkarutlåtande

Kostnader för de läkarutlåtanden och andra intyg från hälso- och sjukvården som begärs in av Socialnämnden som en del av beslutsunderlaget är att betrakta som godtagbar utgift. Kostnader för intyg som den sökande själv lämnar in utan att Socialnämnden begärt detta skall prövas individuellt.

6.3.2 Arbetshinder pga fysisk eller psykisk ohälsa

Om det är uppenbart att den enskilde saknar arbetsförmåga av sociala, psykiska eller fysiska skäl kan ekonomiskt bistånd i undantagsfall beviljas utan läkarintyg. Samverkan bör då ha skett med regionen, vårdkoordinator alt förtroendeläkare.

6.3.3 Permanenta försörjningshinder

Ett fåtal av de personer som har arbetshinder utgörs av en grupp sökande som pga ålder, fysiska, psykiska hinder eller av omfattande psykosocial problematik inte bedöms kunna stå till arbetsmarknadens förfogande inom överskådlig tid. Dessa bedöms ha permanenta försörjningshinder, men är inte berättigade till sjukersättning ex då de inte

har varit bosatta tillräckligt länge i Sverige. Socialnämnden ställer inte några krav på deltagande i åtgärder för dessa individer.

6.3.4 Samordnad individuell plan (Sip)

Om den enskilde har behov av insatser från både Socialtjänsten och Hälso- och sjukvården ska kommunen och regionen upprätta en individuell plan om den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och han/hon samtycker till att den upprättas. Kommun och Landsting har skyldighet att delta i de Sip-möten som de kallas till. Den part som får kännedom att behov av Sip föreligger ska kalla till möte.

6.4 Förtida uttag av pension samt personer äldre än 66 år

Socialnämnden ställer inte krav på att någon gör ett förtida uttag på sin pension. Den som själv har valt att göra ett förtida uttag på pensionen och därmed har en inkomst som understiger normen för försörjningsstöd har som regel inte rätt till ekonomiskt bistånd. Undantag kan göras för personer med permanenta arbetshinder som haft försörjningsstöd under lång tid.

Personer som är 66 år eller äldre som ansöker om försörjningsstöd skall hänvisas till Försäkringskassan för att ansöka om äldreförsörjningsstöd. Om försörjningsstöd beviljas i avvaktan på beslut från Försäkringskassan skall biståndet återsökas genom framställan.

6.5 Egna företagare

Ekonomiskt bistånd utgår i princip inte till att finansiera egna företagares affärsverksamhet eller till att reglera skulder som uppkommit i sådan verksamhet. Om verksamheten inte kan drivas vidare är avveckling/konkurs den väg som står till buds för den enskilde företagaren. Den enskilde ska uppmanas ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. En bidragstagare kan inte räkna med att erhålla försörjningsstöd för att företaget inledningsvis inte ger tillräcklig vinst. Dessa svårigheter måste bidragstagaren således kalkylera med som kan uppkomma i inledningsskedet. Något lagligt hinder att bevilja ekonomiskt bistånd i en nödsituation föreligger dock inte.

6.6 Häktade, inskrivna vid kriminalvårdsanstalt, i avvaktan på verkställighet

För personer som är inskrivna vid Kriminalvårdsanstalt skall kriminalvårdsmyndigheten svara för alla kostnader under verkställigheten med undantag för den enskildes eventuella kostnader för hyra och el. Den enskilde kan dock i samband med särskild utslussningsåtgärd få bidrag till boende och uppehälle från Kriminalvården.

Personer som är häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, erhåller sk häktesbidrag från kriminalvården och skall därmed inte beviljas fickpengar.

Däremot kan kostnader rörande den sökandens bostad samt ev övriga utgifter berättiga till ekonomiskt bistånd.

Sökanden som är ensamstående och som under längre tid är intagen för vård, exempelvis på sjukvårds- eller kriminalvårdsinstitution, i häkte, i hem för vård eller boende gäller beträffande bistånd till hyra följande: Om bostaden utgörs av en egen lägenhet kan ekonomiskt bistånd lämnas med beaktande av de inkomster den sökande själv kan ha under institutionsvistelsen. Om vårdtiden understiger sex månader och sökanden inte kommer att vistas i bostaden i samband med eventuella permissioner, kan möjligheten att hyra ut bostaden i andra hand under sökandens institutionsvistelse, undersökas.

Om vårdtiden beräknas överstiga sex månader och sökanden under denna tid ej kommer att vistas i bostaden under permissioner bör som regel ekonomiskt bistånd till hyran avslås. Magasinering av möblerna kan i sådana fall bli aktuellt.

Kostnad för avgift till arbetslöshetskassan kan jämföras med hyreskostnaden om den sökande efter frigivningen är berättigad till ersättning från arbetslöshetskassan.

Gällande klädesbidrag vid frigivning kan Kriminalvården bevilja bidrag för kläder och skor om den intagne saknar sådana och ett akut hjälpbehov uppstår. Därmed behöver denna möjlighet först vara uttömd innan bistånd enligt Socialtjänstlagen kan komma i fråga.

Gällande permissioner ska kostnader i samband med detta som regel ordnas av Kriminalvården.

Personer som dömts till fängelsestraff och inte är häktade kan välja att börja avtjäna sitt straff omedelbart efter att domen meddelats. En ansökan om försörjningsstöd i avvaktan på fängelsestraff kan därför i normalfallet avslås med hänvisning till att behovet kan tillgodose genom att den sökande infinner sig hos Kriminalvården. Om den sökande överklagar inkallelsebeslutet prövas dock biståndsansökan på sedvanligt sätt.

6.6.1 Fotboja

Personer som avtjänar straff med fotboja jämföras med frivårdsklienter och har exempelvis rätt att fortsätta uppbära eventuell pension eller sjukpenning, dock inte ersättning från A-kassa. Om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt har personen därför rätt till ekonomiskt bistånd från kommunen till sin försörjning under verkställigheten med fotboja.

6.6.2 Samhällstjänst

Samhällstjänst är en dom till skyddstillsyn med föreskrift att utföra oavlönat arbete hos ideella föreningar, organisationer eller kyrkor och utgör ett alternativ till fängelse. Samhällstjänst skall utföras under den dömdes fritid, t ex under kvällar eller veckoslut, under kontroll av frivårdsmyndigheten. Den dömda kan således behålla sitt ordinarie arbete eller sina studier eller fortsätta vara aktivt arbetssökande. Det faktum att en bidragssökande person är dömd till samhällstjänst skall därmed inte påverka

socialtjänstens krav på den sökande att stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid/delta i anvisade åtgärder.

6.6.3 Rättspsykiatrisk vård

Den som är dömd till rättspsykiatrisk vård har landstinget som sin huvudman. Den som genomgår rättspsykiatrisk vård eller är omhändertagen enligt smittskyddslagen har kvar rätten till sjukpenning, pension, bostadsbidrag etc. Om en enskild saknar inkomst har den rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som personer inskrivna för behandling av vård inom socialtjänsten, dvs. bistånd till fickpengar. Det är hemkommunen, inte den kommun där vården sker, som skall pröva rätten till bistånd. Den som är dömd till slutna psykiatrisk vård bör söka sjuk- eller aktivitetsersättning.

6.7 Ensamkommande barn och unga

Ensamkommande barn och unga med permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd handläggs av Försörjningsstöd från att ungdomen fyllt 18 år. Detta gäller oavsett om ungdomen fortfarande är placerat på stödboende efter 18 års dagen eller inte. Vid boende på stödboende betalar ungdomen ingen egen hyreskostnad och ekonomiskt bistånd beviljas endast till uppehälle.

Ungdomar som studerar på gymnasiet kan beviljas studiemedel från Csn och extra tillägg samt även ev. barnpension. Från höstterminen det år ungdomen fyller 20 år kan ungdomar som studerar på gymnasiet ansöka om studielån från Csn och därmed bli självförsörjande.

Om det tillfälliga uppehållstillståndet går ut och ungdomen i god tid ansökt om förlängning, beviljas fortsatt försörjningsstöd om ungdomen har rätt att vistas i Sverige under tiden utredning pågår hos Migrationsverket.

6.8 Utländska medborgare

En utländsk medborgare får, med undantag från vissa EU-medborgare och deras anhöriga, inte uppehålla sig i Sverige mer än 3 mån från inresedatum utan att ha uppehållstillstånd. Utländska medborgare ska med viseringsplikt ha uppehållstillstånd eller visum redan vid inresa.

6.8.1 Med uppehållstillstånd

Utländska medborgare som vistas i Sverige och har uppehålls- och arbetstillstånd har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländsk medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd.

För att få arbetstillstånd krävs att arbetstagaren kan försörja sig själv. Dock omfattar försörjningskravet bara arbetstagaren vilket innebär att lönen inte behöver täcka försörjningen för medföljande familjemedlemmar

Utländska medborgare på besök är inte berättigade till försörjningsstöd, utan ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet. Dessa ska hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat vid behov av ekonomisk hjälp. Efter 3 mån vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd. Utländska studenter ska inte beviljas ekonomiskt bistånd annat än i undantagsfall dvs i en akut nödsituation. Upphållstillståndet har redan beviljats under förutsättning att försörjningen är tryggad under vistelsen i landet.

6.8.2 Utan uppehållstillstånd

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, tex turister, säsongsarbetare, ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad. Bistånd föreligger endast i nödsituation om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det yttersta ansvaret skulle kunna innebära matpengar samt biljett till ambassad. Efter 3 mån vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd. Socialtjänsten ska då uppmana personen att kontakta Migrationsverket för att ansöka om uppehållstillstånd. Ansöker personen inte om uppehållstillstånd kan det möjligen bli aktuellt med bistånd i avvaktan på utvisning.

6.8.3 Asylsökande

Asylsökande ska alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar bistånd i form av dagersättning enligt LMA (Lagen om mottagande av asylsökande). Detta gäller oavsett om personen vistas på anläggning eller boende hos släkting i kommunen. Så snart personen får uppehållstillstånd och blir kommunplacerad, upphör ersättningen från Migrationsverket och personen träder då in i etableringen och kan ha behov av försörjningsstöd vid glapp i avvaktan på etableringsersättning. Utifrån kommunens yttersta ansvar kan dock kommunen lämna bistånd till den som inte omfattas av LMA om de vistas i kommunen och om det behövs till dess att Migrationsverket tar över ansvaret. Likaså om Migrationsverket utreder förlängning av ett uppehållstillstånd (när uppehållstillstånd beviljats träder rätten till bistånd in) kan en ansökan prövas enligt Sol. Om en sökande omfattas av Lma, omfattas den dock inte av SoL, och ansökan kan avslås med denna motivering. För barn under 18 år utan uppehållstillstånd som bor hos en vårdnadshavare med uppehållstillstånd, ska alltid behovet av bistånd prövas enligt SoL.

6.8.4 Nordiska medborgare

Enligt lagen om nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster, som infördes i svensk rätt genom lagen (1995:479), likställs nordiska medborgare som lagligen vistas tillfälligt eller är lagligen bosatta i landet, med svenska medborgare. Artikel 4 i nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster garanterar nordiska medborgare likställdhet med svenska medborgare vad gäller bl.a. ekonomiskt bistånd enligt SoL. Detta gäller oavsett om de är lagligen bosatta eller tillfälligt vistas i landet. I betänkandet

Socialtjänsten och den fria rörligheten (SOU 2005:34 s. 106) har uttalats att med lagligt bosatt i konventionens mening avses i praktiken detsamma som att vara folkbokförd. Enligt nordisk konvention om socialt bistånd och sociala tjänster av den 14 juni 1996 (SÖ 1996:21) kan hänvisning åter till hemlandet bli aktuellt när det är tal om långvarigt bistånd till försörjning. Ett villkor är också att bistånd ska utgöra större delen av personens inkomster.

En nordisk medborgare kan dock inte hemsändas på grund av sitt behov av ekonomiskt bistånd om dennes familjeförhållanden, anknytning till bosättningslandet eller andra omständigheter talar för att han bör stanna där och under alla omständigheter om medborgaren under de sista tre åren varit lagligen bosatt i landet.

6.8.5 Eu/Ees-medborgare

För en EU-medborgare gäller särskilda regler som innebär att kravet på uppehållstillstånd enligt Utlänningslagen inte gäller för dem under vissa förutsättningar. Reglerna omfattar även medborgare från EES-länderna Island, Norge och Lichtenstein men inte medborgare från Schweiz, för vilka tidigare regler om uppehållstillstånd fortfarande gäller.

EU/EES-medborgare omfattas av den generella regeln i EU-rätten att något uppehållstillstånd inte krävs av en utlänning för att vistas i Sverige/andra EU-länder i upp till tre månader. För att ha fortsatt rätt för EU/EES-medborgare och deras familjer att vistas i Sverige i mer än 3 mån utan uppehållstillstånd krävs att de har uppehållsrätt. En EU/EES-medborgare som bedöms ha uppehållsrätt i Sverige har rätt till socialt bistånd samt andra sociala förmåner på samma villkor som svenska medborgare. Möjligheterna att få uppehållsrätt skiljer mellan så kallat *ekonomiskt aktiva* och så kallat *icke ekonomiskt aktiva*.

Till kategorin *icke ekonomiskt aktiva* hör tex. *studenter, turister och pensionärer*

Till kategorin *ekonomiskt aktiva* räknas *arbetstagare, egenföretagare och arbetsökande samt deras familjemedlemmar*

För *icke ekonomiskt aktiva* krävs för att få uppehållsrätt att den enskilde EU/EES-medborgaren:

- *är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sin familjs försörjning
- *har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige
- *har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning

Ekonomiskt aktiva EU/ESS-medborgare har uppehållsrätt om han/hon:

*är arbetstagare eller egen företagare i Sverige. För att någon ska anses vara arbetstagare krävs att arbetet utförs åt någon annan, personen är under dennas arbetsledning och arbetet sker mot ersättning. Även den som arbetar som praktikant, lärling eller au-pair anses som arbetstagare under förutsättning att ersättning betalas. Även den som avlönas för utfört arbete i form av kost och logi kan betraktas som arbetstagare. En mycket låg ersättning eller deltidarbete är heller inget hinder. Att arbeta svart innebär dock inte att ha ett verkligt och fast arbete.

*har kommit till Sverige för att söka arbete och bedöms ha en verklig möjlighet att få en anställning.

Enligt EG-praxis har en EU/EES-medborgare med uppehållsrätt i regel rätt att vistas 6 mån i medlemsstaten för att söka arbete. För att då även ha rätt till försörjningsstöd ställs samma krav som på andra bidragstagare dvs att den sökanden är inskriven på Arbetsförmedlingen och aktivt söker arbete. 6 mån regeln gäller även en arbetstagare som efter mindre än 12 mån arbete blir ofrivilligt arbetslös. En arbetstagare med uppehållsrätt som mister sin anställning efter mer än ett års anställning behåller sin uppehållsrätt så länge han/hon befinner sig i Sverige. Det krävs då att han/hon anmält sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen.

En arbetstagare som drabbas av tillfällig arbetsoförmåga pga sjukdom eller olycksfall behåller sin uppehållsrätt under tiden han/hon inte kan arbeta.

För familjemedlemmarna gäller huvudprincipen att deras uppehållsrätt är beroende av anknytningen till en EU/ESS-medborgare med uppehållsrätt, så länge familjemedlemmarna inte själva har fått permanent uppehållstillstånd.

Personer som *inte har uppehållsrätt* och därmed inte sin egentliga hemvist i Sverige, har bara rätt till bistånd för att avhjälpa en akut nödsituation som inte går att lösa på annat sätt. I praktiken innebär detta oftast att personen får enstaka bistånd till mat, logi eller reskostnad för att ta sig tillbaka till det land EU/EES-medborgaren kommit ifrån. Se även Socialstyrelsens "Rätten till socialt bistånd för medborgare inom EU/EES-området".

6.9 Värnpliktiga

Huvudregeln är att ekonomiskt bistånd inte ska beviljas under den tid en person gör sin värnplikt. Bidrag kan istället sökas genom Försäkringskassan.

7. Handläggningsrutiner

7.1 Allmänt

I detta avsnitt anges riktlinjer för ärendehandläggning. Handläggningen ska präglas av tydlig information, noggranna kontroller och korrekt registrering i Viva-systemet. Ytterligare vägledning kan erhållas från Socialstyrelsens Handbok för Socialtjänsten, 2021.

7.2 Sekretess

Då socialtjänsten bygger på respekt för människors självbestämmande och integritet krävs att det finns sekretessregler för den som vänder sig till socialtjänsten. Detta för att obehöriga inte ska få insyn i hans/hennes privatliv. Integritetskänsliga handlingar ska förvaras på säkert sätt. Sekretess gäller även i förhållande till enskild nämndledamot, som inte har rätt att ta del av annat material än det nämnden behöver för beslut i ett ärende.

I följande fall är det dock tillåtet att bryta sekretessen inom socialtjänsten:

*om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning ex. lämnande av uppgifter om utbetald ekonomisk hjälp till annan myndighet. Gäller om en polismyndighet, säkerhetspolisen, Migrationsverket, Migrationsöverdomstolen eller regeringen begär uppgifter om en utlännings personliga förhållanden

*vid samtycke från den enskilde (kan vara muntligt, men bör då dokumenteras)

*om en menprövning leder till att en uppgift kan lämnas ut (den enskilde inte lider skada)

*om utlämnandet är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin verksamhet

I sk samrådsgrupper där tjänstemän från olika myndigheter träffas får samverkan aldrig ske över huvudet på den det berör. Det finns dock inga hinder att diskutera ärenden där uppgifterna är avidentifierade.

År 2020 infördes Lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (2008:206). Lagen innebär att myndigheter är skyldiga att underrätta varandra om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån felaktigt betalats ut eller betalats ut med för högt belopp. Socialtjänsten var tidigare undantagen från att lämna underrättelser och kunde enbart motta underrättelser, men sedan lagen ändrades 2020-01-01 är kommunerna och socialtjänsten skyldiga att lämna underrättelser på samma sätt som de andra myndigheterna.

7.3 Registrering

Sammanboende, gifta eller registrerade partner inklusive de barn för vilka man är försörjningsskyldig, utgör en hushållsgemenskap avseende beräkning och beslut om ekonomiskt bistånd.

När beslut registreras om försörjningsstöd ska den enskildes försörjningshinder och ändamålet för det sökta biståndet registreras i enlighet med Socialstyrelsens anvisningar. Försörjningshinder anges för båda sammanboende vuxna i samhörigheten. I de fall samhörigheten består av en man och en kvinna så registreras alltid kvinnan som aktledare.

7.4 Ansökan

Ansökan om bistånd bör vara skriftlig men i princip gäller även muntlig ansökan. Det är dock viktigt att göra skillnad mellan en ansökan och ett rådgivande samtal. Om det är oklart ska handläggaren kontrollera med den sökanden om det föreligger en ansökan eller inte. Socialtjänsten måste pröva en muntlig ansökan oavsett om den biståndssökande vägrar fylla i en blankett eller göra en skriftlig ansökan.

Hur ansökan mottags ska finnas dokumenterat i journal.

Nya ansökningar inkommer idag via Försörjningsstöds nybesökstelefon som är öppen vid 2 tillfällen/vecka eller via e-tjänst. Hushållet kallas till utredningssamtal inom 2 veckor efter inkommen ansökan. Om 2 vuxna personer finns i hushållet ska båda kallas till nybesöket för att vid samma tillfälle ha möjlighet att få insyn i ekonomin, få samma information och ta gemensamt ansvar för hushållets ekonomi.

Det är viktigt att informera den enskilde om rättigheter och skyldigheter i samband med ansökan. Den enskilde behöver få information om normen, krav, vilka kontroller som kommer att göras och att uppgifterna registreras i ett datasystem. Tydlig vägledning behöver ges om hur ansökningsblanketten ska fyllas i.

Ansökningstiden beräknas från det datum första kontakten sker. Den enskilde kan alltså beviljas bistånd från och med tidpunkt för första kontakt.

Av utredningen ska framgå vad den enskilde ansöker om. Den enskilde ska intyga sanningshalten i sina uppgifter genom att underteckna ansökan samt checklista för nybesök. Den enskilde bör även få information om kravet på motprestation och handlägningsprocessen.

Saknas uppgift ska den enskilde uppmanas komplettera sin ansökan inom en vecka och tiden för beslut i ärendet fördröjas.

Den som gör en ansökan om ekonomiskt bistånd får anlita ett ombud enligt 9 § Förvaltningslagen. Med ombud avses den som har fullmakt att helt eller delvis föra den enskildes talan.

Sedan år 2020 kan löpande ansökan om försörjningsstöd göras digitalt via Mina sidor.

7.5 Grundutredning och planering

I samband med att ett ärende aktualiseras ska en grundutredning inledas utan dröjsmål enligt 11 kap. 1 § SoL. En skriftlig utredning som ska ligga till grund för beslut om ekonomiskt bistånd förutsätter att handläggaren skaffar sig en helhetsbild av den enskildes försörjningshinder, resurser, behov och ekonomiska situation. Hur omfattande utredningen behöver vara beror på omständigheterna i det enskilda fallet.

Grundutredningen ska utgöra underlag för den planering som den enskilde kommer att ha för att socialtjänsten ska kunna hjälpa den enskilde att bli självförsörjande. Att utreda innebär att tillsammans med den enskilde ta reda på hur svårigheterna ser ut, vad han/hon kan och vill och på vilket sätt socialtjänsten kan hjälpa. Om den enskilde är arbetslös behöver socialtjänsten tex kartlägga personens bakgrund, utbildning, yrkeserfarenhet mm. Har personen varit arbetslös tidigare? Hur har han/hon försökt lösa situationen då? Hur ser kontakten med Arbetsförmedlingen ut?

Om den enskilde har sociala eller medicinska problem kan andra frågor behöva ställas ex. hur kontakterna med vården ser ut? Om behov finns av ytterligare kontakter? Utredningens fokus blir hur den enskilde långsiktigt ska kunna försörja sig och leva ett självständigt liv.

Utredningen ska omfatta uppgifter om hushållets ekonomi och vilka möjligheter den enskilde har att tillgodose behovet på annat sätt. Uppgifterna ska i första hand lämnas av den enskilde själv. Den enskilde måste samtycka innan socialnämnden inhämtar uppgifter från utomstående. Dock får socialnämnden inhämta uppgifter om förmån, ersättning eller annat stöd åt enskild från vissa myndigheter utan samtycke från den enskilde. Bestämmelserna omfattar Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Arbetslöshetskassorna, Arbetsförmedlingen, Skatteverket, Transportstyrelsen och Migrationsverket.

En utredning om ekonomiskt bistånd är frivillig och sker helt på den enskildes initiativ. Utredningen och socialtjänstens insatser ska genomföras tillsammans med den enskilde. Den enskilde har rätt till insyn och medbestämmande i utredningen och rätt att under ärendets gång få veta vad som skrivs om hen och att få antecknat om någon uppgift är felaktig.

Barnens situation ska uppmärksammas särskilt i varje grundutredning.

Om den enskilde tar lån för att lösa sin situation i avvaktan på att få sin ansökan om försörjningsstöd utredd, ska behovet inte anses vara tillgodosett genom egna inkomster.

7.6 Handlingsplan

Utifrån individens planering ska en handlingsplan skapas tillsammans med den enskilde och följas upp var tredje månad. Handlingsplanen ska innehålla mål och delmål för den enskilde för att snabbast nå målet med egen försörjning. Socialtjänsten behöver i handlingsplanen följa upp om den enskilde deltagit i ev insats, sökt visst antal arbeten etc. I Socialtjänstens arbete ingår även att följa upp hur den enskilde upplevt insatsen, om insatsen haft avsedd effekt etc. Dessa frågor behöver ställas i samband med uppföljning av handlingsplanen och antecknas i denna.

7.7 Dokumentation

Socialtjänsten har skyldighet att dokumentera sin verksamhet. Detta är särskilt viktigt vid myndighetsutövning.

Syftet med socialtjänstens dokumentationsskyldighet är främst

- Den enskildes rättssäkerhet
- Ett verktyg för socialtjänsten för den individuella planeringen
- Uppföljning, utvärdering och kvalitetssäkring

All dokumentation sker i datasystemet Viva. Den enskilde ska hållas underrättad om den dokumentation som förs om honom/henne samt rätten att ta del av all dokumentation. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig ska detta antecknas. Den enskilde har även rätt att yttra sig över underlag som har betydelse för ett beslut, innan Socialtjänsten fattar beslutet.

Inkommen information och uppgifter av betydelse för bedömning och beslut ska dokumenteras. Även vilken information som lämnats till den sökande samt om ev. överenskommelser gjorts ska nedtecknas. Anteckningarna bör innehålla tillräcklig och relevant information så att andra handläggare kan handlägga ärendet utan att missförstånd uppstår.

7.8 Kontroller för att förebygga felaktiga utbetalningar

När någon ansöker om ekonomiskt bistånd behöver den enskilde få information om vilka uppgifter som Socialtjänsten kan behöva kontrollera. Kontrollerna är viktiga för att kunna fatta beslut om ansökan och motverka felaktiga utbetalningar.

De kontroller som sker i samband med en biståndsansökan ska ske med den enskildes samtycke. Godkännande av olika kontroller sker genom att den enskilde månadsvis undertecknar sin biståndsansökan. För specificerad lista av kontroller vid nybesök, se dokument i Viva ”checklista för handläggare”.

Personuppgifter och uppgifter om boende kontrolleras i alla nya ärenden. Som legitimation godtas pass, körkort, LMA- eller ID-kort. Utländska medborgare ska vid ansökan uppvisa giltigt uppehållstillstånd eller handling som styrker uppehållsrätt. Vid tveksamhet ska Migrationsverket kontaktas.

Boende och vistelsetillhörighet kontrolleras genom folkbokföring, hyreskontrakt och aktuell hyresavi. Om den enskilde inte är folkbokförd på den adress som anges i ansökan, men uppger sig vara stadigvarande bosatt där, ska han/hon uppmanas ändra folkbokföringsadress.

Vid arbetskrav ska kontroll göras att den sökande är inskriven på Arbetsförmedlingen, är aktivt arbetsökande och om rätt till arbetslöshetsersättning föreligger. Om den enskilde saknar sysselsättning ska den sökande uppmanas kontakta kommunens Arbetsmarknadsenhet.

Har den enskilde föregående månad beviljats bistånd till särskilt ändamål, exempelvis boendekostnad, ska den sökande styrka att biståndet använts till avsett ändamål.

Om en enskild trots särskild begäran inte förser nämnden med det underlag som behövs eller motsätter sig att handläggaren tar nödvändiga kontakter, bör nämnden i regel kunna avslå ansökan.

Beslutsfattaren är den som avgör om underlaget är tillräckligt för att ligga till grund för ett beslut. Bara uppgifter som är relevanta för biståndsbedömningen ska hämtas in.

7.8.1 Hembesök

För att säkra legitimiteten i dessa riktlinjer och rättssäkerheten i tillämpningen av de dvs så att rätt bidrag går till rätt person och att felaktiga utbetalningar undviks, kan hembesök behöva göras i vissa fall. Hembesök är en viktig del i att klarlägga förhållanden som kan påverka rätten till bistånd.

Omständigheter som kan klarläggas vid ett hembesök är:

- att sökanden verkligen bor/vistas i kommunen
- att bostaden inte har fler boende än vad som uppgivits i ansökan.
- familjeförhållanden, då särskilt ur ett barnperspektiv

- hyresavtalets riktighet
- möbler och utrustning i hemmet.

En grundläggande förutsättning för att ett hembesök ska kunna företas är att den enskilde samtycker till besöket. Vid hembesök ska alltid orsak uppges. Vägrar den sökande i en sådan situation att godta ett hembesök och fortsatt utredning därmed försvåras eller omöjliggörs, kan rätten till försörjningsstöd påverkas.

7.8.2 Avgift för kontoutdrag och andra kontrolluppgifter

Om den sökande får betala en avgift för t ex kunna lämna in kontoutdrag som socialtjänsten begärt in räknas den kostnaden med som en godtagbar utgift i den ekonomiska beräkningen.

7.9 Inkomster

7.9.1 Inkomstberäkning

Behovet av försörjningsstöd beräknas i normalfallet så att normen läggs ihop med godkända kostnader för ex. hyra, el, hemförsäkring, arbetsresor, fackavgift/a-kassa och läkarbesök och medicin. På så sätt räknas hushållets totala norm fram. Från denna avräknas hushållets alla inkomster. Mellanskillnaden utgör hushållets behov av försörjningsstöd.

Vid nybesök kan det vara nödvändigt att göra en grundligare utredning. Det kan tex vara lämpligt att värdera inkomsterna olika beroende på hur hushållets ekonomi sett ut en tid bakåt och vid vilka tidpunkter olika inkomster erhållits.

Vid nybesök ska kontoöversikt och kontoutdrag med aktuell kontoställning samt de senaste tre månadernas transaktioner uppvisas, liksom senaste deklarationen. Om en person inte haft skattepliktig inkomst kan intyg begäras ut från Skattemyndigheten. Vid alla ansökningar ska kontroll göras i SSBTEK om ev. utbetalda ersättningar från ex Försäkringskassan, CSN, Pensionsmyndigheten och A-kassorna. I förekommande fall ska även kontroll göras av om ansökan om sjukersättning, aktivitetsersättning eller allmän pension gjorts.

7.9.2 Inkomster som reducerar försörjningsstödet

Inkomster som reducerar försörjningsstödet är: lön, arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, föräldrapenning, studiestöd, sjukpenning, föräldrapenning, rehabiliteringsersättning, sjuk- och aktivitetsersättning, underhållsstöd/bidrag, efterlevandestöd, barnbidrag/studiebidrag, pension, livränta, äldre försörjningsstöd, försäkringsförmåner såsom AFA, bostadsbidrag/tillägg, skattepliktigt vårdbidrag, skatteåterbäring (som inte går direkt till Kronofogden), avgångsvederlag, försäkringsersättning eller skadestånd (som inte avser täcka merutgifter i form av ekonomiska förluster), hyresdel från inneboende.

Även andra former av inkomster som ska inräknas vid prövningen av ekonomiskt bistånd kan förekomma ex. insättningar på bankkonto. Om det på kontoutdraget framgår att en summa pengar satts in på sökandens konto är det upp till den sökande att bevisa att dessa pengar inte ökar den disponibla inkomsten och ska reducera försörjningsstödet. I annat fall ska den insatta summan som huvudregel betraktas som inkomst vid beräkning.

7.9.3 Inkomster som inte reducerar försörjningsstödet

Vissa inkomster reducerar inte försörjningsstödet:

*Skatteåterbäring som tagits i anspråk av Kronofogden kan inte medräknas som inkomst

*Inte heller kan handikappersättning eller den del av merkostnadsersättning som är skattefri tas med i beräkningen. Det är dock viktigt att beakta vilka kostnader handikappersättningen/merkostnadsersättningen ska täcka, då dessa kostnader då inte ska täckas av ekonomiskt bistånd.

*I de fall gymnasiestuderande beviljas extra studietillägg från Csn påverkar den inkomsten inte heller försörjningsstödsberäkning oavsett om den sökande har eget boende eller inte.

*Detsamma gäller för fondmedel som utbetalats till specifikt ändamål eller försäkringsersättning/skadestånd som utbetalats för särskilt ändamål såsom ersättning för läkar- eller tandvårdsbehov som uppkommit till följd av skadan och som inte redan ersatts av Socialtjänsten.

* För sökande som erhåller familjehemsersättning ska hela den skattepliktiga arvodesdelen räknas som inkomst.

*Stipendier som är villkorade eller riktade till särskilda ändamål reducerar inte heller försörjningsstödet.

7.9.4 Utmätning och sk kvittning

Om den sökande har utmätning av Kronofogden på sina inkomster godkänns inte avdraget för utmätningen. Den enskilde behöver istället kontakta Kronofogden och få förbehållsbeloppet jämkat.

Likaså godkänns inte att Försäkringskassan kvittar tidigare för mycket utbetald ersättning genom att hålla inne förmån/kvitta delar av förmånen. Den enskilde får kontakta Försäkringskassan och begära att kvittningen upphör.

Socialtjänsten har inte rätt att kvitta felaktigt utbetalt bistånd eller bistånd som inte använts till avsett ändamål, genom att reducera motsvarande belopp i kommande månads ansökan. När bistånd har betalats ut med för högt belopp och detta beror på den enskildes agerande har socialnämnden möjlighet att kräva tillbaka beloppet enligt bestämmelserna i 9 kap. socialtjänstlagen. Så kan ske genom en frivillig uppgörelse eller genom att väcka talan om återkrav hos förvaltningsrätten. Att i stället korrigerar vad som anses vara en felaktig utbetalning genom avräkning i en senare biståndsberäkning har i praxis ansetts utgöra en form av otillåten kvittning (se HFD 2013 ref. 18).

7.9.5 Uppskattade inkomster

I de flesta fall medräknas bara inkomster som den enskilde faktiskt har att tillgå vid beräkning av försörjningsstöd. Undantag kan dock göras om den enskilde inte har gjort vad hen har kunnat för att bidra till sin försörjning. Om den enskilde har underlåtit att ansöka om någon förmån kan detta leda till att ansökan om ekonomiskt bistånd delvis avslås. Ett annat alternativ är att det uppskattade värdet av förmånen, t ex bostadsbidraget tas upp som inkomst i beräkningen/reduceras ansökan trots att den enskilde inte erhållit något bostadsbidrag. Den enskilde bör dock först få en skälig tid på sig för att ansöka om förmånen. Om socialnämnden medräknar inkomster som den enskilde faktiskt inte erhåller skall den sökande erhålla ett skriftligt beslut med besvärshänvisning.

7.9.6 Jobbstimulans

Den 1 juli 2013 infördes ändring i Socialtjänstlagen om ny beräkningsregel för inkomster av anställning. Den innebär att om en enskild uppfyller vissa villkor gör den särskilda beräkningsregeln i 4 kap. 1 b § SoL att 25 % av nettoinkomsten av anställning inte ska beaktas vid prövning av rätten till bistånd. Villkoren för jobbstimulans är att den enskilde fått försörjningsstöd under en sammanhängande period om 6 mån eller en längre period under en 12-månaders period. Då gäller jobbstimulansen under 24 sammanhängande månader och därefter behöver den enskilde kvalificera sig för en ny period. En månad med normöverskott eller avslag på försörjningsstödet avbryter kvalificeringsperioden. Perioden för beviljad jobbstimulans börjar så snart den enskilde uppnått villkoren oavsett om den enskilde har ett arbete eller inte. Skriftlig information lämnas då till den enskilde om vilken period hen är berättigad jobbstimulans. Om den enskilde sparar av inkomsten under perioden av jobbstimulans ska det inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd efter jobbstimulansperiodens upphörande. Vid jobbstimulans kan den enskilde själv stå för kostnader avseende livsföring i övrigt såsom ex tandvård och glasögon om beloppet för jobbstimulans överstiger kostnaden.

7.9.7 Överskjutande inkomst från tidigare månader

Huvudprincipen är att inkomster som överstiger hushållets behov enligt norm den ena månaden överförs som inkomst till nästkommande månad. Tillämpningen av denna princip förutsätter dock att den sökande känner till kommunens beräkningsgrunder sedan tidigare. För enskilda som inte varit i kontakt med socialtjänsten tidigare kan inte krävas att han/hon ska planera sin ekonomi efter försörjningsstödsnivån. Vid nyansökan är det viktigt att se över inkomster ett par månader tillbaka för att få en samlad bild av den sökandens ekonomiska situation. Om det tidigare överskottet varit stort ska särskild prövning göras. En person som vid sista inkomstillfället vet att hen inte har sin försörjning tryggad har ett eget ansvar att planera för de nödvändigaste utgifterna.

Det är viktigt att den enskilde får kontinuerlig information om principen att alla inkomster medräknas i den ekonomiska beräkningen, även retroaktiva utbetalningar och ev. överskott från tidigare månad.

7.9.8 Hemmavarande barn/Skolungdomars inkomster

Hemmavarande barn och skolungdomars inkomster understigande ett prisbasbelopp per kalenderhalvår ska inte beaktas vid prövningen av föräldrarnas ekonomiska bistånd för barnet/skolungdomen. Barns och ungdomars inkomster överstigande ett prisbasbelopp är endast avsett täcka barnets/ungdomens uppehälle och del av boendekostnaden.

Barn och ungdomar som har tillgångar på mer än 15 % av basbeloppet kan själva behöva bidra till sitt uppehälle. Barn är aldrig försörjningsskyldiga sina föräldrar, men kan dock behöva bidra till sitt eget uppehälle och sin del av boendekostnaden. En reducering görs i dessa fall av barnets kostnader som då kan tillgodoses genom sparade medel.

I de fall en skolungdom under 18 år pga hög frånvaro inte får behålla sitt studiebidrag, kan studiebidraget inte räknas med som inkomst i föräldrarnas normberäkning. Detta då underåriga gymnasieungdomar saknar underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar och krav inte kan ställas på dem att bidra till hushållets försörjning. Dock har ungdomar över 18 år ett eget ansvar för sin situation och i dessa fall kan studiebidraget reduceras.

7.10 Tillgångar

Alla realiserbara tillgångar ska användas för den enskildes försörjning innan han/hon har rätt till försörjningsstöd. Med realiserbara tillgångar menas bankmedel, aktier eller andra värdepapper, fordon, eller fastigheter.

7.10.1 Bankmedel/Aktier/Värdepapper

Ekonomiskt bistånd beviljas som huvudprincip inte enskilda som har kontanta medel eller värdepapper.

Barn får ha sparkapital på upp till 15 % av basbeloppet utan att detta påverkar familjens ekonomi. Barns tillgångar i form av kapital och fastigheter ska dock inte räknas om det står under överförmyndarens kontroll om inte överförmyndaren ger sitt samtycke till uttag. Uttag ska i så fall göras endast till barnets försörjning.

7.10.2 Fondmedel

Fondmedel räknas som regel som inkomst i beräkningen av försörjningsstöd, undantaget om medlen avser fondmedel till särskilt ändamål ex en resa.

7.10.3 Fordon

Som fordon räknas bil, motorcykel, motorbåt, husvagn och släpkärra. Generellt sett är fordon att betrakta som realiserbar tillgång som ligger över begreppet ”skälig levnadsnivå”.

Gällande bil, se under rubriken bilinnehav

7.10.4 Fastighet/Fritidshus

Personer som äger fastighet, eller andel av fastighet såsom fritidshus, ska omgående lämna fastigheten till mäklare för försäljning om behovet av försörjningsstöd inte anses vara tillfälligt. Bistånd beviljas då med villkor om återbetalning. Även del i fritidshus räknas som realiserbar tillgång om inte förbehåll som förhindrar försäljning finns. För info. om fastighet se under rubriken ”boende”.

För att utreda ev. tillgångar i utlandet kan kontakt tas med Svenska ambassaden i respektive land för att om möjligt inhämta uppgifter av ex. fastighets- eller bostadsrättsinnehav.

7.10.5 Pensionssparande

Pensionssparande räknas i princip som tillgång. Om möjlighet finns att ta ut pensionssparandet ska den sökande i första hand använda dessa medel till sin försörjning.

7.11 Utgifter

De enda utgifter som ska räknas in i försörjningsstödberäkningen är de som omfattas av försörjningsstödet. Utgift för underhållsstöd, avbetalning på studielån eller andra avbetalningar ska inte räknas in. Den som saknar inkomst kan ansöka upp uppskov med betalning av ex. underhållstöd.

7.12 Retroaktivt bistånd

Ekonomiskt bistånd utgår som regel inte för retroaktiv period. Biståndsbehovet ska vara aktuellt i den mening att behovet av stöd ska föreligga vid tiden för ansökan. Behovet av medel till uppehälle för tid som förflutit anses därmed vara tillgodosett på annat sätt.

Den rätt till bistånd som den enskilde tillförsäkras enligt 4 kap.1 § SoL innebär inte att den sökande i efterhand kan påkalla bistånd för tidigare perioder.

Rätten till bistånd prövas som regel från det datum då ansökan inkom dvs från det datum då den sökande kontaktade Socialnämnden.

Att den enskilde tvingats låna medel för att kunna betala t ex hyran under

Socialnämndens handläggningstid påverkar inte rätten till bistånd negativt dvs även om

hyran är betald föreligger rätt till bistånd till utgiften om den sökande i övrigt är berättigad till försörjningsstöd.

7.13 Beslut

Varje ansökan ska leda till ett beslut med hänvisning till paragraf i Socialtjänstlagen. Besluten, oavsett bifall eller avslag, ska alltid vara motiverade och skriftliga. Det ska framgå vad som sökts och om ansökan beviljats, avslagits eller delvis beviljats/avslagits. Besvärshänvisning ska alltid bifogas vid avslag. Det ska även framgå vem som är beslutsfattare och vilken period beslutet avser. Även i de fall den enskilde bedöms ha samma biståndsbehov under en längre period ska en ny ansökan och ett nytt beslut fattas för varje månadsperiod. Information ska lämnas om hur beslutet kan överklagas. Den enskilde har rätt att ansöka om samma sak vid hur många tillfällen som helst. Socialtjänsten har alltid skyldighet att fatta beslut om varje ansökan oavsett om samma fråga redan hanterats eller inte.

7.13.1 Beslut som löper över flera månader

Ibland är det nödvändigt att fatta beslut som sträcker sig över flera månader ex. vid omfattande tandvårdsbehandling. Rätten till bistånd prövas månad för månad, men när beslut fattas som gäller flera månader behöver en omprövningsklausul ingå. Beslutet kan annars inte omprövas under perioden om omständigheterna förändras. Följande omprövningsklausul behöver läggas till i alla beslut som sträcker sig över mer än en månad " Vid ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslutet komma att omprövas". Klausulen finns som autotext i Viva.

7.14 Utbetalning

Socialtjänstens verksamhet ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet. Det betyder att det ekonomiska biståndet ska utformas så att den enskilde själv får utrymme att planera och fatta beslut om den egna ekonomin inom ramen för det erhållna biståndet. Ekonomiskt bistånd bör i regel betalas ut månadsvis och direkt till den enskilde via något av de vanliga betalningssätten dvs konto i bank, plusgiro eller bankgiro. Om utbetalning görs till annan än den enskilde ska detta dokumenteras. Om utbetalningen av ekonomiskt bistånd görs på sådant sätt att det medför kostnader för den enskilde att hämta ut biståndet bör nämnden ge bistånd till sådan kostnad. Det kan i vissa fall vara nödvändigt att Socialtjänsten betalar direkt till ex. hyresvärd eller elleverantör. Det kan vara då den enskilde själv önskar det men även på nämndens initiativ. En förutsättning är dock att den enskilde går med på detta. Extraordinära utbetalningssätt i form av ex. rekvisitioner bör användas endast i undantagsfall om mycket speciella omständigheter föreligger.

I de hushåll där en enskild inte kan erhålla eget bankkonto, kan försörjningsstödet betalas ut på sk kontantkort. I de fall kontantkortet tappas bort och behöver ersättas med ett nytt, får den sökande själv stå för denna merkostnad.

7.15 Avslagsbeslut och överklagan

Avslagsbeslut enligt 4 kap. 1, 3 §§ Sol ska alltid vara skriftliga och motiverade och delges den sökande. Vid digital ansökan kan avslagsbeslut och besvärshänvisning även lämnas digitalt. Alla överklagade beslut och resultatet av dessa ska registreras i Viva. Av beslutet ska framgå:

- *vad ansökan avser
- *hänvisning till § i Sol
- *eventuell tidsperiod
- * motivering till avslaget
- * om beslutets konsekvenser för ev. barn har övervägts

Besvärshänvisning och avslagsbeslut ska lämnas liksom hjälp med överklagandet om den enskilde så önskar. Om en överklagan inkommer har nämnden att pröva om den inkommit i rätt tid eller inte, dvs inom tre veckor från det att beslutet meddelats/delgivits de enskilde. Viktigt för beräkningen av tidsfrist är att anteckning har gjorts när beslutet skickats/delgavs. Om överklagan inkommit för sent ska överklagan avvisas. Detta är ett beslut som kan överklagas. Det innebär att beslutet om avvisning måste meddelas den enskilde som även då ska erhålla en besvärshänvisning. Om beslutet inkommit i tid behöver ansökan omprövas. Oavsett om Socialnämndens vidhåller (helt eller delvis) eller ändrar beslutet till den enskildes fördel ska yttrande skickas till Förvaltningsrätten för bedömning. Som huvudregel avslutas inte ett ärende innan beslut från domstolen har inkommit.

Om en annan person än delegaten i ärendet överklagar beslutet, ska överklagan ändå skickas till Förvaltningsrätten som får avskryva ärendet. Denna bedömning har Socialnämnden själva inte rätt att göra.

Vid dom från Förvaltningsrätt eller Kammarrätt finns möjlighet för socialnämnden att överklaga beslutet om nämnden anser beslutet vara felaktigt. Möjlighet att överklaga har beslutande handläggare, se delegationsförteckning som bilaga. Socialnämnden kan begära inhibition av tidigare beslut i avvaktan på beslut om prövningstillstånd i högre instans. Om beslutet inte överklagas eller inhibition inte beviljas, ska försörjningsstödet omgående utbetalas till den sökande.

7.16 Återbetalning/Återsökning

Vanligtvis beviljas ekonomiskt bistånd utan krav på återbetalning. I vissa fall kan bidraget återkrävas (9 kap. 1,2 §§ SoL) eller återsökas (Lagen om allmän försäkring 17 kap. 1 §).

Om biståndet avser förskott på förmån som Försäkringskassan kommer att pröva om ev. retroaktivt bistånd ska utgå, ska biståndet återsökas. Ett sådant beslut fattas inte mot återbetalning utan som vanligt bistånd. En sådan ersättning kan vara någon av de flesta förmåner som betalas ut av Försäkringskassan, dock inte barnbidrag och assistansersättning. För att retroaktiv ersättning ska kunna utbetalas behöver nämnden inkomma med en begäran per förmån och beslutstillfälle. Den enskilde bör informeras

om att bistånd kommer att återsökas. Beslut om ekonomiskt bistånd beviljas då utan villkor och återbetalning då lagstöd finns för att återsöka sådan ersättning.

Då en enskild väntas erhålla alfa/a-kassa fattas också beslut om ekonomiskt bistånd mot återbetalning. Beslutet fattas enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 kap. 2 § SoL i eventuell retroaktiv utbetalning från alfa/a-kassan. En fullmakt behöver skrivas under av den enskilde och skickas till aktuell kassa. Likaså behöver den enskilde skriva under en återbetalningsförbindelse. När beslut om ersättning är klart ska eventuellt resterande belopp justeras via eftergift i beslutet.

Ekonomiskt bistånd kan även återkrävas om den enskilde får arbete och behöver söka bistånd i väntan på första löneutbetalningen. Återbetalningsutrymmet bedöms då utifrån hur personens behov av inkomst ser ut för att uppnå skälig levnadsnivå månaden efter första löneutbetalningen. Den enskilde behöver skriva under en återbetalningsförbindelse. Den ekonomiska ansökan avslås i första hand och beviljas därefter som ekonomiskt bistånd mot återbetalning.

Nämnden får bara återkräva bistånd om beslutets fattas under förutsättning om återbetalning. Nämnden behöver försäkra sig om att den enskilde är införstådd med att han/hon ska återbetala biståndet och det bör finnas en tydlig överenskommelse om när och på vilket sätt återbetalningen ska ske. Om den enskilde mistycker till detta kan ansökan om försörjningsstöd avslås.

7.17 Återkrav

Enligt 9 kap. Sol kan reglerna om återkrav delas upp i

- *återbetalningsskyldighet av felaktigt eller för högt ekonomiskt bistånd
- *andra fall när socialnämnden kan återkräva bistånd.

Den enskilde är återbetalningsskyldig om han/hon förorsakat den felaktiga utbetalningen. Likaså om någon obehörigen eller med för högt belopp beviljats ekonomiskt bistånd och skäligen borde ha insett detta (ex. om bistånd betalats ut två gånger för samma period) så får Socialnämnden också återkräva vad som utbetalats för mycket. Likaså har Socialnämnden rätt att återkräva bistånd som beviljats, men inte används till avsett ändamål. Det gäller ex där hyra och el beviljats till en enskild och där den enskilde inte betalat dessa utgifter och därmed inte använt biståndet till avsett ändamål.

Bistånd som den enskilde felaktigt eller med för högt belopp erhållit får återkrävas på grund av

- *oriktiga uppgifter
- *underlåtenhet att lämna uppgifter
- *på annat sätt förorsakat och bistånd utgetts med för högt belopp. Det gäller även om den enskilde inte avsiktligt orsakat den felaktiga utbetalningen.

Beslut om återkrav bör inte påverka eller ersätta Socialnämndens beslut att göra polisanmälan om den enskilde avsiktligt lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Vid bedrägeri får Socialnämnden kräva tillbaka bistånd som lämnats som

- *förskott på förmån eller annan ersättning
- *till den som är indragen i en arbetskonflikt
- *till den som på grund av förhållanden som han/hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar (ex. löner som inte betalats ut)

Ett beslut att återkräva ekonomiskt bistånd enligt denna bestämmelse ska vara skriftligt. Beslutet ska innehålla uppgifter om vilken av de 3 punkterna som är grunden till återkravet och vilken ersättning det gäller. Socialnämnden behöver kunna styrka att den enskilde verkligen delgivit beslutet om det senare blir aktuellt att väcka talan i Förvaltningsrätten.

Om den enskilde inte frivilligt betalar tillbaka kan Socialnämnden väcka talan om ersättning hos Förvaltningsrätten med stöd av 9 kap. 3 § SoL. Talan måste väckas inom tre år från det att biståndet betalades ut. Det är Socialnämndens arbetsutskott som beslutar om talan om återkrav ska väckas. Innan talan väcks måste Socialnämnden på nytt utreda den enskildes möjligheter att återbetala det ekonomiska biståndet. Det är Socialnämnden som ska visa att den enskilde kan återbetala det ekonomiska biståndet. Om den enskilde inte lämnar uppgifter om sin ekonomiska situation och Socialnämnden inte kan få uppgifter på annat sätt, kan Socialnämnden ändå väcka talan hos Förvaltningsrätten. Om det inte finns ekonomiskt utrymme för den enskilde att återbetala biståndet kan nämnden överväga eftergift. Det är den enskildes situation vid tiden för återbetalning som är avgörande.

7.18 Eftergift

Om det är uppenbart att förhållandena ändrats så att den enskilde för tillfället inte kan återbetala kan återkravet ligga vilande under en period. Är det inte troligt att den enskildes betalningsförmåga förbättras inom 3 år från det biståndet utbetalades, bör återkravet efterges enligt 9 kap. 4 § Sol.

7.19 Bidragsbrott

Polisanmälan enligt 6 § Bidragsbrottslagen ska ske när det finns anledning att anta att ett brott har begåtts. Kommunerna är skyldiga att polisanmäla samtliga fall där kommunen har anledning att anta att ett bidragsbrott skett. I samband med en brottsanmälan får ingen social hänsyn eller individuell bedömning göras för att motivera att anmälan inte görs. Däremot behöver en uppsåtsbedömning göras. Oavsett om det finns anledning att polisanmäla det belopp den enskilde fått obehörigen eller med för högt belopp, ska summan återkrävas enligt 9 kap. SoL. Kommunen får inte avstå att göra polisanmälan oavsett om personen redan återbetalat den felaktiga utbetalningen. En utredning till nämnd för beslut ska lämnas in senast månaden efter att misstanke finns om bidragsbrott.

7.19.1 Utredning före anmälan

Innan polisanmälan görs behöver utredning göras om vad som hänt och hur detta påverkat rätten till bistånd. En uppsåtsbedömning måste alltid göras och dokumenteras. Med uppsåt menas att den enskildes medvetenhet och avsikt med sitt handlande. Det är socialnämnden som fattar beslut om en polisanmälan ska göras och enhetschef som utför den faktiska anmälan. Innan anmälan ska utredningen kommuniceras med den enskilde.

7.19.2 Brottanmälan innehåll

Brotsrubriceringen behöver inte framgå av polisanmälan. Den enskildes sociala situation behöver inte heller redogöras för, utan dessa uppgifter begärs i så fall in av Tingsrätten när åtal är väckt.

Det är viktigt att en brottanmälan innehåller den information som är nödvändig för att polis och åklagare ska kunna starta och genomföra en utredning utan att behöva begära in kompletteringar av sådan information som var känd vid anmälningstillfället. Anmälan behöver även innehålla en beskrivning av händelseförloppet samt om den enskilde fått tillräcklig information om vilka regler som gäller och om sökanden varit medveten om konsekvenserna av sitt handlande.

Av anmälan ska framgå:

- *Personuppgifter - för- och efternamn, personnummer, adress och telefon. Dock ej vid skyddad identitet
- *Anmälare och målsägande är den nämnd som anmäler och lidit skada. Nämndens adress och telefonnummer.
- *Brottiden är den period som oriktiga uppgifter lämnades eller påverkade beslutet
- *Ansvarig chef, namn, e-post och telefonnummer
- *Utredare av det misstänka brottet, namn, e-post och telefonnummer
- *Ev. vittnes namn och uppgifter. Det bör framgå vilka uppgifter de kan lämna.
- *Om tolk använts
- *Kortfattad beskrivning av det misstänkta brottet
- *Bedömning av ansvaret hos den enskilda dvs uppsåt. Redogörelse för vilken info. som Socialtjänsten lämnat till den anmälda om rätten till bistånd
- *Storleken på skadan dvs den felaktiga utbetalningen samt tidpunkt för skadan
- *Redogörelse för tillämpliga regler inom ekonomiskt bistånd.

7.19.3 Skadestånd

Om Socialtjänsten gjort en felaktig utbetalning ska polisanmälan innefatta krav på skadestånd för den förmögenhetsskada som lidits genom den brottsliga gärningen. Förmögenhetsskadan motsvarar det belopp som felaktigt betalats ut. Beroende på framgången med återkravsbeslutet kan Socialtjänsten välja att vidhålla sitt yrkande på skadestånd eller efterge skadeståndskravet. Om Tingsrätten dömer skadestånd kan Socialtjänsten ansöka om handräckning via Kronofogden.

7.20 Utlandsvistelse

Det krävs som regel att man vistas i Sverige för att man ska ha rätt till bistånd enligt Socialtjänstlagen. Den som är på semesterresa eller av annan anledning tillfälligt vistas i ett annat land mister dock inte rätten till försörjningsstöd enbart pga utlandsvistelse. Den som har försörjningsstöd har inte reseförbud varken till annan kommun eller annat land, dock har den enskilde skyldighet att göra vad han/hon kan för att tillgodose sitt behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Om den enskilde vistas utomlands saknas möjlighet att delta i jobbsökandeaktivitet för arbetslösa eller delta i rehabilitering som ofta är en del av den planering för att den sökande ska komma ut i egen försörjning. Genom att avbryta/inte delta i planering bedöms den enskilde inte ha gjort vad som ankommer på honom/henne och är därmed inte berättigad ekonomiskt bistånd.

7.21 Vistelse i kommunen

För att kunna vara aktivt arbetssökande skall den sökande som regel vistas i kommunen för att kunna ta emot erbjudanden och anvisningar från Arbetsförmedlingen och Socialnämnden. Att en enskild väljer att åka utomlands och därifrån söka arbete via internet, kan som regel inte anses vara att aktivt söka arbetet i lagens mening.

7.22 Kommunens yttersta ansvar/Ansvarig kommun

Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som bor och vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Bosättningskommunen ansvarar för stöd- och hjälpinsatser oavsett om den enskilde vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Det är bara i akuta situationer som vistelsekommunen har det yttersta ansvaret för stöd och hjälp enligt SoL. Om en enskild endast tillfälligt vistas i kommunen och ansöker om bistånd, kan hjälpen inskränkas till resa till hemkommunen, samt eventuellt bistånd för att undvika en akut nödsituation under resan. Vistelsekommunen måste dock alltid ta emot och utreda den enskildes ansökan.

Vistelsekommunens ansvar innebär dock att vistelsekommunen aldrig kan neka en enskild bistånd för att behovet kan tillgodoses i en annan kommun, om det är oklart/kommunerna inte är överens om vem som bär det huvudsakliga ansvaret.

Om den enskilde är folkbokförd i en kommun, men har sitt stadigvarande boende i en annan, är utgångspunkten att han/hon anses ha starkast anknytning till den kommun där hen borde vara folkbokförd/har sitt nuvarande boende. Om den enskilde inte har ett stadigvarande boende ska den kommun som hen i övrigt har sin starkaste anknytning till anses vara bosättningskommun.

För enskilda som skrivs ut från Kriminalvårdsanstalt eller sjukhus, så har alltid folkbokföringskommunen ansvar för stöd och hjälp till den enskilde. Detta gäller oavsett om den enskilde ansöker om ekonomiskt bistånd för första månaden i ny kommun.

7.23 Bostadslösa/Hjälp med bostad

Det är inte Socialnämndens skyldighet att tillgodose behov av bostad till bostadslösa i allmänhet. Den enskilde får själv söka bostad via bostadsförmedling eller ställa sig i kö för bostad på annat sätt. Det finns dock situationer där Socialnämnden behöver bistå den enskilde ex om den enskilde har särskilda svårigheter att på egen hand skaffa bostad. I sådana fall där den biståndssökande står helt utan tak över huvudet och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, kan Socialnämnden vara behjälplig att ordna tillfällig logi.

7.24 Bistånd enligt 4 kap. 2 § SoL

Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § SoL om det finns skäl för det. Det beviljas då med stöd av 4 kap. 2 § SoL. Denna paragraf används endast i yttersta nödfall. Ett ex. då bistånd skulle kunna beviljas enligt 4 kap. 2 § SoL kan vara när den sökande inte är berättigad till hyra/hyresskuld enligt 4 kap. 1 § SoL, men bor i bostad med bostadssocialt kontrakt där kommunen ändå är skyldig att svara för hyreskostnaden till fastighetsägaren. Avslag ges då för ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL och beviljas sedan enligt 4 kap. 2 § SoL.

7.25 Revidering av riktlinjer

Socialnämndens revidering av riktlinjerna sker varannat år. Försörjningsstödsenheten kan under tiden göra mindre korrigering i riktlinjerna utifrån ev. förändringar i egna eller andra myndigheters lagstiftning.

Bilaga 1

Delegation från socialnämnden

Enligt kommunallagen 6 kap 33 -38 §§ får en nämnd eller styrelse uppdra åt ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen att besluta på nämndens/styrelsens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Delegation innebär medgivande att annan person får fatta beslut i nämndens ställe. Detta förutsätter ett förtroendeförhållande mellan nämnden och delegaten. Delegaten måste därför försäkra sig om att det beslut som denne ämnar fatta står i överensstämmelse med den allmänna inriktningen som nämnden kan ha gett uttryck för.

Nämnden kan när som helst återkalla delegering. Det kan göras generellt men det kan också göras i ett särskilt ärende.

Socialnämnden är oförhindrad att fatta beslut i alla till sociala utskottets delegerade ärenden som är slutligt utredda eller i övrigt färdigberedda inför ett sammanträde med nämnden.

Om en ärendetyp inte finns med i delegationsordningen innebär det att beslut fattas av nämnden.

Om inte annat anges omfattar delegationen såväl beslut om bifall, beslut om avslag som upphörande av insats.

Delegationen anges med lägsta delegat. När beslut av delegaten inte kan avvaktas har överordnad rätt att fatta beslut i delegats ställe.

Rätt att fatta beslut på delegation innebär inte att delegaten är skyldig att fatta beslut. Om delegaten anser ärendet svårbedömt eller av annan orsak inte vill besluta i ärendet kan ärendet överlämnas till överordnad eller till nämnd för beslut.

Endast en person kan vara beslutsfattare. Beslut, yttranden och andra ärenden enligt delegationsordning ska därför undertecknas endast av delegaten.

Individ och familjeomsorgen

Försörjningsstöd Ärende	Lagrum	Delegat	Anmärkning
Beslut i ärenden om Försörjningsstöd - Enl norm och riktlinjer - Över norm och riktlinjer - (högre försörjningsstöd)	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare Enhetschef	Pröva alltid enligt 4:1 Om det ej finns skäl att tillstyrka enligt norm och riktlinjer kan man i undantagsfall bevilja enligt 4 kap 2 § SoL
Beslut om bistånd i form av egna medel	4 kap 1 § SoL	Socialsekreterare	
Hyresskulder - Under tre månader - Mer än tre månader	4 kap 1 § SoL Enhetschef Snau		

Övriga skulder - Under 30% av prisbasbelopp - 30% & över av prisbasbelopp	4 kap 1 § SoL	Enhetschef Enhetschef/SNAU	
Med villkor om praktik eller kompetenshöjande åtgärder	4 kap 4 § SoL	Socialsekreterare	
Vägrande av eller nedsättning av fortsatt försörjningsstöd	4 kap 5 § SoL	Socialsekreterare	
Beslut om återkrav av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL och 4 a kap 1 § SoL	9 kap.1§ och 9 kap 2 § SoL	Socialsekreterare	Beslutet skall innehålla uppgift om den eller de skäl som utgör grund för återbetalning
Beslut att återkräva ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 2 § SoL	9 kap 1,2 §§ SoL	SNAU	Återkrav får endast göras om biståndet getts under villkor om återbetalning
Beslut att föra talan i förvaltningsdomstol om återkrav enligt 9 kap 1,2 §§ SoL	9 kap 3 § SoL	Enhetschef	Enhetschef beslutar om eventuell polisanmälan vid misstanke om bidragsbrott enligt Bidragsbrottslagen
Bistånd i form av bostad med andrahandskontrakt	4 kap 1 § SoL	Verksamhetschef	Se anm. Under punkt 1.1 Genomförandeplan erfordras, koll hemförsäkring
Bistånd i form av jourlägenhet	4 kap. 1 § SoL	Enhetschef	

Bilaga 2

Antagen av Sn 230109

Normbelopp 2023 (basbelopp 52 500 kr). Höjning 8,6 % samtliga poster

Ensamstående	4 620 kr
Makar/sammanboende	7550 kr

Personliga kostnader	Kr/mån	kr/v (4,3)	kr/dag (30)
Ensamstående	3490	812	116
Makar/sammanboende	6300	1465	210
Barn 0 år	2420	563	81
Barn 1-2 år	2700	628	90
Barn 3 år	2410	560	80
Barn 4-6 år	2700	628	90
Barn 7-10 år	3380	786	113
Barn 11-14 år	3890	905	130
Ungd.15-18 år	4390	1021	146
Ungd.19-20 år hemma	4430	1030	148

Gemensamma hushållskostnader	Kr/mån	Kr/v	kr/dag
1 person	1130	263	38
2 personer	1250	291	42
3 personer	1580	367	53
4 personer	1790	416	60
5 personer	2060	479	69
6 personer	2330	542	78
7 personer	2510	584	84

Utöver 7 personers hushåll – lägg till 180 kr/person i hushållet

Vuxen i hushållsgemenskap – räkna personliga kostnader + gemensamma hushållskostnader/antal personer.

Lägre försörjningsstöd	Kr/mån	kr/v	kr/dag
(livsmedel, fritid/lek, hygien, barnförsäkring samt förbrukningsvaror (fv).			
Ensamstående	2865+fv	666+fv	96+fv
Makar/sammanboende	5050+fv	1174+fv	168+fv
Barn 0 år	2050+fv	477+fv	68+fv
Barn 1-2 år	2210+fv	514+fv	74+fv
Barn 3 år	1865+fv	434+fv	62+fv
Barn 4-6 år	2170+fv	505+fv	72+fv
Barn 7-10 år	2710+fv	630+fv	90+fv
Barn 11-14 år	3210+fv	747+fv	107+fv
Ungd. 15-18 år	3650+fv	849+fv	122+fv
Ungd. 19-20 år	3690+fv	858+fv	123+fv

Matpengar samt umgänge med barn	Kr/mån	kr/v	kr/dag	umg./dag
Ensamstående	1990	463	66	
Makar/sammanboende	3245	755	108	
Barn 0 år	855	199	29	68
Barn 1-2 år	980	228	33	74
Barn 3 år	995	231	33	62
Barn 4-6 år	1255	292	42	72
Barn 7-10 år	1320	307	44	90
Barn 11-14 år	1590	370	53	106
Ungd. 15-18 år	1935	450	65	122
Ungd. 19-20 år (studerande)	1965	457	66	123

Vuxna eget ärende – ej sammanboende, men del i hushållsgemenskap:*Personliga kostnader för ensamstående+ del av gemensamma hushållskostnad***2 personers hushåll 3490 + 625 = 4115 kr****3 ” 3490 + 527 = 4017 kr****4 ” 3490+ 448 = 3938 kr****5 ” 3490 + 412 = 3902 kr****6 ” 3490 + 388 = 3878 kr****7 ” 3490 + 356 = 3 846 kr****8 ” 3490 + 180 kr per person för varje ytterligare person/antal personer i hushållet****Normen specificerad:****Personliga kostnader:****Barn och ungdomar****Vuxna**

0 år 1-2 år 3 år 4-6 år 7-10 år 11-14 år 15-18 år 19-20 år Ensam Sambo

Livsmedel	855	980	995	1255	1320	1590	1935	1965	1990	3245
Kläder/skor	370	490	545	530	670	680	740	740	625	1250
Fritid/lek	320	425	470	550	990	1140	1160	1175	555	1090
Hygien	720	650	245	210	230	300	365	365	320	715
Barn/ungd.förs	155	155	155	155	170	180	190	185		
Summa:	2420	2700	2410	2700	3380	3890	4390	4430	3490	6300

Gemensamma hushållskostnader:**1 pers 2 pers 3 pers 4 pers 5 pers 6 pers 7 pers**

Förbr.varor	165	180	320	360	420	480	510
Dagstidning, Telefon	965	1070	1260	1430	1640	1850	2000

Summa:	1130	1250	1580	1790	2060	2330	2510
---------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

SKÄLIG BOENDEKOSTNAD: (höjning1/1 2023 LIBO 4,4% beslutat i feb 2022)

1 vuxen: 4885 kr

1-2 vuxna el 1 vuxen + 1 barn: 5730 kr

2 vuxna + 1 barn: 6680 kr

1-2 vuxna + 2 barn: 7750 kr

1-2 vuxna + 3 barn: 9275 kr

1-2 vuxna på 4 barn eller fler: 10 500 kr

2023	Summa:	Barnbidrag	Flerbarnstillägg	Uhs 0-7 år	8-14 år	15-gymn.
1 barn	1250 kr	1250	0	1673	1823	2223
2 barn	2650 kr	2500	150	3346	3646	4446
3 barn	4480 kr	3750	730	5019	5469	6669
4 barn	6740 kr	5000	1740	6692	7292	8892
5 barn	9240 kr	6250	2990	8365	9115	11115
6 barn	11740 kr	7500	4240	10038	10938	13338
7 barn och fler		+1250 kr/b	1250 kr			

Schabloner 2023 basbelopp 52 500 kr. (prisbasbelopp/100x%)

Fickpengar	3 %	1575 kr	
Hemutrustning	15%	7875 kr	- socialsekreterare
	30%	15 750 kr	- enhetschef
över	30%		- arbetsutskottet
Flyttkostnad	15%	7875 kr	- socialsekreterare
	30%	15 750 kr	- enhetschef
över	30%		- arbetsutskottet
Spädbarnsutrustning	12%	6300 kr	- socialsekreterare
högst	30%	15 750 kr	- enhetschef
över	30%		- arbetsutskottet
Akut tandvård	15%	7875 kr	- socialsekreterare
	30%	15 750 kr	- enhetschef
Tandvårdskostnad	över 30%		- arbetsutskottet
Glasögonbåge	2%	1050 kr	- socialsekreterare

Bilnehav max ½ Bb	50%	26 250 kr	
Villkor uppfyllda bil	100%	52 500 kr	
Begravningskostnad och Gravsten	50 %	26 259 kr	- enhetschef
Över 50 %			- arbetsutskottet

Bilaga 3

BERÄKNING AV FÖRBRUKNINGSAVVIKELSE FÖR EL HOS LIBO PÅ BJÖRKHYTTEVÄGEN

	Antalet kwh som kan godtas/kvartal beroende på antalet personer i hushållet
1 pers	675 kwh
2 pers	900 kwh
3 pers	1050 kwh
4 pers	1275 kwh
5 pers	1425 kwh
6 pers	1612 kwh
7 pers	1725 kwh

BERÄKNING AV FÖRBRUKNINGSAVVIKELSE FÖR VATTEN PÅ LINGONVÄGEN HOS LIBO

Lingonvägen Godtagbar kostnad för vatten/kvartal utöver det som ingår i hyreskostnaden	1 rok	2 rok	3 rok	4 rok
1 pers	105 kr			
2 pers	630 kr	210 kr		
3 pers	1155 kr	735 kr	315 kr	
4 pers	1680 kr	1260 kr	840 kr	420 kr

5 pers	2205 kr	1785 kr	1365 kr	945 kr
6 pers	2730 kr	2310 kr	1890 kr	1470 kr
7 pers	3255 kr	2835 kr	2415 kr	1995 kr
8 pers	3780 kr	3360 kr	2940 kr	2520 kr
9 pers	4305 kr	3885 kr	3465 kr	3045 kr

Ex. 6 pers i 3 rok.

$3 \text{ pers} * 140 \text{ kr/mån} * 0,25 \% \text{ extra vattenförbrukning} * 3 \text{ mån} = 315 \text{ kr}$

$3 \text{ pers} * 140 \text{ kr/mån} * 1,25 \% * 3 \text{ mån} = 1575 \text{ kr}$ $1575 \text{ kr} + 315 \text{ kr} = \text{Tot. } 1890 \text{ kr/kvartal}$
kan godtas i extra kostnad för vattenförbrukning

Hushållsel

Beräkning av hushållsel sker genom godtagbara kilowattimmar beroende på antalet medlemmar i hushållet. Detta utifrån att aktuellt elpris beroende på avtal, inte ska påverka den enskildes beslut om bistånd till el. Uppskattad normalförbrukning har framräknats med hjälp av Linde energis klimatrådgivare och justerats med 25 % tillägg för individuell variation.

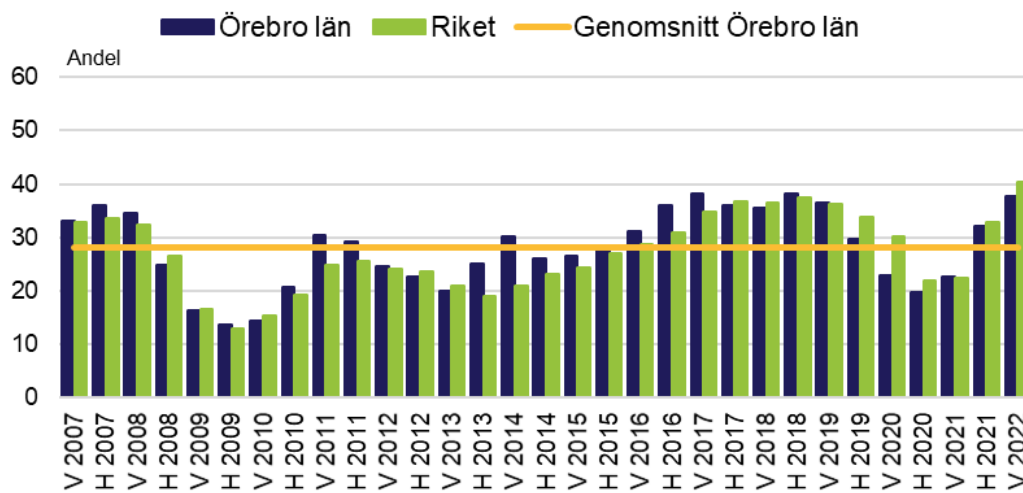
Ändring	kwh/mån	Godtagbara kwh inkl 25 % pålägg
1 person	190	237.5
2 personer	240	300
3 Personer	290	362
4 personer	340	425
5 personer	390	487
6 personer	440	550
7 personer	490	612
8 personer	540	675

Arbetsmarknadsutsikterna inför 2023

Utvecklingen på arbetsmarknaden i Örebro län 2022-2023

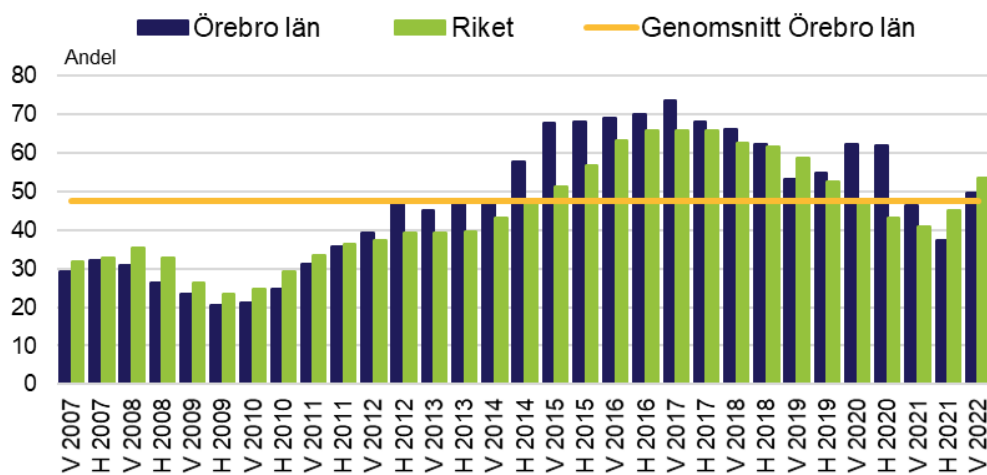
Brist på arbetskraft, privata arbetsgivare

Säsongrensade data, trendvärden.
Källa: Arbetsförmedlingens prognosundersökningar

Brist på arbetskraft, offentliga arbetsgivare

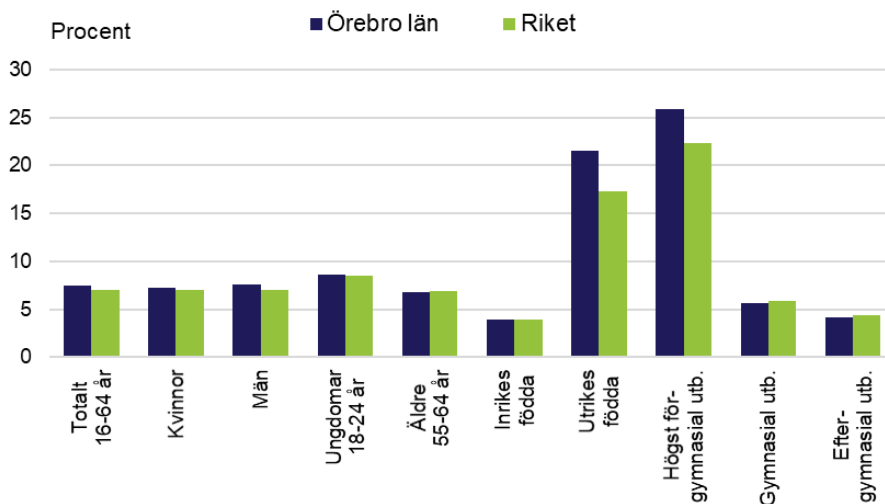

Säsongrensade data, trendvärden.

Källa: Arbetsförmedlingens prognosundersökningar

Arbetslöshetsnivåer för inskrivna arbetslösa* genomsnitt perioden december 2021 - maj 2022

*Statistiken i diagrammet avser inskrivna arbetslösa i åldrarna 16-64 år om inget annat anges. Källa: Arbetsförmedlingen och SCB

Inskrivna arbetslösa 16-64 år som andel av registerbaserad arbetskraft i respektive grupp, genomsnitt av december 2021 - maj 2022

Kommun	Totalt 16-64 år	Kvinnor	Män	Unga 18- 24 år	Äldre 55-64 år	Inrikes födda	Utrikes födda	Utbildning		
								Högst för- gymnasial	Gym- nasial	Efter- gymnasial
Lekeberg	4,2%	4,1%	4,3%	6,8%	4,3%	3,2%	15,5%	11,2%	3,9%	2,7%
Laxå	7,1%	7,2%	7,1%	10,1%	4,3%	4,0%	20,5%	22,6%	4,1%	5,3%
Hallsberg	6,6%	7,5%	5,9%	9,4%	5,7%	3,8%	18,6%	19,3%	4,1%	5,4%
Degerfors	8,5%	8,3%	8,6%	13,2%	6,7%	5,0%	27,2%	25,5%	5,4%	5,6%
Hällefors	10,3%	9,3%	11,2%	11,7%	8,1%	5,2%	30,6%	35,5%	6,4%	6,6%
Ljusnarsberg	8,5%	7,7%	9,0%	14,2%	6,7%	6,0%	20,2%	22,5%	5,9%	6,3%
Örebro	8,1%	7,8%	8,4%	8,1%	8,0%	3,9%	21,9%	30,5%	7,0%	4,0%
Kumla	5,9%	5,9%	5,8%	9,1%	5,4%	3,6%	17,5%	18,6%	4,6%	3,3%
Askersund	4,3%	4,4%	4,2%	5,3%	3,6%	2,9%	17,2%	13,0%	2,7%	4,2%
Karlskoga	6,8%	6,7%	6,8%	8,0%	5,2%	3,5%	22,0%	24,0%	4,6%	4,1%
Nora	6,8%	6,6%	7,0%	11,3%	5,5%	4,6%	19,2%	22,4%	4,8%	4,9%
Lindesberg	7,5%	7,5%	7,4%	10,0%	6,7%	4,6%	21,0%	23,2%	5,2%	4,7%
Länet	7,5%	7,3%	7,6%	8,6%	6,8%	4,0%	21,5%	25,9%	5,7%	4,1%
Riket	7,0%	7,0%	7,0%	8,5%	6,9%	3,9%	17,3%	22,3%	5,8%	4,4%

Prioriteringar för verksamheten 2023

Minska långtidsarbetslösheten

- Förstärka stödet till de som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden
- Höga volymer i viktiga insatser
 - anställningsstöd, matchningstjänster och AUB
- Tydliggöra och utveckla vårt arbetsgivararbete

Inriktning för verksamheten 2023

Navet inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

- I samarbete med andra säkra ett brett utbud av effektiva insatser.
- Stärka vår lokala närvaro och utveckla samverkan.
- Utveckla vårt partnerskap med leverantörer.

Myndighetens prioriteringar för att förhindra långtidsarbetslöshet:

- Tidigt identifiera och ge insatser till de som riskerar långtidsarbetslöshet.
- Kontroll och uppföljning för hög sökaktivitet.
- Matchningstjänster och arbetsmarknadsutbildning.

Myndighetens prioriteringar för att bryta långtidsarbetslöshet:

- Intensivt och individanpassat stöd.
- Kombinationer av parallella insatser med tydligt jobbfokus.
- Proaktivt arbetsgivararbete och anställningsstöd.
- Utbildning.

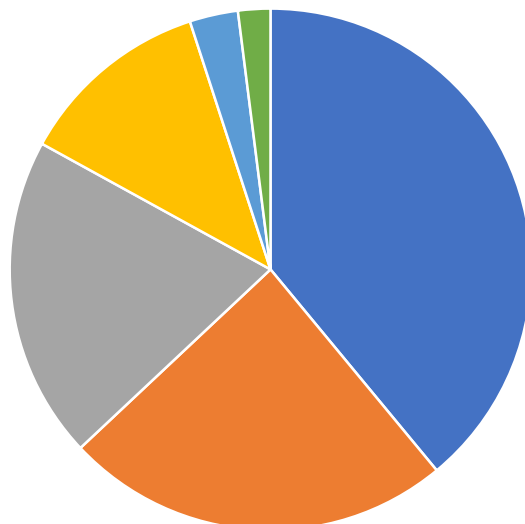
Våra fokusområden i uppdraget 2023

- Långtidsarbetslöshet, lokal närvaro och utvecklad samverkan
- Övergångar till reguljära studier
- Insatser för personer med funktionsnedsättning
- Höga volymer i viktiga insatser – anställningsstöd, matchningstjänster och AUB.
- Den arbetsmarknadspolitiska bedömningen och individuella handlingsplaner
- Vidareutvecklade matchningstjänster och informationsutbyte med leverantörer
- Kontroll och uppföljning
- Jämställdhet
- Kompetensförsörjning

Försörjningsstöd

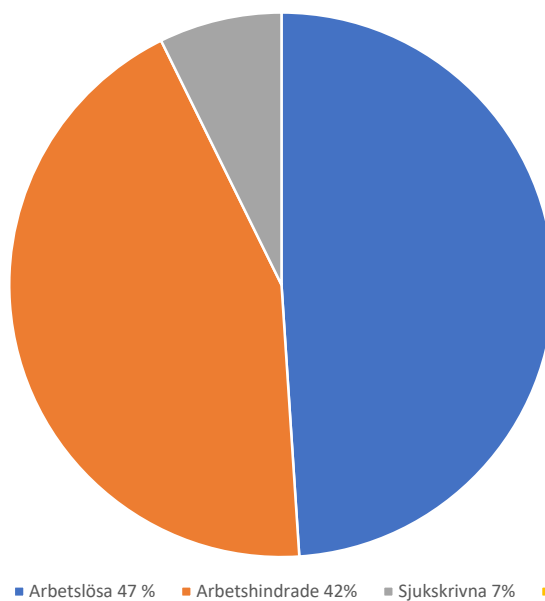
Och uppföljning från AME

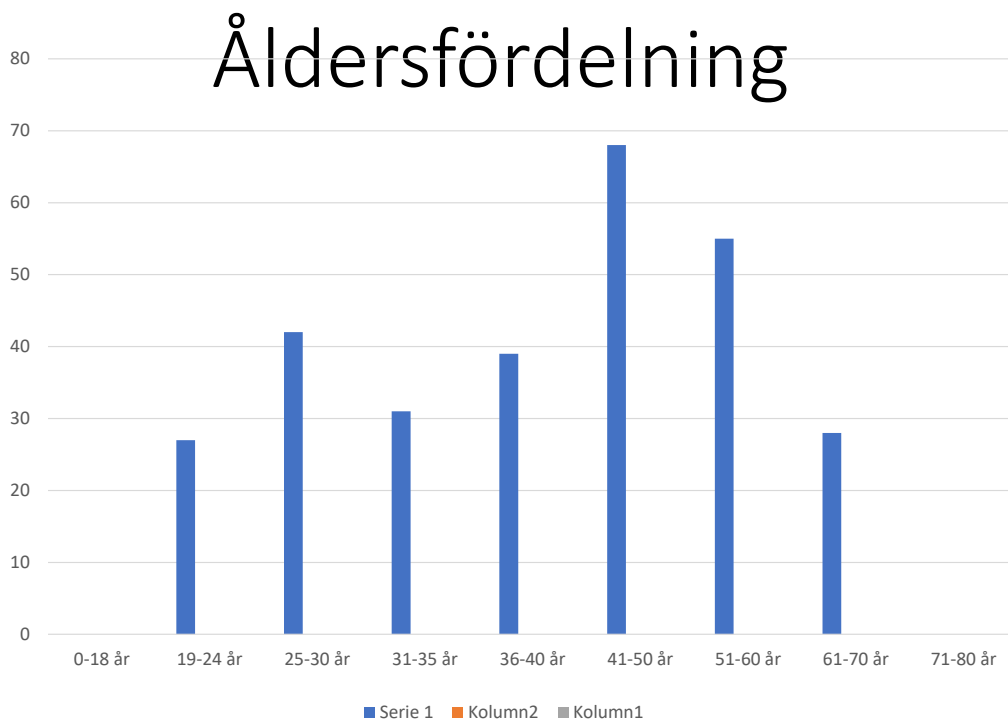
Försörjningsstöd fördelat på hushållstyp år 2022

■ Ensamst.m.u.barn 39% ■ Ensamst.kv.u.barn 24% ■ Ensamst.kvi.m.barn 20%
■ Sammanb.m.barn 12% ■ Sammanb.u.barn 3% ■ Ensamst.m.m.barn 2%

Orsakskategorier 2022

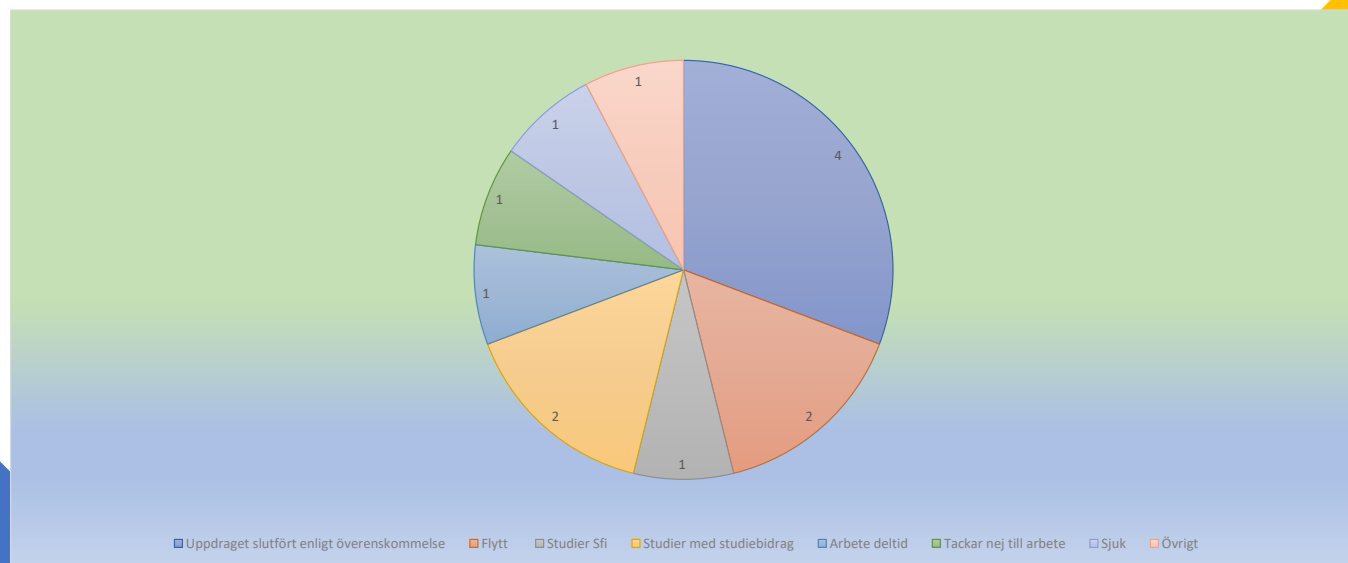

Åter uppdragsgivare från ame 2022

Totalt 13 individer, varav 3 är fortsatt aktuella hos försörjningsstöd

Vad har hänt sen avslut?

Överenskommelse om samverkan mellan Lindesberg
kommun och Arbetsförmedlingen Örebro lokal
Arbetsmarknad, för att påskynda individers
etablering i arbetslivet och förbättra
kompetensförsörjningen

Gemensamma syftesformuleringar

Att genom samverkan påskynda individers etablering i arbetslivet med utgångspunkt i regionala och lokala rekryteringsbehov för att främja kompetensförsörjning och tillväxt.

- Samverkan ska ske om de individer som för sin etablering i arbetslivet bedöms ha behov av stöd, insatser och samordnade processer från både kommun och Arbetsförmedlingen. Detta med utgångspunkt i parternas ansvarsområden och uppdrag.
- Samverkan ska ske om insatser och stöd till de arbetsgivare som bedöms ha svårt att rekrytera, vill bredda sin rekryteringsbas eller på annat sätt vill medverka till kompetensförsörjning inom sin bransch.
- Samverkan ska underlätta lokala initiativ och skapa förutsättningar för idéburna aktörer att ge anpassade insatser till personer som står långt från arbetsmarknaden för att fler ska närma sig arbete eller studier.

Målgrupper

Huvudmålgrupp är försörjningsstödstagare och långtidsarbetslösa samt arbetsgivare i behov att rekrytera personer som står längre bort från arbetsmarknaden

Unga som varken arbetar eller studerar: komplex problematik, saknar fullgånget utbildning på gymnasienivå. Behov: stöd och samplanering från olika parter, att hitta gemensamma målsättningar för individen.

Utrikesfödda med mycket låg eller ingen utbildning: Målgruppen har lång väg att lära sig tillräckligt god svenska och hur svenska samhället fungerar för att vara gångbara på arbetsmarknaden. Språknivån är för låg för att delta i arbetsmarknadsutbildning och yrkesutbildning. Behovet är måra samverkan krävs för heltidsmodell, sfi i kombination med andra insatser som är samplanerade.

Nyanlända i etableringen: Samverkan kring planering på individnivå för att göra dem klara för jobb utifrån vad som krävs på arbetsmarknaden.

Utbildningsplikt: Samverkan kring planering av heltidsutbildning, närvaro, motivation.

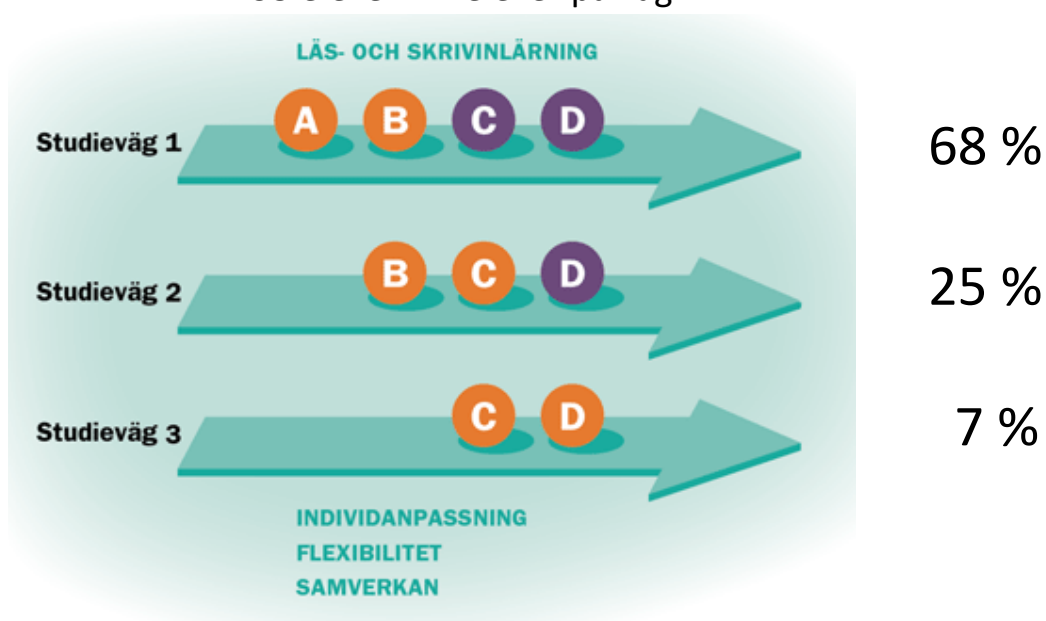
Arbetsökande med funktionsnedsättning: Funktionsnedsättning som påverkar arbetsförmågan. Behovet är stöd och samplanering från olika parter, att hitta gemensamma målsättningar för individen. För personer utan dokumenterad funktionsnedsättning samverkan för att kunna stötta till utredning och kodning.

Arbetsgivare i behov att rekrytera personer som står längre bort från arbetsmarknaden: Arbetsförmedlingen kan tillsammans med kommunen anordna rekryteringsträffar och matcha lämpliga sökande. Målgruppen är arbetsgivare med rekryteringsbehov som kan tänka sig att anställa personer som är berättigade till olika typer av anställningsstöd.

Sfi Masugnen

95 elever 12 elever på väg in

Mål och indikatorer

Mål	Önskat resultat
Anställningsstöd med utbildningsinslag ska öka.	Öka anställningsbarheten och övergång till studier.
Fler ska ta del av arbetsmarknadsutbildningar.	Fler arbetsgivare ska hitta rätt kompetens.
Fler lågutbildade ska höja sin grundläggande utbildningsnivå genom att ta del av reguljära studier.	Öka anställningsbarheten och bidra till kompetensförsörjningen.
Fler ska ha aktiviteter för att stärka svenska språket.	Öka anställningsbarheten och bidra till att skaffa sig ett yrke på sikt.

Hur går vi tillväga?

Strategisk samverkan – Sektionschef Arbetsförmedlingen, Arbetsmarknadsenheten, Vuxenutbildning, Försörjningsstöd. Samverkan på strategisk nivå ska inledningsvis genomföras en gång i månaden.

Operativ samverkan: Arbetsförmedlare, representanter för arbetsmarknadsenheten, vuxenutbildningen och försörjningsstöd. Samverkan på operativ nivå genomförs en gång i månaden samt vid behov.

Det operativa genomförandet ska ske genom samplanering för individer i respektive målgrupp, så att individen får en sammanhållen planering. Varje part förbinder sig att delta i samplanering där individens sammanhållna planering är beroende av parternas medverkan. Arbetsförmedlare från Arbetsförmedlingen deltar tillsammans med handläggare från kommunen kopplat till Arbetsmarknadsenheten, försörjningsstöd, vuxenutbildning samt SFI.

Resultatuppföljning och revision sker i strategisk grupp en gång per år. Vi har för avsikt för att bjuda in tillväxtnämnden till dialog i den strategiska gruppen en gång per år.

Tack

2023-04-13

SN 2023/47

Vård och omsorg
Jessica Öhlund

Jessica.Ohlund@lindesberg.se

Socialnämnden

Sommarkollo - läger - för seniorer 70 + år 2023

Förslag till beslut

- Att under år 2023 anordna sommarkollo för 40 seniorer under en vecka måndag till fredag, uppdelat på två perioder med 20 personer/vecka, i augusti-september
- Att göra det tillsammans med deltagare från civila samhället
- Att varje deltagare får betala en avgift på **2000 kr/period**
- Att kostnaden som beräknas uppgå till 250 000 kr för kommunen finansieras av Socialnämnden.

Ärendets beredning

Det är enhetschef för Rehabenheten som varit ansvarig för genomförandet av Seniorskollot.

Förvaltningens ståndpunkt/motivering till beslutet

Förvaltningen ser att ett sommarkollo skulle kunna vara en bra förebyggande aktivitet under två perioder sommaren 2023. Inför beslutet för 2020 var ståndpunkten att utifrån utvärderingen avgöra om det skulle bli en verksamhet som skulle erbjudas årligen.

Konsekvenser

En kostnad på 250 000 kr för kommunen är väl investerade på dessa 40 personer, utifrån att vi vet att det förebygger ensamhet och fysiskt och psykiskt mående.

Ökade personalkostnader för Rehabenheten tillkommer, men ingår i ramen för verksamhetens budget.

Mladenka Gustafsson
Förvaltningschef

Jessica Öhlund / Carin Neanro
Handläggare

För åtgärd:

Verksamhetschef vård och omsorg Jessica Öhlund
Enhetschef vård och omsorg Carin Neanro

Tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre

Detta formulär är utformat för vårdgivarens/huvudmannens redovisning av åtgärder med anledning av det beslut med begäran om återredovisning som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) fattat i tillsynen av kommunens särskilda boenden för äldre (SÄBO). Redovisningen kommer att utgöra underlag för IVO:s fortsatta bedömning i ärendet.

IVO önskar att ni fyller i formuläret elektroniskt via bifogad länk i aktuellt mejl. Om ni väljer att lämna uppgifter i detta Wordformulär kan ni skicka det med e-post till IVO via e-postadressen: registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som finns på beslutet.

Vid eventuella frågor om formuläret kontakta IVO via: tillsyn.mitt@ivo.se

Hantering av personuppgifter

IVO behandlar personuppgifter såsom namn och funktion på den/de personer som är uppgiftslämnare. Uppgifterna används för att kommunicera med tillsynsobjektet och utreda ärendet. IVO behandlar även personuppgifter för att kunna fullfölja sitt ansvar att planera och genomföra tillsyn med utgångspunkt i egna riskanalyser samt för att utgöra underlag för årliga sammanställningar. Behandlingen är nödvändig som ett led i IVO:s myndighetsutövning och för att utföra en uppgift av viktigt allmänt intresse. Så här behandlar IVO personuppgifter.

Vilken kommun redovisar: **Lindesbergs kommun**

IVO:s diarienummer i beslutet:

Dnr 3.5.1-35496/2022-7

Vårdgivarens/kommunens diarienummer:

35496/2022

Uppge vilka brister som kommunen kommer att redovisa åtgärder för, utifrån IVO:s beslut i tillsynen

- Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften
- Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning
- Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk
- Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård
- Läkemedelshandlingen sker inte på ett patientsäkert sätt
- Personal som arbetar med patienter i livets slutskede har inte tillgång till information om hur vården ska genomföras
- Brytpunktsamtal dokumenteras inte i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen

På följande sidor i formuläret redovisar ni åtgärder för de brister som ni kryssat för ovan. Övriga sidor som rör redovisning av ovanstående brister som ni inte kryssat för lämnas tomma. I slutet av formuläret finns frågor som IVO vill att ni fyller i som handlar om övriga eventuella brister samt signering av vem/vilka som har fyllt i formuläret.

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* Den personal som är närmast patienten har inte alltid den kunskap och kompetens som krävs för att kunna observera, tolka och signalera när patientens tillstånd förändras.

* Det framkommer att sjuksköterskorna ofta eller ibland saknar förutsättningar att bedöma patientens hälsotillstånd på plats när det skulle behövas för att uppnå god vård.

* Tillgången till läkare är ofta eller ibland otillräcklig.

Hur stor andel av vård- och omsorgspersonalen på SÄBO i er kommun hade en undersköterskeutbildning under 2022?

- 0-25 procent
 26-50 procent
 51-75 procent
 76-100 procent
 Kan ej ta fram detta underlag

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

SÄBO har 86 % usk. Personal gör inte bedömningar utan förändringar i hälsotillstånd och de har fått instruktioner av ssk i vitalparametrar och under pandemin även i användningen av saturationsmätning. Personalen tar vitalparametrar och dokumenterar i journal. Utbildning i SBAR via Visam har skett under flera år i kommunen. Alla enheter har SBAR kort, detta för att trygga en bra informationsöverföring till tjänstgörande ssk som gör bedömningarna. Flyttbar utbildningsstation för att ta parametrar finns som flyttas mellan boenden som personal kan träna på. Detta är ett led i att säkerställa kompetensen. Ssk obekvämt arbetstid prioriterar arbetsuppgifter utifrån bokade besök och vad som händer under arbetspasset, akuta besök eller andra insatser, i samverkan med personal på enheterna. Detta utifrån personalens informationsöverföring och vitalparametrar. Dagtid lörd, sönd och röda dagar har utökning skett från 2 till 3 ssk 2021–2022. Läkartillgången obekvämt arbetstid, där pågår samverkan med regionen hur läkartillgången ska se ut framöver i norra länet gällande bland annat specialiserad palliativ vård.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Fortlöpande.
 Läkartillgången obekvämt arbetstid förhoppningsvis klar 2023.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Ssk bemanningen följs upp fortlöpande. Vid behov sätts extra resurs in.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

** IVO konstaterar att en del av kompetensbristen handlar om att personalen har otillräckliga kunskaper i svenska språket.*

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadspersonal gör aldrig medicinska bedömningar (det åligger legitimerad personal).
 Omvårdnadspersonalen noterar förändringar i hälsotillståndet och dokumenterar och informerar ssk dygnet runt som gör bedömning om akuta besök eller andra insatser.
 -Vi har utbildat 32 Språkombud inom hela VoO med start i höstas.
 Vi har påbörjat ett arbete för att se över möjligheter till språktest vid anställning av personal

Se Bilaga 2

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Se Bilaga 2

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Se Bilaga 3

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO:s granskning visar att dokumentationen på SÄBO i kommunen inte sker enligt gällande regelverk.

* IVO konstaterar att det för några, flera eller flertalet patienter på SÄBO helt saknas vårdplaner.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Workshops med utsedd ssk gällande vårdplaner har genomförts februari- mars 2023. Introduktion dokument för ssk har reviderats feb 2023. Utsedd ssk ansvarar för introduktion gällande planer, dokumentation mm.
Enhetschef för ssk har haft samtal och möten med ssk om dokumentation, planer och läkemedelsgenomgångar.
Vill också framföra att det är svårt att göra MJG: markörbaserad journalgranskning i Cambios viva journaler, framförallt gällande vårdplaner. Detta är framfört till Cambio och förbättringsarbete pågår, troligen klart hösten 2023.
(2022 hade vi i kommunen 350 planer upprättade/reviderade under 2022).

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

2022 och 2023.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Månadsvis 2023 genom statistik planer i journalsystemet. Genom uppföljningssamtal med ssk. Fler frastexter i planer ska göras.
Stickprovskontroller i journaler av MAS och enhetschef för ssk, 2023.
Åtgärder görs utifrån resultat.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Månadsvis 2023 genom statistik planer i journalsystemet. Genom uppföljningssamtal med ssk. Fler frastexter i planer ska göras.
Stickprovskontroller i journaler av MAS och enhetschef för ssk, 2023.
Åtgärder görs utifrån resultat.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Se ovan

Brist: Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO konstaterar att det finns brister i personalkontinuiteten bland exempelvis vård- och omsorgspersonal, sjuksköterskor och/eller läkare.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadsansvariga sjuksköterskor arbetar dagtid måndag till fredag för att kunna ha ett omvårdnadsansvar. Säkerställer patientsäkerheten utifrån patientkännedom, delegeringar, närståendekontakt och läkarkontakt. OAS har rond med läkare på boendet en gång/vecka. Läkarna är prioriterade av vårdcentral så samma läkare rondar varje vecka. Kontakt med läkare kan tas dagligen vid behov via telefon. Då svarar van läkare med kännedom om SÄBO.

Omsättningen av ssk är låg. Resursgruppen med ssk som arbetar obekvämt arbetstid och ibland dagtid uppdelat på norr, söder och centrala är också vana och känner till boendena. Läkare obekvämt arbetstid är jourläkare från vårdcentralerna i norra länet.

Samverkan påbörjats och pågår under 2023 gällande dokument inskrivning på SÄBO så det blir lika för alla vårdcentraler och kommuner. Exempelvis vilka parametrar tas vid inskrivning, senior alert, läkemedelsgenomgång, inskrivning läkare och ssk med boende och närstående mm.

Omvårdnadspersonalens kontinuitet i förhållande nationellt följs årligen. Ligger nationellt relativt lågt i kontinuitet.

Schemaplanering görs av TES planerare (som har kontakt med enhetschef och ssk), för omvårdnadspersonal med rätt kompetens och erfarenhet för HSL insatser.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Ny rutin samverkan vid inskrivning SÄBO klar 2023.

Just nu har kommunen flera sökande ssk till lediga jobb och flera intresserade hör av sig om jobb finns. Nyligen anställdes psykiatri ssk med lång erfarenhet till LSS.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Kontinuitet och tillgång till omvårdnadspersonal och ssk följs fortlöpande upp.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

** IVO:s tillsyn visar att läkemedelshanteringen i kommunen inte sker på ett patientsäkert sätt.*

Delegering:

** IVO anser att det saknas tillräckliga förutsättningar för den vård- och omsorgspersonal som har delegerats arbetsuppgiften att ge läkemedel att utföra denna uppgift på ett patientsäkert sätt.*

Läkemedelsgenomgång:

** IVO konstaterar att det saknas dokumenterade läkemedelsgenomgångar i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen.*

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadsansvariga sjuksköterska (OAS) som delegerar personalen följer checklista för introduktion/delegering. I rutin delegering står att delegering kan ges för 3 månader först för att kunna följa upp kompetensen innan man delegerar ytterligare 9 månader. MCSS har införts under 2021 och 2022 i hela kommunen.

På SÄBO finns digitala medicinskåp med loggningsfunktion som införts 2022.

Lokal läkemedelshantering på enheterna ska fyllas i årligen av OAS och enhetschef för boendet, genomförts/påbörjats 2022.

Läkemedelshanteringen ska dokumenteras i vårdplan, vem som ansvarar för vad.

Delegering finns också i MCSS där personal, ssk och chef kan se delegeringar enklare och det kommer påminnelse när delegeringen ska förnyas.

Vilka delegeringar som ges och differentierade övriga hsl insatser ansvarar delegerande ssk för. Riktlinje och lokala rutiner finns för delegering och läkemedelshantering.

Webbutbildning via Demenscentrum ska göras. Apotekstest för läkemedel Sol. och LSS finns samt Apotekstest för insulin. Praktiska moment finns tydligt i dokument för läkemedel och insulin. Viss personal får inte, till exempel, hantera vid behovs mediciner.

Signeringslistor för läkemedel och övriga hsl insatser finns i MCSS.

Läkemedelsgenomgångar har tyvärr ibland dokumenterats under fel sökord, något som medicinskt ansvariga noterat vid stickprovskontroller journalgranskning. I höstas har information tydliggjorts till ssk genom de sökord som finns enligt KVÅ – enkel och fördjupad läkemedelsgenomgång.

Manual som stöd för KVÅ i journal har tagits fram i mars 2023.

Se bilagor 1 delegering Läkemedelshantering för att se några rutiner kring delegering, läkemedelshantering.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Se ovanstående svar. Många delar införda 2021 och pågående.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Ärligen och löpande bland annat genom uppföljande besök. Stickprovskontroller i vårdplaner. Sökorden för läkemedelsgenomgång följs månadsvis under 2023. Avvikelse kopplade till läkemedelshantering följs upp enligt flödesschema av ssk, arbetsterapeut och enhetschef sist för att se leg personals svar. MAS läser alla avvikelser och gör sammanställning halvår och helår som tas upp i Ledningsgrupp och Socialnämnden informeras. Detta förfarande har funnits i ca 13 år.

Antal signerade läkemedels och insulinsatser SÄBO 2022 är totalt 580 996 insatser. Signerade i tid är 98 %.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Personal som arbetar med patienter i livets slutskede har inte tillgång till information om hur vården ska genomföras

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* Patienter ska få inflytande över hur den sista tiden i livet ska bli. Resultatet från brytpunktsamtalet behöver vara känt av den personal som vårdar patienten i livets slutskede.

* Patienter i livets slutskede ska inte behöva avlida i ensamhet.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Palliativ plan i livets slutskede har upprättats med frastexter 2022 som all dokumentation ska ske i under livets sista skede.
 Omvårdnadspersonal har läsbehörighet i HSL journalen och vårdplanen och kan dokumentera. Tjänstgörande sjuksköterska har dygnet runt rätt till att sätta in vak vid behov.
 Omvårdnadsschema, positioneringskuddar hjälpmedel för munrengöring, torra läppar mm finns och instrueras av legitimerad personal. Samtal med närstående sker efter behov. Signeringslistor finns i MCSS.
 Palliativ webbutbildning genomförs av personal enligt introduktion checklista. Bilaga 1. Som stöd till vanlig OAS kommer det att finnas ett antal ssk som har en fördjupad kunskap inom palliativ vård. Dessa kan även användas för att utbilda omvårdnadspersonal.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

2022 och pågående. Planer följs upp via statistik och samtal med sjuksköterskor.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Palliativa planerna följs upp genom statistik journal och genom ssk möten.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Gemensam överenskommelse Palliativ vård pågår under 2023 för regionen och länets kommuner som kommer utgå från vårdförloppet palliativ vård.
Efter varje individ som avlider efter palliativ vård skall utvärdering av förloppet genomföras i teamet (ssk, Usk, at).
Skapa en grupp med sjuksköterskor som har djupare kunskap inom palliativ vård.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Under 2023.

Brist: Brytpunktsamtal dokumenteras inte i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Brytpunktssamtal läggs in i Palliativa registret, 72 % 2022.
Sökord finns i journal enligt ICF/KVÄ. Tidigare har ibland brytpunktsamtal använts under fel sökord. Detta kommer följas upp månadsvis 2023 via journal sökord.
Manual KVÄ har tagits fram för att tydliggöra dokumentationen.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Hösten 2022 och pågående.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Månadsvis 2023.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Åtgärder kommer vidtas utifrån vad månads statistiken visar.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Övriga identifierade brister

Har kommunen identifierat andra brister inom de områden som ingått i tillsynen som ni vill redovisa?

- Ja
 Nej (om nej hoppa till sista sidan för signering)

Redovisa vilka brister ni identifierat

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Kontrollera att alla uppgifter är ifyllda

Kontrollera att alla redovisade uppgifter är korrekta och att inget saknas. Skicka sedan svaren till registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som anges på beslutet.

Glöm inte att fylla i namn och funktion på uppgiftslämnaren nedan.

Namn och funktion på uppgiftslämnare

Mladenka Gustavsson förvaltningschef Socialförvaltningen. Verksamhetschef för HSL.
Gunilla Hedblad MAS

Datum för inrapportering

2023-04-04.

Tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre

Detta formulär är utformat för vårdgivarens/huvudmannens redovisning av åtgärder med anledning av det beslut med begäran om återredovisning som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) fattat i tillsynen av kommunens särskilda boenden för äldre (SÄBO). Redovisningen kommer att utgöra underlag för IVO:s fortsatta bedömning i ärendet.

IVO önskar att ni fyller i formuläret elektroniskt via bifogad länk i aktuellt mejl. Om ni väljer att lämna uppgifter i detta Wordformulär kan ni skicka det med e-post till IVO via e-postadressen: registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som finns på beslutet.

Vid eventuella frågor om formuläret kontakta IVO via: tillsyn.mitt@ivo.se

Hantering av personuppgifter

IVO behandlar personuppgifter såsom namn och funktion på den/de personer som är uppgiftslämnare. Uppgifterna används för att kommunicera med tillsynsobjektet och utreda ärendet. IVO behandlar även personuppgifter för att kunna fullfölja sitt ansvar att planera och genomföra tillsyn med utgångspunkt i egna riskanalyser samt för att utgöra underlag för årliga sammanställningar. Behandlingen är nödvändig som ett led i IVO:s myndighetsutövning och för att utföra en uppgift av viktigt allmänt intresse. Så här behandlar IVO personuppgifter.

Vilken kommun redovisar: **Lindesbergs kommun**

IVO:s diarienummer i beslutet:

Dnr 3.5.1-35496/2022-7

Vårdgivarens/kommunens diarienummer:

35496/2022

Uppge vilka brister som kommunen kommer att redovisa åtgärder för, utifrån IVO:s beslut i tillsynen

- Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften
- Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning
- Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk
- Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård
- Läkemedelshandlingen sker inte på ett patientsäkert sätt
- Personal som arbetar med patienter i livets slutskede har inte tillgång till information om hur vården ska genomföras
- Brytpunktsamtal dokumenteras inte i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen

På följande sidor i formuläret redovisar ni åtgärder för de brister som ni kryssat för ovan. Övriga sidor som rör redovisning av ovanstående brister som ni inte kryssat för lämnas tomma. I slutet av formuläret finns frågor som IVO vill att ni fyller i som handlar om övriga eventuella brister samt signering av vem/vilka som har fyllt i formuläret.

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* Den personal som är närmast patienten har inte alltid den kunskap och kompetens som krävs för att kunna observera, tolka och signalera när patientens tillstånd förändras.

* Det framkommer att sjuksköterskorna ofta eller ibland saknar förutsättningar att bedöma patientens hälsotillstånd på plats när det skulle behövas för att uppnå god vård.

* Tillgången till läkare är ofta eller ibland otillräcklig.

Hur stor andel av vård- och omsorgspersonalen på SÄBO i er kommun hade en undersköterskeutbildning under 2022?

- 0-25 procent
 26-50 procent
 51-75 procent
 76-100 procent
 Kan ej ta fram detta underlag

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

SÄBO har 86 % usk. Personal gör inte bedömningar utan förändringar i hälsotillstånd och de har fått instruktioner av ssk i vitalparametrar och under pandemin även i användningen av saturationsmätning. Personalen tar vitalparametrar och dokumenterar i journal. Utbildning i SBAR via Visam har skett under flera år i kommunen. Alla enheter har SBAR kort, detta för att trygga en bra informationsöverföring till tjänstgörande ssk som gör bedömningarna. Flyttbar utbildningsstation för att ta parametrar finns som flyttas mellan boenden som personal kan träna på. Detta är ett led i att säkerställa kompetensen. Ssk obekvämt arbetstid prioriterar arbetsuppgifter utifrån bokade besök och vad som händer under arbetspasset, akuta besök eller andra insatser, i samverkan med personal på enheterna. Detta utifrån personalens informationsöverföring och vitalparametrar. Dagtid lörd, sönd och röda dagar har utökning skett från 2 till 3 ssk 2021–2022. Läkartillgången obekvämt arbetstid, där pågår samverkan med regionen hur läkartillgången ska se ut framöver i norra länet gällande bland annat specialiserad palliativ vård.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Fortlöpande.
 Läkartillgången obekvämt arbetstid förhoppningsvis klar 2023.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Ssk bemanningen följs upp fortlöpande. Vid behov sätts extra resurs in.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

** IVO konstaterar att en del av kompetensbristen handlar om att personalen har otillräckliga kunskaper i svenska språket.*

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadspersonal gör aldrig medicinska bedömningar (det åligger legitimerad personal).
 Omvårdnadspersonalen noterar förändringar i hälsotillståndet och dokumenterar och informerar ssk dygnet runt som gör bedömning om akuta besök eller andra insatser.
 -Vi har utbildat 32 Språkombud inom hela VoO med start i höstas.
 Vi har påbörjat ett arbete för att se över möjligheter till språktest vid anställning av personal

Se Bilaga 2

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Se Bilaga 2

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Se Bilaga 3

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO:s granskning visar att dokumentationen på SÄBO i kommunen inte sker enligt gällande regelverk.

* IVO konstaterar att det för några, flera eller flertalet patienter på SÄBO helt saknas vårdplaner.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Workshops med utsedd ssk gällande vårdplaner har genomförts februari- mars 2023. Introduktion dokument för ssk har reviderats feb 2023. Utsedd ssk ansvarar för introduktion gällande planer, dokumentation mm.
Enhetschef för ssk har haft samtal och möten med ssk om dokumentation, planer och läkemedelsgenomgångar.
Vill också framföra att det är svårt att göra MJG: markörbaserad journalgranskning i Cambios viva journaler, framförallt gällande vårdplaner. Detta är framfört till Cambio och förbättringsarbete pågår, troligen klart hösten 2023.
(2022 hade vi i kommunen 350 planer upprättade/reviderade under 2022).

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

2022 och 2023.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Månadsvis 2023 genom statistik planer i journalsystemet. Genom uppföljningssamtal med ssk. Fler frastexter i planer ska göras.
Stickprovskontroller i journaler av MAS och enhetschef för ssk, 2023.
Åtgärder görs utifrån resultat.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Månadsvis 2023 genom statistik planer i journalsystemet. Genom uppföljningssamtal med ssk. Fler frastexter i planer ska göras.
Stickprovskontroller i journaler av MAS och enhetschef för ssk, 2023.
Åtgärder görs utifrån resultat.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Se ovan

Brist: Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO konstaterar att det finns brister i personalkontinuiteten bland exempelvis vård- och omsorgspersonal, sjuksköterskor och/eller läkare.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadsansvariga sjuksköterskor arbetar dagtid måndag till fredag för att kunna ha ett omvårdnadsansvar. Säkerställer patientsäkerheten utifrån patientkännedom, delegeringar, närståendekontakt och läkarkontakt. OAS har rond med läkare på boendet en gång/vecka. Läkarna är prioriterade av vårdcentral så samma läkare rondar varje vecka. Kontakt med läkare kan tas dagligen vid behov via telefon. Då svarar van läkare med kännedom om SÄBO.

Omsättningen av ssk är låg. Resursgruppen med ssk som arbetar obekvämt arbetstid och ibland dagtid uppdelat på norr, söder och centrala är också vana och känner till boendena. Läkare obekvämt arbetstid är jourläkare från vårdcentralerna i norra länet.

Samverkan påbörjats och pågår under 2023 gällande dokument inskrivning på SÄBO så det blir lika för alla vårdcentraler och kommuner. Exempelvis vilka parametrar tas vid inskrivning, senior alert, läkemedelsgenomgång, inskrivning läkare och ssk med boende och närstående mm.

Omvårdnadspersonalens kontinuitet i förhållande nationellt följs årligen. Ligger nationellt relativt lågt i kontinuitet.

Schemaplanering görs av TES planerare (som har kontakt med enhetschef och ssk), för omvårdnadspersonal med rätt kompetens och erfarenhet för HSL insatser.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Ny rutin samverkan vid inskrivning SÄBO klar 2023.

Just nu har kommunen flera sökande ssk till lediga jobb och flera intresserade hör av sig om jobb finns. Nyligen anställdes psykiatri ssk med lång erfarenhet till LSS.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Kontinuitet och tillgång till omvårdnadspersonal och ssk följs fortlöpande upp.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

** IVO:s tillsyn visar att läkemedelshanteringen i kommunen inte sker på ett patientsäkert sätt.*

Delegering:

** IVO anser att det saknas tillräckliga förutsättningar för den vård- och omsorgspersonal som har delegerats arbetsuppgiften att ge läkemedel att utföra denna uppgift på ett patientsäkert sätt.*

Läkemedelsgenomgång:

** IVO konstaterar att det saknas dokumenterade läkemedelsgenomgångar i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen.*

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadsansvariga sjuksköterska (OAS) som delegerar personalen följer checklista för introduktion/delegering. I rutin delegering står att delegering kan ges för 3 månader först för att kunna följa upp kompetensen innan man delegerar ytterligare 9 månader. MCSS har införts under 2021 och 2022 i hela kommunen.

På SÄBO finns digitala medicinskåp med loggningsfunktion som införts 2022.

Lokal läkemedelshandling på enheterna ska fyllas i årligen av OAS och enhetschef för boendet, genomförts/påbörjats 2022.

Läkemedelshandling ska dokumenteras i vårdplan, vem som ansvarar för vad.

Delegering finns också i MCSS där personal, ssk och chef kan se delegeringar enklare och det kommer påminnelse när delegeringen ska förnyas.

Vilka delegeringar som ges och differentierade övriga hsl insatser ansvarar delegerande ssk för. Riktlinje och lokala rutiner finns för delegering och läkemedelshandling.

Webbutbildning via Demenscentrum ska göras. Apotekstest för läkemedel Sol. och LSS finns samt Apotekstest för insulin. Praktiska moment finns tydligt i dokument för läkemedel och insulin. Viss personal får inte, till exempel, hantera vid behovs mediciner.

Signeringslistor för läkemedel och övriga hsl insatser finns i MCSS.

Läkemedelsgenomgångar har tyvärr ibland dokumenterats under fel sökord, något som medicinskt ansvariga noterat vid stickprovskontroller journalgranskning. I höstas har information tydliggjorts till ssk genom de sökord som finns enligt KVÅ – enkel och fördjupad läkemedelsgenomgång.

Manual som stöd för KVÅ i journal har tagits fram i mars 2023.

Se bilagor 1 delegering Läkemedelshandling för att se några rutiner kring delegering, läkemedelshandling.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Se ovanstående svar. Många delar införda 2021 och pågående.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Ärligen och löpande bland annat genom uppföljande besök. Stickprovskontroller i vårdplaner. Sökorden för läkemedelsgenomgång följs månadsvis under 2023. Avvikelse kopplade till läkemedelshantering följs upp enligt flödesschema av ssk, arbetsterapeut och enhetschef sist för att se leg personals svar. MAS läser alla avvikelser och gör sammanställning halvår och helår som tas upp i Ledningsgrupp och Socialnämnden informeras. Detta förfarande har funnits i ca 13 år.

Antal signerade läkemedels och insulinsatser SÄBO 2022 är totalt 580 996 insatser. Signerade i tid är 98 %.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Personal som arbetar med patienter i livets slutskede har inte tillgång till information om hur vården ska genomföras

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* Patienter ska få inflytande över hur den sista tiden i livet ska bli. Resultatet från brytpunktsamtalen behöver vara känt av den personal som vårdar patienten i livets slutskede.

* Patienter i livets slutskede ska inte behöva avlida i ensamhet.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Palliativ plan i livets slutskede har upprättats med frastexter 2022 som all dokumentation ska ske i under livets sista skede.
 Omvårdnadspersonal har läsbehörighet i HSL journalen och vårdplanen och kan dokumentera. Tjänstgörande sjuksköterska har dygnet runt rätt till att sätta in vak vid behov.
 Omvårdnadsschema, positioneringskuddar hjälpmedel för munrengöring, torra läppar mm finns och instrueras av legitimerad personal. Samtal med närstående sker efter behov. Signeringslistor finns i MCSS.
 Palliativ webbutbildning genomförs av personal enligt introduktion checklista. Bilaga 1. Som stöd till vanlig OAS kommer det att finnas ett antal ssk som har en fördjupad kunskap inom palliativ vård. Dessa kan även användas för att utbilda omvårdnadspersonal.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

2022 och pågående. Planer följs upp via statistik och samtal med sjuksköterskor.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Palliativa planerna följs upp genom statistik journal och genom ssk möten.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Gemensam överenskommelse Palliativ vård pågår under 2023 för regionen och länets kommuner som kommer utgår från vårdförloppet palliativ vård.
Efter varje individ som avlider efter palliativ vård skall utvärdering av förloppet genomföras i teamet (ssk, Usk, at).
Skapa en grupp med sjuksköterskor som har djupare kunskap inom palliativ vård.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Under 2023.

Brist: Brytpunktsamtal dokumenteras inte i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Brytpunktssamtal läggs in i Palliativa registret, 72 % 2022.
Sökord finns i journal enligt ICF/KVÄ. Tidigare har ibland brytpunktsamtal använts under fel sökord. Detta kommer följas upp månadsvis 2023 via journal sökord.
Manual KVÄ har tagits fram för att tydliggöra dokumentationen.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Hösten 2022 och pågående.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Månadsvis 2023.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Åtgärder kommer vidtas utifrån vad månads statistiken visar.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Övriga identifierade brister

Har kommunen identifierat andra brister inom de områden som ingått i tillsynen som ni vill redovisa?

- Ja
 Nej (om nej hoppa till sista sidan för signering)

Redovisa vilka brister ni identifierat

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Kontrollera att alla uppgifter är ifyllda

Kontrollera att alla redovisade uppgifter är korrekta och att inget saknas. Skicka sedan svaren till registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som anges på beslutet.

Glöm inte att fylla i namn och funktion på uppgiftslämnaren nedan.

Namn och funktion på uppgiftslämnare

Mladenka Gustavsson förvaltningschef Socialförvaltningen. Verksamhetschef för HSL.
Gunilla Hedblad MAS

Datum för inrapportering

2023-04-04.

Tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre

Detta formulär är utformat för vårdgivarens/huvudmannens redovisning av åtgärder med anledning av det beslut med begäran om återredovisning som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) fattat i tillsynen av kommunens särskilda boenden för äldre (SÄBO). Redovisningen kommer att utgöra underlag för IVO:s fortsatta bedömning i ärendet.

IVO önskar att ni fyller i formuläret elektroniskt via bifogad länk i aktuellt mejl. Om ni väljer att lämna uppgifter i detta Wordformulär kan ni skicka det med e-post till IVO via e-postadressen: registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som finns på beslutet.

Vid eventuella frågor om formuläret kontakta IVO via: tillsyn.mitt@ivo.se

Hantering av personuppgifter

IVO behandlar personuppgifter såsom namn och funktion på den/de personer som är uppgiftslämnare. Uppgifterna används för att kommunicera med tillsynsobjektet och utreda ärendet. IVO behandlar även personuppgifter för att kunna fullfölja sitt ansvar att planera och genomföra tillsyn med utgångspunkt i egna riskanalyser samt för att utgöra underlag för årliga sammanställningar. Behandlingen är nödvändig som ett led i IVO:s myndighetsutövning och för att utföra en uppgift av viktigt allmänt intresse. Så här behandlar IVO personuppgifter.

Vilken kommun redovisar: **Lindesbergs kommun**

IVO:s diarienummer i beslutet:

Dnr 3.5.1–35496/2022–7

Vårdgivarens/kommunens diarienummer:

35496/2022

Uppge vilka brister som kommunen kommer att redovisa åtgärder för, utifrån IVO:s beslut i tillsynen

- Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften
- Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning
- Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk
- Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård
- Läkemedelshandlingen sker inte på ett patientsäkert sätt
- Personal som arbetar med patienter i livets slutskede har inte tillgång till information om hur vården ska genomföras
- Brytpunktsamtal dokumenteras inte i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen

På följande sidor i formuläret redovisar ni åtgärder för de brister som ni kryssat för ovan. Övriga sidor som rör redovisning av ovanstående brister som ni inte kryssat för lämnas tomma. I slutet av formuläret finns frågor som IVO vill att ni fyller i som handlar om övriga eventuella brister samt signering av vem/vilka som har fyllt i formuläret.

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* Den personal som är närmast patienten har inte alltid den kunskap och kompetens som krävs för att kunna observera, tolka och signalera när patientens tillstånd förändras.

* Det framkommer att sjuksköterskorna ofta eller ibland saknar förutsättningar att bedöma patientens hälsotillstånd på plats när det skulle behövas för att uppnå god vård.

* Tillgången till läkare är ofta eller ibland otillräcklig.

Hur stor andel av vård- och omsorgspersonalen på SÄBO i er kommun hade en undersköterskeutbildning under 2022?

- 0-25 procent
 26-50 procent
 51-75 procent
 76-100 procent
 Kan ej ta fram detta underlag

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

SÄBO har 86 % usk. Personal gör inte bedömningar utan förändringar i hälsotillstånd och de har fått instruktioner av ssk i vitalparametrar och under pandemin även i användningen av saturationsmätning. Personalen tar vitalparametrar och dokumenterar i journal. Utbildning i SBAR via Visam har skett under flera år i kommunen. Alla enheter har SBAR kort, detta för att trygga en bra informationsöverföring till tjänstgörande ssk som gör bedömningarna. Flyttbar utbildningsstation för att ta parametrar finns som flyttas mellan boenden som personal kan träna på. Detta är ett led i att säkerställa kompetensen. Ssk obekvämt arbetstid prioriterar arbetsuppgifter utifrån bokade besök och vad som händer under arbetspasset, akuta besök eller andra insatser, i samverkan med personal på enheterna. Detta utifrån personalens informationsöverföring och vitalparametrar. Dagtid lörd, sönd och röda dagar har utökning skett från 2 till 3 ssk 2021–2022. Läkartillgången obekvämt arbetstid, där pågår samverkan med regionen hur läkartillgången ska se ut framöver i norra länet gällande bland annat specialiserad palliativ vård.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Fortlöpande.
 Läkartillgången obekvämt arbetstid förhoppningsvis klar 2023.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Ssk bemanningen följs upp fortlöpande. Vid behov sätts extra resurs in.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO konstaterar att en del av kompetensbristen handlar om att personalen har otillräckliga kunskaper i svenska språket.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadspersonal gör aldrig medicinska bedömningar (det åligger legitimerad personal).
Omvårdnadspersonalen noterar förändringar i hälsotillståndet och dokumenterar och informerar ssk dygnet runt som gör bedömning om akuta besök eller andra insatser.
-Vi har utbildat 32 Språkombud inom hela VoO med start i höstas.
Vi har påbörjat ett arbete för att se över möjligheter till språktest vid anställning av personal

Se Bilaga 2

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Se Bilaga 2

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Se Bilaga 3

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO:s granskning visar att dokumentationen på SÄBO i kommunen inte sker enligt gällande regelverk.

* IVO konstaterar att det för några, flera eller flertalet patienter på SÄBO helt saknas vårdplaner.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Workshops med utsedd ssk gällande vårdplaner har genomförts februari- mars 2023. Introduktion dokument för ssk har reviderats feb 2023. Utsedd ssk ansvarar för introduktion gällande planer, dokumentation mm.
Enhetschef för ssk har haft samtal och möten med ssk om dokumentation, planer och läkemedelsgenomgångar.
Vill också framföra att det är svårt att göra MJG: markörbaserad journalgranskning i Cambios viva journaler, framförallt gällande vårdplaner. Detta är framfört till Cambio och förbättringsarbete pågår, troligen klart hösten 2023.
(2022 hade vi i kommunen 350 planer upprättade/reviderade under 2022).

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

2022 och 2023.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Månadsvis 2023 genom statistik planer i journalsystemet. Genom uppföljningssamtal med ssk. Fler frastexter i planer ska göras.
Stickprovskontroller i journaler av MAS och enhetschef för ssk, 2023.
Åtgärder görs utifrån resultat.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Månadsvis 2023 genom statistik planer i journalsystemet. Genom uppföljningssamtal med ssk. Fler frastexter i planer ska göras.
Stickprovskontroller i journaler av MAS och enhetschef för ssk, 2023.
Åtgärder görs utifrån resultat.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Se ovan

Brist: Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO konstaterar att det finns brister i personalkontinuiteten bland exempelvis vård- och omsorgspersonal, sjuksköterskor och/eller läkare.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadsansvariga sjuksköterskor arbetar dagtid måndag till fredag för att kunna ha ett omvårdnadsansvar. Säkerställer patientsäkerheten utifrån patientkännedom, delegeringar, närståendekontakt och läkarkontakt. OAS har rond med läkare på boendet en gång/vecka. Läkarna är prioriterade av vårdcentral så samma läkare rondar varje vecka. Kontakt med läkare kan tas dagligen vid behov via telefon. Då svarar van läkare med kännedom om SÄBO.

Omsättningen av ssk är låg. Resursgruppen med ssk som arbetar obekvämt arbetstid och ibland dagtid uppdelat på norr, söder och centrala är också vana och känner till boendena. Läkare obekvämt arbetstid är jourläkare från vårdcentralerna i norra länet.

Samverkan påbörjats och pågår under 2023 gällande dokument inskrivning på SÄBO så det blir lika för alla vårdcentraler och kommuner. Exempelvis vilka parametrar tas vid inskrivning, senior alert, läkemedelsgenomgång, inskrivning läkare och ssk med boende och närstående mm.

Omvårdnadspersonalens kontinuitet i förhållande nationellt följs årligen. Ligger nationellt relativt lågt i kontinuitet.

Schemaplanering görs av TES planerare (som har kontakt med enhetschef och ssk), för omvårdnadspersonal med rätt kompetens och erfarenhet för HSL insatser.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Ny rutin samverkan vid inskrivning SÄBO klar 2023.

Just nu har kommunen flera sökande ssk till lediga jobb och flera intresserade hör av sig om jobb finns. Nyligen anställdes psykiatri ssk med lång erfarenhet till LSS.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Kontinuitet och tillgång till omvårdnadspersonal och ssk följs fortlöpande upp.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

** IVO:s tillsyn visar att läkemedelshanteringen i kommunen inte sker på ett patientsäkert sätt.*

Delegering:

** IVO anser att det saknas tillräckliga förutsättningar för den vård- och omsorgspersonal som har delegerats arbetsuppgiften att ge läkemedel att utföra denna uppgift på ett patientsäkert sätt.*

Läkemedelsgenomgång:

** IVO konstaterar att det saknas dokumenterade läkemedelsgenomgångar i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen.*

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadsansvariga sjuksköterska (OAS) som delegerar personalen följer checklista för introduktion/delegering. I rutin delegering står att delegering kan ges för 3 månader först för att kunna följa upp kompetensen innan man delegerar ytterligare 9 månader. MCSS har införts under 2021 och 2022 i hela kommunen.

På SÄBO finns digitala medicinskåp med loggningsfunktion som införts 2022.

Lokal läkemedelshantering på enheterna ska fyllas i årligen av OAS och enhetschef för boendet, genomförts/påbörjats 2022.

Läkemedelshanteringen ska dokumenteras i vårdplan, vem som ansvarar för vad.

Delegering finns också i MCSS där personal, ssk och chef kan se delegeringar enklare och det kommer påminnelse när delegeringen ska förnyas.

Vilka delegeringar som ges och differentierade övriga hsl insatser ansvarar delegerande ssk för. Riktlinje och lokala rutiner finns för delegering och läkemedelshantering.

Webbutbildning via Demenscentrum ska göras. Apotekstest för läkemedel Sol. och LSS finns samt Apotekstest för insulin. Praktiska moment finns tydligt i dokument för läkemedel och insulin. Viss personal får inte, till exempel, hantera vid behovs mediciner.

Signeringslistor för läkemedel och övriga hsl insatser finns i MCSS.

Läkemedelsgenomgångar har tyvärr ibland dokumenterats under fel sökord, något som medicinskt ansvariga noterat vid stickprovskontroller journalgranskning. I höstas har information tydliggjorts till ssk genom de sökord som finns enligt KVÅ – enkel och fördjupad läkemedelsgenomgång.

Manual som stöd för KVÅ i journal har tagits fram i mars 2023.

Se bilagor 1 delegering Läkemedelshantering för att se några rutiner kring delegering, läkemedelshantering.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Se ovanstående svar. Många delar införda 2021 och pågående.

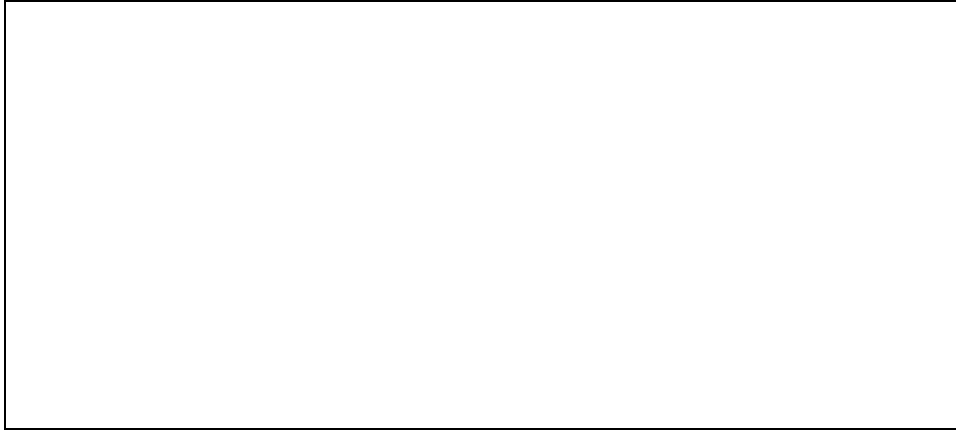
Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Ärligen och löpande bland annat genom uppföljande besök. Stickprovskontroller i vårdplaner. Sökorden för läkemedelsgenomgång följs månadsvis under 2023. Avvikelse kopplade till läkemedelshantering följs upp enligt flödesschema av ssk, arbetsterapeut och enhetschef sist för att se leg personals svar. MAS läser alla avvikelser och gör sammanställning halvår och helår som tas upp i Ledningsgrupp och Socialnämnden informeras. Detta förfarande har funnits i ca 13 år.

Antal signerade läkemedels och insulinsatser SÄBO 2022 är totalt 580 996 insatser. Signerade i tid är 98 %.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Personal som arbetar med patienter i livets slutskede har inte tillgång till information om hur vården ska genomföras

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* Patienter ska få inflytande över hur den sista tiden i livet ska bli. Resultatet från brytpunktsamtalen behöver vara känt av den personal som vårdar patienten i livets slutskede.

* Patienter i livets slutskede ska inte behöva avlida i ensamhet.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Palliativ plan i livets slutskede har upprättats med frastexter 2022 som all dokumentation ska ske i under livets sista skede.
 Omvårdnadspersonal har läsbehörighet i HSL journalen och vårdplanen och kan dokumentera. Tjänstgörande sjuksköterska har dygnet runt rätt till att sätta in vak vid behov.
 Omvårdnadsschema, positioneringskuddar hjälpmedel för munrengöring, torra läppar mm finns och instrueras av legitimerad personal. Samtal med närstående sker efter behov. Signeringslistor finns i MCSS.
 Palliativ webbutbildning genomförs av personal enligt introduktion checklista. Bilaga 1. Som stöd till vanlig OAS kommer det att finnas ett antal ssk som har en fördjupad kunskap inom palliativ vård. Dessa kan även användas för att utbilda omvårdnadspersonal.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

2022 och pågående. Planer följs upp via statistik och samtal med sjuksköterskor.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Palliativa planerna följs upp genom statistik journal och genom ssk möten.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Gemensam överenskommelse Palliativ vård pågår under 2023 för regionen och länets kommuner som kommer utgå från vårdförloppet palliativ vård.
Efter varje individ som avlider efter palliativ vård skall utvärdering av förloppet genomföras i teamet (ssk, Usk, at).
Skapa en grupp med sjuksköterskor som har djupare kunskap inom palliativ vård.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Under 2023.

Brist: Brytpunktsamtal dokumenteras inte i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Brytpunktssamtal läggs in i Palliativa registret, 72 % 2022.
Sökord finns i journal enligt ICF/KVÅ. Tidigare har ibland brytpunktsamtal använts under fel sökord. Detta kommer följas upp månadsvis 2023 via journal sökord.
Manual KVÅ har tagits fram för att tydliggöra dokumentationen.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Hösten 2022 och pågående.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Månadsvis 2023.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Åtgärder kommer vidtas utifrån vad månads statistiken visar.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Övriga identifierade brister

Har kommunen identifierat andra brister inom de områden som ingått i tillsynen som ni vill redovisa?

- Ja
 Nej (om nej hoppa till sista sidan för signering)

Redovisa vilka brister ni identifierat

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Kontrollera att alla uppgifter är ifyllda

Kontrollera att alla redovisade uppgifter är korrekta och att inget saknas. Skicka sedan svaren till registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som anges på beslutet.

Glöm inte att fylla i namn och funktion på uppgiftslämnaren nedan.

Namn och funktion på uppgiftslämnare

Mladenka Gustavsson förvaltningschef Socialförvaltningen. Verksamhetschef för HSL.
Gunilla Hedblad MAS

Datum för inrapportering

2023-04-04.

Tillsyn av medicinsk vård och behandling för särskilda boenden för äldre

Detta formulär är utformat för vårdgivarens/huvudmannens redovisning av åtgärder med anledning av det beslut med begäran om återredovisning som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) fattat i tillsynen av kommunens särskilda boenden för äldre (SÄBO). Redovisningen kommer att utgöra underlag för IVO:s fortsatta bedömning i ärendet.

IVO önskar att ni fyller i formuläret elektroniskt via bifogad länk i aktuellt mejl. Om ni väljer att lämna uppgifter i detta Wordformulär kan ni skicka det med e-post till IVO via e-postadressen: registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som finns på beslutet.

Vid eventuella frågor om formuläret kontakta IVO via: tillsyn.mitt@ivo.se

Hantering av personuppgifter

IVO behandlar personuppgifter såsom namn och funktion på den/de personer som är uppgiftslämnare. Uppgifterna används för att kommunicera med tillsynsobjektet och utreda ärendet. IVO behandlar även personuppgifter för att kunna fullfölja sitt ansvar att planera och genomföra tillsyn med utgångspunkt i egna riskanalyser samt för att utgöra underlag för årliga sammanställningar. Behandlingen är nödvändig som ett led i IVO:s myndighetsutövning och för att utföra en uppgift av viktigt allmänt intresse. Så här behandlar IVO personuppgifter.

Vilken kommun redovisar: Lindesbergs kommun

IVO:s diarienummer i beslutet:

Dnr 3.5.1-35496/2022-7

Vårdgivarens/kommunens diarienummer:

35496/2022

Uppge vilka brister som kommunen kommer att redovisa åtgärder för, utifrån IVO:s beslut i tillsynen

- Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften
- Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning
- Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk
- Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård
- Läkemedelshandlingen sker inte på ett patientsäkert sätt
- Personal som arbetar med patienter i livets slutskede har inte tillgång till information om hur vården ska genomföras
- Brytpunktsamtal dokumenteras inte i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen

På följande sidor i formuläret redovisar ni åtgärder för de brister som ni kryssat för ovan. Övriga sidor som rör redovisning av ovanstående brister som ni inte kryssat för lämnas tomma. I slutet av formuläret finns frågor som IVO vill att ni fyller i som handlar om övriga eventuella brister samt signering av vem/vilka som har fyllt i formuläret.

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar har inte tillräcklig kompetens för arbetsuppgiften

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* Den personal som är närmast patienten har inte alltid den kunskap och kompetens som krävs för att kunna observera, tolka och signalera när patientens tillstånd förändras.

* Det framkommer att sjuksköterskorna ofta eller ibland saknar förutsättningar att bedöma patientens hälsotillstånd på plats när det skulle behövas för att uppnå god vård.

* Tillgången till läkare är ofta eller ibland otillräcklig.

Hur stor andel av vård- och omsorgspersonalen på SÄBO i er kommun hade en undersköterskeutbildning under 2022?

- 0-25 procent
 26-50 procent
 51-75 procent
 76-100 procent
 Kan ej ta fram detta underlag

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

SÄBO har 86 % usk. Personal gör inte bedömningar utan förändringar i hälsotillstånd och de har fått instruktioner av ssk i vitalparametrar och under pandemin även i användningen av saturationsmätning. Personalen tar vitalparametrar och dokumenterar i journal. Utbildning i SBAR via Visam har skett under flera år i kommunen. Alla enheter har SBAR kort, detta för att trygga en bra informationsöverföring till tjänstgörande ssk som gör bedömningarna. Flyttbar utbildningsstation för att ta parametrar finns som flyttas mellan boenden som personal kan träna på. Detta är ett led i att säkerställa kompetensen. Ssk obekvämt arbetstid prioriterar arbetsuppgifter utifrån bokade besök och vad som händer under arbetspasset, akuta besök eller andra insatser, i samverkan med personal på enheterna. Detta utifrån personalens informationsöverföring och vitalparametrar. Dagtid lörd, sönd och röda dagar har utökning skett från 2 till 3 ssk 2021–2022. Läkartillgången obekvämt arbetstid, där pågår samverkan med regionen hur läkartillgången ska se ut framöver i norra länet gällande bland annat specialiserad palliativ vård.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Fortlöpande.
 Läkartillgången obekvämt arbetstid förhoppningsvis klar 2023.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Ssk bemanningen följs upp fortlöpande. Vid behov sätts extra resurs in.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Den personal som gör medicinska bedömningar behärskar inte det svenska språket i tillräcklig omfattning

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO konstaterar att en del av kompetensbristen handlar om att personalen har otillräckliga kunskaper i svenska språket.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadspersonal gör aldrig medicinska bedömningar (det åligger legitimerad personal).
Omvårdnadspersonalen noterar förändringar i hälsotillståndet och dokumenterar och informerar ssk dygnet runt som gör bedömning om akuta besök eller andra insatser.
-Vi har utbildat 32 Språkombud inom hela VoO med start i höstas.
Vi har påbörjat ett arbete för att se över möjligheter till språktest vid anställning av personal

Se Bilaga 2

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Se Bilaga 2

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Se Bilaga 3

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Dokumentationen sker inte enligt gällande regelverk

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO:s granskning visar att dokumentationen på SÄBO i kommunen inte sker enligt gällande regelverk.

* IVO konstaterar att det för några, flera eller flertalet patienter på SÄBO helt saknas vårdplaner.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Workshops med utsedd ssk gällande vårdplaner har genomförts februari- mars 2023. Introduktion dokument för ssk har reviderats feb 2023. Utsedd ssk ansvarar för introduktion gällande planer, dokumentation mm.
Enhetschef för ssk har haft samtal och möten med ssk om dokumentation, planer och läkemedelsgenomgångar.
Vill också framföra att det är svårt att göra MJG: markörbaserad journalgranskning i Cambios viva journaler, framförallt gällande vårdplaner. Detta är framfört till Cambio och förbättringsarbete pågår, troligen klart hösten 2023.
(2022 hade vi i kommunen 350 planer upprättade/reviderade under 2022).

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

2022 och 2023.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Månadsvis 2023 genom statistik planer i journalsystemet. Genom uppföljningssamtal med ssk. Fler frastexter i planer ska göras.
Stickprovskontroller i journaler av MAS och enhetschef för ssk, 2023.
Åtgärder görs utifrån resultat.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Månadsvis 2023 genom statistik planer i journalsystemet. Genom uppföljningssamtal med ssk. Fler frastexter i planer ska göras.
Stickprovskontroller i journaler av MAS och enhetschef för ssk, 2023.
Åtgärder görs utifrån resultat.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Se ovan

Brist: Det finns inte en kontinuitet i personalgruppen som främjar en god vård

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* IVO konstaterar att det finns brister i personalkontinuiteten bland exempelvis vård- och omsorgspersonal, sjuksköterskor och/eller läkare.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadsansvariga sjuksköterskor arbetar dagtid måndag till fredag för att kunna ha ett omvårdnadsansvar. Säkerställer patientsäkerheten utifrån patientkännedom, delegeringar, närståendekontakt och läkarkontakt. OAS har rond med läkare på boendet en gång/vecka. Läkarna är prioriterade av vårdcentral så samma läkare rondar varje vecka. Kontakt med läkare kan tas dagligen vid behov via telefon. Då svarar van läkare med kännedom om SÄBO.

Omsättningen av ssk är låg. Resursgruppen med ssk som arbetar obekvämt arbetstid och ibland dagtid uppdelat på norr, söder och centrala är också vana och känner till boendena. Läkare obekvämt arbetstid är jourläkare från vårdcentralerna i norra länet.

Samverkan påbörjats och pågår under 2023 gällande dokument inskrivning på SÄBO så det blir lika för alla vårdcentraler och kommuner. Exempelvis vilka parametrar tas vid inskrivning, senior alert, läkemedelsgenomgång, inskrivning läkare och ssk med boende och närstående mm.

Omvårdnadspersonalens kontinuitet i förhållande nationellt följs årligen. Ligger nationellt relativt lågt i kontinuitet.

Schemaplanering görs av TES planerare (som har kontakt med enhetschef och ssk), för omvårdnadspersonal med rätt kompetens och erfarenhet för HSL insatser.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Ny rutin samverkan vid inskrivning SÄBO klar 2023.

Just nu har kommunen flera sökande ssk till lediga jobb och flera intresserade hör av sig om jobb finns. Nyligen anställdes psykiatri ssk med lång erfarenhet till LSS.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Kontinuitet och tillgång till omvårdnadspersonal och ssk följs fortlöpande upp.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Läkemedelshanteringen sker inte på ett patientsäkert sätt

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

** IVO:s tillsyn visar att läkemedelshanteringen i kommunen inte sker på ett patientsäkert sätt.*

Delegering:

** IVO anser att det saknas tillräckliga förutsättningar för den vård- och omsorgspersonal som har delegerats arbetsuppgiften att ge läkemedel att utföra denna uppgift på ett patientsäkert sätt.*

Läkemedelsgenomgång:

** IVO konstaterar att det saknas dokumenterade läkemedelsgenomgångar i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen.*

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Omvårdnadsansvariga sjuksköterska (OAS) som delegerar personalen följer checklista för introduktion/delegering. I rutin delegering står att delegering kan ges för 3 månader först för att kunna följa upp kompetensen innan man delegerar ytterligare 9 månader. MCSS har införts under 2021 och 2022 i hela kommunen.

På SÄBO finns digitala medicinskåp med loggningsfunktion som införts 2022.

Lokal läkemedelshantering på enheterna ska fyllas i årligen av OAS och enhetschef för boendet, genomförts/påbörjats 2022.

Läkemedelshanteringen ska dokumenteras i vårdplan, vem som ansvarar för vad.

Delegering finns också i MCSS där personal, ssk och chef kan se delegeringar enklare och det kommer påminnelse när delegeringen ska förnyas.

Vilka delegeringar som ges och differentierade övriga hsl insatser ansvarar delegerande ssk för. Riktlinje och lokala rutiner finns för delegering och läkemedelshantering.

Webbutbildning via Demenscentrum ska göras. Apotekstest för läkemedel Sol. och LSS finns samt Apotekstest för insulin. Praktiska moment finns tydligt i dokument för läkemedel och insulin. Viss personal får inte, till exempel, hantera vid behovs mediciner.

Signeringslistor för läkemedel och övriga hsl insatser finns i MCSS.

Läkemedelsgenomgångar har tyvärr ibland dokumenterats under fel sökord, något som medicinskt ansvariga noterat vid stickprovskontroller journalgranskning. I höstas har information tydliggjorts till ssk genom de sökord som finns enligt KVÅ – enkel och fördjupad läkemedelsgenomgång.

Manual som stöd för KVÅ i journal har tagits fram i mars 2023.

Se bilagor 1 delegering Läkemedelshantering för att se några rutiner kring delegering, läkemedelshantering.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Se ovanstående svar. Många delar införda 2021 och pågående.

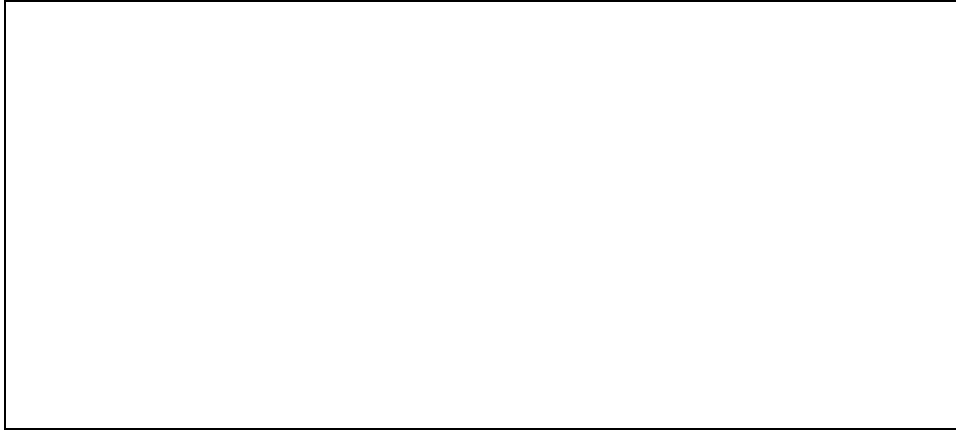
Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Årligen och löpande bland annat genom uppföljande besök. Stickprovskontroller i vårdplaner. Sökorden för läkemedelsgenomgång följs månadsvis under 2023. Avvikelse kopplade till läkemedelshantering följs upp enligt flödesschema av ssk, arbetsterapeut och enhetschef sist för att se leg personals svar. MAS läser alla avvikelser och gör sammanställning halvår och helår som tas upp i Ledningsgrupp och Socialnämnden informeras. Detta förfarande har funnits i ca 13 år.

Antal signerade läkemedels och insulinsatser SÄBO 2022 är totalt 580 996 insatser. Signerade i tid är 98 %.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Brist: Personal som arbetar med patienter i livets slutskede har inte tillgång till information om hur vården ska genomföras

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet exempelvis:

* Patienter ska få inflytande över hur den sista tiden i livet ska bli. Resultatet från brytpunktsamtalet behöver vara känt av den personal som vårdar patienten i livets slutskede.

* Patienter i livets slutskede ska inte behöva avlida i ensamhet.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Palliativ plan i livets slutskede har upprättats med frastexter 2022 som all dokumentation ska ske i under livets sista skede.
 Omvårdnadspersonal har läsbehörighet i HSL journalen och vårdplanen och kan dokumentera. Tjänstgörande sjuksköterska har dygnet runt rätt till att sätta in vak vid behov.
 Omvårdnadsschema, positioneringskuddar hjälpmedel för munrengöring, torra läppar mm finns och instrueras av legitimerad personal. Samtal med närstående sker efter behov.
 Signeringslistor finns i MCSS.
 Palliativ webbutbildning genomförs av personal enligt introduktion checklista. Bilaga 1.
 Som stöd till vanlig OAS kommer det att finnas ett antal ssk som har en fördjupad kunskap inom palliativ vård. Dessa kan även användas för att utbilda omvårdnadspersonal.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

2022 och pågående. Planer följs upp via statistik och samtal med sjuksköterskor.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Palliativa planerna följs upp genom statistik journal och genom ssk möten.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Gemensam överenskommelse Palliativ vård pågår under 2023 för regionen och länets kommuner som kommer utgå från vårdförloppet palliativ vård.
Efter varje individ som avlider efter palliativ vård skall utvärdering av förloppet genomföras i teamet (ssk, Usk, at).
Skapa en grupp med sjuksköterskor som har djupare kunskap inom palliativ vård.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Under 2023.

Brist: Brytpunktsamtal dokumenteras inte i den kommunala hälso- och sjukvårdsjournalen

Observera att redovisningen avser alla delar av ovanstående brist som framgår av beslutet.

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Brytpunktssamtal läggs in i Palliativa registret, 72 % 2022. Sökord finns i journal enligt ICF/KVÅ. Tidigare har ibland brytpunktsamtal använts under fel sökord. Detta kommer följas upp månadsvis 2023 via journal sökord. Manual KVÅ har tagits fram för att tydliggöra dokumentationen.

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Hösten 2022 och pågående.

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Månadsvis 2023.

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Åtgärder kommer vidtas utifrån vad månads statistiken visar.

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Övriga identifierade brister

Har kommunen identifierat andra brister inom de områden som ingått i tillsynen som ni vill redovisa?

- Ja
 Nej (om nej hoppa till sista sidan för signering)

Redovisa vilka brister ni identifierat

Redovisa de eventuella åtgärder som vidtagits för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när vidtagna åtgärder genomförts

Redovisa hur och när effekten av vidtagna åtgärder kommer att följas upp

Redovisa de eventuella åtgärder som planeras för att komma till rätta med ovanstående brist

Redovisa uppgifter om när eventuella planerade åtgärder kommer att genomföras

Kontrollera att alla uppgifter är ifyllda

Kontrollera att alla redovisade uppgifter är korrekta och att inget saknas. Skicka sedan svaren till registrator@ivo.se eller via ordinarie postgång till den IVO adress som framgår av beslutet. Vid kontakt med IVO ange IVO:s diarienummer som anges på beslutet.

Glöm inte att fylla i namn och funktion på uppgiftslämnaren nedan.

Namn och funktion på uppgiftslämnare

Mladenka Gustavsson förvaltningschef Socialförvaltningen. Verksamhetschef för HSL.
Gunilla Hedblad MAS

Datum för inrapportering

2023-04-04.

Från: Mladenka Gustafsson
Skickat: den 15 mars 2023 08:13
Till: Socialförvaltningen
Ämne: VB: Inbjudan
Bifogade filer: Inbjudan Öppet hus.docx

Med vänlig hälsning

Madde Gustavsson
Förvaltningschef
TEL 0581-816 26

Lindesbergs kommun, 711 80 Lindesberg
BESÖK Stentäppsgatan 5
TEL VX 0581-810 00

Från: ingmar.angman@regionorebrolan.se <ingmar.angman@regionorebrolan.se>
Skickat: den 14 mars 2023 16:53
Till: ruvalfardochfolkhalso2@regionorebrolan.se; lena.adolfsson@regionorebrolan.se; annika.roman@orebro.se; ann-mari.gustafsson@lekeberg.se; lise.bergman-nordgren@regionorebrolan.se; Camilla.Hofstrom@ljusnarsberg.se; daniel.ahnberg@hellefors.se; katrin.eriksson@regionorebrolan.se; eva.persson@karlskoga.se; Fredrik Bergström <fredrik.bergstrom@nora.se>; martin.gunnarsson@regionorebrolan.se; ann-louise.gustafsson@regionorebrolan.se; karin.haster@regionorebrolan.se; linnea.hedkvist@regionorebrolan.se; jaana.jansson@hallsberg.se; johanna.viberg@orebro.se; panagiota.lazarido@regionorebrolan.se; Mladenka Gustafsson <mladenka.gustafsson@lindesberg.se>; madelene.maxe@laxa.se; malin.backlund@kumla.se; marie.casco@Lekeberg.se; marie-louise.forsberg-fransson@degerfors.se; patrik.jonsson@orebro.se; stefan.b.nilsson@orebro.se; karolina.stridh@regionorebrolan.se; therese.johansson2@askersund.se; martin.widlund@regionorebrolan.se
Ämne: VB: Inbjudan

Från: Lotta Karlsson-Andersson <lotta.karlsson-andersson@s-activa.se>
Skickat: den 14 mars 2023 16:29
Till: maria.haglund@orebro.se; Jessica Ekerbring <jessica.ekerbring@orebro.se>; johan.johansson@orebro.se; anders.ahrin@orebro.se; jimmy.nordengren@orebro.se; Martha Wicklund <martha.wicklund@orebro.se>; Höjjer Nina, Regionråd S Politisk ledning majoritet <nina.hojjer@regionorebrolan.se>; Steen Jenny, Regionråd S Politisk ledning majoritet <jenny.steen@regionorebrolan.se>; Ångman Ingmar, Reg utv Vålfärd och folkhälsa <ingmar.angman@regionorebrolan.se>; Strömgren Sandh Katarina, Reg utv Kultur och ideell sektor <katarina.stromgren-sandh@regionorebrolan.se>; anna.fogel@orebro.se; Johanna Viberg <johanna.viberg@orebro.se>; Nima Poushin <nima.poushin@orebro.se>; Stefan Ask

<stefan.ask@orebro.se>; Madelene Lagerlöf <madelene.lagerlof@orebro.se>; Carin Westmark <carin.westmark@orebro.se>; Veronica Svensson <veronica.svensson@orebro.se>; Marie Holm <marie.holm@orebrofolkhogskola.se>; Patrik Jonsson <patrik.jonsson@orebro.se>; Janis Lancereau <janis.lancereau@startcentrum.se>; Sari Harju <sari.harju@arbetsformedlingen.se>; maria.haglund@arbetsformedlingen.se; Hedfeldt Mona, Reg utv Kultur och ideell sektor <mona.hedfeldt@regionorebrolan.se>; Fredrik Karlsson <fredrik.karlsson@orebrostadsmission.se>; Bro Anders, Reg utv Kultur och ideell sektor <anders.bro@regionorebrolan.se>; Annsofie Erlingmark <Annsofie.Erlingmark@vasterporten.se>; Caroline Daly <caroline.daly@rattighetscenter.se>; ase.johansson <ase.johansson@verdandi.se>; sofia.tungfelt@mockelningarna.net; Varg Nils <nils.varg@karlskoga.se>; Holm Carina <carina.holm@karlskoga.se>; Helena Lundell <helena.lundell@orebrofontanhus.se>; Helena Blomberg <helena.blomberg@hallsberg.se>; Jaana Jansson <jaana.jansson@hallsberg.se>; Eija Kilpala <eija.kilpala@nora.se>; Åkesson Maria, Regionkansliet HR <maria.akesson@regionorebrolan.se>; Ljunglöf Elisabeth, Vux HAB <elisabeth.ljunglof@regionorebrolan.se>; Linde Pia, Regionkansliet HR <pia.linde@regionorebrolan.se>; Mueller Prabin, Gabriella <gabriella.mueller-prabin@kumla.se>

Ämne: Inbjudan

Hej

Här kommer en inbjudan till Öppet hus på Stiftelsen Activa. En unik möjlighet att ta del av allt det vi erbjuder i form av insatser för att alla människor ska få tillgång till arbetsmarknaden. Sprid denna inbjudan till så många du kan i din organisation, till kollegor eller andra som du tänker skulle vilja veta mer om oss på Activa.

Välkomna!

Med vänlig hälsning/Kind regards
Lotta Karlsson-Andersson
VD/CEO

070-754 96 30
Stiftelsen Activa i Örebro län
Landbotorpsallén 25A
702 26 ÖREBRO
www.s-activa.se

Gilla oss på Facebook och Instagram, klicka på symbolen:

Stiftelsen Activa välkomnar dig till

Öppet Hus

Torsdag 11:e maj klockan 13.00- 16.00.

Under dagen kommer vi att ge dig möjlighet att upptäcka vår organisation och få en inblick i de spännande projekt vi bedriver.

Program:

Klockan 13.30 och 15.00

Presentation från Activas VD Lotta Karlsson- Andersson

Klockan 14.00 och 15.30

Utbildningsenheten berättar om våra utbildningar och SE- metoden

Klockan 14.30

Deltagare och arbetsgivare berättar om deras samarbete med Activa

Vi bjuder på fika och goodiebag!

Vårt öppna hus är en utmärkt möjlighet att stärka vårt samarbete och att diskutera eventuella framtida sådana.

Ingen föranmälan krävs!

Välkomna till Landbotorpsallén 25 A.

Filen hittades inte. Den är antingen borttagen eller utcheckad

Grundläggande granskning av styrelse och nämnder 2022

Lindesberg kommun

2022

*Petra Ribba
Tobias Björn
Elina Lundberg*

Innehållsförteckning

Sammanfattning med rekommendationer	3
Inledning	6
Kommunstyrelsen	10
Tillväxtnämnden	18
Barn- och utbildningsnämnden	23
Socialnämnden	28
Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen	33
Bilaga: Sammanställning av revisionsfrågor för alla revisionsobjekt	38

Sammanfattning

Sammanfattande revisionell bedömning

Granskningsområde	KS	TN	BUN	SON	SBN
Ändamålsenlighet	Gul	Grön	Gul	Grön	Gul
Ekonomiskt tillfredsställande	Grön	Röd	Röd	Röd	Röd
Intern kontroll	Grön	Gul	Grön	Grön	Gul

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till **samtliga nämnder**:

- Överväg att i verksamhetsplan komplettera verksamhetsmålen (kvalitetsfaktorer samt utvecklingsmål) med ingångs- och målvärden, samt indikatorer för samtliga mål, för att öka mätbarheten.
- Tillse att vidta tydligare åtgärder för att uppnå målen för ekonomi.

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till **kommunstyrelsen**:

- Tillse att internkontrollplanen upprättas enligt fullmäktiges direktiv.
- Tillse att uppföljning av internkontrollplanen beslutas av kommunstyrelsen.

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till **kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen**:

- Tillse att vidta tydligare åtgärder för att uppnå målen för verksamhet.

Inledning

Inledning

Bakgrund

Av kommunallagen och god revisionsd följer att revisorerna årligen ska granska alla styrelser och nämnder.

Kommunstyrelsen och nämnderna ska förvalta och genomföra verksamheten i enlighet med fullmäktiges uppdrag, lagar och föreskrifter. För att fullgöra uppdraget måste respektive organ bygga upp system och rutiner för styrning, uppföljning, kontroll och rapportering samt säkerställa att dessa rutiner tillämpas på avsett sätt. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelse. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras:

Har styrelsens/nämndens förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Granskningen omfattar följande granskningsområden:

1. Styrning, kontroll och åtgärder.
2. Måluppfyllelse för verksamheten.
3. Måluppfyllelse för ekonomin

Nr 1 utgör underlag för att pröva om den interna kontrollen är tillräcklig. Övriga områden bildar underlag för att bedöma om förvaltningen sker på ett ändamålsenligt (2) och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt (3).

Därutöver sker även en kompletterande granskning inom följande områden för kommunstyrelsen:

1. Intern kontroll

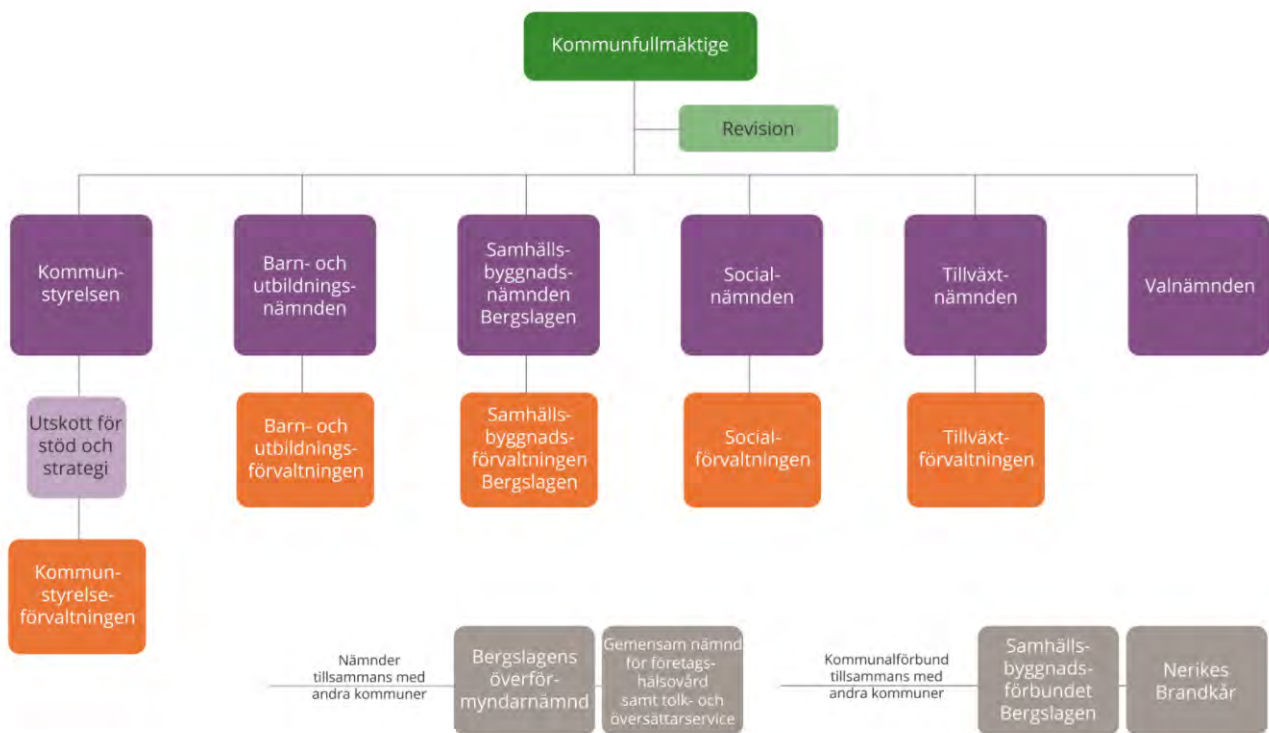
Revisionskriterier i granskningen utgörs främst av kommunallagen 6:6 och följsamhet till fullmäktiges uppdrag i form av mål och budget 2022.

Metod och avgränsning

Den översiktliga granskningen har skett genom dokumentanalys. I tid avgränsas granskningen i huvudsak till år 202X. I övrigt se "syfte och revisionsfrågor".

Respektive granskningsområde bedöms med hjälp av signalsystem: **grön (tillräckligt)**, **gult (delvis)** och **röd (otillräckligt)**.

Kommunens organisation under 2022

Styrmodell

Lindesbergs kommun har en styrmodell som ska främja att tid och kraft läggs på det som får positiv effekt på verksamhetsutveckling som leder till en förbättring för medborgarna.

Grunduppdraget

Grunduppdraget ska definieras utifrån vad verksamheten styrs av från kommunalt och statligt håll. Det ska beskriva varför verksamheten finns till, vad den ska göra och för vem.

Med utgångspunkt från verksamheternas **grunduppdrag** ska **kvalitetsfaktorer** som är extra viktiga och kritiska för att klara av sitt **grunduppdrag** tas fram. Faktorerna ska vara kännetecken för god kvalitet och effektivitet.

Utvecklingsmål

Utvecklingsmål ska fokusera på de resultat som behöver prioriteras i ett utvecklingsarbete för att säkerställa **grunduppdraget**.

Kommunstyrelsen

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a, 6a, 7a, 8b, 8e</i>	Gul	Nämndens förvaltning har delvis utförts på ett ändamålsenligt sätt under år 2022.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Grön	Nämnden kan i allt väsentligt verifiera att förvaltningen skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2022. Kommunstyrelsens resultat mot driftbudget: +26,4 mnkr.
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d, 6b, 7b-c, 8a, 8c-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har i allt väsentligt varit tillräcklig under 2022. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Överväg att i verksamhetsplan komplettera verksamhetsmålen (kvalitetsfaktorer samt utvecklingsmål) med ingångs- och målvärden, samt indikatorer för samtliga mål, för att öka mätbarheten.
- Tillse att internkontrollplanen upprättas enligt fullmäktiges direktiv.
- Tillse att uppföljning av internkontrollplanen beslutas av kommunstyrelsen.
- Tillse att vidta tydligare åtgärder för att uppnå målen för verksamhet.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Styrelsen fastställde verksamhetsplan 2022 för kommunstyrelseförvaltningen vid sammanträde 2021-12-14 § 187.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Budget finns inkluderad i verksamhetsplan antagen 2021-12-14.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Styrelsen har formulerat kvalitetsfaktorer (totalt 8) med tillhörande kvalitetsindikatorer formulerade utifrån styrelsens grunduppdrag. Styrelsen har även formulerat utvecklingsmål (totalt 6) med tillhörande utvecklingsindikatorer.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Antagen budget är att betrakta som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Kvalitets- och utvecklingsmålen har i hög utsträckning tillhörande kvalitets- och utvecklingsindikatorer. Dessa är dock formulerade som uppdrag snarare än mätbara indikatorer och majoriteten saknar ingångs- samt målvärden. Detta försvårar uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Styrelsen fastställde <i>årshjul för planering och uppföljning 2022</i> vid sammanträde 2021-12-14 § 176. Detta dokument avser gälla för styrelse och samtliga nämnder i Lindesberg kommun.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
4. Rapportering och åtgärder	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	Ekonomisk rapport inkl helårsprognos lämnas i mars, april (lägesrapport), augusti (delårsrapport) och oktober. Uppföljningen i april och augusti är mer omfattande och innehåller uppföljning och analys av ekonomi och verksamhet.
	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	Av lägesrapport per april samt delårsrapport per augusti framgår uppfyllelse av målen samt en analys av uppfyllelsen. Det framgår av analysen vilka åtgärder som vidtagits för att främja måluppfyllelsen.
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	Med anledning av positiva helårsprognoser under året samt ett positivt resultat vid helår, har inget behov av särskilda åtgärder funnits under året för kommunstyrelseförvaltningen. Kommunstyrelsen har under året i samband med ekonomiska uppföljningar beslutat att uppmana övriga nämnder att hålla budget, samt att uppmana övriga nämnder att verkställa sina effektiviseringar och minimera underskott jämfört med budget.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	<p>För grunduppdragen bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 grönt (grunduppdraget uppnås), - 3 gula (grunduppdraget uppnås till stor del) <p>För upprättade kvalitetsfaktorer bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 gröna (kvalitén uppnås), - 5 gula (kvalitén på väg att uppnås), - 1 orange (kvalitén på väg att inte uppnås) <p>För upprättade utvecklingsmål bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 gröna (målet uppnås), - 3 gula (målet på väg att uppnås)
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grön	Kommunstyrelsen har vid bokslut en avvikelse mot budget om 26,4 mnkr.

Granskningsiakttagelser - Intern kontroll

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
6. Riskanalys	a) Har riskanalys utförts i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Enligt direktiv i <i>årshjul för planering och uppföljning</i> ska en risk- och väsentlighetsanalys genomföras i samband med upprättandet av internkontrollplan. Upprättad internkontroll uppges bygga på risk- och väsentlighetsanalyser.
	b) Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Gul	De riskområden som omfattas av internkontrollplanen är dokumenterade. Vi har i granskningen inte tagit del av en riskanalys som omfattar risker utöver de som formuleras i internkontrollplanen.
7. Plan för intern kontroll	a) Har plan upprättats i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Röd	Enligt <i>reglemente för intern kontroll</i> antagen av kommunfullmäktige 2014-06-17 ska internkontrollplanen innehålla följande <ul style="list-style-type: none"> - rutiner/kontrollmoment som ska följas upp, - omfattning på uppföljningen (metod och frekvens), - vem som ansvarar för att utföra uppföljningen, - till vem som uppföljningen ska rapporteras, - när rapportering ska ske, - genomförd riskbedömning För sex av riskerna framgår inte direktiv för vad som ska kontrolleras, hur kontrollen ska genomföras, för när kontrollen ska genomföras, vem som ska genomföra kontrollen eller till vem uppföljningen ska rapporteras. För tre av riskerna framgår hur kontrollen ska genomföras, men inte direktiv för när kontrollen ska genomföras, vem som ska genomföra kontrollen eller till vem uppföljningen ska rapporteras.

Granskningsiakttagelser - Intern kontroll

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
7. Plan för intern kontroll	b) Har nämnden antagit plan för innevarande år?	Grön	Styrelsen fastställde internkontrollplan för 2022 vid sammanträde 2021-12-14 § 186.
	c) Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön	Kommunstyrelseförvaltningens internkontrollplan omfattar risker av olika slag (totalt 9) kopplade till kvalitets- och utvecklingsfaktorena.
8. Rapportering	a) Har nämnden upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön	Styrelsen fastställde <i>årshjul för planering och uppföljning 2022</i> vid sammanträde 2021-12-14 § 176. Detta dokument avser gälla för styrelse och samtliga nämnder i Lindesberg kommun och omfattar direktiv för rapportering av internkontroll.
	b) Sker rapportering till nämnden enligt direktiv?	Gul	Enligt direktiv ska rapportering ske i samband med del- och helår. Utskottet för stöd och strategi föreslog 2022-10-04 § 19 kommunstyrelsen att besluta om att godkänna uppföljning av internkontroll januari-augusti 2022 för kommunstyrelseförvaltningen. Vi kan inte via protokoll styrka att kommunstyrelsen tagit beslut om delårsuppföljningen. Kommunstyrelsen följer upp internkontrollplanen per helår under sammanträde 2023-02-28 § 25.

Granskningsiakttagelser - Intern kontroll

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
8. Rapportering	c) Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön	Av uppföljningsrapport per delår så bedöms respektive risk, samt kommentarer till vissa kontroller. Av uppföljningsrapport per helår så följs riskerna upp och kommenteras. Slutsatser av uppföljning anges också.
	d) Vidtar nämnden vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Grön	Av uppföljningen framgår en kolumn för åtgärder. I uppföljningsrapporten per delår samt helår presenteras åtgärder kopplat till vissa av riskerna. Per helårsuppföljning framgår att utifrån kvalitetsfaktorerna har tretton riskfyllda moment identifierats. För att säkerställa att grunduppdraget kan uppnås med tillfredsställande kvalitet har kontroll genomförts. Resultatet blev att sju av de momenten med tillhörande risker föranleder åtgärder. Åtgärderna är påbörjade eller planerade till 2023.
	e) Sker rapportering till styrelse/fullmäktige i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön	Det framgår inga direktiv i <i>årshjul för planering och uppföljning</i> eller <i>reglemente för intern kontroll</i> för rapportering från kommunstyrelsen till fullmäktige.

Tillväxtnämnden

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a</i>	Grön	Nämndens förvaltning har i allt väsentligt utförts på ett ändamålsenligt sätt under år 2022.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Röd	Nämnden kan inte verifiera att förvaltningen skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2022. Resultat mot driftbudget: - 2,2 mnkr
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Gul	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har delvis varit tillräcklig under 2022. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Överväg att i verksamhetsplan komplettera verksamhetsmålen (kvalitetsfaktorer samt utvecklingsmål) med ingångs- och målvärden för att öka mätbarheten.
- Tillse att vidta tydligare åtgärder för att uppnå målen för ekonomi.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Tillväxtnämnden fastställde verksamhetsplan 2022 vid sammanträde 2021-11-09.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Budget finns inkluderad i verksamhetsplan antagen 2021-11-09.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Nämnden har formulerat kvalitetsfaktorer (totalt 13) med tillhörande kvalitetsindikatorer formulerade utifrån styrelsens grunduppdrag. Styrelsen har även formulerat utvecklingsmål (totalt 9).
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Antagen budget är att betrakta som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Samtliga kvalitetsfaktorer har tillhörande kvalitetsindikatorer. Dessa saknar dock ingångs- och målvärden vilket försvårar uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen. Samtliga utvecklingsmål saknar utvecklingsindikatorer och är således ej uppföljningsbara. Vi noterar dock i protokoll att ett arbete med indikatorer pågått under året, och i uppföljning per del- samt helår finns indikatorer för samtliga mål. Det blir en gul bedömning eftersom indikatorer ej funnits för hela året.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Kommunstyrelsen fastställde <i>årshjul för planering och uppföljning 2022</i> vid sammanträde 2021-12-14 § 176. Detta dokument avser gälla för styrelsen och samtliga nämnder i Lindesberg kommun. Nämnden har inte fastställt ett eget dokument för rapportering till nämnden.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	Ekonomisk rapport inkl helårsprognos lämnas i mars, april (lägesrapport), augusti (delårsrapport) och oktober. Uppföljningen i april och augusti är mer omfattande och innehåller uppföljning och analys av ekonomi och verksamhet.
4. Rapportering och åtgärder	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön	I lägesrapport samt delårsrapport görs en utvärdering av måluppfyllelsen. Av lägesrapporten framgår åtgärder som vidtagits för att främja måluppfyllelsen i löptext. Av delårsrapporten framgår under rubrik "planerade förbättringsåtgärder" vilka förbättringsområden som finns inom nämnden samt hur de ska arbeta för att utvecklas inom dessa områden. Av protokoll framgår att nämnden vid delårsrapport bedömer måluppfyllelsen som god.
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Gul	Nämnden har under året prognostiserat en negativ avvikelse mot budget. Av protokoll framgår att nämnden uppmanar förvaltningen att hålla en budget i balans, samt att de aviserat kommunstyrelsen att det kommer bli svårt att hålla budget för 2022.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grön	<p>För grunduppdragen bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 gröna (grunduppdraget uppnås), - 1 gula (grunduppdraget uppnås till stor del), <p>För upprättade kvalitetsfaktorer bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 gröna (kvalitén uppnås), - 4 gula (kvalitén på väg att uppnås), - 4 röda (kvalitén uppnås inte), <p>För upprättade utvecklingsmål bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 gröna (målet uppnås), - 3 gula (målet på väg att uppnås),
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Tillväxtnämnden har vid bokslut en avvikelse mot budget om -2,2 mnkr.

Barn- och utbildningsnämnden

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a</i>	Gul	Nämndens förvaltning har delvis utförts på ett ändamålsenligt sätt under år 2022.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Röd	Nämnden kan inte verifiera att förvaltningen skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2022. Resultat mot driftbudget: - 25,9 mnkr
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har i allt väsentligt varit tillräcklig under 2022. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Överväg att i verksamhetsplan komplettera verksamhetsmålen (kvalitetsfaktorer samt utvecklingsmål) med ingångs- och målvärden, samt indikatorer för samtliga mål, för att öka mätbarheten.
- Tillse att vidta tydligare åtgärder för att uppnå målen för verksamhet och ekonomi.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Barn- och utbildningsnämnden fastställde verksamhetsplan 2022 vid sammanträde 2021-12-13 § 120.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Budget finns inkluderad i verksamhetsplan antagen 2021-12-13.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Nämnden har formulerat kvalitetsfaktorer (totalt 7) med tillhörande kvalitetsindikatorer formulerade utifrån styrelsens grunduppdrag. Styrelsen har även formulerat utvecklingsmål (totalt 3).
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Antagen budget är att betrakta som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Kvalitets- och utvecklingsmålen har i hög utsträckning tillhörande kvalitets- och utvecklingsindikatorer. De saknar ingångs- och målvärden vilket försvårar uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Kommunstyrelsen fastställde <i>årshjul för planering och uppföljning 2022</i> vid sammanträde 2021-12-14 § 176. Detta dokument avser gälla för styrelsen och samtliga nämnder i Lindesberg kommun. Nämnden har inte fastställt ett eget dokument för rapportering till nämnden.
	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	Ekonomisk rapport inkl helårsprognos lämnas i mars, april (lägesrapport), augusti (delårsrapport) och oktober. Uppföljningen i april och augusti är mer omfattande och innehåller uppföljning och analys av ekonomi och verksamhet.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor	Bedömning	Ev. noteringar
4. Rapportering och åtgärder	Gul	I lägesrapport samt delårsrapport görs en utvärdering av måluppfyllelsen. Av lägesrapporten framgår åtgärder som vidtagits för att främja måluppfyllelsen i löptext. Av delårsrapporten framgår under rubrik "planerade förbättringsåtgärder" vilka förbättringsområden som finns inom nämnden samt hur de ska arbeta för att utvecklas inom dessa områden.
	Gul	<p>Av de ekonomiska rapporter som lämnas under året lämnas negativ prognos för helårsresultatet. Vid sammanträde 2022-05-09 beslutar nämnden att avisera till kommunstyrelsen att på grund av skolskjutskostnaderna ser nämnden att det blir svårt att få en budget i balans och önskar täckning för det ökade skolskjutskostnaderna. Nämnden beslutar även att uppmana förvaltningen att i övrigt hålla budget i balans.</p> <p>Vid sammanträde 2022-10-10 § 89 (i samband med delårsrapport per augusti) beslutar nämnden att uppmana förvaltningen att fortsätta det goda arbetet med att få en ekonomi i balans. Man beslutar även att lyfta fram skolskjutskostnaderna och att nämnden inte kommer kunna hålla budgetramen för 2022.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	För grunduppdragen bedöms: - 2 gula (grunduppdraget uppnås till stor del), För upprättade kvalitetsfaktorer bedöms: - 6 gula (kvalitén på väg att uppnås), För upprättade utvecklingsmål bedöms: - 3 gula (målet på väg att uppnås),
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Barn- och utbildningsnämnden har vid bokslut 2022 en avvikelse mot budget om -25,9 mnkr.

Socialnämnden

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a</i>	Grön	Nämndens förvaltning har i allt väsentligt utförts på ett ändamålsenligt sätt under år 2022.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Röd	Nämnden kan inte verifiera att förvaltningen skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2022. Resultat mot driftbudget: -33,9 mnkr (5,9%).
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Grön	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har i allt väsentligt varit tillräcklig under 2022. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Överväg att i verksamhetsplan komplettera verksamhetsmålen (kvalitetsfaktorer samt utvecklingsmål) med ingångs- och målvärden, samt indikatorer för samtliga mål, för att öka mätbarheten.
- Tillse att vidta tydligare åtgärder för att uppnå målen för verksamhet och ekonomi.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Nämnden fastställde verksamhetsplan 2022 vid sammanträde 2021-11-18 § 173.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Budget finns inkluderad i verksamhetsplan antagen 2021-11-18.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Nämnden har formulerat kvalitetsfaktorer (totalt 15) med tillhörande kvalitetsindikatorer formulerade utifrån nämndens grunduppdrag. Nämnden har även formulerat utvecklingsmål (totalt 6) med tillhörande utvecklingsindikatorer.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Antagen budget är att betrakta som mål för ekonomin.
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Kvalitets- och utvecklingsmålen har i hög utsträckning tillhörande kvalitets- och utvecklingsindikatorer. De saknar ingångs- och målvärden vilket försvårar uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Kommunstyrelsen fastställde <i>årshjul för planering och uppföljning 2022</i> vid sammanträde 2021-12-14 § 176. Detta dokument avser gälla för styrelsen och samtliga nämnder i Lindesberg kommun. Nämnden har inte fastställt ett eget dokument för rapportering till nämnden.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
4. Rapportering och åtgärder	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	Ekonomisk rapport inkl helårsprognos lämnas i mars, april (lägesrapport), maj, augusti (delårsrapport) och oktober. Uppföljningen i april och augusti är mer omfattande och innehåller uppföljning och analys av ekonomi och verksamhet.
	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Grön	I lägesrapport samt delårsrapport görs en utvärdering av måluppfyllelsen. Av lägesrapporten framgår åtgärder som vidtagits för att främja måluppfyllelsen i löptext. Av delårsrapporten framgår under rubrik "planerade förbättringsåtgärder" vilka förbättringsområden som finns inom nämnden samt hur de ska arbeta för att utvecklas inom dessa områden.
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Röd	<p>Av de ekonomiska rapporter som lämnas under året lämnas negativ prognos för helårsresultatet. Vid sammanträde 2022-05-12 beslutar nämnden om en extra ekonomisk uppföljning till beslutande nämnd i juni. Vid sammanträde 2022-06-16 beslutar nämnden att meddela kommunstyrelsen att på grund av det stora underskottet kommer inte nämnden kunna hålla budgeten innevarande år 2022 och uppmanar förvaltningen till återhållsamhet.</p> <p>Socialnämnden har vid bokslut en avvikelse mot budget om -33,9 mnkr (5,9%), till skillnad mot prognostiserade -27,6 mnkr. Försämringen i utfall jämfört med prognos beror främst på omfördelning av statsbidrag internt inom kommunen.</p>

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Grön	<p>För grunduppdragen bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 gröna (grunduppdraget uppnås), - 2 gula (grunduppdraget uppnås till stor del), <p>För upprättade kvalitetsfaktorer bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 gröna (kvalitén uppnås), - 12 gula (kvalitén på väg att uppnås), - 1 orange (kvalitén är på väg att inte uppnås) <p>För upprättade utvecklingsmål bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 gröna (målet uppnås), - 3 gula (målet på väg att uppnås),
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Socialnämnden har vid bokslut 2022 en avvikelse mot budget om -33,9 Mnr.

Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen

Sammanfattning

Granskningsområde	Revisionell bedömning	Kommentar
Ändamålsenlighet <i>Baseras på revisionsfråga 5a</i>	Gul	Nämnden kan delvis verifiera att dess förvaltning utförts på ett ändamålsenligt sätt under år 2022.
Ekonomiskt tillfredsställande <i>Baseras på revisionsfråga 5b</i>	Röd	Nämnden kan inte verifiera att förvaltningen skett på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt under år 2022. Resultat mot driftbudget: -0,3 MSEK
Intern kontroll <i>Baseras på revisionsfråga 1a, 2a, 3a-c, 4a-d</i>	Gul	Den interna kontrollen hänförlig till nämndens förvaltning har delvis varit tillräcklig under år 2022. Ett par utvecklingsområden har noterats.

Rekommendationer

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till nämnden:

- Överväg att i verksamhetsplan komplettera verksamhetsmålen (kvalitetsfaktorer samt utvecklingsmål) med ingångs- och målvärden, samt indikatorer för samtliga mål, för att öka mätbarheten.
- Tillse att vidta tydligare åtgärder för att uppnå målen för verksamhet och ekonomi.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
1. Verksamhetsplan	a) Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Nämnden fastställde verksamhetsplan 2022 vid sammanträde 2021-11-10 § 170.
2. Budget	a) Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Budget finns inkluderad i verksamhetsplan antagen 2021-11-10.
3. Mål	a) Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Nämnden har formulerat kvalitetsfaktorer (totalt 8) med tillhörande kvalitetsindikatorer formulerade utifrån nämndens grunduppdrag. Nämnden har även formulerat utvecklingsmål (totalt 4) med tillhörande utvecklingsindikatorer.
	b) Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Antagen budget är att betrakta som mål för ekonomin. Av verksamhetsplanen framgår även att en av kvalitetsfaktorerna avser "Budget i balans".
	c) Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Samtliga kvalitets- och utvecklingsmålen har tillhörande kvalitets- och utvecklingsindikatorer. De saknar ingångs- och målvärden vilket försvårar uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen.
4. Rapportering och åtgärder	a) Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Kommunstyrelsen fastställde <i>årshjul för planering och uppföljning 2022</i> vid sammanträde 2021-12-14 § 176. Detta dokument avser gälla för styrelsen och samtliga nämnder i Lindesberg kommun. Nämnden har inte fastställt ett eget dokument för rapportering till nämnden.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
4. Rapportering och åtgärder	b) Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	Ekonomisk rapport inkl helårsprognos lämnas i mars, april (lägesrapport), augusti (delårsrapport) och oktober. Uppföljningen i april och augusti är mer omfattande och innehåller uppföljning och analys av ekonomi och verksamhet.
	c) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	I lägesrapport samt delårsrapport görs en utvärdering av måluppfyllelsen. Av lägesrapporten samt delårsrapporten framgår åtgärder som vidtagits för att främja måluppfyllelsen i löptext. Av delårsrapporten framgår under rubrik "planerade förbättringsåtgärder" vilka förbättringsområden som finns inom nämnden samt hur de ska arbeta för att utvecklas inom dessa områden.
	d) Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Röd	Av de ekonomiska rapporter som lämnas under året lämnas negativ prognos för helårsresultatet. I mars lämnas en prognos på en avvikelse om -950 tkr vid helår. I april lämnas en helårsprognos på -700 tkr, och i augusti samt oktober lämnas en helårsprognos på -1 100 tkr. Vi kan inte följa att nämnden vidtagit åtgärder för att främja en ekonomi i balans.

Granskningsiakttagelser

Revisionsfrågor		Bedömning	Ev. noteringar
5. Måluppfyllelse	a) När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	<p>För grunduppdragen bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 grönt (grunduppdraget uppnås), - 1 gult (grunduppdraget uppnås till stor del) <p>För upprättade kvalitetsfaktorer bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 gröna (kvalitén uppnås), - 3 gula (kvalitén på väg att uppnås), - 1 orange (kvalitén på väg att inte uppnås) - 1 röda (kvalitén uppnås inte), <p>För upprättade utvecklingsmål bedöms:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 gröna (målet uppnås), - 1 gula (målet på väg att uppnås),
	b) När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Röd	Nämnden har vid bokslut 2022 en avvikelse mot budget om 2 976 tkr. Kvalitetsfaktorn <i>Budget i balans</i> uppnås inte.

Bilaga: Sammanställning av revisionsfrågor för alla revisionsobjekt

Sammanställning revisionsfrågor, bastjänst

Revisionsfråga	KS	TN	BUN	SON	SBN
1. Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön
2. Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön
3. Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön
4. Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön
5. Är målen uppföljningsbara (mätbara)?	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul
6. Har nämnden upprättat direktiv/ instruktion för rapportering till nämnden?	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön
7. Fokuserar rapportering på måluppfyllelse för verksamhet och ekonomi?	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön
8. Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för verksamheten?	Gul	Grön	Gul	Grön	Gul
9. Vidtar nämnden tydliga åtgärder för att nå mål för ekonomin?	Grön	Gul	Gul	Röd	Röd
10. När nämnden uppsatta mål för verksamheten?	Gul	Grön	Gul	Grön	Gul
11. När nämnden uppsatta mål för ekonomin?	Grön	Röd	Röd	Röd	Röd

Sammanställning revisionsfrågor, intern kontroll

Revisionsfråga	KS
12. Har riskanalys utförts i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön
13. Finns en dokumenterad riskanalys för intern kontroll?	Gul
14. Har plan upprättats i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Röd
15. Har styrelsen antagit plan för innevarande år?	Grön
16. Är planen heltäckande, dvs. omfattar den förekommande risker av olika slag?	Grön
17. Har styrelsen upprättat direktiv för rapportering till nämnden?	Grön
18. Sker rapportering till styrelsen enligt direktiv?	Gul
19. Fokuserar rapportering på resultat och analys?	Grön
20. Vidtar styrelsen vid behov åtgärder utifrån lämnad rapportering?	Grön
21. Sker rapportering till styrelse/fullmäktige i enlighet med fullmäktiges direktiv?	Grön

2023-04-04

Petra Ribba

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av [Lindesbergs kommun] enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

LINDESBERGS KOMMUN

2023-04-04

Revisorerna

Kommunstyrelsen för svar
Tillväxtnämnden för svar
Barn och utbildningsnämnden för svar
Socialnämnden för svar
Samhällsbyggnadsnämnden för svar

Kommunfullmäktige för kännedom

Grundläggande granskning av styrelsen och nämnderna 2022

Revisorerna har genomfört en grundläggande granskning av styrelsen och nämnderna. Syftet med den översiktliga granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag till uttalande i revisionsberättelsen. Följande övergripande revisionsfråga ska besvaras: Har kommunstyrelsens och nämndernas förvaltning skett på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll?

Revisionsobjekt i granskningen har varit: Kommunstyrelsen, tillväxtnämnden, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen.

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till samtliga nämnder:

- Överväg att i verksamhetsplan komplettera verksamhetsmålen (kvalitetsfaktorer samt utvecklingsmål) med ingångs- och målvärden, samt indikatorer för samtliga mål, för att öka mätbarheten.
- Tillse att vidta tydligare åtgärder för att uppnå målen för ekonomi.

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Tillse att internkontrollplanen upprättas enligt fullmäktiges direktiv.
- Tillse att uppföljning av internkontrollplanen beslutas av kommunstyrelsen.

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer till kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen:

- Tillse att vidta tydligare åtgärder för att uppnå målen för verksamhet.

Iakttagelser och bedömningar för respektive nämnd framgår i bifogad rapport som har behandlats och godkänts av revisorerna vid sammanträdet 2023-04-04.

Revisorerna önskar separata svar från styrelsen och respektive nämnd senast 2023-08-31-

FÖR REVISORERNA

Ulla-Britt Norgren
Ordförande

2023-04-18

SN 2021/56

Socialförvaltningen
Malin Spiik
0581-812 90
Malin.Spiik@lindesberg.se

Socialnämnden

Förlängning av Riktlinje för Boendestöd

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår nämnden besluta

- Förlänga riktlinjen avseende handläggning och bedömning av boendestöd till och med 30 juni 2023
- Förlänga riktlinjen avseende utförande av boendestöd till och med 30 juni 2023

Ärendebeskrivning

De nuvarande riktlinjerna antogs 2018, och har sedan dess förlängts med anledning av den genomlysning som gjorts inom funktionsstöds område.

Under hösten 2022 genomfördes av BISAM en brukarstyrd brukarrevision av verksamheten boendestöd, Socialpsykiatri Lindesbergs kommun. Sammanlagt inkom 50 svarsenkäter vilket bedömdes utgöra en tillräcklig grund för att kunna använda resultatet för hur klienter som tar emot boendestöd i Lindesbergs kommun upplever insatsen. Enkäten bestod av 30 frågor där frågor som bland annat bemötande och tillgänglighet var i fokus.

För att kunna göra en konsekvensanalys av förslaget till ny riktlinje önskar förvaltningen att riktlinjerna avseende boendestöd förlängs till och med 31 augusti.

Madde Gustavsson
Förvaltningschef

Malin Spiik
Handläggare

För åtgärd:

Utvecklingsstrateg

För kännedom:

Verksamhetschef FS

Bilagor:

Behandling

Svar - återredovisning av beslut medicinsk vård och
behandling IVO dnr 3.5.1-35496/2022

Typ

Delegationsärende

Behandling	Typ
Grundläggande granskning av styrelsen och nämnderna 2022	Meddelanden
Inbjudan till öppet hus hos stiftelsen Activa i Örebro 11 maj 2023	Meddelanden